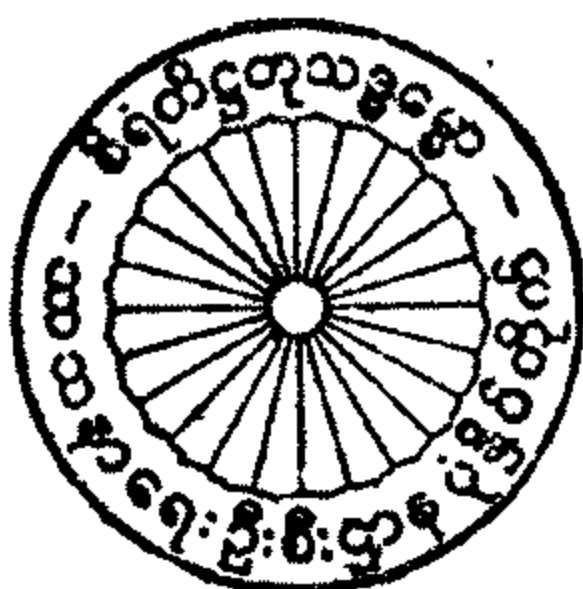

အမရပူရ
ပဟာဂန္ဓာရုံ-ဆရာတော်
အရှင်ဇနကာဘိဝံသ
၏
(ကျမ်းစာအမှတ်-၃၈)
ပဉ္စပကရဏ အဋ္ဌကထာ

ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာပြန်

နှင့်
မူလဋီကာနိဿယ

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေး ဦးစီးဌာန

သာသနာ-၂၅၂၄။

ကောဇာ-၁၃၄၂။

ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၈၀။

က

အမရပူရ
ပဟာဂန္ဓာရုံ-ဆရာတော်
အရှင်ဇနကာဘိဝံသ
၏
(ကျမ်းစာအမှတ်-၃၈)
ပဉ္စပကရဏ အဋ္ဌကထာ

ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာပြန်

နှင့်
မူလဋီကာနိဿယ

ရိုက်နှိပ်ဆဲ ဘာသာဋီကာ ကျမ်းများ

ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု ၂-တွဲ
ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း၊ ပဉ္စပကရဏ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာနှင့်
မူလဋီကာနိဿယ၊ ပါဠိတော်နိဿယ၊ မြန်မာပြန်အချို့ကိုပါ
ဆရာတော်ဘုရား ရေးသား ထားတော်မူခဲ့သပျ မိုက်နှိပ်နေ
ပါပြီ။

သုတ်မဟာဝဂါ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာကိုလည်း ပါဠိတော်
နိဿယနှင့်အတူ မိုက်နှိပ်နေရာ ၃-တွဲအပြီး ထုတ်ဝေပါမည်။
သာသနာတော် သန့်ရှင်းတည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးကို ဦးထား၍
အမြန်သုံးပြီးမြောက်ကောင် ကြိုးစားလျက်ရှိပါသည်။

ပဌမအကြိမ် မိုက်နှိပ်ခြင်း

အုပ်ရေး-၃၀၀၀။

ပြည်ထောင်စု ယိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန အတွက်
ဣန္ဒာသယ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ဦးသန်းမောင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၇၉၄)က ပုံနှိပ်၍
ဇန်နဝါရီလဆန်းကြားရေးပူး ဦးမြင့်မောင်(၀၂၅၂၇)က
ထုတ်ဝေသည်။

မာတိကာ

ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာသင်္ဃိကာ

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာပေါ်

၁။ ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်		၃
၁။ မူလယမက		
၁။ ဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်		၇
၂။ နိဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်		၁၃
၂။ ခန္ဓယမက		
၁။ ပဏ္ဏတိဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်		၂၃
ပဏ္ဏတိနိဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်		၃၀
၂။ ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်		၃၃
၃။ ပရိညာဝါရအဖွင့်		၅၃
၃။ အာယတနယမက		
၁။ ပဏ္ဏတိဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်		၅၉
ပဏ္ဏတိနိဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်	ဒွေ	၆၁
၂။ ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်		၆၃
၄။ ဓာတုယမက		
၅။ သစ္စယမက		
၁။ ပဏ္ဏတိဝါရအဖွင့်		၇၇
၂။ ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်		၇၆
၃။ ပရိညာဝါရအဖွင့်		၇၉
၆။ သင်္ခါရယမက		
၁။ ပဏ္ဏတိဝါရအဖွင့်		၈၀
၂။ ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်		၈၈

အပိုင်းစဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာနံပါတ်

၇။ အနုသယယမက

၁။	ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်	၉၆
၂။	ဥပတ္တိဋ္ဌာနဝါရအဖွင့်	၁၀၇
၃။	မဟာဝါရ ၁-အနုသယဝါရအဖွင့်	၁၂၀
	၂-သာနုသယဝါရအဖွင့်	၁၂၆
	၃-ပဇဟနဝါရအဖွင့်	၁၂၉
	၄-ပရိညာဝါရအဖွင့်	၁၃၀
	၅-ပဟိနဝါရအဖွင့်	၁၃၁
	၆-ဥပဇ္ဇနဝါရအဖွင့်	၁၃၄
	၇-ဓာတုပုစ္ဆာဝါရ=ဓာတုဝိသဇ္ဇန ဝါရအဖွင့်	၁၃၄

၈။ စိတ္တယမက

၁။	ဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်	၁၃၉
	နိဒ္ဒေသ-ပုဂ္ဂလဝါရအဖွင့်	၁၄၂

၉။ ဓမ္မယမက

၁။	ပဏ္ဏတ္တိဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်	၁၅၀
	ပဏ္ဏတ္တိနိဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်	၁၅၁
၂။	ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်	၁၅၁

၁၀။ ဣန္ဒြိယ ယမက

၁။	ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်	၁၅၈
၂။	ပရိညာဝါရအဖွင့်	၁၆၂
	နိဂမနကထာ	၁၆၄

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

မာတိကာပြီး၏။

မာတိကာ

ယမက ပူလဒ္ဓိကာနိဿယ

အမှတ်စဉ်

အကြောင်း အရာ

စာမျက်နှာပေါင်း

၁။ ဂန္ဓာရမ္မအဖွင့်	၁၆၆
၁။ ပူလယမက	
၁။ ဥဇ္ဇေသဝါရအဖွင့်	၁၇၀
၂။ နိဇ္ဇေသဝါရအဖွင့်	၁၇၄
၂။ ခန္ဓယမက	
၁။ ပဏတ္တိ-ဥဇ္ဇေသဝါရအဖွင့်	၁၉၄
နိဇ္ဇေသဝါရအဖွင့်	၂၁၆
၂။ ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်	၂၁၁
၃။ ပရိညာဝါရအဖွင့်	၂၂၅
၃။ အာယတန ယမက	
၁။ ပဏတ္တိ ဥဇ္ဇေသဝါရအဖွင့်	၂၂၉
ပဏတ္တိ နိဇ္ဇေသဝါရအဖွင့်	၂၃၀
၂။ ပဝတ္တိဝါရ-ဥပုလောဝါရအဖွင့်	၂၇၀
၄။ ဓာတုယမက	
၅။ သစ္စယမက	
၁။ ပဏတ္တိ နိဇ္ဇေသဝါရအဖွင့်	၂၇၅
၂။ ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်	၂၆၁
၃။ ပရိညာဝါရအဖွင့်	၂၇၇
၆။ သင်္ခါရယမက	
၁။ ပဏတ္တိဝါရအဖွင့်	၂၈၀
၂။ ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်	၂၈၆

(က)

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာနံပါတ်

၇။ အနုသယယပက

၁။	ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိဒ္ဓါသဝါရအဖွဲ့	၂၉၅
၂။	ဥပတ္တိဋ္ဌာနဝါရအဖွဲ့	၃၀၅
၃။	မဟာဝါရ- အနုသယဝါရအဖွဲ့	၃၂၂
၂။	သာနုသယဝါရအဖွဲ့	၃၂၇
၃။	ပဏနဝါရအဖွဲ့	၃၃၂
၅။	ပရိနဝါရအဖွဲ့	၃၃၇
၇။	ဓာတုဝါရအဖွဲ့	၃၃၈

၈။ ဗိတ္တယပက

၁။	ဥဒေသဝါရအဖွဲ့	၃၅၂
၂။	နိဒေသဝါရအဖွဲ့	၃၅၇

၉။ ဝပ္ပယပက

၁။	ပဏ္ဏတ္တိဥဒေသဝါရအဖွဲ့	၃၅၃
၂။	ပဏ္ဏတ္တိဝါရအဖွဲ့	၃၅၃

၁၀။ ဣန္ဒြိယယပက

၁။	ပဏ္ဏတ္တိဥဒေသဝါရအဖွဲ့	၃၆၃
၂။	ပဏ္ဏတ္တိနိဒေသဝါရအဖွဲ့	၃၆၄
၃။	ပဝတ္တိဝါရအဖွဲ့	၃၆၅
၄။	ပရိညာဝါရအဖွဲ့	၃၈၈
	အဝိကရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်	၃၉၅
	စဉ်ဆက်သာသနာ တည်စေသော်	၄၀၀
	ကဏ္ဍရာစဉ်မာတိကာ အညွှန်း	၄၀၁

မာတိကာပြီးပြီ။

ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာသနီကာ

နပော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဂန္ထာရမ္မအဖွင့်

[ကသာဝတ္ထု ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယပိုက်ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် “သဒ္ဓံပေနေဝ ဒေဝါနံ” အရှေ့သောပါဠိကို ပိန့်။] ဒေဝဒေဝေါ၊ ဝိသုဒ္ဓိနတ် ဥပပတ္တိနတ် သမ္ဗုတိနတ်တို့၏ ကိုးကွယ်ရာ အစွဲ နတ်မင်းကြီး ဖြစ်တော်မူထားသော။ ရုဏဉာဏာ၊ ငိုကြွေးကြောင်း ရာဂ အစရှိသော ကိလေသာတို့ကို စွန့်တော်မူပြီးသော။ [ရုဏ်ပုဒ်၏ အနက်ကို “သရဏာဒမ္မာ” ဟူသော မာတိကာပုဒ်၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] ဟမဿ၊ ပဇ္ဇေပုဏ်တဝပု

၁။ ဒေဝဒေဝေါ။ ။ဒေဝါနံ - ဒေဝေါ ဒေဝဒေဝေါ၊ လောက၌ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဒေဝ (နတ်)” ဟူ၍ သမုတ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် တိုင်းပြည်၏အရှင် ဘုရင်ကိုလည်း “ဒေဝ” ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုရှင်ဘုရင်ကို “သမ္ဗုတိ (တိုင်းသူပြည်သား လူအများက သမုတ်ထားသော) နတ်” ဟု မှတ်ပါ။ နတ်ပဋိသန္ဓေခန့်ရသော နတ်ဗြဟ္မစုတုများကိုလည်း ကိုးကွယ်ကြသောကြောင့် “ဒေဝ” ဟု ခေါ်ကြ၏။ တို့နတ်များကို “ဥပပတ္တိနတ်” ဟု ခေါ်သည်။

ဖဲခွါကြောင်းဖြစ်သော မရဏ၏။ ဝိသယာတိတော၊ ဖြစ်ခဲ့ရာ ဇာတိဒုက္ခကို လွန်တော်မူပြီးထသော။ ဝါ၊ ဖြစ်ရာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅-ပါးကို လွန်တော်မူပြီး ထသော။ (တနည်း) ယမဿ၊ ယမမင်း၏။ ဝိသယာတိတော၊ နယ်မြေဖြစ်သော မရဏကို လွန်တော်မူပြီးထသော။ ဝါ၊ အာဏာနွဲ့ရာ သုံးဖြာသော ဘဝကို လွန်တော်မူပြီးထသော။ [အရာဌာနအားလျော်စွာ ယမကံနှင့်လျော်အောင် “ယမဿ ဝိသယာတိတော” ဟု ဝိသေသနဂုဏ်ပုဒ်ကို ထုတ်တော်မူသည်။]

ရဟန္တာအရှင်မြတ်များကိုလည်း ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ထိုက်သောကြောင့် “ဒေဝ” ဟု ခေါ်ရ၏။ ကိလေသာတို့မှ သန့်ရှင်းသောကြောင့် “ဝိသုဒ္ဓိနတ်” ဟု ခေါ်သည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကား ထိုနတ်သုံးမျိုးတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ဒေဝဒေဝေါ” ဟု အဘိဓာန်၌ နာမဝါစကအဖြစ် ဖြင့် ပြထားသည်။ ဤ ဒေဝဒေဝေါ ပုဒ်၏အဖွင့်ကို အဋ္ဌသာလိနီ မူလဋီကာ ဂန္ဓာရမ္ဘ၌ ဖွင့်ပြထားသည်။

၁။ ယမဿ ဝိသယာတိတော။ ။ ယမု-ဥပရမေ ဟူသော ဓာတ်နက်နှင့် အညီ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှ ဖဲခွါရှောင်ရှားကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် သေခြင်းကို “ယမ” ဟု ခေါ်၏ ။ (ယမန္တိဥပရမန္တိ သတ္တာ ဇတေနာတိ ယမေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ကို ဖဲခွါကြောင်းဖြစ်သော သေခြင်း၊) ထိုယမ၏ အထူးသဖြင့် ဖြစ်ရာဟူသည် ဇာတိ (ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း) တည်း။ ဇာတိရှိခဲ့သောကြောင့် မရဏ၌ ဖြစ်ရသည် ဟူလို။ တနည်း ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတည်း။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပရိနိဗ္ဗာန် စံရဦးမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုမရဏကို လွန်ပြီးမဟုတ်သော်လည်း ထိုမရဏ၏ အကြောင်း သမုဒယ တဏှာလောဘကို ပယ်ခြင်းအားဖြင့် လွန်ပြီးဖြစ်တော် မူ၏။ ထို့ကြောင့် “ဝိသယာတိတော” ဟု ဆိုသည်။

တနည်း။ ။ “ယမ” အရ ယမမင်းကို ယူ၍ ထိုယမမင်း၏ နယ်မြေနိုင်ငံ- ဟူသည် မရဏတည်း။ တနည်း- ထိုယမမင်း၏ အာဏာနွဲ့ရာဟူသည် ကာမ ဓာတ် ရူပဓာတ် အရူပဓာတ် ဟူသော ဘဝ ၃-ပါးတည်း။ ထိုဘဝ ၃-ဖြာကို လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် လွန်ပြီးဖြစ်တော်မူ၏။ ဋီကာအဖွင့်ကို ကြည့်ပါ။

ဆဋ္ဌာနဒေသကော။ ခြောက်ပါးသော အာဘဗ္ဗဌာနကို ဟောတော်
မူတသော။ အယမာဝတ္ထနီလာမလတနုရုဟော။ မွေးညှင်းတတိုင်းဝယ် တပင်
စီသာပေါက်သည့်အတွက် အစုံမဟုတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ လကျာရစ်လည်ကုန်
သော အဆင်းအားဖြင့် ညှိကုန်သော ညစ်ကြေးမတင် သန့်ရှင်းစင်သော
မွေးညှင်းရှိတော်မူတသော။ (ဗီဇောငါးမာရ်အောင်မြင်၊ ဘုရားရှင်သည်။)
သုရာလယော၊ နတ်တို့နေရာ၊ ဝတိသာဌ။ သင်္ခပေနေဝ၊ အကျဉ်းဥဒ္ဓေသ
အားဖြင့်သာလျှင်။ ဒေဝါနံ၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့အား။ ကလာဝတ္ထုပ္ပကရဏံ၊ ကလာ
ဝတ္ထုကျမ်းကို။ ဒေသယိတော၊ ဟောတော်မူပြီး၍။ နာနာယမကမဏ္ဍိတံ၊ အမျိုး
မျိုးသော အစုံတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ [နောက်၌ အတ္ထယမက

၁။ ဆဋ္ဌာနဒေသကော။ ။ ထို့၆-ပါးသော အာဘဗ္ဗဌာနကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ
သည် ဆဋ္ဌာနမေတံ ဘိက္ခဝေ အနဝကာသော၊ ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော
မာတရံ ဗီဝိတာ ဝေါရောပေယျ၊ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ-စသည်ဖြင့် အင်္ဂုတ္တိုရ်
ကေနိပါတ်၊ ဆဋ္ဌာနပါဠိ ပဌမဝဂ်၌ ဟောတော်မူသည်။ ဆဋ္ဌာဘိဌာနာနံ
အာဘဗ္ဗ ကာတုန္တိ ဝုတ္တာနံ ဆန္တိ အာဘဗ္ဗဌာနာနံ ဒေသကောတိ ဆဋ္ဌာန
ဒေသကော၊—ဋီကာ၊ ပညာနန္တရိယာနိ အညသတ္တာရဒ္ဓေသောစ၊ တေန ဝါ သဒ္ဓိ
ပဉ္စဝေရာနိ ဆ အာဘဗ္ဗဌာနာနိ၊ အနုဋီကာ။

၂။ အယမာ၊ ပေ၊ ရုဟော။ ။ ယမသဒ္ဓါသည် အစုံဟူသော အနက်ကို
ဟော၏။ နာယမာ အယမာ၊ အစုံမဟုတ်သော အမွေးတော်တို့။ မွေးတိုင်း
တတိုင်း၌ တပင်စီသာ ပေါက်ဆောကြောင့် လက်ခြေ စသည်၌ ပေါက်သော
အမွေးတော်တို့ကို “အယမာ” ဟု ဆိုသည်။ အာဝတ္ထန္တိ အာဝတ္တာ၊ လကျာ
ရစ်လည်သော အမွေးတို့။ အယမာ + ဟုတ္တာ + အာဝတ္တာ အယမာဝတ္တာ၊
နီလာစ + အမလာစ နီလာမလာ၊ အဆင်းအားဖြင့် ညှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ညစ်ကြေး
မတင် သန့်ရှင်းစင်သော အမွေးတော်တို့။ တနုမ္ပိ၊ ကိုယ်၌။ ရဟန္တိ၊ ပေါက်ကုန်
၏။ ဣတိ တနုရုဟာ၊ [အဘိဓာန်၌ “လောမံ တနုရုဟံ ရောမံ” ဟု နပုလ္လင်
ရှိ၏။ ဤဋီကာ၌ကား - ပုလ္လင်ဖြင့် သုံးစွဲထားသည်။] အယမာဝတ္ထနီလာ
မလာ + တနုရုဟာ + ယဿာတိ အယမာဝတ္ထနီလာမလတနုရုဟော။

၆

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဓမ္မယမက ပုစ္ဆာယမက စသည်ဖြင့် လာလိမ့်မည်။] ဆဋ္ဌံ၊ ခြောက်ကျမ်း
 မြောက်ဖြစ်သော။ ယမကံ၊ ယမကမည်သော။ ယံ အဘိဓမ္မပ္ပကရဏံ၊ အကြင်
 အဘိဓမ္မာ၊ ကျမ်းရွှေစာကို။ ဒေသယံ၊ ဟောတော်မူပြီ။ (ယမကဿ၊ ယမက
 မည်သော။) တဿ (အဘိဓမ္မပ္ပကရဏဿ၊) ထိုအဘိဓမ္မာ၊ ကျမ်းရွှေစာ၏။
 သံဝဏ္ဏနာက္ကမော၊ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ၊ အဋ္ဌကထာ အစဉ်သည်။ ဣဒါနိ၊ ယခု
 အခါ၌။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ အနုပ္ပတ္တော၊ အစဉ်ရောက်လာ၏။ (ဣဒါနိ
 ကို ထောက်၍ ပစ္စုပ္ပန်အနက်ပေးသည်။) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့
 ယမိုက်ကျမ်း၏ သံဝဏ္ဏနာအစဉ်၏ အစဉ်ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။)
 အဿ (အဘိဓမ္မပ္ပကရဏဿ)၊ ဤအဘိဓမ္မာ၊ ကျမ်းရွှေစာ၏။ အယံ သံဝဏ္ဏနာ၊
 ဤဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်တော့လတုံ။
 (ဖြစ်ခါနီး ကပ်နေသောကြောင့် သမိပဝတ္ထမာန်ဖြင့် “ဟောတုံ” ဟု ဆို
 သည်။) ဣတိ၊ ကာလဒေသ စသည်ကို ဆိုရာစကားရပ် အပြီးသတ်
 သတည်း။

၁-မူလယမက ဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်

၁။ [“ဟောတိ သံဝဏ္ဏနာ အယံ” ဟု ဝန်ခံပြီး၍ ထိုဝန်ခံသည့်အတိုင်း ယမကသံဝဏ္ဏနာကို ပြုတော်မူလိုသော သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာသည် မူလယမကံ။ ပေ။ ဣတိ ဟိ ဝုတ္တံ-ဟူသောပါဌ်ကိုမိန့်။....ဂန္ဓာရမ္မအခဏ်းသည် သင်္ခေပ။ ယခုပြုအပ်လတံသောအခဏ်းသည် ဝိတ္တာရဖြစ်သောကြောင့် ဟိကို ဝိတ္တာရဇောတကကြံပါ။ ရှေးနိဿယ၌ ဝါကျာရမ္မဟု၎င်း၊ ပက္ခန္ဓရဟု၎င်း၊ ကာရဏဟု၎င်း ၃-မျိုးပေးသွား၏။ ပဋိညာမှတစ်ပါး ပဋိညာတပွကရဏကို ပြသောကြောင့် ပက္ခပက္ခန္ဓရ ကြံဟန်တူသည်။ သို့သော် ဝိတ္တာရလောကံ သဘာဝမကျ။] ဟိ၊ ချဲ့ဦးအံ့။ မူလယမကံ၊ မူလယမက၎င်း။ ပေ။ ဣန္ဒြိယယမကံ၊ ဣန္ဒြိယယမက၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသန္တံ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ဣမေသံ ယမကာနံ၊ ဤယမကတို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဣဒံ ပကရဏံ၊ ဤကျမ်းကို။ ဒသဝိဓေန၊ ဆယ်ပါးအပြားအားဖြင့်။ (ဘဂဝတော၊ သည်။) ဝိဘတ္တံ၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ [အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ ဂန္ဓာရမ္မ၌ ဆိုခဲ့ပြီ။ သို့သော် “ဣမေသံ ဒသန္တံ ယမကာနံ ဝသေန ဣဒံ ပကရဏံ” ပုဒ်တို့ကား ထိုစကားရပ်၌ မပါခဲ့။] တတ္ထ၊ ထိုစကားရပ်၌။ ဒသန္တံ၊ ကုန်သော။ ယေသံ ယမကာနံ၊ အကြင် ယမကတို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဣဒံ ပကရဏံ၊ ကို။ ဒသဝိဓေန၊ ဖြင့်။ ဝိဘတ္တံ၊ ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ။ တေသဉ္စေဝ၊ ထိုဆယ်ပါးသောအစိတ် ယမကတို့၏၎င်း။ ဣမဿ ပကရဏဿ စ၊ ဤတကျမ်းလုံး၏၎င်း။ နာမတ္ထော၊ ယမကဟူသောနာမည်၏ အနက်ကို။ တာဝ၊ အကျယ်မပြုမီ ရှေးဦးစွာ။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်လတံသော နည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗျော၊ သိထိုက်၏။

(ကိံ၊ အဘယ်သို့သိထိုက်သနည်း။) ကေနဋ္ဌေန၊ အဘယ်အနက်ကြောင့်။ ယမကံ၊ ယမကမည်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ယုဂဋ္ဌေန၊ အစုံဟူသော အနက်ကြောင့်။ (ယမကံ၊ ယမကမည်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) [ယမက သဒ္ဒါသည် အစုံဟူသောအနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္န ပါဠိပဒိကပုဒ်တည်း။] ဟိ၊ မှန်၏။ ယုဂဋ္ဌံ၊ အစုံကို။ ယမကန္တိ၊ ယမကဟူ၍။

၁။ တတ္ထ ဒသန္တံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ ဒသန္တံ မပါလျှင် တတ္ထ-ထိုဆယ်ပါး
သော ယမကတို့တွင်-ဟုံ အနက်ပေး၍ မူလယမကန္တိ-၌ စပ်နိုင်၏။ ဒသန္တံဟူပါ
သောကြောင့် တတ္ထကို သဗ္ဗမေတ္တံ ပကရဏံ၊ ယမကန္တိကို ပြန်၍ စွဲစေရသည်။

ယမက]

ဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်

၉

တေသု၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနုက္ကမေန၊ အကျဉ်း ညွှန်ပြအပ်သော အစဉ်
 ဖြင့်။ နိဒ္ဓိသိတဗ္ဗတ္တာ၊ အကျယ်ညွှန်ပြထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဒ္ဓေသ
 ဝါရောသည်။ ပဌမော၊ ပဌမတည်း။ တဿ၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရ၏။ ယေနစိ
 ကုသလာဓမ္မာ။ ပေ။ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ ယမကံ၊
 ဤအနုလောမ ပဋိလောမအစုံသည်။ အာဒိ၊ အစတည်း။ တဿ၊ ထိုယမက၏။
 ကုသလကုသလ မူလသင်္ခါတာနံ၊ ကုသိုလ်၊ ကုသိုလ်မူလဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။
 ဒွိန္ဒု၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ အတ္ထာနံ၊ အနက်တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
 အတ္ထယမကန္တိဝါ၊ အတ္ထယမကဟူ၍၎င်း။ တေသညေဝ အတ္ထာနံ၊ ထိုအနက်တို့
 ၏ပင်။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အနုလောမ ပဋိလောမတော၊ အနုလောမပဋိလောမ
 အားဖြင့်။ ပဝတ္ထပဋိဓမ္မဝသေန၊ ဖြစ်သော ပါဠိဓမ္မနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဓမ္မယမ
 ကန္တိဝါ၊ ဓမ္မယမကဟူ၍၎င်း။ အနုလောမ ပဋိလောမတော၊ အားဖြင့်။
 ပဝတ္ထပုစ္ဆာဝသေန၊ ဖြစ်သော ပုစ္ဆာနှင့်စပ်သဖြင့်။ ပုစ္ဆာယမကန္တိဝါ၊ ပုစ္ဆာ
 ယမကဟူ၍၎င်း။ တိဓာသုံးပါးအပြားအားဖြင့်။ ယမကဘာဝေါ၊ ယမက
 မည်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ သေသေသုပိ၊ ကြွင်းသော ယမက
 တို့၌လည်း။ ဒေသဝနယော၊ တည်း။

ဣဒါနိ၊ ယမကအမည်ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ဣမေသံ ယမကနံ၊
 ဤယမကတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဒေသိတေ၊ ဟောတော်မူအပ်
 သော။ ဣမသ္မိ မူလယမကေ၊ ဤမူလယမက၌။ တာဝ၊ နိဒ္ဓေသမှရှေးဦးစွာ။
 (နိဒ္ဓိဋ္ဌဿသော။) ဥဒ္ဓေသဝါရဿ၊ ဥဒ္ဓေသဝါရ၏။ နယယမကပုစ္ဆာအတ္ထဝါ-
 ရပ္ပဘေဒဝသေန၊ နယအပြား ယမကအပြား ပုစ္ဆာအပြား အတ္ထအပြား၊
 ဝါရအပြားတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ပါဠိဝဝတ္ထာနမေဝ၊ ပါဠိအပိုင်းအခြားကိုသာ။
 ဝေ၊ ဤဆိုအပ်လတံသောနည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ ချဲ့ဦးအံ။ ကုသလတ္ထိ
 ကမာတိကာယ၊ ကုသလတိက်မာတိကာ၌။ ကုသလာဓမ္မာတိ၊ ကုသလာဓမ္မာ
 ဟူသော။ ဣဒံ အာဒိပဒံ၊ ဤအစပုဒ်ကို။ နိဿာယ၊ မှီ၍။ မူလနယော၊ မူလ
 နယ၎င်း။ မူလမူလနယော၊ မူလမူလနယ၎င်း။ မူလကနယော၊ မူလကနယ၎င်း။
 မူလမူလကနယော၊ မူလမူလကနယ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။
 ဣမေနယာ၊ တို့သည်။ ဧ ဟာန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုနယတို့တွင်။ ဧကေကလ္လိံ၊
 တပါးတပါးသော။ နယေ၊ ၌။ မူလယမကံ၊ မူလယမက၎င်း။ ကေမူလယမကံ၊

၎င်း။ အညမညမူလယမကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တိဏိတိဏိ၊ ကုန်သော။
 ယမကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ဝေ၊ ဤသို့။ စတုသု၊ ကုန်သော။ နယေသု၊
 တို့၌။ ဒွါဒသ၊ ကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ဧကေကသ္မိံ၊
 သော။ ယမကေ၊ ယမက၌။ အနုလောမ ပဋိလောမဝသေန၊ အနုလောမ ပဋိ
 လောမတို့၏အပြားအားဖြင့်။ ဒွေဒွေ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။)
 ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ စတုဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။
 (ဟောန္တိ။) ဧကေကယ၊ သော။ ပုစ္ဆာယ၊ ၌။ သန္နိဋ္ဌာနသံသယဝသေန၊
 သန္နိဋ္ဌာန်အနက် သံသယအနက်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒွေဒွေ၊ ကုန်သော။
 အတ္တာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အဋ္ဌစတ္တာလိသ၊ လေးဆယ့်
 ရှစ်ပါးသော။ အတ္တာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။
 ရှေ့သို့ ပြန်လှည့်၍စပ်။)

တတ္ထ၊ ထိုသန္နိဋ္ဌာန် သံသယတို့တွင်။ ယေကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာတိ၊
 ဟူသော။ ဣမသ္မိံ ပဒေ၊ ဤပုဒ်၌။ ကုသလေသု၊ တို့၌။ ကုသလာနုခေါ၊
 ကုသိုလ်တို့လေလော။ နကုသလာနုခေါ၊ ကုသိုလ်တို့မဟုတ်လေသလော။ ဣတိ၊
 ဤသို့။ သန္ဓေဟာဘာဝတော၊ ယုံမှားခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (ယုံမှား
 ဘယ် မလိုသောကြောင့်။) သန္နိဋ္ဌာနတ္ထော၊ သန္နိဋ္ဌာန်အနက်ကို။ ဝါ၊ ဆုံးဖြတ်
 အပ်သောအနက်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာတိ၊ ဟူသော။
 ဣမသ္မိံ ပဒေ၊ ၌။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ၊ ကုသိုလ်မည်ကုန်သော။ တေ
 ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ကုသလမူလာနုခေါ၊ ကုသိုလ်ဟူသော မူလမည်ကုန်လေ
 သလော။ န (ကုသလမူလာ) နုခေါ၊ ကုသိုလ်ဟူသော မူလမမည်ကုန်လေ
 သလော။ ဣတိ ဝေ၊ ဤသို့။ ဝိမတိဝသေန၊ ယုံမှားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပုစ္ဆံ၊
 တတ္တာ-မေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သံသယတ္ထော၊ သံသယအနက်ကို။
 ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ သော၊ ထိုသံသယကို။ ဝေနေယျာနံ၊ ဝေနေယျတို့
 ၏။ သံသယဋ္ဌာနေ၊ ယုံမှားရာဋ္ဌာန၌။ (ယုံမှားစရာဋ္ဌာန၌။) သံသယဒီပနတ္ထံ၊
 ယုံမှားပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ (ဘဂဝတော၊ သည်။) ဝုပ္ပေ၊ ဟောတော်
 မူအပ်ပြီ။ တထာဂတဿ ပန၊ ကား။ သံသယောနာမ၊ ယုံမှားခြင်းမည်သည်။
 နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတော၊ ဤပုစ္ဆာမှ။ ပရေသု၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာပဒေ
 သုပိ၊ ပုစ္ဆာပုဒ်တို့၌လည်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။

စ၊ ဆက်။ ကုသလပဒံ၊ ကုသလပဒကို။ နိဿာယ၊ ရှိ။ စတ္တာရော၊ ကုန်
 သော။ ဣမေနယာ၊ တို့သည်၎င်း။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ နယေ၊ ဌ။ တိဏ္ဍိ
 တိဏ္ဍိ၊ ကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ဒွါဒသ၊ ကုန်
 သော။ ယမကာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ ယမကောဌ။ ဒွိန္ဒုဒွိန္ဒု၊
 ကုန်သော။ ပုစ္ဆာနံ၊ ဝသေန၊ ဖြင့်။ စတုဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော။
 ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်၎င်း။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ ပုစ္ဆာယ၊ ဌ။ ဒွိန္ဒုဒွိန္ဒု၊ ကုန်သော။
 အတ္ထာနံ၊ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အဋ္ဌစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်ရှစ်ပါးသော။ အတ္ထာစ၊
 တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိယထာ၊ ကုန်သကဲ့သို့။ အကုသလပဒံ၊ ကို။ နိဿာယပိ၊
 ရှိလည်း။ ဟထေဝ၊ ထိုရှေးအတူသလျှင်။ (ဟောန္တိ။) အဗျာကတပဒံ၊
 ကို။ နိဿာယပိ၊ ရှိလည်း။ တထေဝ၊ သလျှင်။ (ဟောန္တိ။) တိဏ္ဍိ၊ ကုန်
 သော။ ပဒါနိပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ဧကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ ကတော၊ ရှိ။
 နိဒ္ဒိဋ္ဌ၊ ညွှန်ပြအပ်သော။ နာမပဒံ၊ နာမပဒကို။ နိဿာယပိ၊ ရှိလည်း။ တထေဝ၊
 ထို့အတူသလျှင်။ (ဟောန္တိ။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ကုသလတ္ထိကမာတိကာယ၊
 ကုသလတိက်မာတိကာ၏။ စတုသု၊ ကုန်သော။ ပဒေသု၊ တို့၌။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်
 သော။ သောဋ္ဌသ၊ ကုန်သော။ နယာ၊ တို့ကို၎င်း။ (ဝုတ္တာဌ်စပ်။) အဋ္ဌစတ္တာ
 လီသ၊ သော။ ယမကာနိ၊ တို့ကို၎င်း။ ဆန္ဒဝုတိ၊ ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးသော။
 ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို၎င်း။ ဒွေနဝုတိသတိ၊ တရားကိုးဆယ့်နှစ်ပါးသော။ အတ္ထာစ၊
 တို့ကို၎င်း။ ဥဒ္ဓေသဝသေန၊ ဥဒ္ဓေသနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်
 ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ ဧတ္တာဝတော၊ ဤမျှအတိုင်း
 အရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်။ မူလဝါရောနာမ၊ မူလဝါရမည်သည်သည်။
 ဝါ၊ ကို။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌံ၊ အကျဉ်းပြအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

၂

တတော၊ ထိုမူလဝါရမှ၊ ပရံ၊ နောက်၌။ ယေကေမိ၊ ပေ။ ကုသလဟေတုတိ
 အာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ တသေဝမူလဝါရဿ၊ ထိုမူလဝါရ၏ပင်။
 ဝေဝစနဝသေန၊ ဝေဝစပ်ရိယာယ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ နဝ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊
 ဝါရတို့ကို။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ မူလဝါရော၊ မူလဝါရ၎င်း။ ပေ။ သမုဒယ
 ဝါရော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ ဒသ၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့
 သည်။ (ဟောန္တိ။) တတ္ထ၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ မူလဝါရေ၊ မူလဝါရ၌။ အာဂတ

ပရိစ္ဆေဒေနဝ၊ လာသော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်ပင်။ သေသေသုပိ၊ မူလ
ဝါရမ္မကြွင်းသော ဝါရတို့၌လည်း။ နယာဒယော၊ နယအစရှိသည်တို့ကို။
ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ ဒသသ္မဝါရေသု၊
တို့၌။ သဋ္ဌိသတနယာ၊ တရားခြောက်ဆယ်သော နယတို့ကို၎င်း။ အသိတိ
အဓိကာနိ၊ ရှစ်ဆယ်အလွန်ရှိကုန်သော။ စတ္တာရိယမကသတာနိ၊ လေးရာ
သော ယမကတို့ကို၎င်း။ သဋ္ဌိအဓိကာနိ၊ ခြောက်ဆယ်အလွန်ရှိကုန်သော။
နဝပုစ္ဆာသတာနိ၊ ကိုးရာသော ပုစ္ဆာတို့ကို၎င်း။ ဝိသာဓိကာနိ၊ နှစ်ဆယ်
အလွန်ရှိကုန်သော။ ကေုနဝိသတိအတ္ထသတာနိ၊ တထောင်ကိုးရာသော
အတ္ထတို့ကို၎င်း။ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။ ဝေ၊ သို့။
တာဝ၊ နိဗ္ဗေသဝါရမ္မ ရှေးဦးစွာ။ (နိဗ္ဗိဇ္ဈေ၊ သော။) ဥဒ္ဓေသဝါရေ၊ ၌။
နယယမက။ ပေ။ ဝဒသန၊ ဖြင့်။ ပါဠိဝဝတ္ထာနမေဝ၊ ကိုသာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

မူလံ ဟေတုနိဒါနဉ္စာတိ၊ အစရှိသော။ ဂါထာ၊ ဂါထာသည်။ ဒသန္နမ္ပိ၊
ဆယ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါရာနံ၊ တို့၏။ ဥဒ္ဓါနဂါထာနာမ၊ ဥဒ္ဓါနိုး
ဂါထာမည်၏။ ဝါ၊ အကျဉ်းချုပ်ဂါထာမည်၏။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဓါနိုးဂါထာ၌။
မူလာဒိနိ၊ မူလအစရှိကုန်သော။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံသောပုဒ်တို့သည်လည်း။
ကာရဏဝေဝစနာနေဝ၊ ကာရဏသဒ္ဓါ၏ ဝေဝုစပရိယာယ်ပုဒ်တို့သာတည်း။
ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ၊ ရဲ့။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းသည်။ ပတိဋ္ဌာနတ္ထေန၊
တည်ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ မူလံ၊ မူလမည်၏။ [မူလသဒ္ဓါ
ပတိဋ္ဌာန အနက်ဟော။] အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ဖလနိဗ္ဗုဒ္ဓနတ္ထံ၊ အကျိုးကို
ပြီးစေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့
မိမိအကျိုးပြီးစီးသွားရန် ဖြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေတု၊ ဟေတု
မည်၏။ [ဟိဓာတ်+တုပစ္စည်း။ အခြားနေရာ၌ ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ
ဘေသာတိ ဟေတု-ဟု ပြ၏။] ဟန္တ၊ ရော။ နံ၊ ထိုအကျိုးကို။ ဂဏှထ၊
ယူကုန်လော။ ဣတိ၊ သို့။ ဒသေန္တဝိယ၊ ညွှန်ပြသကဲ့သို့။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။
ဖလံ၊ အကျိုးကို။ နိဒေတိ၊ အပ်နှင်းတတ်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ မိမိအကျိုးကို
အပ်နှင်းတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိဒါနံ၊ နိဒါနမည်၏။ ဧတသ္မာ၊
ဤအကြောင်းမှ။ ဖလံ၊ သည်။ သမ္ဘောတိ၊ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ ဣတိ၊

ထိုသို့ အကျိုး၏ ကောင်းစွာဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမ္ဘဝေါ၊ သမ္ဘဝ
မည်၏။ (တေသ္မာ၊ မှ။ ဖလံ၊ သည်။) ပဘဝတံ၊ စ၍ဖြစ်၏။ ဣတံ၊ ထိုသို့
အကျိုး၏စ၍ ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဘဝေါ၊ ပဘဝမည်၏။ ဧတ္ထ၊ ဤ
အကြောင်းအပေါ်၌။ ဖလံ၊ သည်။ သမုဋ္ဌာတံ၊ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ ဝါ၊
ပေါ်ထွက်၏။ (ဣတံ၊ ထိုသို့အကျိုး၏ ပေါ်ထွက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။
သမုဋ္ဌာနံ၊ သမုဋ္ဌာနမည်၏။) ဝါ၊ တနည်း။ ဧတေန၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။
(ဖလံ၊ သည်။) သမုဋ္ဌာတံ၊ ၏။ ဝါ၊ ၏။ ဣတံ၊ ထိုသို့ အကျိုး၏ ကောင်းစွာ
ဖြစ်ခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမုဋ္ဌာနံ၊ မည်၏။ အတ္တနော၊ ၏။ ဖလံ၊ ကို။
အာဟရတံ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတံ၊ ထိုသို့ မိမိ၏အကျိုးကို ဆောင်တတ်
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာဟာရော၊ အာဟာရမည်၏။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတဗ္ဗေန၊
မပယ်မြစ်အပ်သော။ အတ္တနော၊ ၏။ ဖလေန၊ သည်။ အာလမ္ဗိယတံ၊
ဆွဲမှီအပ်၏။ ဣတံ၊ ထိုသို့ မိမိ၏ အကျိုးသည် ဆွဲမှီအပ်သည် အဖြစ်ကြောင့်။
အာလမ္ဗနံ၊ မည်၏။ တေ၊ ဤအကြောင်းကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတော၊
မပယ်မြစ်မူ၍။ ဖလံ၊ သည်။ တေ-ပဝတ္တတံ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတံ၊ ထိုသို့
အကျိုးတရား၏ ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပစ္စယော၊ ယ မည်၏။
တေသ္မာ၊ ဤအကြောင်းမှ။ ဖလံ၊ သည်။ သမုဒေတံ၊ ကောင်းစွာ ပေါ်ထွက်
၏။ ဣတံ၊ ထိုသို့ အကျိုး၏ ကောင်းစွာ ပေါ်ထွက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။
သမုဒယော၊ ယမည်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတေသံ ပဒါနံ၊ ဤ မူလအစရှိသောပုဒ်တို့
၏။ ဝစနတ္ထော၊ ဝစနတ္ထကို။ ဝေဓိတဗ္ဗော၊ ၏။

ဥဗ္ဗေသဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီးပြီ။

နိဗ္ဗေသဝါရ အဖွင့်

၅၀။ ဣဒါနိ၊ ဥဗ္ဗေသဝါရကို အားထုတ်တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌။
ယေနော၊ ကုသလာ ဓမ္မာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ နည်းဖြင့်။
နိဗ္ဗေသဝါရော၊ နိဗ္ဗေသဝါရကို။ (ဘဂဝတာ၊ သည်။ (တနည်း) ဓမ္မသေနာ
ပတိနာ၊ တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင် သာရိပုတြာသည်။)
အာရဇ္ဈေါ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနိဗ္ဗေသဝါရ၌။ ယေနော၊

ယေကေစိ ဟူသော သဒ္ဓါသည်။ အနဝသေသဝစနံ၊ အကြွင်းမရှိ ဟူသော အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဓါတည်း။ ကုသလာဓမ္မာတိ၊ ကား။ ကုသလတ္ထိ ကဿ၊ ဧ။ ပဒဘာဇနေ၊ ပဒဘာဇနီ၌။ ဝုတ္တလက္ခဏာ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိကုန်သော။ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ၊ အပြစ်မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ကောင်းသော ဣဋ္ဌအကျိုးရှိကုန်သော။ ကုသလသဘာဝါ၊ ကုသိုလ်ဟူသော သဘောတရားတို့သည်။ (သန္တိ။) သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာတိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ သဗ္ဗေယေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ တေ၊ ထိုကုသိုလ် တရားတို့သည်။ ကုသလမူလာ၊ ကုသိုလ်မူလမည်ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ။) ကံ၊ ဖြစ်ကုန်သလော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆတိ၊ ဧ။

☞ တိဏေဝကုသလမူလာနီတိ၊ ကား။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုကုသိုလ် တရားတို့သည်။ ကုသလမူလာ၊ မည်ကုန်သည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ပန၊ အနွယ်ကား။ အလောတာဒီနိ၊ အစရှိကုန်သော။ တိဏိဇေ၊ သုံးပါးသော တရားတို့သည်သာ။ ကုသလမူလာနိ၊ ကုသိုလ်မူလမည်ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ။) ဣတိ-အတ္ထော၊ နက်။ အဝသေသာကုသလာဓမ္မာ န ကုသလမူလာတိ၊ ကား။ အဝသေသာ၊ ကုသိုလ်မူလ သုံးပါးမှ ကြွင်းကုန်သော။ ဖဿာဒယော၊ ကုန်သော။ ကုသလာဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ကုသလမူလာနိ နာမ၊ တို့မည်သည်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။

အထဝါ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ အဝသေသာ၊ ကုန်သော။ ဖဿာ ဒယော-အစရှိသော တရားတို့သည်။ ကုသလာဓမ္မာယေဝ နာမ၊ ကုသိုလ် တရားတို့သာ မည်၏။ ကုသလမူလာနိ၊ တို့မည်သည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိပိ အတ္ထော၊ ဤအနက်သည်လည်း။ (ဟောတိ။) [ပဌမ နည်းအလို “အဝသေသာ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဓမ္မာ၊ တို့သည်။ န ကုသလမူလာ၊ ကုသိုလ်မူလမမည်ကုန်” ဟု တဝါကျတည်းသာပေး။ ဒုတိယ နည်းအလို အဝသေသာ၊ ကုသလမူလသုံးခုမှ ကြွင်းသော ဖဿအစရှိသော တရားတို့သည်။ ကုသလာဓမ္မာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့သာ မည်၏။ န ကုသလမူလာ၊ ကုသိုလ်မူလ မမည်ကုန်။ ဤသို့ နှစ်ဝါကျခွဲ၍ အနက်ပေးပါ။]

ယေဝါပန ကုသလမူလာတိ၊ ကား။ ပဌမပုစ္ဆာယ၊ ပဌမပုစ္ဆာ၌။ (ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာဟူသော ပဌမပုစ္ဆာ၌။)

ယမက]

နိဗ္ဗေသဝါရအဖွင့်

၁၅

ဒုတိယပဒေန၊ ဒုတိယပုဒ်ဖြင့်။ (သဗ္ဗေတေ ကုသလမူလာဟူသော ဒုတိယပုဒ်
ဖြင့်။) ကုသလမူလာတိ၊ ကုသလမူလာတို့ဟူ၍။ တယော၊ သုံးပါးကုန်သော။
အလောဘာဒယော၊ အလောဘအစရှိကုန်သော။ ငယဝါပန၊ အကြင်တရား
တို့ကိုပူလည်း။ ဂယိတာယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ သဗ္ဗေတေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊
ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တယောပိ၊ ကုန်သော။ တေ ဓမ္မာ၊
ယိုအလောဘအစရှိသော တရားတို့သည်။ ကုသလာတို့သည်။ (ဟောန္တိ)
ကိ၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆတိ၊ မေးတော်မူ၏။ အာပန္နာတိ၊ ဟူသောစကား
ကို။ (အာဟန္တိစပ်။) သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ ကုသလမူလာနံ၊ ကုသိုလ်မူလ
တို့၏။ ကုသလဘာဝံ၊ ကုသိုလ်တို့၏အဖြစ်ကို။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆန္တော၊ ဝန်ခံလိုသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ အာဟ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊
မူလ မူလနယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ၊ သော။) မူလနယော၊ မူလ
နယ၌။ မူလယမကဿ၊ ၏။ အတ္ထော၊ တည်း။ ဣမိနာဥပါယေန၊ ဤကပ်၍
သိကြောင်းနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗပုစ္ဆာသု၊ အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာတို့၌။ ဝိသဇ္ဇနနယော၊
ဖြေဆိုကြောင်းနည်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ ယတ္ထ၊ အကြင်ယမက
၌။ ယံဝိသေသမတ္ထံ၊ အကြင် အနည်းငယ်သော အထူးသည်။ (မတ္တသဒ္ဓါ၊
အပ္ပအနက်ဟော။) အတ္ထိ၊ ၏။ တဒေဝ၊ ထိုအနည်းငယ်သော အထူးကိုသာ။
ဝဏ္ဏယိဿာမ၊ ဖွင့်ကုန်တော့အံ့။

၅၁။ တာဝ၊ အညမညယမကမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ၊ သော။) ကေမူလ
ယမကေ၊ ကေမူလယမက၌။ သဗ္ဗေတေ ကုသလမူလေန ကေမူလာတိ၊ ဟူသော
ပါဠိ၌။ ဂဏနဋ္ဌေန၊ တခုဟူသော အရေအတွက် အနက်အားဖြင့်။ ကေမူလာတံ၊
ကေမူလ၏ အဖြစ်ကို။ အဂ္ဂဟေတု၊ မယူမူ၍။ သမာနဋ္ဌေန၊ အတူဟူသော
အနက်အားဖြင့်။ (ကေမူလာတံ၊ ကေမူလ၏အဖြစ်ကို။) ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ယူထိုက်
၏။ (“တူသောမူလ” ဟု ကေအတွက် သမာနအနက်ယူပါ ဟူလို။) ဟိ၊
ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤကေမူလယမက၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံ
ကား။ အတ္ထော၊ တည်း။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုကုသိုလ်တရားတို့သည်။

ကုသလမူလေန၊ ကုသိုလ်ဟူသော မူလအားဖြင့်။ သမာနမူလံ၊ တူသော မူလရှိကုန်သလော။ ယံ၊ အကြင် အလောဘ အစရှိသော တရားသည်။ ဖဿသံ၊ ဖဿ၏။ မူလံ၊ မူလတည်း။ တဒေဝ၊ ထိုအလောဘ အစရှိသော တရားသည်ပင်။ ဝေဒနာဒိနံ၊ ဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့၏။ (မူလံ၊ မူလလော။) ဣတိ (အဟံ)၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ (အတ္ထော၊ တည်း။) အထ၊ မေးပြီးရာ ထိုအခါ၌။ နေသံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ကုသိုလ်တရားတို့၏။ တထာဘာဝံ၊ ထိုကုသိုလ်မူလအားဖြင့် တူသောမူလရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆန္တော၊ ကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။

ကုသလသမုဋ္ဌာနန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌာနဂ္ဂပံ၊ ကုသိုလ်စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောရုပ်ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြတော်မူအပ် ပြီ၊ ဧကမူလန္တိ၊ ကား။ အလောဘာဒိနာ၊ အလောဘအစရှိသော။ ကုသလ မူလေန၊ မူလအားဖြင့်။ သမာနမူလံ၊ တူသောမူလရှိ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဖဿာဒိနံ၊ ဖဿအစရှိသည်တို့၏။ အလောဘာဒယော၊ အလောဘအစရှိသော ကုသိုလ် မူလတို့သည်။ ဟေတုပစ္စယတ္တာ၊ ဟေတုပစ္စည်းတို့၏အဖြစ်ကြောင့်။ မူလံ၊ မူလ သည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ တံသမုဋ္ဌာနဂ္ဂပဿာပိ၊ ထိုဖဿ အစရှိသည်တို့ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်၏လည်း။ (မူလံ၊ သည်။ ဟောတိ။) ပန၊ ထိုသို့ပင် ဧကမူလဖြစ်ပါသော်လည်း။ ကုသလလက္ခဏာဘာဝေန၊ ကုသိုလ် လက္ခဏာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ၏ မရှိခြင်း ကြောင့်။) တံ၊ ထိုကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်သည်။ န ကုသလံ၊ ကုသိုလ် မမည်။

၁။ သဗ္ဗေ သမာနမူလံ။ ။ ယေကေမိ ကုသလာဓမ္မော အရဖြစ်သော ထိုကုသိုလ်တရားတို့သည် အလောဘအစရှိသော ကုသိုလ်မူလအားဖြင့် တူသော မူလရှိကြကုန်သလောဟု မေးသည်။ ထို့ကြောင့် ကုသလမူလေနကို ပါဠိတော် ဝယ် ကေဉ္စိ စပ်၍ ဤ အဋ္ဌကထာဝယ် သမာနံ စပ်ရသော အတိန္ဒဝိသေသန ဟု မှတ်ပါ။ နှင့်-ဟု သဟာဒိယောဂ အနက်မပေးရ။ ကုသိုလ်အချင်းချင်းသာ “ဖဿသည် ဝေဒနာနှင့် + တူ၏” စသည်ဖြင့် သဟာဒိယောဂအနက် သုံးစွဲရ သည်။ ထိုအနက်ကား- ဤ၌ မလိုပါ။

၅၂။ အညမညယမကေ၊ အညမညမူလယမကဉ္စ။ ယေကေစိကုသလာတိ၊ ဟူ၍။ အပုစ္ဆိတု၊ ပေးတော်မူဘဲ။ ယေကေစိကုသလာမူလေန ကေမူလာတိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆာ၊ ကို။ ကတာ၊ ပြီ။ ကသွာ၊ နည်း။ ဣမိနာပိ ဗျဉ္ဇနေ၊ ဤယေကေစိ ကုသလာမူလေနကေမူလာ ဟူသော ဘဒ္ဒါဖြင့်လည်း။ တဿေဝတ္ထဏ၊ ထိုယေကေစိကုသလာ ဟူသော သဒ္ဓါ၏အနက်၏ပင်။ သမ္ဘဝတေ၊ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း။ [ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆိုသည်ကို ဋီကာမနှစ်သက်။ “ယေကေစိ ကုသလာမူလေန ကေမူလာ” အရ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝိသနှင့် စိတ္တဇရုပ်ပါရသည်ကို ပြလိုပုံမည်။] ကုသလာမူလာနိတိ ဣဒံ၊ ကုသလာမူလာနိ ဟူသော ဤပုဒ်သည်။ ပရိမဿ၊ ရှေးဖြစ်သော မူလာနိယာနိ ဟူသောပုဒ်၏။ ဝိသေသနံ၊ ဝိသေသနတည်း။ ဟိ၊ မှန်၏။ မူလာနိယာနိကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ပန၊ ဆက်။ တာနိ၊ ထိုအတူတကွ ဖြစ်ကြသော မူလာတို့သည်။ ကုသလာမူလာနိပိ၊ ကုသိုလ်မူလာတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အကုသလာအဗျာကတမူလာနိပိ၊ အကုသိုလ်မူလာ အဗျာကတမူလာတို့သည်လည်း။ (ဟောန္တိ။) ဣဒေ၊ ဤအညမညမူလယမကဉ္စ။ ကုသလာမူလာနိ၊ ကုသိုလ်မူလာတို့တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤကုသလာမူလာနိပုဒ်ကို။ ဝိသေသဒဿနတ္ထံ၊ အကုသိုလ်မူလာအဗျာကတမူလာတို့မှအထူးကိုပြခြင်းအကျိုးငှါ။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ အညမညမူလာနိစာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ ဟေတုပစ္စယေန၊ ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။

တဿေဝံ၊ ထိုအညမညမူလယမက၏ပင်။ ပဋိလောမပုစ္ဆာယ၊ ဤ။ သဗ္ဗေတေ ဓမ္မာ ကုသလာမူလေန ကေမူလာတိ၊ ဟူ၍။ အတော၊ ဘဲ။ သဗ္ဗေ တေ

၁။ တဿေဝံ၊ ပေး အကတော။ ။ရှေးယမကတို့၌ ပဋိလောမပုစ္ဆာဝယ် အနုလောမပုစ္ဆာကို ပြောင်းပြန်ပြု၍ “ယေဝံ၊ ပန ကုသလာမူလာ သဗ္ဗေတေ ဓမ္မာ ကုသလာ” စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာပြုသကဲ့သို့ ဤအညမညမူလယမကဉ္စလည်း အနုလောမပုစ္ဆာကို ပြောင်းပြန်ပြု၍ (ယေဝံ၊ ပန ကုသလာမူလေန အညမညမူလာ) သဗ္ဗေတေ ကုသလာမူလေန ကေမူလာ” ဟု ပုစ္ဆာပြုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော။ ထိုသို့ မပြုဘဲ (ကသွာ) အဘယ်ကြောင့် “သဗ္ဗေတေ ဓမ္မာ ကုသလာ” ဟု ပုစ္ဆာပြုတော်မူပါသနည်း။

ဓမ္မာ ကုသလာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ကသ္မာ၊ နည်း။ အတ္ထဝိသေသာဘာဝတော၊ အနက်အထူး၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ခဲ့။ ကုသလမူလေန ကေမူလာတိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆာယ၊ ကို။ ကတာယ၊ ပြုအပ်သော်။ မူလာနိ ယာနိ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ၊ မူလာနိ ယာနိ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဖြစ်သော အနုလောမပုစ္ဆာ၏ ဝိသဇ္ဇန၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဟောတော် မူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗံ၊ သည်။ ဘဝေယျ၊ ရာ၏။ ဝေဠုသတိ၊ ဤသို့ဖြစ်လသော်။ (ဤသို့ အနုလောမပုစ္ဆာ အတိုင်း ဖြစ်လသော်) အတ္ထဝိသေသာဘာဝေါ၊ အနက်အထူး၏ မရှိခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ အနက်အထူး၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာအား ဖြင့်။ (သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလမူလေန ကေမူလာ ဟူသော ထိုအခြင်းအရာ အားဖြင့်။) အကတာ၊ ပြုတော်မမူဘဲ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ ဟူ၍။ ပုစ္ဆာ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ကတာ၊ အပ်ပြီ။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ မူလမူလနယာဒိသုပိ၊ မူလမူလနယ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ အညမညမူလ ယမကော၊ ၌။ ပုစ္ဆာဝိသေသော၊ ပုစ္ဆာ၏ ထူးပုံကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

၅၃-၅၅။ မူလမူလနယေ၊ မူလမူလနယ၌။ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလ မူလာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုကုသိုလ်တရားတို့ သည်။ ကုသလမူလသင်္ခါတာ၊ ကုသိုလ်မူလဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ မူလာ၊ မူလဘို့လော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆတိ၊ မေးတော်မူ၏။ ကေမူလမူလာတိ၊ ကား။ ဧတေသံ၊ ဤတရားတို့၏။ သမာနဋ္ဌေန၊ အတူဟူသော အနက်အားဖြင့်။ (ဧကံ၌စပ်။) ကေမေဝ၊ တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ မူလံ၊ မူလဟူသော။ မူလံ၊ မူလသည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။) ဣတိ၊ ထိုသို့တူသော မူလဟူသော မူလ

၁။ အတ္ထဝိသေသာဘာဝတော။ ။ အနုလောမပုစ္ဆာ၏ အဖြေဖြစ်သော “မူလာနိ ယာနိ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” စသော အဖြေအတိုင်းပင် ဖြေရမည်ဖြစ်၍ အနက်(အရကောက်) အထူးမရှိ။ အနက်ပထူးလျှင် အတ္ထယမက (အနက်အစုံ) မဖြစ်။ အနက်မစုံလျှင် ယမကလည်း မဖြစ်တော့-ဟူလို။ [“ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ” ၌ ဣတိသဒ္ဒါ အာဒိအနက်ဟော။]

ယမက]

နိဒ္ဒေသဝါရအဖွင့်

၁၉

ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (တေး၊ ထိုတရားတို့သည်။) ကေမူလမူလ၊ ကေ
မူလမူလတို့မည်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “ကေမေဝမူလံ + မူလံ” ဟုရှိ၏။ ကေမေဝ
သည် ရှေးမူလ၏ ဝိသေသန ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ အညမညမူလံ ၌လည်း
အညမညမူလံ မူလံ-ဟု ၂-ပုဒ် ရှိသောကြောင့်၎င်း၊ ထို နိဿယ၌ရှိသော
ပါဌ်သာ ကောင်းသည်။] အညမညမူလ မူလတံ၊ ကား။ အညမညဿ၊
အချင်းချင်း၏။ ဝါ၊ တပါးပါး၏။ မူလံ၊ သည်။ အညမညမူလံ၊ လမည်၏။
ဧတေ၊ ဤတရားတို့၏။ အညမညမူလံ၊ အချင်းချင်း၏ မူလဟူသော။
ဟေတုပစ္စယဋ္ဌေန၊ ဟေတုပစ္စည်းဟူသော အနက်အားဖြင့်။ မူလံ၊ သည်။
(အတ္ထိ၊ ၏။) ဣတိ၊ ထိုသို့အချင်းချင်း၏ မူလဟူသော မူလရှိကုန်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ (တေး၊ ထိုတရားတို့သည်။) အညမညမူလမူလ၊ လတို့
မည်၏။

၅၆။ မူလကနယော၌။ ကုသလမူလကာတံ၊ ဟူသည်ကား။ ဧတေ၊
ဤတရားတို့၏။ ဟေတုပစ္စယဋ္ဌေန၊ ဟေတုပစ္စည်းဟူသော အနက်သဘော
အားဖြင့်။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ဟူသော။ မူလံ၊ သည်။ (အတ္ထိ။) ဣတိ၊ ထိုသို့
ကုသိုလ်ဟူသော မူလရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တေး၊ ထိုတရားတို့သည်။)
ကုသလမူလကာ၊ ကတို့မည်၏။

၅၇-၆၁။ မူလမူလကနယော၌။ ကုသလမူလမူလကာတံ၊ ဟူသည်ကား။
ကုသလာနံ၊ တို့၏။ မူလံ၊ တည်း။ ကုသလမူလံ၊ ကုသိုလ်တို့၏မူလ။ ဧတေ၊
ဤတရားတို့၏။ ဟေတုပစ္စယဋ္ဌေန၊ ဟေတုပစ္စည်းဟူသော အနက်သဘော
အားဖြင့်ပင်။ ကုသလမူလံ၊ ကုသိုလ်တို့၏မူလဟူသော။ မူလံ၊ သည်။ (အတ္ထိ။)
ဣတိ၊ ထိုသို့ကုသိုလ်တို့၏မူလဟူသောမူလရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (တေး၊
ထိုတရားတို့သည်။) ကုသလမူလမူလကာ၊ ကတို့မည်၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။
အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ တာဝ၊ အကုသလပဒေမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌိ၊
သော။) ကုသလပဒေ၊ ကို။ နိဿယ၊ ဤ။ နယယမေကပုစ္ဆာသု၊ နယ၊ ယမက၊
ပုစ္ဆာတို့၌။ ဝိသေသတ္ထော၊ ထူးသောအနက်တည်း။

၆၂-၇၃။ အကုသလပဒါဒိသုပိ၊ အကုသလပဒအစရှိသည်တို့၌လည်း။
ဧဝေဝနယော၊ တည်း။ ပန၊ အထူးကား။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံကား။

ဝိသေသော၊ အထူးတည်း။ အဟေတုကံ အကုသလန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။
ဝိသိကိစ္ဆာယဝေ၊ ဝိသိကိစ္ဆာနှင့်၎င်း။ ဥဒ္ဓစ္စနုစ၊ ဥဒ္ဓစ္စနှင့်၎င်း။ သပ္ပယုတ္တံ၊
သပ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ ဖောဟံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တံ။

၇၄-၇၅။ အဟေတုကံ အဗျာကတန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ အဋ္ဌာရဿ၊
ကုန်သော။ စိတ္တပ္ပါဒါ၊ စိတ္တပ္ပုဒ်တို့၎င်း။ ဂ္ဂုပံ၊ ဂုပံ၎င်း။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ နိဗ္ဗာန်
၎င်းတည်း။ [ဂ္ဂုပံ အရ၌ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊
အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အာသညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် အားလုံး
ပါဝင်သည်။ အဗျာကတမူလေန န ဧကမူလန္တိ ဣဝပန-ဟူသော ဤပါဌ
၌ကား၊ သဟေတုက။ ပေ။ သပုဋ္ဌာနံ၊ သဟိတ် အဗျာကတစိတ္တပ္ပုဒ်ဟူသော
ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ဂ္ဂုပံ၊ ဂုပံကို။ ထပေတွာ၊ ၊ ဤ။ ငေသံ၊ ကြွင်းသော
အဟိတ်စိတ္တပ္ပုဒ် ရုပ် နိဗ္ဗာန်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ သဟေတုက။ ပေ။
သမုဋ္ဌာနံ၊ သော။ ဂ္ဂုပံ၊ ရုပ်သည်။ အဗျာကတမူလေန၊ နှင့်။ ဧကမူလံ၊

၁။ ထပေတွာ ပန၊ ပေ၊ ငေသံ။ ။ “အဟေတုကံ အဗျာကတံ” အရ၌
ကောက်ပြအပ်သော အဟိတ်စိတ္တပ္ပုဒ်ရုပ်နိဗ္ဗာန်တို့တွင် ရုပ်ထည်း၌ အဟေတုက
အဗျာကတသမုဋ္ဌာန်ရုပ် သဟေတုက အဗျာကတသမုဋ္ဌာန်ရုပ်-ဟု ၂-မျိုးရှိ၏။
ထိုတွင် သဟေတုကအဗျာကတ သမုဋ္ဌာန်ရုပ်သည် အဗျာကတမူလအားဖြင့်
ဧကမူလဖြစ်သောကြောင့် ထိုရုပ်ကို ချန်ထား၍ အဟိတ်စိတ္တပ္ပုဒ်၊ အဟေတုက
အဗျာကတသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို “အဗျာကတမူလေန န ဧကမူလံ” အရ၌
ရအပ် ရနိုင်၏။

၂။ သဟေတုက၊ ပေ၊ ဧကမူလံ။ ။ သဟိတ်အဗျာကတ သပုဋ္ဌာန် ရုပ်သည်
အဗျာကတမူလအားဖြင့် ဧကမူလဖြစ်၏။ သို့ပါလျက် “သဗ္ဗေ တေ အဗျာကတ
မူလေန ဧကမူလာ” ဟူသော အနုလောမပုစ္ဆာဝယ် ထိုရုပ်ကို မယူနိုင်အောင်
“သဟေတုကံ အဗျာကတံ။ ပေ။ ဧကမူလံ” ဟု ဖြေရပါသည်။ ဤသို့ မေးဘွယ်
ရှိသောကြောင့် “တံ အဗျောဟာရိကံ ကဘ္ဘာ။ ပေ။ ဝိသဇ္ဇနံ ကတံ” ဟု မိန့်သည်။
ထိုအဖြေ၌ သဟေတုကံ အဗျာကတံ-ဝယ် “သဟေတုကံ” ဟူသော ဝိသေသန
ဖြင့် အဟေတုက အမည်ရသော ရုပ်အဗျာကတကို ပယ်ပြီးဖြစ်သည်။

တူသောမူလရှိသည်။ ဟောတိ။ စ၊ ဆက်။ တံ၊ ထို သဟိတ် အဗျာကတ သမုဋ္ဌာန်ရုပ်ကို။ အဗျောဟာရိကံ၊ အဟေတုကဟူသော ဝေါဟာရမရှိသည် ကို။ ကတော၊ ဤ။ ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ လဗ္ဗမာနကဝသေနော၊ ရအပ်သော တရားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ ဧတံ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ဤ ဝိသဇ္ဇန ကို။ (ဘဂဝတာ) ကတံ။

၈၆-၉၇။ နာမာဓမ္မာတိ၊ ဟူသည်ကား။ နာမသင်္ခါတာ၊ နာမ်ဟု ဆို အပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားတို့တည်း။ တေ၊ ထိုနာမ်တရားတို့ဟူသည်။ အတ္တဇတာ၊ အနက် တရားကိုယ်အားဖြင့်။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့၎င်း။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ နိဗ္ဗာန်၎င်းတည်း။ နဝေဝ နဝမူလာနိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ကုသလာ။ ပေ။ မူလဝသေန၊ ကုသိုလ်မူလ၊ အကုသိုလ်မူလ၊ အဗျာကတမူလတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ နဝ၊ ကုန်သော။ မူလာနိ၊ မူလတို့တည်း။ အဟေတုကံ။ ပေ။ န ကေမူလန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ အဟေတုကံ၊ အဟိတ် ဖြစ်သော။ သဗ္ဗမ္ဘိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော။ အဋ္ဌာရသ။ ပေ။ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ၊ တဆွဲရှစ်ပါးသောစိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟ၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော။ နာမံ၊ သည်။ နာမမူလေန၊ နာမ်ဟုဆိုအပ်သော မူလအားဖြင့်။ န ကေမူလံ၊ တူသောမူလ မရှိ။ ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုအလုံးစုံသော အဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်စသော နာမ်တရား သည်။ တေန၊ ထိုနာမမူလနှင့်။ သမ္ဘိ၊ တကွ။ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ သဟေတုကံ နာမံ နာမမူလေနာတိပဒေပိ၊ ဟူသောပုဒ်၌လည်း။ သဟေတုကံ၊ သဟိတ် ဖြစ်သော။ နာမံ၊ သည်။ နာမမူလေန၊ အားဖြင့်။ (ကေမူလံ၊ တူသောမူလ

၉

သဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ရုပ်တရားသည် အဗျာကတမူလအားဖြင့် ကေမူလဖြစ်သော် လည်း အခြားသော ကေမူလအဖြစ်ကိုရသော တရားတို့နှင့် အတူတကွရေးနိုင် သောကြောင့် အဟေတုကဝေါဟာရ မရှိသည်ကိုပြု၍ ဤရုပ်မပါသော ဝိသဇ္ဇနကိုပြုရပါသည်-ဟူလို။ [ကြွင်းသော အဓိပ္ပါယ်များကို ဋီကာနိဿယ၌ ကြည့်ပါ။]

၂၂

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ရှိ၏။) ဣတိ။ အတ္ထော၊ နက်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော နယ ယမက တို့၌။
 သော၊ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ ဥတ္တာနုတ္ထမေဝ၊ သာ။ ဣတိ၊
 အပြီးတည်း။ မူလဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ (နိဋ္ဌိတောပြီးပြီ။)

၉၈-၉၉။ ဟေတုဝါရာဒီသုပိ၊ ဟေတုဝါရအစရှိသောဝါရတို့၌လည်း။
 ဣဒိနာဝ ဥပါယေန၊ ပုံစံကပ်၍ သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဤနည်းဖြင့်သာ။
 အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ မူလံဟေတုနိဒါနဉာတိဂါထာ၊ အစရှိသော
 ဂါထာကို။ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ၊ အကြင်... အကျယ် ပြအပ်ပြီး ကုန်သော။
 ဒသန္ဓမ္ပိ၊ လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါရာနံ၊ တို့ကို။ ပုန၊ တဖန်။ ဥဒ္ဓါနဝသေနေဝ၊
 အထက်အထက် စောင့်ရှောက်တတ်သော ခေါင်းစဉ်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။
 (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊ တို့သည်။) ဝုတ္တာမိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ မူလယမကဝဏ္ဏနာ၊
 သည်။ (နိဋ္ဌိတောပြီ။) [ဥဒ္ဓံ+ဒါဝိ ရက္ခတိတိ ဥဒ္ဓါနံ။]

၂-ခန္ဓယမက

၁-ပဏ္ဏတ္တိဥဋ္ဌေသဝါရအဖွင့်

၁။ ဣဒါနိ၊ မူလယမကကို ပွင့်ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌။ မူလယမကော၌။
ဒေသိတေယေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသောလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာဒိ-
ဝဓမ္မ၊ ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို။ ခန္ဓဝသေန၊ ခန္ဓာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။
ဝါ၊ ခန္ဓာတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ သင်္ဂဏိတော၊ သိမ်းယူ၍။ မူလယမကနန္တရံ၊
မူလယမက၏ အခြားမဲ့၌။ ဒေသိတဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ခန္ဓ-
ယမကဿ၊ အိ။ ဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်တော့လတံ့။ တတ္ထ၊
ထိုခန္ဓယမက၌။ တာဝ၊ အကျယ်မပြုမီ ရှေးဦးစွာ။ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ၊
ပါဠိတော်၏ အသီးအသီးပိုင်းခြား၍ တည်ပုံကို။ ဝါ၊ ပါဠိအပိုင်းအခြား
ကို။ ဝေ၊ ဤဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ၊ ချဲ့။ ဣမသ္မိံ
ခန္ဓယမကော၌။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရော၊ ၎င်း။ ပဝတ္တိဝါရော၊ ၎င်း။ ပရိညာဝါရော၊
၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော၊ သုံးပါးကုန်သော။ မဟာဝါရ၊ ဝါရကြီးတို့
သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသု၊ ထိုဝါရကြီးတို့တွင်။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရော၊ ကို။
ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ နာမာဘိဓာနသောဓနဝသေနေဝ၊ နာမည်ဟောသဒ္ဓါတို့ကို
သုတ်သင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ ဂဟိတတ္တာ၊ ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရေတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ နာမည်ပညတ်ကိုသုတ်သင်သော ဝါရ
ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဤ။

ပဝတ္တိဝါရော၊ ကို။ ဝါ၊ သည်။ တေန၊ ထိုပဏ္ဏတ္တိဝါရဖြင့်။ သောဓိတ
နာမာဘိဓာနာနံ၊ သုတ်သင်အပ်ပြီးသော နာမည်ဟောသဒ္ဓါ ရှိကုန်သော။
ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။
ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းချုပ်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ ပဝတ္တိံ၊ ဖြစ်ပုံကို။ သောယေမာနော၊
သုတ်သင်လျက်။ ဂတော၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဝတ္တိဝါရေတိ၊ ဟူ၍။
ဝါ၊ ခန္ဓာတို့၏ ဥပ္ပါဒနိရောဓအားဖြင့် ဖြစ်ပုံကို သုတ်သင်သော ဝါရ ဟူ၍။
ဝုစ္စတိ၊ ဤ။ ပရိညာဝါရော၊ ကို။ ဝါ၊ သည်။ ဣမိနာနုက္ကမေန၊ ဤအစဉ်
အားဖြင့်။ ပဝတ္ထာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ တို့ကို။ သင်္ခေပေနော၊ အကျဉ်း
အားဖြင့်သာလျှင်။ တိဿော၊ သုံးပါးကုန်သော။ ပရိညာ၊ ပိုင်းခြား

၍ သိခြင်းတို့ကို။ ဒီပယမာနောလျက်။ ဂတောဖြစ်၏။ တသ္မာကြောင့်။
ပရိညာဝါရောတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ ပရိညာတို့ကိုပြသောဝါရဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၏။

တတ္ထ၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရော၊ သည်။ ဝါ၊ကို။ ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသ
ဝသေန၊ ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒွိဟိ၊ ကုန်သော။ အာကာ
ရေဟိ၊ အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတော၊ အသီးအသီးပိုင်းခြား၍ တည်ပြီ။
ဝါ၊ အသီးအသီး ပိုင်းခြား၍ တည်စေအပ်ပြီ။ (ကာရိတ်အကြေကြံ။)
ဣတရေ၊ ပဏ္ဏတ္တိဝါရမှ တပါးသော ပဝတ္ထိဝါရ ပရိညာဝါရတို့၌။ ဝိသုံ၊
သီးခြား။ ဥဒ္ဓေသဝါရော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အာဒိတော၊ အစမှ။ ပဌာယ၊
စ၍။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနဝသေန၊ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ကေခာ၊ တပါး
သော အဘို့အားဖြင့်။ (ဣတရေ၊ ပဏ္ဏတ္တိဝါရမှ တပါးသော ပဝတ္ထိဝါရ
ပရိညာဝါရတို့ကို။) ဝဝတ္ထိတော၊ အသီးသီး ပိုင်းခြား၍ တည်စေအပ်
ကုန်ပြီ။

တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသောဝါရတို့တွင်။ ပဉ္စက္ခန္ဓာတိပဒံ၊ ဟူသောပုဒ်ကို။
အာဒိကတော၊ ၍။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ နန္ဒာ န သင်္ခါရာတိပဒံ၊
ဟူသောပုဒ်သည်။ (အတ္ထိ။) တာဝံ၊ ထိုနန္ဒာနသင်္ခါရာပုဒ် တိုင်အောင်။
ပဏ္ဏတ္တိဝါရဿ၊ ၍။ ဥဒ္ဓေသဝါရောကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၍။ ပုစ္ဆာဝါရော
တိပိ၊ ဟူသော ဤအမည်သည်လည်း။ တသ္မာဝံ၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရ၏ပင်။
နာမံ၊ အမည်တည်း။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရ၌။ ပဉ္စက္ခန္ဓာတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊
ဤပါဠိသည်။ ယမကဝသေန၊ အစုံ၏အစွမ်းဖြင့်။ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာနံ၊ မေးအပ်ကုန်
သော။ ခန္ဓာနံတို့၏။ ဥဒ္ဓေသော၊ ညွှန်ပြကြောင်းစကားတည်း။ ရူပက္ခန္ဓော။
ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတိ၊ ဟူသောစကားသည်။ တေသညေဝံ၊ ထိုခန္ဓာတို့၏
ပင်။ ပတေဒတော၊ အပြားအားဖြင့်။ နာမဝဝတ္ထာနံ၊ အမည်ကို ပိုင်းခြား
မှတ်သားကြောင်းစကားတည်း။ (ဣတိ၊ သို့။ ပါဠိဝတ္ထာနံ၊ ကို။ ဧဝံ၊ ဤ
ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၍။)

၂-၃။ ဣဒါနိ၊ ပါဠိဝတ္ထာန်ကို ပြပြီးရာယခုအခါ၌။ (ပဏ္ဏတ္တိဝါရဿ၊
၏။ ဥဒ္ဓေသဝါရော၊ ကို။ ဧဝံ၊ ဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၍။) [ဣဒါနိ၏ စပ်ပုဒ်
မရှိသောကြောင့် နောက်လာမည့်နိဂုံးကိုကြည့်၍ စပ်ပုဒ်ထည့်သည်။] ဣမေသံ

ယမက]

ပဏ္ဍိတဌေးသင်္ဂါရအဖွင့်

၂၅

ခန္ဓာနံ၊ ဤခန္ဓာတို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပဒသောနေဝါရော၊
 ၎င်း။ ပဝသောနေမူလစက္ကဝါရော၊ ၎င်း။ သုဒ္ဓခန္ဓဝါရော၊ ၎င်း။ သုဒ္ဓခန္ဓ
 မူလစက္ကဝါရော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ နယဝါရော၊
 နယဝါရတို့သည်။ ဝါ၊ နယတို့ကို ဆိုရာပါဌိ အကြိမ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊
 ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနယဝါရတို့တွင်။ ရူပံရူပက္ခန္ဓော၊ ရူပက္ခန္ဓောရူပန္တိ အာဒိနာ၊
 အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပဒမေဝ၊ ပုဒ်ကိုသာလျှင်။ သောဓေတော၊
 သုတ်သင်၍။ ဂတော၊ ဖြစ်သောဝါရသည်။ ပဒသောနေဝါရောနာမ၊
 ပဒသောနေဝါရမည်၏။ ဝါ၊ ပုဒ်တို့ကို သုတ်သင်ရာဝါရမည်၏။ သော၊
 ထိုပဒသောနေဝါရသည်။ အနုလောမပဋိလောမဝသေန၊ အနုလောမ ပဋိ
 လောမတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဒုဝိဓော၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 တတ္ထ၊ ထိုအနုလောမပဋိလောမတို့တွင်။ အနုလောမဝါရော၌။ ရူပံရူပက္ခန္ဓော
 ရူပက္ခန္ဓော ရူပန္တိ အာဒိနိ၊ အစရှိကုန်သော။ ပဉ္စေ၊ ကုန်သော။ ယမကာနိ၊
 တို့သည်။ (ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။) ပဋိလောမဝါရေပိ၊ ဤလည်း။ နရူပံ နရူပက္ခန္ဓော၊
 နရူပက္ခန္ဓော န ရူပန္တိ အာဒိနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စေ၊ ငါးပါးပင် ဖြစ်ကုန်သော။
 (ယမကာနိ ဟောန္တိ။) [အခြားအနက်ကို ကန့်စရာ မလိုသောကြောင့်
 ပဉ္စေ၌ ဝေကို သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏ အနက်ပေးရသည်။]

တတော၊ ထိုပဒသောနေဝါရမှ။ ပရိ၊ နောက်၌။ ပဒသောနေဝါရော၌။
 သောဓိတာနံ၊ ကုန်သော။ တေသညေဝခန္ဓာနံ၊ တို့၏ပင်။ ရူပံ၊ ပေ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော
 တိအာဒိနာအစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဧကေနန္ဒမူလကာနိ၊ တပါး

၁။ ဧကေနန္ဒမူလကာနိ၊ ပေ၊ ဝက္ကာနိ။ ။ ခန္ဓာ ၁-ပါးကိုမူတည်၍ စက်
 ၄-ပါးဟူရာ၌ “ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော၊ ခန္ဓော ဝေဒနာက္ခန္ဓော” သည် ယမက ၁-ပါး၊
 “ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော၊ ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော၊ ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော၊ ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊
 ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော၊ ခန္ဓော ဝိညာဏက္ခန္ဓော” ဤသို့ ရူပက္ခန္ဓာကိုမူတည်၍ ကြွင်းခန္ဓာ
 ၄-ပါးကို မူလသွတ်ပြီးမှ စက်တစက်သာ ဖြစ်သေး၏။ ထိုစက်တစက်၌ ရူပံ
 ရူပက္ခန္ဓော၊ ခန္ဓော ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ ဤသို့ စသောအားဖြင့် ယမက ၄-ပါး
 ရှိသည်။ ဤ ယမက ၄-ပါးကိုပင် စက်၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သောကြောင့်
 ဧကေနသျှူပစာရအားဖြင့် “စက္ကာနိ” ဟု ခေါ်ထားသည်။ ဋီကာ။ ။ စတ္တာရိ
 စတ္တာရိ စက္ကာနိ ဗန္ဓိတောတိတ္ထေ စက္ကာဝယဝဘာဝတော စက္ကာနိတိ ယမကာနိ

တပါးသော ခန္ဓာဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတ္တာရိစတ္တာရိ၊ လေးပါး
 လေးပါးကုန်သော။ စက္ကာနိ၊ စက်တို့ကို။ ဗန္ဓိတော၊ ရှိ။ ဂတော၊ ဖြစ်သော
 ဝါရသည်။ ပဒသောဓနမူလကာနိ၊ ပဒသောဓနမူလရှိကုန်သော။ စက္ကာနိ၊
 တို့၏။ အတ္ထိတာယ၊ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဒသောဓနမူလစက္က
 ဝါရောနာမ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ပဒသောဓနမူလရှိသော စက်တို့ကို ဆိုရာ ဝါရ
 မည်၏။

သောပိ၊ ထိုပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရသည်လည်း။ အနုလောမ၊ ပေ။
 ဟောတိ၊ တတ္ထ၊ ထိုအနုလောမပဋိလောမံတို့တွင်။ အနုလောမဝါရေ၊ ဌ။
 ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော၊ ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓောတိအာဒိနိ၊ အစရှိကုန်သော။ ဧကေက
 ခန္ဓမူလကာနိ၊ တပါးတပါးသော ခန္ဓာဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတ္တာရိ
 စတ္တာရိ၊ လေးပါး လေးပါးသော ယမကတို့ကို။ ကတော၊ ရှိ။ ဝိသတိသော။
 ယမကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ပဋိလောမဝါရေပိ၊ ဌလည်း။ န ရူပံ န
 ရူပက္ခန္ဓော၊ န ခန္ဓာ နဝေဒနာက္ခန္ဓောတိ အာဒိနိ၊ အစရှိကုန်သော။ ဝိသတိ
 မေဝ၊ နှစ်ဆယ်ပင်ဖြစ်သော။ (ယမကာနိ၊ ဟောန္တိ။)

စက္ကာနိ- ဧကေကခန္ဓမူလာနိ စတ္တာရိ စတ္တာရိ ယမကာနိ ဗန္ဓိတောတိ ဣမိနာ ဟိ
 ဧတ္ထ အတ္ထေန ဘဝိတဗ္ဗံတိ၊ [ဧကေဒသေပိ သမုဒါယဝေါဟာရော ဒိဿတိ
 (အစိတ်အနက်၌လည်း အပေါင်း၏အမည်ကို တွေ့မြင်အပ်၏။) ယထာပဋ္ဌော
 ဒဇော၊ သမုဒ္ဓေါ ဒိဋ္ဌောတိ (အဝတ်တနေရာ၌ မီးလောင်သည်ကို “ပဋ္ဌော
 ဒဇော- အဝတ်ကို မီးလောင်တယ်” ဟု ဆိုသကဲ့သို့၎င်း၊ မိမိမျက်စိဖြင့် မြင်အပ်
 သော သမုဒ္ဓရာတစိတ်ကို “သမုဒ္ဓေါ ဒိဋ္ဌော” ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့၎င်းတည်း။)
 အနု။]

၁။ စက္ကာနိ။ ။ “ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော၊ ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော” စသော
 ရူပက္ခန္ဓမူလက ပဌမ ယမက၌ “ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော”ကို မူလပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့်
 ပုံတောင်း ချက်မနှင့်တူသည်-ဟု၎င်း၊ ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စသည်၌ ခန္ဓာပုဒ်
 တို့ကို ငနမိ-ဘေးပတ်လည်က အကွပ်တကူနှင့်တူသည်-ဟု၎င်း၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊
 သညာက္ခန္ဓော၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ၄-ပုဒ်တို့ကို အကန့် (ဒေါက်
 ဆန်) တို့နှင့် တူသည်ဟု၎င်း မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ရူပက္ခန္ဓမူလက ယမက
 ၄-ပါးကို စက်တစက်ဟု ခေါ်ရသည်။

တတော၊ထိုပဒသောနေမူလစက္ကဝါရမှ။ ပရံ၊နောက်၌။ ရူပံခန္ဓော ခန္ဓာ
 ရူပန္တိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ နည်းဖြင့်။ သုဒ္ဓခန္ဓဝသေနော၊ သက်
 သက်သော ခန္ဓာ၏အစွမ်းဖြင့်သာ။ ဂတော၊ ဖြစ်သောဝါရသည်။ သုဒ္ဓခန္ဓ
 ဝါရော နာမ၊မည်၏။ တတ္ထ၊ ထိုသုဒ္ဓခန္ဓဝါရ၌။ ခန္ဓာရူပန္တိအာဒိသု၊ အစရှိ
 သောပုဒ်တို့၌။ (အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၌ စပ်။) ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့မည်၏။
 ရူပက္ခန္ဓော၊ ရူပက္ခန္ဓာမည်သလော။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့မည်၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊
 ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်သလော။ ဣတိ၊သို့။ အတ္ထော၊ကို။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ယူထိုက်
 ၏။ကသ္မာ၊ကြောင့်။ (ဣတိအတ္ထော၊ဂဟေတဗ္ဗော၊နည်း။) နိဒ္ဒေသဝါရေ၊
 ၌။ဧဝံ၊သို့။ ဘာဇိတတ္ထာ၊အကျယ်ဝေဘန်တော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
 (ဣတိအတ္ထော၊ဂဟေတဗ္ဗော၊ထိုက်၏။)ဟိ၊ခွဲ။တတ္ထ၊ထိုနိဒ္ဒေသဝါရ၌။ ရူပံ
 ခန္ဓောတိ အာမန္တာ။ခန္ဓာရူပက္ခန္ဓောတိ ရူပက္ခန္ဓော ခန္ဓောစေဝ ရူပက္ခန္ဓောစ၊
 အဝသေသာခန္ဓာ နရူပက္ခန္ဓောတိ၊ ရူပံခန္ဓောတိ။ ပေ။ နရူပက္ခန္ဓော၊
 ဟူ၍။ ဧဝံ၊သို့။ ခန္ဓာ ရူပန္တိအာဒိနာ၊ အစရှိသောပုဒ်တို့၏။ (ဥဒ္ဒေသတုန်းက
 ခန္ဓာ ရူပံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏။)ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓောတိအာဒိနာ၊အစရှိသော။
 နယေန၊ဖြင့်။ ပဒံ၊ကို။ ဥဒ္ဓရိတော၊ ထုတ်ဆောင်၍။ အတ္ထော၊ကို။ ဝိတတ္ထော၊
 ဝေဘန်တော်မူအပ်ပြီ။ စ၊ ဆက်။ တေနော ကာရဏေန၊ ထိုအကြောင်း

မှတ်ချက်။ ။“စက်”ဟု ဆိုသော်လည်း စက်ဘီးများကဲ့သို့ အဝိုင်းအား
 ဖြင့် ဆက်စပ်နေသည်မဟုတ်။ ရူပက္ခန္ဓာကို မူတည်လျှင် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ ထိုစက်
 ရပ်၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို မူတည်လျှင်လည်း ရူပက္ခန္ဓာကို အစစာမူလီသွတ်၍
 ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ ထိုစက်ရပ်၏။ထို့ကြောင့် စက်ဝိုင်း-ဟု မမှတ်ရ။ ရှေ့မူလပုဒ်
 ကို ပြန်၍မလှည့်သောကြောင့် “အဗဒ္ဓစက်”ဟု မှတ်ပါ။ န မဏ္ဍလဘာဝေန
 သမ္ပဇ္ဈနတော စက္ကဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ ဋီကာ။]

၁။တေနော စ ကာရဏေန။ ။ဤသုဒ္ဓခန္ဓဝါရ၌“ရူပံ ခန္ဓော၊ခန္ဓာ ရူပံ”ဟု
 ယမကတစုံပြုရာ၌ ရူပံ ခန္ဓောဝယ် သုဒ္ဓခန္ဓာမျှကိုသာရ၏။ “ခန္ဓာ ရူပံ”၌ကား
 သုဒ္ဓရူပမျှ၌ မတန်ရပ်ဘဲ ထိုရူပသည်ခန္ဓာ၏ဝိသေသနဖြစ်သော“အပဓာနရူပ”
 ဟု ပြတော်မူခြင်းငှါ နိဒ္ဒေသ၌ “ရူပက္ခန္ဓော”ဟု ခန္ဓသဒ္ဓါနှင့်တကွ ယောဇနာ
 ၍ ဝေဘန်တော်မူသည်။ ထိုသို့ဝေဘန်တော်မူသဖြင့် ရူပသည် ပဓာနမဟုတ်။
 ခန္ဓသည်သာ “ပဓာန”ဟု သိရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဝါရကို“သုဒ္ဓခန္ဓဝါရ”
 ခန္ဓာကိုချည်း အရကောက်ရသော ဝါရ”ဟု ဆိုရသည်။

ကြောင့်ပင်။ (ထိုသို့ ခန္ဓာရူပံ အစရှိသောပုဒ်တို့၏ ခန္ဓာရူပက္ခန္ဓောအစရှိသော နည်းဖြင့် ပုဒ်ကို ထုတ်ဆောင်၍ အနက်ကို ဝေဖန်တော်မူအပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်ပင်။) သေ (သေသော)၊ ဤဝါရကို။ သုဒ္ဓခန္ဓဝါရောဟိ၊ သုဒ္ဓခန္ဓ ဝါရဟူ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊ တို့သည်။) ဝုတ္တော။

ဟိ၊ မှန်။ ဝစနသောဓနေဝိယ၊ ဝစနသော ဓနဝါရ၌ကဲ့သို့။ (ပဒသောဓန ဝါရ၌ကဲ့သို့။) ဧတ္ထ၊ ဤသုဒ္ဓခန္ဓဝါရ၌။ ဝစနံ၊ သဒ္ဓါသည်။ နပမာဏံ၊ လိုရင်း ပမာဏမဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ယထာယထာ၊ အကြင်အကြင် အခြင်း အရာအားဖြင့်။ သုဒ္ဓခန္ဓာ၊ သက်သက်သော ခန္ဓာတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန် ၏။ တထာတထာ၊ ထိုသို့အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အတ္ထောဝ၊ သည်သာ၊ ပမာဏံ၊ တည်း။ ပရတော၊ နောက်၌။ အာယတနယမကာဒိသု၊ အာယတန ယမိုက်အစရှိသော ယမကတို့၌လည်း။ သေဝနယော၊ တည်း။ စ၊ ဆက်။ သေသောပိသုဒ္ဓခန္ဓဝါရော၊ သည်လည်း။ အနုလောမ ပဋိလောမဝသေန၊ အားဖြင့်၊ ဒုဝိဇော၊ သည်။ ဟောတိ၊ တတ္ထ၊ ထိုအနုလောမ ပဋိလောမ နှစ်ပါးတို့တွင်။ အနုလောမဝါရော၌။ ရူပံ ခန္ဓော၊ ခန္ဓာ ရူပန္တိအာဒိနိ၊ အစရှိကုန်သော။ ပည၊ ကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ပဋိလောမ ဝါရေပိ၊ ၌လည်း။ နရူပံ နခန္ဓော၊ နခန္ဓာ နရူပန္တိအာဒိနိ၊ ကုန်သော၊ ပဉ္စေဝါငါးပါးပင်ဖြစ်ကုန်သော။ (ယမကာနိ ဟောန္တိ။)

တတော၊ ထိုသုဒ္ဓခန္ဓဝါရမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ တေသညေဝသုဒ္ဓခန္ဓာနံ၊ ထိုသက်သက်သော ခန္ဓာတို့၏ပင်။ ရူပံ ခန္ဓော၊ ခန္ဓာဝေဒနာတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဧကေနခန္ဓမူလကာနိ၊ တပါးတပါးသော ခန္ဓာဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတ္တာရိစတ္တာရိ၊ လေးပါး လေးပါးကုန် သော။ စက္ကာနိ၊ စက်တို့ကို။ ဗန္ဓိတု၊ ၍။ ဂတော၊ ဖြစ်သောဝါရသည်။ သုဒ္ဓခန္ဓမူလကာနံ၊ သက်သက်သော ခန္ဓာဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စက္ကာနံ၊

ဋီကာ။ တေနော စ ကာရဏေနာတိ သုဒ္ဓခန္ဓလာဘမတ္တမေဝ ဂဟေတွာ (ရူပံ ခန္ဓော-ဟု ယူ၍။) ခန္ဓဝိသေသနေ ရူပါဒိမိ သုဒ္ဓရူပါဒိမတ္တတာယ အဋ္ဌတွာ ခန္ဓဝိသေသနဘာဝသင်္ခါတံ ရူပါဒိအတ္တံ ဒဿေတုံ ခန္ဓသဗ္ဗေန သဟ ယောဇေ- တွာ “ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော”တိ အာဒိနာ နယေန ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ အတ္တဿ ဝိတတ္တတာ (သုဒ္ဓခန္ဓဝါရော ဝုတ္တော-၌စပ်။)ဋီကာ။

တို့၏။ အတ္ထိယာယ၊ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္ကဝါရော နာမ၊မည်၏။ ဝါ၊ သက်သက်သော ခန္ဓာဟူသောမူလရှိသော စက်တို့ကို ဆိုကုဝါရမည်၏။ တတ္ထ၊ထိုသုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္ကဝါရ၌၊ ခန္ဓာဝေဒနာတိအာဒိသု၊ အစရှိသောပုဒ်တို့၌။ (ဂဟေတဗ္ဗော ဌိစပ်။ ခန္ဓာဝေဒနာတိအာဒိနိဟု မူကဲ့ ရှိရာဝယ် အဝတ္ထာဌိစပ်) ခန္ဓာ၊မည်ကုန်၏။ ဝေဒနာကုန္ဓော၊မည်သလော။ လူတိအာဒိနာ၊ ငသာ။ နယေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ လူတရတာ၊ ခန္ဓာဝေဒနာကုန္ဓော စသည်ဖြင့် သိလိုက်သော အနက်မှတပါး ခန္ဓာဝေဒနာစသောနည်းဖြင့်။ (အတ္ထော၊ ကို။ ဂယုမာနေ၊ ယူဇပ်သော်။) နိဒ္ဓေသဝါရေန၊နိဒ္ဓေသဝါရနှင့်။ (ခန္ဓာဝေဒနာကုန္ဓော အစရှိသော နိဒ္ဓေသ ဝါရနှင့်။) သဒ္ဓိံ၊တကွ။ ဝိရောဓော၊ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်။ဟောတိ ၏။ ထိုသို့ မဆန့်ကျင်အောင် “ခန္ဓာဝေဒနာကုန္ဓော” ဟူသော အနက်ကို သိထိုက် သည် ဟူလို။

သောပိ၊ ထိုသုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္ကဝါရသည်လည်း။ အနုလောမ ပဋိလောမ ဝသေန၊ဖြင့်။(ဒုဝိဓော၊ဟောတိ။) တတ္ထ၊ထိုအနုလောမ ပဋိလောမတို့တွင်။ အနုလောမဝါရေ၌။ ရူပံခန္ဓော၊ ခန္ဓာဝေဒနာတိအာဒိနိ၊ အစရှိကုန်သော။ ဧကေကခန္ဓမူလကာနိ၊ တပါးတပါးသော ခန္ဓာဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတ္တာရိစတ္တာရိ၊လေးပါး လေးပါးသော ယမကတို့ကို။ ကတွာ၊၍။ ဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ်သော။ ယမကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ပဋိလောမဝါရေပိ၊ ၌လည်း။ နရူပံ၊ နခန္ဓော။ နခန္ဓော၊နဝေဒနာတိအာဒိနိ၊ အစရှိကုန်သော။ ဝိသတိမေဝ၊ နှစ်ဆယ်ပင်ဖြစ်သော။ (ယမကာနိ၊ဟောန္တိ။) ဝေ၊သို့။တဝ၊ နိဒ္ဓေသဝါရမှ ရွေးဉ္စုးစွာ။ (နိဒ္ဓိဇ္ဈေ၊ သော။) ဧကေနယမကသတေန၊ ယမကတရာဖြင့်၎င်း။ ဒွိဟိ ပုစ္ဆာသတေဟိ၊ပုစ္ဆာ နှစ်ရာတို့ဖြင့်၎င်း။ ဧကေန ပုစ္ဆာယ၊ တပါးပါးသော၊ ပုစ္ဆာ၌။ သန္နိဋ္ဌာနသံသယဝသေန၊ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒေုဒ္ဓေ၊နှစ်ပါးနှစ်ပါးကုန်သော။ အတ္ထော၊ အတ္ထတို့ကို။ ကတွာ၊ပြု၍။ စတုဟိအတ္ထသတေဟိ၊အတ္ထလေးရာတို့ဖြင့်၎င်း။ ပဋိမဏ္ဍိတော၊ တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရဿ၊၏။ ဥဒ္ဓေသဝါရော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ထိုက်၏။ လူတိ၊အပြီးတည်း။ ပဏ္ဏတ္တိဥဒ္ဓေသဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ (နိဋ္ဌိတာ၊ပြီးပြီ။)

၁-ပဏ္ဏတ္တိနိဒ္ဒေသဝါရအဖွင့်

၂၆။ ဣဒါနိ၊ ဥဒ္ဓေသဝါရကို အားထုတ်တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌။
 ရူပံ ရူပက္ခန္ဓောတိအာဒိနာနယေန နိဒ္ဓေသဝါရော၊ (ဘဂဝတာ။) အာရုဇ္ဈေါ၊
 အပ်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနိဒ္ဓေသဝါရ၌၊ ရူပံ ရူပက္ခန္ဓောတိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။
 (ပုစ္ဆတိဉ္စပ) ယံကိဉ္စ၊ အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော အကြင်သဘောတရားကို။
 ရူပန္တိ၊ ရူပံဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ သဗ္ဗံ၊ သော။ တံရူပံ၊ ထိုရူပံသည်။ ရူပက္ခန္ဓော၊
 ရူပက္ခန္ဓာ မည်သလော။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနသောဓနတ္ထံ၊ သဒ္ဓါကို သုတ်သင်
 ခြင်းအကျိုးငှာ။ ပုစ္ဆတိ၊ မေးတော်မူ၏။ ပိယရူပံ သာတရူပံ ရူပံ၊ နရူပက္ခန္ဓော
 တိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။ (အတ္ထောဉ္စပ) ယံ၊ အကြင်သဘောတရားကို။ ပိယရူပံ
 သာတရူပန္တိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်
 ပြီ။ တံ၊ ထိုသဘောတရားသည်။ ရူပမေဝ၊ ရုပ်သာမည်၏။ နရူပက္ခန္ဓော၊
 ရူပက္ခန္ဓာမမည်။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ရူပက္ခန္ဓော၊ ရူပဉ္စေဝ ရူပက္ခန္ဓောစာတိ၊
 ဟူသောပါဠိ၏။ (အတ္ထောဉ္စပ) ယောပန၊ အကြင် သဘောတရားသည်
 ကား။ ရူပက္ခန္ဓော၊ ရူပက္ခန္ဓမည်၏။ သော၊ ထိုရူပက္ခန္ဓမည်သော သဘော
 တရားသည်။ ရူပန္တိပိ၊ ရူပံဟူ၍၎င်း။ ရူပက္ခန္ဓောတိပိ၊ ရူပက္ခန္ဓဟူ၍၎င်း။ ဝတ္ထံ၊
 ငှာ။ ဝဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ပန၊ ကား။ ရူပက္ခန္ဓောရူပန္တိတ္ထေ၊
 ဟူသော ဤပါဠိ၌။ (အာဟဉ္စပ) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ရူပက္ခန္ဓော၊ ကို။
 နိယမေနေဝ၊ အမြဲအားဖြင့်ပင်။ ရူပန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ၏။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ အာမန္တာဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ ဣမိနာဥပါယေန၊ ဖြင့်။
 သဗ္ဗဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ ယတ္ထ၊ အကြင်
 ပါဠိရပ်၌။ ယောဝိသေသော၊ အကြင်အထူးသည်။ ဘဝိသံတိ၊ ဖြစ်လတုံ။
 တတ္ထေဝ၊ ထိုပါဠိရပ်၌သာ။ တံ၊ ထိုအနက်အထူးကို။ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

တာဝ၊ သင်္ခါရယမကစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဓိဇ္ဈေသော။) သညာ
 ယမကေ၊ သညာယမက၌။ ဒိဋ္ဌိသညာတိ၊ ဟူသောသဒ္ဓါသည်။ (ဝိသေသော၊
 ထူးသော သဒ္ဓါတည်း။) [ဤသို့ ပုဒ်ထူးမှန်းသိအောင် ဋီကာအလို
 ထည့်၍ပေးရသည်။ ထိုသို့မပေးဘဲ ဒိဋ္ဌိသညာတိ၊ ဟူသည်ကား၊ ဟု သံဝဏ္ဏေ
 တဗ္ဗ ရိုးရာအတိုင်းလည်း ပေးနိုင်ပါသည်။ အဝသေသာ သင်္ခါရာ ၌လည်း

နည်းတူ။] ပပဉ္စသညာတိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌။ အာဂတာ၊
 သော။ဒိဋ္ဌိသညာ၊သည်။ (သညာ၊နသညာကွန္ဓော၌စပ်) သင်္ခါရယမကော၊
 ၌။ အဝသေသာ သင်္ခါရတိ၊ဟူသော သဒ္ဒါသည်။ (ဝိသေသော၊တည်း။)
 အနိစ္စာဝတသင်္ခါရတိအာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌။ အာဂတာ၊
 သော။ သင်္ခါရကွန္ဓတော၊မှ။ အဝသေသာ၊ကုန်သော။ သင်္ခါတဓမ္မာ၊သင်္ခါက
 တရားတို့သည်။ (သင်္ခါရ၊ န သင်္ခါရကွန္ဓော၌ စပ်) ပဋိလောမဝါရေပိ၊
 ၌လည်း။သေဝ နယော၊တည်း။ ဣတိ၊အပြီးတည်း။ ပာသောဓနဝါရော၊
 သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

၂၈။ ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရေ၌။ခန္ဓာ ဝေဒနာကွန္ဓောတိ၊ ဟူသော
 ပါဠိဖြင့်။ ယေကေစိ၊ အမှတ်မရှိ အကြင်တရားတို့သည်။ ခန္ဓာ၊တို့မည်၏။
 သဗ္ဗေ၊ကုန်သော။ တေ၊ထိုခန္ဓာမည်သော တရားတို့သည်။ ဝေဒနာကွန္ဓော၊
 မည်သလော။ ဣတိ၊သို့။ ပုစ္ဆတိ၊၏။ သေသပုစ္ဆာသုပိ၊တို့၌လည်း။ သေဝ
 နယော၊ တည်း။ ပဋိလောမေ၊ ၌။ န ခန္ဓာ နဝေဒနာကွန္ဓောတိ ဧတ္ထ၊
 ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ပညတ္တိနိဗ္ဗာနသင်္ခါတာ၊ ပညတ် နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်ကုန်
 သော။ ယေ ဓမ္မာ၊တို့သည်။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ န ဟောန္တိ၊မဟုတ်ကုန်။
 တေ၊ထိုခန္ဓာမဟုတ်သောတရားတို့သည်။ယသ္မာ၊ကြောင့်။ ဝေဒနာကွန္ဓောပိ၊
 သည်လည်း။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။
 အာဟ၊ ပြီ။ သေသဝိသဇ္ဇနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ သေဝနယော၊ တည်း။
 ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရော၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ပြီ။

၃၈။ သုဒ္ဓခန္ဓဝါရေ ၌။ ရူပံခန္ဓောတိ၊ ပါဠိဖြင့်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ
 ကြွင်းမဲ့ဥဿုံအလုံးစုံသော အကြင်ရုပ်ကို။ (ပိယရုပ် သာတရုပ်နှင့် ဘူတရုပ်
 ဥပါဒါရုပ်ကို။)ရူပန္တိ၊ဟူ၍။ဝုတ္တံ၊ပြီ။ သဗ္ဗံ၊သော။ တံ၊ထိုရူပဟုဆိုအပ်သော
 တရားသည်။ ခန္ဓော၊သလော။ ဣတိ၊သို့။ ပုစ္ဆတိ၊၏။ တတ္ထ၊ထိုရူပံခန္ဓော
 ဟူသော ပုစ္ဆာ၌။ (ပဋိဇာနာတိ၌ စပ်) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပိယရူပသာတ
 ရူပသင်္ခါတံ၊ ဟုဆိုအပ်သော။ ရူပံဝါ၊မူလည်း။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။ ဘူတု
 ပါဒါရူပံဝါ၊ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်မူလည်း။ ဟောတု။ သဗ္ဗံ၊သောရုပ်သည်။
 ပဉ္စသု၊ကုန်သော။ ခန္ဓေသု၊တို့၌။ သင်္ဂဟံ၊သို့။ ဂစ္ဆတေဝ၊သာ။ တသ္မာ၊

ကြောင့်။ အာမန္တာတိဟူ၍။ ပဋိဇာနာတိ၊ ဝန်ခံတော်မူ၏။ ဒုတိယပဒေ
 ဌ်။ ခန္ဓာရူပန္တိဟူ၍။ ပုစ္ဆိတဗ္ဗေ၊ မေးထိုက်ပါလျက်။ (အနုလောမဉ္စ ရူပံ
 ခန္ဓော-ဟုရှိသောကြောင့် ပဋိလောမဉ္စ ခန္ဓာ၊ ရူပံ ဟုမေးထိုက်ပါလျက်)
 ယသ္မာကြောင့်။ ရူပန္တိဝစနေန၊ ရူပံ ဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်။ (ခန္ဓာ ရူပံဉ္စ ရူပံ
 ဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်။) ရူပက္ခန္ဓောဝ၊ ကိုသာ။ အဓိပ္ပေတော၊ ၏။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ဝစနံ၊ သဒ္ဒါကို။ အနာဒိယိတော၊ အလေးအမြတ် အားဖြင့်
 မဟူပူ၍။ အတ္ထဝသေန၊ အနက်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပုစ္ဆန္ဓော၊ မေးတော်မူလို
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ခန္ဓာရူပက္ခန္ဓောတိ၊ ဟူ၍။ အာဟ၊ ပြီ။ ဣမိနာ
 နယေန၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗပဒေသ၊ အလုံးစုံသော ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော အစရှိ
 သောပုဒ်တို့၌။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပရတော၊ နောက်၌။ အာယတနယမကာဒိနံ၊ အာယတန အစရှိသော
 ယပကတို့၏။ နိဒ္ဒေသဝါရေပိ၊ ၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ သညာ
 ခန္ဓောတိတ္ထောပိ၊ ၌လည်း။ ဒိဋ္ဌိသညာဝါ၊ ဒိဋ္ဌိသညာသည်မူလည်း။ ဟောတု။
 သညာဝေ၊ ဒိဋ္ဌိမဟုတ်သော သညာသက်သက်သာလျှင်မူလည်း။ (ဝေ၊
 ဖြင့် ဒိဋ္ဌိသညာကိုကန့်။) ဟောတု။ သဗ္ဗာယပိ၊ အလုံးစုံသော သညာ၏
 လည်း။ ခန္ဓဘာဝတော၊ ခန္ဓာ၏အဖြစ်ကြောင့်။ အာမန္တာတိဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊
 ပြီ။ သင်္ခါရာ ခန္ဓောတိဟူသော။ ပဒေပိ၊ ၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။
 ဟိ၊ မှန်။ ခန္ဓဝိနိမုတ္တကော၊ ခန္ဓာတို့မှလွတ်သော။ သင်္ခါရောနာမ၊ မည်သည်။
 နတ္ထိ၊ မရှိ။

၃၉။ ပဋိလောမေဉ္စ။ န ရူပံ န ခန္ဓောတိ၊ ပါဌ်ဖြင့်။ ယံဓမ္မဇာတံ၊ အကြင်
 သဘောတရားသည်။ ရူပံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ တံ၊ ထိုရူပမဟုတ်
 သော တရားအပေါင်းသည်။ ခန္ဓောပိ၊ သည်လည်း။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်
 သလော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ အဿ၊ ထို နရူပံ န ခန္ဓော
 ဟူသော ပြဿနာ၏။ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ၌။ ရူပံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ခန္ဓာ
 န ရူပံ ခန္ဓောတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ရူပတော၊ ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်၊ ရုပ်
 အဋ္ဌဝိသမ္ပ၊ အညော့ကုန်သော။ ဝေဒနာဒယော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။
 ရူပဓမ္မဝ၊ ရုပ်သည်ပင်။ န ဟောန္တိ၊ ကုန်။ ခန္ဓာပန၊ တို့သည်ကား။ ဟောန္တိ၊

ကုန်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ရူပဉ္စ ခန္ဓေစ ဌပေတွာ အဝသေသာတိ၊ ဟူသည် ကား။ ပဉ္စက္ခန္ဓဝိနိမုတ္တံ၊ ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့မှလွတ်သော။ နိဗ္ဗာနဉ္စေ၊ သည်၎င်း။ ပညတ္တိစ၊ သည်၎င်း။ (န စေဝ ရူပံ နစ ခန္ဓာဉ္စစင်၊) ဣတော၊ ဤပါဠိရပ်မှ။ ပရေသုပိ၊ နောက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အဝသေသာတိ ပဒေသု၊ အဝသေသာပုဒ်တို့၌။ ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

သုဒ္ဓခန္ဓဝါရော၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

၄၀-၄၄။ သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္ကဝါရော ဉ္စ။ ရူပံ ခန္ဓောတိ အာဒိနံ၊ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဖြစ်သော ဥဒ္ဓေသဝါရ၌။ ဝုတ္တနယေနဝ၊ သာ။ အတ္ထော၊ ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္ကဝါရော၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။ ပဏ္ဏတ္တိနိဒ္ဓေသဝါရဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ (နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ) ။

၂-ပဝတ္တိဝါရ အဖွင့်

၅၀-၂၀၅။ ဣဒါနိ၊ ပဏ္ဏတ္တိဝါရကို အားထုတ်တော် မူပြီးရာ ယခု အခါ၌။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓောတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပဝတ္တိဝါရော (တကဝတာ) အာရဒ္ဓေါ၊ ပန၊ ပရိဟာရ။ ပေ။ အံ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဝတ္တိဝါရ၌။ ဥဒ္ဓေသဝါရော၊ ကို။ န ဝုတ္တော၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက် ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌။ ဒဿိတနယတ္တာ၊ ပြအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥဒ္ဓေသဝါရော-န ဝုတ္တော။ (ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရသ္မိံ၊ ၌။ ဥဒ္ဓေသဝါရော ဉ္စ။ နယော၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ တေနနယေန၊ ထိုပဏ္ဏတ္တိ ဥဒ္ဓေသဝါရ၌ ပြအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ သော၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရကို။ ဣဓ၊ ဤပဝတ္တိဝါရ၌။ အဝုတ္တော၊ ဟောတော်မမူအပ်သည်။ (သမာနောပိ၊ သော်လည်း။) ဇာနိတံ၊ သိခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ တံ၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရကို။ အာတွာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။ နိဒ္ဓေသဝါရေဝ၊ ကိုသာ။ အာရဒ္ဓေါ၊ ပန၊ ဆက်။ ပဝတ္တိဝါရသင်္ခါတေ၊ ဟု ဆိုအပ်သော။ ဣမသ္မိံ မဟာဝါရော၊ ဤမဟာဝါရ၌။ ဥပ္ပါဒဝါရော၊

၎င်း။ပေ။ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော၊ ကုန်သော။
 အန္တရဝါရော၊ အပြားဖြစ်သော ဝါရတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ [အန္တရသဒ္ဓါ၏
 အနက်တို့တွင် ဘေဒအနက်ကိုယူလိုက်ပါသည်။ ရှေးနိသျှ၌—“ဝါရကြီး၏
 အကြား၌ဖြစ်သော ဝါရတို့သည်” ဟု အနက်ပေး၏။] တေသု၊ ထိုသုံးပါး
 သော ဝါရတို့တွင်။ ပဌမော၊ ပဌမဝါရကို။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပါဒလက္ခဏဿ၊
 ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာ၏။ ဝါ၊ ကို။ ဒိပိတတ္ထာ၊ ပြတော် မူအပ်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ ဥပ္ပါဒဝါရေတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဒုတိယော၊ ကို။ တေသညေဝ၊
 ထိုတရားတို့၏ပင်။ နိရောဓလက္ခဏဿ၊ ချုပ်ခြင်း လက္ခဏာ၏။ ဝါ၊ ကို။
 ဒိပိတတ္ထာ၊ နိရောဓဝါရေတိ၊ ဝုစ္စတိ။ တတိယော၊ ကို။ ဥဘိန္နမ္ပိ၊ ကုန်သော။
 လက္ခဏာနံ၊ ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာ ချုပ်ခြင်းလက္ခဏာတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။
 ဒိပိတတ္ထာ၊ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရေတိ၊ ဝုစ္စတိ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤသုံးပါး
 သော ဝါရတို့တွင်။ ဥပ္ပါဒဝါရေန၊ ဖြင့်။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပဇ္ဇနာကာရော၊
 ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကိုသာ။ (ဘဂဝတာ) ဒိပိတော။ နိရောဓဝါရေန၊ ဖြင့်။
 ဥပ္ပဇ္ဇနာမ၊ ဖြစ်သောတရားမည်သည်။ နိစ္စံ၊ မြဲသော တရားသည်။ နတ္ထိ၊
 မရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တေသညေဝ၊ ထိုတရားတို့၏ပင်။ အနိစ္စတာ၊ မမြဲ
 ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဒိပိတာ။ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရေန၊ ဖြင့်။
 တဒုဘယံ၊ ထိုနှစ်ပါးစုံသော ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာ၊ အနိစ္စတာကို။ (ဘဂဝတာ
 ဒိပိတာ။)

တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော ဝါရတို့တွင်။ တာဝ၊ နိရောဓဝါရ စသည်တို့မှ
 ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဥပ္ပါဒဝါရေ ၌။ တိဏ္ဍံ၊ ကုန်သော။ အဒ္ဓါနံ၊ ကာလ
 တို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ပစ္စုပ္ပန္နော၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၎င်း ။ပေ။
 ပစ္စုပ္ပန္နေန၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလနှင့်တကွ။ အတိတော၊ အတိတ်ကာလ၎င်း ။ပေ။
 ဣတိ၊ သို့။ ဆ၊ ကုန်သော။ ကာလဘေဒါ၊ ကာလအထူးအပြားတို့သည်။
 (ဟောန္တိ) တေသု၊ ထိုခြောက်ပါးသော ကာလအပြားတို့တွင်။ ယဿ
 ရူပက္ခန္ဓောဥပ္ပဇ္ဇတီတိ၊ အစရှိသော။ ပစ္စုပ္ပန္နဘိဓာနဝသေန၊ ပစ္စုပ္ပန်
 ကာလကို ဟောသော ကြိယာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပစ္စုပ္ပန္နော၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ
 ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သော၊ ထိုပစ္စုပ္ပန်ကာလကို။ (ဝုတ္တော၌စပ်) ပစ္စုပ္ပန္နာနံ၊
 ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ပစ္စုပ္ပန္နတော၊ မျက်မှောက်အား

ဖြင့်။ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ၊ ယူထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတိဝိယ၊ အလွန်အကဲသာလျှင်။ သုဝိညေယျ၊ လွယ်ကူစွာ သိထိုက်၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ လွယ်ကူစွာသိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဝုတ္တော။

ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တတိ၊ အစရှိသော။ အတိတာဘိဓာနဝသေန၊ ဖြင့်။ အတိတော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သော၊ ထိုအတိတ်ကာလကို။ ပစ္စက္ခတော၊ အားဖြင့်။ အနုဘူတပုဗ္ဗာနံ၊ ရှေး၌ ခံစားအပ်ပြီးကုန်သော။ အတိတဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ ထို့ကို။ အနုမာနေန၊ အစဉ်လျှောက်၍ သိသောဉာဏ်ဖြင့်။ ဝါ၊ မှန်းဆတတ်သော အနုမာနဉာဏ်ဖြင့်။ အနာဂတေပိ၊ ထို့ထက်။ သုဝိညေယျတရတ္တာ၊ သာ၍ လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုတိယံ၊ နှစ်ကြိမ်မြောက်။ ဝုတ္တော။

ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိယတိတိ၊ အစရှိသော။ အနာဂတာဘိဓာနဝသေန၊ ဖြင့်။ အနာဂတော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သော၊ ထိုအနာဂတ်ကာလကို။ ပစ္စက္ခတော၊ အားဖြင့်၎င်း။ အနုဘူတပုဗ္ဗဝသေန၊ ရှေး၌ ခံစားအပ်ပြီးသော တရားတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း။ ဂဟိတဓမ္မာနုမာနေနံ၊ ယူအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို အစဉ်လျှောက်၍ သိသောဉာဏ်ဖြင့်။ အနာဂတေပိ၊ အနာဂတ်ကာလ၌လည်း။ ဝေဂ္ဂပိ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိယန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဂဟေတဗ္ဗတော၊ ကြောင့်။ တတိယံ၊ ဝုတ္တော။

ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တတိ၊ အစရှိသော။ ပစ္စုပ္ပန္နေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတိတာဘိဓာနဝသေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စုပ္ပန္နေန၊ နှင့်တကွ။ အတိတော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သော၊ ထိုပစ္စုပ္ပန်တိတကာလကို။ မိဿကေသု၊ ကုန်သော။ ဟိသု၊ သုံးပါးသော ကာလတို့၌။ သုဝိညေယျတရတ္တာ၊ ကြောင့်။ စတုတ္ထံ၊ (ဘဝတော) ဝုတ္တော။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိယတိတိ၊ အစရှိသော။ ပစ္စုပ္ပန္နေန၊ သဒ္ဓိံ၊ အနာဂတာဘိဓာနဝသေန၊ ပစ္စုပ္ပန္နေန၊ အနာဂတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော၊ ထိုပစ္စုပ္ပန်အာဂကကာလကို။ ပစ္စက္ခတော ဂဟေတဗ္ဗာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထိတာယ၊ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထတော၊ အနက်သဘောအားဖြင့်။ သုဝိညေယျတရော၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စမံ၊

(ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တော၊ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ၊ အစရှိသော။ အတိတေန၊ သဒ္ဓိံ၊ အနာဂတာဘိဓာန ဝသေန၊ အတိတာနာဂတော၊ ဝေဒိတဗျော။ သော၊ ထိုအတိတာနာဂတ ကာလကို။ ပုရိမေဟိ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ကာလတို့ထက်။ ဒုဝိညေယျော၊ ခဲယဉ်းစွာ သိအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဆဋ္ဌံ၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တော။

ဝေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ (တတ္ထ ဥပ္ပါဒဝါရေ တာဝ တိဏ္ဏံ အဒ္ဓါနံဝသေန ဆကာလဘောဒါ အစရှိသော ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။) ဆသု၊ ကုန်သော။ တေသုကာလဘောဒေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမော၊ သော။ ယာယံပစ္စုပ္ပန္နော၊ အကြင် ပစ္စုပ္ပန်ကာလသည်။ (အတ္ထိ။) တတ္ထ၊ ထိုပစ္စုပ္ပန် ကာလ၌။ ပုဂ္ဂလတော၊ ပုဂ္ဂလ၎င်း။ (ဣတိ၌ ဝေ) ဩကာသတော၊ တည်ရာ အရပ်၎င်း။ ပုဂ္ဂလောကာသတော၊ ပုဂ္ဂလောကာသ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တယော၊ ကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုသုံးပါးသော ဝါရတို့တွင်။ ယဿာတိ၊ ဟူ၍။ ပုဂ္ဂလဝသေန၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိဒီပနော၊ ဖြစ်ပုံကိုပြကြောင်း ဝါရသည်။ ဝါ၊ ဖြစ်ပုံကိုပြရာဝါရ သည်။ ပုဂ္ဂလဝါရော၊ မည်၏။ ယတ္ထာတိ၊ ဟူ၍။ ဩကာသဝသေန၊ တည်ရာ အရပ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဥပ္ပတ္တိဒီပနော၊ ဩကာသဝါရော။ ယဿ ယတ္ထာတိ၊ ဟူ၍။ ပုဂ္ဂလောကာသဝသေန၊ ဖြင့်။ ခန္ဓာနံ၊ ဥပ္ပတ္တိဒီပနော၊ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရော။ ပန၊ ဆက်။ တယောပိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဝါရာ၊ တို့ကို။ ပဌမံ၊ စွာ။ အနုလောမနယေန၊ ဖြင့်။ နိဒ္ဒိသိတွာ၊ အကျယ်ပြတော်မူ၍။ ပစ္စာ၌။ ပဋိလောမနယေန၊ ဖြင့်။ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ အကျယ်ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုအနုလောမ ပဋိလောမတို့တွင်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိဒီပနော၊ ဖြစ်ပုံကို ပြကြောင်း နယသည်။ အနုလောမ နယော၊ မည်၏။ နုပ္ပဇ္ဇတိ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ အနုပ္ပတ္တိဒီပနော၊ မဖြစ်ပုံကို ပြကြောင်းနယသည်။ ပဋိလောမ နယော၊ မည်၏။

တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော နယတို့တွင်။ တာဝ၊ အတိတ်ကာလသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌။ ပုဂ္ဂလဝါရဿ၊ အနုလောမ

ယမက]

ပဝတ္ထိဝါရအဖွင့်

၃၇

နယော၊ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
 ယဿ ဝါ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
 ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ သညာက္ခန္ဓော။ ပေ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓော။
 ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ယဿ ဝါ ပန ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
 တဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပေ။ တဿ
 ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူ၍။ ဧဝံ သို့။ ရူပက္ခန္ဓမူလကာနိ၊ ရူပက္ခန္ဓော ဟူသော
 မူလရှိကုန်သော။ စတ္တာရိ ယမကာနိ၊ (ဟောန္တိ။) ယဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ သညာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ အာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယောန၊
 ဝေဒနာက္ခန္ဓမူလကာနိ၊ တိဏိ၊ (ယမကာနိ ဟောန္တိ။) သညာက္ခန္ဓမူလကာနိ၊
 ဒေ၊ (ယမကာနိ၊ ဟောန္တိ။) သင်္ခါရက္ခန္ဓမူလကံ၊ ကေ၊ (ယမကံ၊ ဟောတိ။)
 ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန၊ မယူအပ်သေးသောနောက်နောက် ခန္ဓာတို့ကို
 ယူခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ ယူအပ်ပြီးသော ရှေးရှေးခန္ဓာတို့ကို မယူခြင်းဖြင့်။ ဒသ၊
 ယမကာနိ၊ ဟောန္တိ။

တတ္ထ၊ ထိုဆယ်ပါးသော ယမကတို့တွင်။ ရူပက္ခန္ဓမူလကေသု၊ ကုန်သော။
 စတုသု၊ လေးပါးသော ယမကတို့တွင်။ အာဒိတော၊ အစ၌။ ဧကမေဝ၊
 တပါးသော ဝေဒနာက္ခန္ဓယမကကိုသာ။ ဝိသဇ္ဇိတံ၊ ဖြေတော်မူအပ်ပြီ။
 သေသာနိ၊ ကြွင်းသောယမကတို့ကို။ (သံခိတ္တာနိ၌ စပ်။) ဝါ၊ တို့သည်။
 (သဒိသဝိသဇ္ဇနာနိ၌ စပ်) တေန၊ ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓယမကနှင့်။ သဒိသ
 ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တူသော အဖြေရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တန္တိယာ၊ ပါဠိ၏။
 လဟုဘာဝတ္ထံ၊ ပေါ့ပါးသည်၏အဖြစ် အကျိုးငှာ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊)
 သံခိတ္တာနိ၊ ချိုးအပ်ကုန်ပြီ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိမူလကေသုပိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ
 အစရှိသော မူလရှိသော ယမကတို့၌လည်း။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဧကသဒိသ
 မေပ၊ တထပ်တည်းတူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ (ဟောတိ။)
 တသ္မာ၊ ထိုသို့ အဖြေ၏ တထပ်တည်းတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တာနိပိ၊
 ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိ မူလကယမကတို့ကိုလည်း။ တန္တိယာ၊ လဟုဘာဝတ္ထံ။
 (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊) သံခိတ္တာနေဝ၊ ချိုးမြဲချိုးအပ်ကုန်သည်သာ။ ဣတိဧဝံ၊
 သို့။ ပစ္စုပ္ပန္နကာလေ၊ ၌။ ပုဂ္ဂလဝါရေ၊ ၌။ အနုလောမ နယော၊ ၌။ ဧက
 ယမကဝိသဇ္ဇနေနေဝ၊ တပါးသော ယမကကိုဖြေခြင်းဖြင့်ပင်။ ဒသ၊ တောနိ

၃၀

ယမကဒ္ဓကထာဘာသာဋီကာ

[ခန္ဓ

ယမကနိ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဝိသဇ္ဇိတာနိနာမ၊ ဖြေအပ်ပြီး မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

စ၊ ဆက်။ ပုဂ္ဂလဝါရေ၊ ဒသ၊ (ယမကနိ၊ ဟောန္တိ။) ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဩကာသဝါရေ၊ ဒသ၊ (ယမကနိ၊ ဟောန္တိ။) ပုဂ္ဂလောကာသဝါရေ၊ ဒသ၊ (ယမကနိ၊ ဟောန္တိ။) ဣတိ၊ သို့။ ပစ္စုပ္ပန္နကာလေ၊ ဌ။ တိသု၊ ကုန်သော။ ဝါရေသု၊ တို့၌။ အနုလောမနယေ၊ ဌ။ တိသု၊ ယမကနိ၊ ဟောန္တိ။ စ၊ ဆက်။ အနုလောမနယေ၊ ဌ။ (တိသု၊ ယမကနိ၊ ဟောန္တိ။) (ယထာ၊ သို့။) ဧဝံ၊ တူ။ ပဋိလောမနယေပိ၊ (တိသု၊ ယမကနိ၊ ဟောန္တိ။) ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။ ပစ္စုပ္ပန္နကာလေ၊ သဌိ၊ ယမကနိ၊ ဟောန္တိ။ တေသု၊ ထိုခြောက်ဆယ်သော ယမကတို့တွင်။ ဝိသုပ္ပဿသတံ၊ တရားနှစ်ဆယ်သော ပုစ္ဆာသည်၎င်း။ စတ္တာရိသာနိ၊ လေးဆယ်အလွန်ရှိကုန်သော။ ဧဒံ၊ အတ္တသတာနိစ၊ နှစ်ရာသော အတ္တတို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ၊ တူ။ သေသေသု၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလမှ ကြွင်းကုန်သော။ ပဉ္စသုကာလဘေဒေသုပိ၊ ကာလအထူးအပြားတို့၌လည်း။ ပုဂ္ဂလာဒိဘေဒတော၊ ပုဂ္ဂလအစရှိသော အပြားအားဖြင့်၎င်း။ အနုလောမ ပဋိလောမနယဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ ဆ ဆ၊ ခြောက်ပါး၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဝါ၊ (ဟောန္တိ။) ဧကေကသ္မိံ၊ ဝါရေ၊ ဒသဒသ၊ ဆယ်ပါး၊ ဆယ်ပါးသော ယမကတို့ကို။ ကတွာ၊ သဌိသဌိ၊ ယမကနိ၊ (ဟောန္တိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ တိဏိ ယမကသတာနိ၊ သုံးရာသော ယမကတို့သည်။ (ဟောန္တိ။)

တာနိ၊ ထိုသုံးရာသော ယမကတို့သည်။ ပုရိမေဟိ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော ယမကတို့နှင့်။ (ပစ္စုပ္ပန်ကာလတုန်းက ခြောက်ဆယ်သော ယမကတို့နှင့်။) သဒ္ဓိံ၊ သဌာမိကာနိ၊ ခြောက်ဆယ်အလွန်ရှိကုန်သော။ တိဏိယမကသတာနိ၊ သုံးရာသော ယမကတို့သည်၎င်း။ ဝိသာမိကာနိ၊ ကုန်သော။ သတ္တပုစ္ဆာသတာနိ၊ ခုနစ်ရာသော ပုစ္ဆာတို့သည်၎င်း။ စတ္တာရိသာနိ၊ လေးဆယ်အလွန်ရှိကုန်သော။ စုဒ္ဓသအတ္တသတာနိစ၊ တထောင့်လေးရာသော အတ္တတို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိ။ ဣဒံ၊ ဤသည်ကား။ တာဝါနိရောဝေါရစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ဥပ္ပါဒဝါရေ၌။ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ၊ တည်း။ စ၊ ဆက်။ ဥပ္ပါဒဝါရေ၌။

ယမက]

ပဝတ္ထိဝဂ်ရအဖွင့်

၃၉

(သဠာဓိကာနိ၊ တိဏိယမကသတာနိ။ ပေ။ စုဒ္ဓသအတ္ထသတာနိ၊ ဟောန္တိ။) ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ နိရောဓဝါရေပိ၊ ဌိ၎င်း။ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရေပိ၊ ဌိ၎င်း။ (သဠာဓိကာနိ၊ တိဏိယမကသတာနိ။ ပေ။ စုဒ္ဓသအတ္ထသတာနိ၊ ဟောန္တိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗသိမ္ပိ၊ သော။ ပဝတ္ထိမဟာဝါရေ၊ ဌိ။ အသိတိ ယမကသဟဿံ၊ တထောင့်ရှစ်ဆယ်သော ယမကကို၎င်း။ သဌိသတာဓိကာနိ၊ တရားခြောက်ဆယ် အလွန်ရှိကုန်သော။ ဧဝံ၊ ပုစ္ဆာသဟဿာနိ၊ ပုစ္ဆာနှစ်ထောင်တို့ကို၎င်း။ ဝိသံတိသတာဓိကာနိ၊ သုံးရားနှစ်ဆယ် အလွန်ရှိကုန်သော။ စတ္တာရိအတ္ထသဟဿာနိ၊ လေးထောင်သော အတ္ထတို့ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗျာနိ။

ပန၊ ကား။ ပါဠိ၊ ပါဠိတော်ကို။ ဥပ္ပါဒဝါရေ၊ ဌိ၎င်း။ နိရောဓဝါရေ၊ ဌိ၎င်း။ တီသု၊ ကုန်သော။ အသမ္ပိဿကကာလဘောဒေသု၊ ရောနှောခြင်းမရှိသော ကာလအထူးအပြားရှိသော ဝါရတို့တွင်။ တသ္မိံ၊ တသ္မိံ၊ ဝါရေ၊ ဌိ။ ဧကေကမေဝ၊ တပါးတပါးသာလျှင်ဖြစ်သော။ ယမကံ၊ ကို။ ဝိသဇ္ဇေတွာ၊ ရှိ။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊) သံခိတ္တာ၊ ပြီ။ တီသု၊ ကုန်သော။ မိဿကကာလဘောဒေသု၊ ရောနှောခြင်းရှိသော ကာလအထူးအပြားရှိကုန်သော ဝါရတို့၌။ ယဿဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ သညာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိမူလကေသုပိ၊ ဝေဒနာအစရှိသော မူလရှိသော ယမကတို့တွင်လည်း။ (အပိဖြင့် ရူပက္ခန္ဓမူလက ယမကကို ပေါင်း။) ဧကံ ယမကံ ဝိသဇ္ဇိတံ၊ ပန၊ ကား။ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရေ၊ ဌိ။ ဆသုပိ၊ ကုန်သော။ (အပိဖြင့် အစိတ်အစိတ်ကိုဆည်း။) ကာလဘောဒေသု၊ ရှိသော ယမကတို့တွင်။ တံ ဝေ၊ လိုတပါးသော ယမကကိုသာ။ ဝိသဇ္ဇိတံ၊ သေသာနိ၊ ကြွင်းသော ယမကတို့ကို။ တေန၊ ဖြေအပ်ပြီးသော ထိုယမကနှင့်။ သမာနဝိသဇ္ဇနတ္တာ၊ တူသောအဖြေ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊) သံခိတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား။ သကလေပိ၊ သော။ ပဝတ္ထိမဟာဝါရေ၊ ဌိ။ ပါဠိဝသတ္တာနံ၊ တည်း။

ပန၊ ကား။ အဿ၊ ဤယမိုက်ကျမ်း၏။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယတ္ထံ၊ အနက်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ ဣဒံလက္ခဏံ၊ ဤဆိုအပ်လတံသော လက္ခဏာကို။

ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဤ။ ဟိ၊ ချေ။ ဣမသ္မိံ ပဝတ္တိမဟာဝါရေ၊ ဤ။ စတုန္တံ၊ ကုန်သော။ ပညာနံ ပြဿနာတို့၏။ ပညာ၊ ကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ သတ္တဝိသတိယာ၊ နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါးသော။ ဌာနေသု၊ ဌာနတို့၌။ ပက္ခိပိတော၊ ထည့်၍။ အတ္တဝိနိစ္ဆယော၊ အနက်အဆုံးအဖြတ်ကို။ ဝါ၊ အနက်ကို ဆုံးဖြတ်ကြောင်းလက္ခဏာကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတ္ထ၊ ထိုယမိုက်ကျမ်း၌။ (စတ္တာရော ပညာနာမစသည်၌စပ်၊ ရှေးနိဿယ၌ “တတ္ထ၊ ထိုပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာတို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုအနက်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို သိခြင်း၌”ဟု ပေး၏။) ပုရေ ပညော၊ ၎င်း။ ပစ္ဆာပညော၊ ၎င်း။ ပရိပုဏ္ဏပညော၊ ၎င်း။ မောဃပညော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဣမပညာနာမ၊ ဤပြဿနာတို့မည်သည်။ (ဟောန္တိ။)

ဟိ၊ ချေ။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ ယမကေ၊ ဤ။ ဒေဒေ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆော၊ ပုစ္ဆာတို့သည် (ဟောန္တိ။) [ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိသည် တပုစ္ဆော။ ယဿ ဝါ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိသည် တပုစ္ဆော။ ဤသို့ တယမက တယမက၌ နှစ်ပုစ္ဆာစီရှိသည်။] ဧကေကပုစ္ဆာယပိ၊ ဤလည်း။ ဒေဒေ ပဒါနိ (ဟောန္တိ။) [ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိသည် တပုဒ်။ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိသည် တပုဒ်။ ဤသို့ တပုစ္ဆော တပုစ္ဆာ၌ နှစ်ပုဒ်စီရှိသည်။] တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော ပုစ္ဆာတို့တွင်။ ယာယပုစ္ဆာယ၊ ဤ။ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဤ။ ဧကေနော၊ တပါးသာလျှင်ဖြစ်သော။ ပဒေန၊ ဖြင့်။ ဂဟိတက္ခန္ဓဿ၊ ယူအပ်သော ခန္ဓာ၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်ခြင်းကိုသော်၎င်း။ နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်းကိုသော်၎င်း။ လဗ္ဘတိ၊ အယံ၊ ဤပုစ္ဆာသည်။ ပုရေပညောနာမ၊ [ပုံစံကို နောက်၌ ပြလိမ့်မည်။] ပန၊ ကား။ ယာယပုစ္ဆာယ၊ ဤ။ ဝိသဇ္ဇနေ ဒွိဟိပိ ပဒေဟိ ဂဟိတက္ခန္ဓာနံ ဥပ္ပါဒေါ နိရောဓော၊ လဗ္ဘတိ၊ အယံ ပစ္ဆာပညောနာမ။

ပန၊ ကား။ ယာယပုစ္ဆာယ ဝိသဇ္ဇနေ ဧကေနပိ ပဒေန ဂဟိတက္ခန္ဓဿ၊ ယူအပ်သော ခန္ဓာ၏၎င်း။ (ဥပ္ပါဒေါ နိရောဓော၌ စပ်) ဒွိဟိပိ ပဒေဟိ ဂဟိတက္ခန္ဓာနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဥပ္ပါဒေါ နိရောဓော၊ လဗ္ဘတိ။ အယံ ပရိပုဏ္ဏပညောနာမ။ ပန၊ ကား။ ယာယပုစ္ဆာယ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ပဋိက္ခေ

90

ပေါင်၊ ပယ်ခြင်းကိုသော်၎င်း။ ပဋိသေခေါင်၊ တားမြစ်ခြင်းကိုသော်
၎င်း။ လတ္တံ၊ အယံ မောသပဉ္စေနာမ။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။
သေ၊ ဤပြဿနာငါးပါး အပေါင်းကို။ အဒဿိယမာနော၊ မပြအပ်သော်။
(ပုံစံထုတ်၍ မပြအပ်သော်။) ဇာနိတံ၊ နသက္ကာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့
ပုံစံထုတ်၍ မပြလျှင် မသိနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) နာထိ၊ ပြဿနာငါးပါး
အပေါင်းကို။ ဒဿယိသာမ၊ ကုန်အုံ။

တၢ်ဝါအခြားပုဏ္ဏတို့မ္မ ရှေးဥဒ္ဓါ။ ယံတ္ထိ ရူပက္ခန္ဓော နုပုဇ္ဇတိ တတ္ထ
ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပုဇ္ဇတိတိ ဟူသော။ ပုဏ္ဏယံ၊ ဧ။ ဥပုဇ္ဇတိတိ ဟူသော။
ဣမသ္မိံ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဌ။ ဧကေနော ပဒေန ဂဟိတဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ
ဥပ္ပါဒေါ လဗ္ဘတိ။ ဣတိ၊ သ္မိ။ အယဉ္ဇေဝ၊ ဤပြဿနာကို၎င်း။ အညော၊
ဤပြဿနာမှ အခြားသော။ ဝေရူပေါ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ပညောစ၊
ကို၎င်း။ ပုရေပညောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန၊ ကား။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော
ဥပုဇ္ဇိတ္ထ တဿ ဝေဒနက္ခန္ဓော ဥပုဇ္ဇိတ္တာတိ၊ ဟူသော။ ပုဏ္ဏယံ၊ ဧ။ အာမန္တာ
တိ၊ ဟူသော။ ဣမသ္မိံ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဌ။ ဒီဟိ ပဒေဟိ ဂဟိတာနံ ရူပဝေဒနာ-
က္ခန္ဓာနံ၊ ရူပက္ခန္ဓော ဝေဒနာက္ခန္ဓာတို့၏။ ယဿ ကဿစိ၊ အမှတ်မရှိသော။
သတ္တယံ၊ ဧ။ အတိတေ၊ ဌ။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ကိ။ လဗ္ဘတိ၊ ဣတိ အယဉ္ဇေဝ
အညော ဝေရူပေါ ပညောစ ပညောပညောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော
ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော။ ဣမာယ ပဌမပုစ္ဆာယ၊ ဤ။ အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တော
နန္တိ အာဒိကော၊ အစရှိသော။ ဣမသ္မိ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဤ။ အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တောနံ
တေသံ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နေဒ စ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊

၁။ ယတ္ထ၊ ပေ၊ ပုရေပဉ္စောတိ။ ။ “ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ” စသော ပုစ္ဆာ၌ “ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟုဖြေရာဝယ် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ဟူသောတပုဒ်၏သာ ဖြစ်ခြင်းကို ရအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ရွှေ့ဆိုအပ်ခဲ့သော “ယာယ ပုစ္ဆာယ ဝိသဇ္ဇနေ ဧကေန ပဒေန ဂဟိတက္ခန္ဓဿ ဥပ္ပါဒေါဝါ နိရောဓောဝါ လဗ္ဘတိ၊ အယံ ပုရေပဉ္စော နာမ” နှင့်အညီ “ပုရေပဉ္စ” ဟု ခေါ်ရသည်။ [ဘာကြောင့် “ပုရေ” ဟု ခေါ်ရ သနည်းဟူသော အမေး၏ အဖြေကား နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ဟူသော။ ဣမသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ၊ ဤတရားအစဉ်။ ဧကေနဝ ပဒေန ဂဟိ
 တဿ ရူပက္ခန္ဓာယပိ၊ ၎်၏လည်း။ ဥပ္ပါဒေါ လဗ္ဘတိ။ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
 တေသံရူပက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော။ ဣမသ္မိံ
 ကောဋ္ဌာသေ၊ ဤ တရားအစဉ်။ ဒွိဟိပိ ပဒေဟိ သင်္ဂဟိတာနံ၊
 ရူပဝေဒနာက္ခန္ဓာနမ္ပိ၊ ရူပက္ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာတို့၏လည်း။ ဥပ္ပါဒေါ လဗ္ဘတိ၊
 ဣတိ အယဉ္ဇေဝ အညော ဝေရူပေါ ပဉ္စောစ ပရိပုဏ္ဏပဉ္စောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။
 ပုရေပစ္ဆာ ပဉ္စောတိပိ၊ ပုရေပဉ္စာ ပစ္ဆာပဉ္စာ ဟူသော အမည်သည်လည်း။
 တေသေဝ၊ ဤပရိပုဏ္ဏပဉ္စာ၏ပင်။ နာမံ၊ အမည်တည်း။ ဟိ၊ မှန်။ တေဿ၊
 ဤပရိပုဏ္ဏပဉ္စာကို။ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဖြေဆိုကြောင်းစကား၌။ ပုရိမကောဋ္ဌာသေ၊
 ရှေ့၌ဖြစ်သောတရားအစဉ်။ ဧကေန ပဒေန သင်္ဂဟိတဿ ရူပက္ခန္ဓာယေဝ၊
 ၎်၏သာ။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ဒုတိယကောဋ္ဌာသေ ဒွိဟိ ပဒေဟိ
 သင်္ဂဟိတာနံ ရူပဝေဒနာက္ခန္ဓာနံ (ဥပ္ပါဒေါ ဒဿိတော)။

စ၊ ဆက်။ ဣမိနာယေဝ လက္ခဏေန၊ ဤ မှတ်သားကြောင်း လက္ခဏာ
 ဖြင့်ပင်။ ယတ္ထ၊ အကြင် ပြဿနာ၌။ ဧကေန၊ သော။ ပဒေန၊ ဖြင့်။ သင်္ဂဟိ

၁။ ဣမသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ။ ။ “ဣမသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ ဧကေနဝ ပဒေန
 ဒွိဟိ ပဒေဟိ” ဟု ကောဋ္ဌာသထည်းမှ ပဒေတို့ကို ထုတ်ယူရသောကြောင့် ထိုပဒ
 အပေါင်းဖြစ်သော ပါဠိအစုကို “ကောဋ္ဌာသ” ဟုမှတ်ပါ။ “ပုရိမကောဋ္ဌာသ”
 ဟု ခေါ်ရာ၌ကား ထိုကောဋ္ဌာသအစုတွင် “အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။ ပေ။
 ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နော စ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟူသော
 ရှေ့ပုဒ်အစုကို ပုရိမကောဋ္ဌာသ ဟု ခေါ်၏။ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။ ပေ။
 ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဟူသော နောက်ပုဒ်အစုကို “ပစ္စိမကောဋ္ဌာသ” ဟု
 ခေါ်ရသည်။ [ပုရိမကောဋ္ဌာသေနာတိ ‘ပုရိမေန ဥဒ္ဒေသပဒေန။ — အနု။
 ဥဒ္ဒေသပဒဟူသည် သရုပ်ထုတ်ပြသော ဝိသဇ္ဇနဝါကျပင်တည်း။]

၂။ ဣမိနာယေဝ စ လက္ခဏေန။ ။ [ဤပုဒ်ကို ဝုတ္တောတို့၌ စပ်] ဤ
 ပရိပုဏ္ဏပဉ္စံ ပြအပ်သော အမှတ်လက္ခဏာကို “ဣမိနာယေဝ လက္ခဏေန” ဟု
 ဆိုသည်။ ဤပရိပုဏ္ဏပဉ္စာ၏ အဖြေဝယ် ပုရိမကောဋ္ဌာသ ဖြစ်သောအဖြေ၌ ခန္ဓာ
 တပါးသာရရှိ ပစ္စိမကောဋ္ဌာသဖြစ်သော အဖြေ၌ ခန္ဓာ ၂-ပါးရခြင်းသည်
 မှတ်သားကြောင်း လက္ခဏာ ဖြစ်၏။ ဤလက္ခဏာ အတိုင်းပင် ရှေ့ “ယတ္ထ
 ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ” စသော ပြဿနာ၏ အဖြေတုန်းက ဝေဒနာက္ခန္ဓာ တပါး

တဿ၊ သိမ်းယူအပ်သော။ ခန္ဓဿ၊ ဧ။ ဥပ္ပါဒေါဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းကိုသော်၎င်း။ နိရောဓောဝါ၊ ချုပ်ခြင်းကိုသော်၎င်း။ လဗ္ဘတိ၊ ဧ။ သော၊ ထိုပြဿနာကို။ ပုရေပဉ္စောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ယတ္ထ၊ အကြင်ပြဿနာ၌။ ပေ။ လဗ္ဘတိ။ သော၊ ထိုပြဿနာကို။ ပစ္ဆာပဉ္စောတိ ဝုတ္တော။

[ပုရေပဉ္စ ပစ္ဆာပဉ္စတို့ကို ပြပြီး၍ မောဃပဉ္စကို ပြလိုသောကြောင့် ယဿ စသည်ကိုမိန့်။] ပန၊ ကား။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော နှိပ္ပဇိတ္တ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နှိပ္ပဇိတ္တာတိ၊ ဟူသော။ ဣမာယံ ပစ္ဆာယ၊ ဧ။ နတ္ထိတိ၊ ဟူသော။ ဣမသ္မိံ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဌ။ ပဋိက္ခေပေါ၊ ပယ်ခြင်းကို။ လဗ္ဘတိ၊ ဧ။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နိရုဇ္ဈတိတိ၊ ဟူသော။ ပစ္ဆာယ၊ ဧ။ နောတိ၊ ဟူသော။ ဣမသ္မိံ ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဌ။ ပဋိသေဓော တားမြစ်ခြင်းကို။ လဗ္ဘတိ၊ ဧ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုဝိဓော၊ သော။ အယဉ္ဇေဝ (ပဉ္စော) ကို၎င်း။ အညော၊ ဤပြဿနာမှ အခြားသော။ ဝေရူပေါ၊ သော။ ပဉ္စောစ၊ ကို၎င်း။ မောဃပဉ္စောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တုတ္ထ ပဉ္စောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝုတ္တတိ။ [ဤပြဿနာအတွက် အရကောက်ဘို့ အနက်မရှိသောကြောင့် မောဃ တုတ္ထ=အချင်းနှီးသော ပြဿနာ] ဧဝံ၊ သို့လျှင်။ တာဝ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ပဉ္စာ၊ တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

သာရသောကြောင့် ပုရေပဉ္စဟု ဆိုခဲ့၏။ ရှေ့ “ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇိတ္တ” စသောပုစ္ဆာ၏ အဖြေ၌ ခန္ဓာ ၂-ပါးလုံး ရသောကြောင့် ပစ္ဆာပဉ္စ ဟု ဆိုခဲ့သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားအရ ပုရေပဉ္စာ၌ ရှေ့ပုဒ်အနက်ကို ရ မရသည် ပဓာနမဟုတ်။ ပရိပုဏ္ဏပဉ္စာ၏ အဖြေ၌ ပုရိမကောဋ္ဌာသ၏။ အရကဲ့သို့ ခန္ဓာ တပါးကိုသာရခြင်းသည် ပုရေပဉ္စာ၏ လက္ခဏာဖြစ်၏။ ပစ္ဆာပဉ္စာ၌လည်း ပရိပုဏ္ဏပဉ္စာ၏ အဖြေဝယ် ပစ္စိမကောဋ္ဌာသ၌ ခန္ဓာ ၂-ပါးလုံး ရသကဲ့သို့ ခန္ဓာ ၂-ပါးလုံးရခြင်းသည် ပစ္ဆာပဉ္စာ၏ လက္ခဏာဖြစ်၏-ဟု မှတ်တမ်းရှိနေ၏။ ယမိက် အကောက်၌လည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ကို မှန်ကန်စွာ ရှင်း၍ “ကောဋ္ဌာသတင်” ဟု ဆိုရိုးပြုကြသည်။ ဒို့ကား အခြား အဓိပ္ပါယ်ကို ပြထားသေး၏။

ပန၊ ကား။ ပါဠိဂတိယာ၊ ပုစ္ဆာပါဠိ၏ အသွားအားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊
ဖြေခြင်း၎င်း။ ပဋိဝစနဝိသဇ္ဇနံ၊ စကားတုံ့ပေးသောအားဖြင့် ဖြေခြင်း၎င်း။
သရူပဒဿနန၊ သရုပ်သကောင်ကို ပြုခြင်းအားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ၎င်း။ ပဋိက္ခေ
ပေန၊ ပယ်ခြင်းအားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ၎င်း။ ပဋိသေခေန၊ တားမြစ်ခြင်း
အားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဣမာနိပဉ္စ၊ ဤငါးပါး တို့သည်။
ဝိသဇ္ဇနာနိနာမ၊ အဖြေတို့မည်၏။ တတ္ထ၊ ထိုအဖြေတို့တွင်။ ‘ပံ ဝိသဇ္ဇနံ၊
သည်။ ပါဠိပဒမေဝ၊ ပုစ္ဆာပါဠိ၏ န မပါသော ပုဒ်သည်ပင်။ ဟုတော့၍။
အတ္ထံ၊ အနက်ကို။ ဝိသဇ္ဇေတိ၊ ဖြေ၏။ ဣဒံ၊ ဤဝိသဇ္ဇနသည်။ ပါဠိဂတိယာ၊
ပါဠိဂတိအားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနာမ၊ ဖြေခြင်းမည်၏။ တံ၊ ထိုပါဠိဂတိဝိသဇ္ဇန
ကို။ ပုရေပဉ္စေ၊ ဌ။ လဗ္ဘတိ။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း၊ ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။
ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော။
ပဉ္စေ၊ ဌ။ ဣဒံဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ ပါဠိပဒမေဝ ဟုတော့ အတ္ထံ ဝိသဇ္ဇယမာနံ၊
ဖြေလျက်။ ဂတံ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝေရူပေသု၊ ကုန်သော။ ဌာနေသု၊
တို့၌။ ပါဠိဂတိယာ၊ ဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ပန၊ ကား။ ယံ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ ပဋိဝစနဘာဝေန၊ စကားတုံ့ပေးသည်
၏ အဖြင့်ဖြင့်။ အတ္ထံ၊ ဝိသဇ္ဇေတိ၊ ၏။ ဣဒံ၊ သည်။ ပဋိဝစနဝိသဇ္ဇနာမ၊
မည်၏။ တံ၊ ထိုပဋိဝစနဝိသဇ္ဇနကို။ ပစ္ဆာပဉ္စေ၊ လဗ္ဘတိ။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း
ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော
ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာတိ၊ ဟူသော။ ပဉ္စေ၊ ဌ။ အာမန္တာတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ ဝိသဇ္ဇနံ၊
သည်။ ပဋိဝစနဝသေနေဝ၊ စကားတုံ့ပေးခြင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် သာလျှင်။
အတ္ထံ ဝိသဇ္ဇယမာနံ ဂတံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝေရူပေသု ဌာနေသု ပဋိ
ဝစနဝိသဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ယံ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ သရူပေန၊ သရုပ်အားဖြင့်။
ဒဿေတွာ၊ ပြု၍။ အတ္ထံ၊ ဝိသဇ္ဇေတိ။ ဣဒံ၊ ဤဝိသဇ္ဇနသည်။ သရူပဒဿနန
ဝိသဇ္ဇနာမ၊ သရူပဒဿန ဝိသဇ္ဇနမည်၏။ တံ၊ ထိုသရူပဒဿနဝိသဇ္ဇနကို။
ပရိပုဏ္ဏပဉ္စေ၊ ဌ။ လဗ္ဘတိ။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း၊ ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ယဿ
ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော။ ပဉ္စေ၊ ဌ။
အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ၊ အစရှိသော။ ဣဒံ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ (အတ္ထံဝိသဇ္ဇ

ယမာနံ ဂတံ ဌံ စပိ) ဣမေသံ၊ ဤအသညသတ္တဥပပဇ္ဇန္တ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ။ ရူပက္ခန္ဓောသညံ။ ဥပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ဆဲ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓောစ၊ ကား။ နော (ဥပဇ္ဇတိ) ဖြစ်ဆဲမဟုတ်။ ဣမေသံ၊ ဤပဉ္စဝေါကာရဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ တို့မှာ။ ရူပက္ခန္ဓောစ၊ သည်လည်း။ ဥပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ဆဲ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓောစ၊ သည်လည်း။ ဥပဇ္ဇတိ။ ဣတိ၊ သို့။ သရူပဒဿနေနေဝ၊ သရုပ်ကိုပြခြင်းဖြင့်သာလျှင်။ အတ္ထံ ဝိသဇ္ဇယမာနံ ဂတံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန၊ ကား။ ယံဝိသဇ္ဇနံ တထာရူပဿ၊ သော၊ အတ္ထဿ၊ အနက်၏။ အဘာဝတော၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ အတ္ထပဋိက္ခေပေန၊ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အနက်ကိုပယ်ခြင်းအားဖြင့်။ ပဉ္စံ ဝိသဇ္ဇတိ။ ဣဒံ၊ ဤဝိသဇ္ဇနသည်။ ပဋိက္ခေပေန၊ ပယ်ခြင်းအားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံနာမ၊ ဖြေခြင်းမည်၏။ ယံ၊ အကြင်ဝိသဇ္ဇနသည်။ တထာရူပဿ၊ သော။ အတ္ထဿ၊ အနက်ကို။ (ကောက်ဘို့ရာ အနက်အရကို။) ကေက္ခန္ဓော၊ တခုသောစက္ခန္ဓံ။ အလာဘတော၊ မရခြင်းကြောင့်။ အတ္ထပဋိသေဓနေန၊ သံသယပုဒ်အနက်ကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်။ ပဉ္စံ ဝိသဇ္ဇတိ။ ဣဒံ၊ ဤဝိသဇ္ဇနသည်။ ပဋိသေဓနေ၊ တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇနံနာမ၊ ဖြေခြင်းမည်၏။ တံ၊ ထိုပဋိက္ခေပ ပဋိသေဓဝိသဇ္ဇန ၂-ပါး အပေါင်းကို။ မောသပဉ္စေ၊ ဌံ။ လဗ္ဘတိ။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း ဟိ (ယသ္မာ) ကြောင့်။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော နုပဇ္ဇိတ္ထံ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပဇ္ဇိတ္ထံတိ၊ ဟူသော။ ပဉ္စေ၊ ဌံ။ နတ္ထိတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ ဝေရူပေါနာမ၊ ဤသို့သဘောရှိသည်မည်သော။ သတ္တော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထပဋိက္ခေပေန၊ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အနက်ကို ပယ်ခြင်းအားဖြင့်။ ပဉ္စံ ဝိသဇ္ဇယမာနံ ဂတံ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပဇ္ဇတိ၊ တဿ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နိရုဇ္ဈတိတိ၊ ဟူသော။ ပဉ္စေပန၊ ဌံကား။ နောတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ ကေသ္မိံ၊ သော။ ပဋိသန္နိက္ခန္ဓော၊ ဌံ။ ဥပ္ပါဒေန၊ ဖြစ်ခြင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တက္ခ။ နိရောဓောနာမ၊ ချုပ်ခြင်းမည်သည်ကို။ နလဗ္ဘတိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အတ္ထပဋိသေဓနေန၊ သံသယပုဒ်အနက်ကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်။ ပဉ္စံ၊ ဝိသဇ္ဇယမာနံ ဂတံ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ပဋိက္ခေပ ပဋိသေဓဝိသဇ္ဇနတို့၏ အထူးကိုဋိကာ၌ ပြထား၏။]

ဣဒါနိ၊ ဝိသဇ္ဇနတို့ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။
ပညာ၊ တို့ကို၎င်း။ ပညာ၊ ကုန်သော။ ဣမာနိ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို၎င်း။ သတ္တဝီ
သတိယာ၊ သော။ ယေသု ဌာနေသု၊ အကြင်ဌာနတို့၌။ ပက္ခိပိတဗ္ဗာနိ၊ ထည့်
သွင်းထိုက်ကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုဌာနတို့ကို။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်လတံသောနည်းဖြင့်။
ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဟိ၊ ချဲ့။ [အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ ဟိ-ဟု ဝိတ္ထာရဇောတက
ဟိပါလျှင် ကောင်း၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။] အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ၊
ဟူသော ပါဠိရပ်သည်။ ကေ၊ တခုသော။ ဌာနံ၊ ဌာနတည်း။ အသညသတ္တံ
တတ္ထာတိ၊ ဟူသော ပါဠိရပ်သည်။ ကေ၊ သော။ (ဌာနံ၊ တည်း။) အသည
သတ္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) အသညသတ္တာ စဝန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) အရူပံ
ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) အရူပေ တတ္ထာတိ ကေ (ဌာနံ၊) အရူပါနန္တိ
ကေ (ဌာနံ၊) အရူပါ စဝန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) အရူပေ ပစ္စိမဘဝိကာနန္တိ
ကေ (ဌာနံ၊) အရူပေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) ယေစ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတှာ
ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိတိ ကေ (ဌာနံ၊) ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊)
ပဉ္စဝေါကာရေ တတ္ထာတိ ကေ (ဌာနံ၊) ပဉ္စဝေါကာရာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊)
ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) ပဉ္စဝေါကာရေ ပစ္စိမဘဝိကာနန္တိ
ကေ (ဌာနံ၊) ပဉ္စဝေါကာရေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) သုဒ္ဓါဝါသံ
ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) သုဒ္ဓါဝါသေ တတ္ထာတိ ကေ (ဌာနံ၊) သုဒ္ဓါ
ဝါသာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) သုဒ္ဓါဝါသေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) သဗ္ဗေသံ
ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) သဗ္ဗသာ
ဓာရဏဝသေန၊ အလုံးစုံသော စဝန္တဥပပဇ္ဇန္တတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အစွမ်း
ဖြင့်၊ ပစ္စိမဘဝိကာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) ပရိနိဗ္ဗန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) စတု
ဝေါကာရံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ ကေ (ဌာနံ၊) စဝန္တာနန္တိ၊ စတု
ဝေါကာရံ ပဉ္စဝေါကာရံ စဝန္တာနံ ဟူသောပါဠိရပ်သည်။ ကေ (ဌာနံ၊)
ဧဝံ၊ သို့။ စတုန္တံ ဣမေသံ ပညာနံ၊ တို့၏။ ပညာ ဣမာနိ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။
သတ္တဝီသတိယာ၊ သော။ ဣမေသု ဌာနေသု၊ တို့၌။ ပက္ခိပိတံ၊ ဤ။ ဣမသ္မိံ
ပဝတ္တိမဟာဝါရေ၊ ဤပဝတ္တိမဟာဝါရ၌။ အတ္တဝိနိစ္စယော၊ အနက်အဆုံး
အဖြတ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟိ၊ အကျိုးကံး။ ဧဝံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်း
ဖြင့်။ ဝိဒိတှာ၊ ဤ။ ပညံ၊ ကို။ ဝိသဇ္ဇန္တေန၊ ဖြေသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သုဝိသဇ္ဇိ

တော၊ ကောင်းစွာဖြေအပ်သည်။ ဟောတိ၊ အတ္ထံ၊ အနက်ကို။ ဝိနိစ္ဆယန္တေန၊ ဆုံးဖြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ သုဝိနိစ္ဆိတော၊ ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်သည်။ ဟောတိ။

တတ္ထံ၊ ထိုသို့ထည့်သွင်းရာ၌။ (ပြဿနာလေးပါးတို့၏ ဝိသဇ္ဇနာငါးပါးတို့ကို နှစ်ဆဲ့ခုနစ်ပါးသော ဌာနတို့ဝယ် ထည့်သွင်းရာ၌။ ရှေးနိဿယ၌ကား အတ္ထဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗျောကို ကြည့်၍ “တတ္ထံ၊ ထိုသို့ခြင်း၌” ဟု ပေး၏။) အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ နယော၊ အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျယ်ကို ဆောင်ယူကြောင်းနည်းတည်း။ ယံဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂိတာယ၊ ဥပါဒ်ခဏနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသည် ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ဆဲ။ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသည်ကား။ တဿ၊ ထိုရူပက္ခန္ဓာဖြစ်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ တသ္မိညေဝ ခဏေ၊ ထိုရူပက္ခန္ဓာဖြစ်ဆဲခဏ၌ပင်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓောပိ၊ သည်လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ဆဲလော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏။ အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ၊ ကား။ အဓိတ္တကပဋိသန္ဓိဝသေန၊ စိတ်မရှိသော ပဋိသန္ဓေ၏အဖြစ်ဖြင့်။ အသညသတ္တံ တံ၊ အသညသတ် တဝ၌။ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ (တေသံ၌စပ်) တေသံ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဧကန္တေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ရူပက္ခန္ဓော၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝ၊ ဖြစ်ဆဲသာတည်း။

ပဝတ္ထေ၊ ပဝတ္ထိအခါ၌။ တတ္ထံ၊ ထိုအသညသတ်တဝ၌။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်ပြီးကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိပိ၊ ဖြစ်ဆဲလည်းဟုတ်၏။ နိရုဇ္ဈတိပိ၊ ချုပ်ဆဲလည်းဟုတ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အသညသတ္တာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ ဟောတော်မမူဘဲ။ (ဥပ္ပတ္တိနိရောဓ ၂-မျိုးလုံး ရနေသောကြောင့် “အသညသတ္တာနံ” ဟု သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မမူဘဲ။) အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထံ၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ နော စ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ကား။ တေသံ၊ ထိုအသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ အဓိတ္တကတ္တာ၊ စိတ်မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ သည်။ နုပ္ပဇ္ဇတေဝ၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သည်သာ။

ဣဒံ၊ ဤအဖြေသည်။ သတ္တဝီသတိယာ ဌာနေသု၊ တို့တွင်။ ပဌမေ၊ ပဌမ
 ဖြစ်သော။ ဌာနေ၊ ဌ။ (“အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ ကေံဌာနံ” ဟူသော
 ပဌမဌာန၌။) ပရိပုဏ္ဏပဉ္ဇယ၊ ဤ။ ပရိမကောဌာသေ၊ ရှေ့ဖြစ်သော အတ္တိ
 အစ၌။ (အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ ဟူသော ပရိမကောဌာသေ။) သရူပ
 ဒဿနေန၊ သရုပ်သကောင်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်။ (အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တံ
 ဟု သရုပ်သကောင်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်။) ဝိသဇ္ဇနံ၊ ဖြေခြင်းသည်။
 (ဟောတိ)။

အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

အသညသတ္တံ အရူပံ၊ ပဉ္စဝေါကာရူပပဇ္ဇတံ။
 အသညသတ္တေ အရူပေ၊ ပဉ္စဝေါကာရေ တတ္ထစ။

သတ္တာနံ အရူပါနံစ၊ ပဉ္စဝေါကာရာနမ္ပိစ။
 အသညသတ္တာအရူပါ၊ စန္ဒာနံ ပဉ္စဝေါကာရာ။

အရူပေ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ စ။
 အရူပေ ပဉ္စဝေါကာရေ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တာနမ္ပိစ။

ယေစာရူပပဇ္ဇိတာ၊ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိစ။
 သုဒ္ဓါဝါသံ ပဇ္ဇန္တာနံ၊ ဝါသေ ဝါသာန နိဗ္ဗတံ။

သဗ္ဗေသုပပဇ္ဇန္တာနံ၊ သဗ္ဗေသု စဝန္တာနံ။
 ပစ္ဆိမဘဝိကာနံစ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တာနမ္ပိစ။

စတုပဉ္စဝေါကာရူပ၊ ပဇ္ဇန္တာနံ စဝန္တာနံ။
 သတ္တဝီသတိဌာနေသု၊ တတ္ထတတ္ထေဝ လဗ္ဘရေ။

ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ ရူပါရူပမိဿက ဗုဒ္ဓိသန္တိ
ဝသေန၊ ရုပ်နာမ်ရောသော ပဋိသန္ဓေ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပဉ္စဝေါကာရတဝံ၊ ဌံ။
ဥပပဇ္ဇန္တာနံ၊ ကုန်သော။ (တေသံ၌စပ်) တေသံ ရူပက္ခန္ဓောစ ဥပပဇ္ဇတိ
ဝေဒနာက္ခန္ဓောစတိ၊ ဟူသည်ကား။ တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ကေန္တေန၊
အားဖြင့်။ ရူပဝေဒနာက္ခန္ဓသင်္ခါတာ၊ ရူပက္ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဟု ဆိုအပ်ကုန်
သော။ ဒေဝိ ခန္ဓာ ဥပပဇ္ဇန္တိယေဝ၊ သာ။ ပန၊ ဆက်။ ပဝတ္ထေ၊ ဌံ။ တတ္ထ၊ ထို
ပဉ္စဝေါကာရတဝံ၌။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ တေခန္ဓာ၊ လိုဂ္ဂုပက္ခန္ဓာ ဝေဒနာ-
က္ခန္ဓာတို့သည်။ ဥပပဇ္ဇန္တိပိ၊ ဖြစ်ဆဲလည်းရှိကုန်၏။ နိရုဇ္ဈန္တိပိ၊ ချုပ်ဆဲလည်း
ရှိကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စဝေါကာရာနန္တိ၊ ဟူ၍။ အဝတော၊ ဘဲ။
(ဥပ္ပတ္တိနိရောဓ ၂ မျိုးလုံးရနေသောကြောင့် “ပဉ္စဝေါကာရာနံ” ဟု သာမည
အားဖြင့် ဟောတော်မမူဘဲ။) ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီး။
ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အဖြေသည်။ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနန္တိ၊
ဟူသော။ ဌာနေ၊ ဌံ။ ပရိပုဏ္ဏပဉ္ဇဿ၊ ၏။ ပစ္စိမကောဌာသေ၊ နောက်ဖြစ်
သော အဘို့အစဉ်။ (ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ စသော ပစ္စိမကောဌာသ
၌။) သရူပဒဿနေန၊ အားဖြင့်။ (ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံဟု သရုပ်
သကောင်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်။) ဝိသဇ္ဇနံ (ဟောတိ။) ဣမိနာ ဥပါယေန၊
ဖြင့်။ သဗ္ဗာနိ ဝိသဇ္ဇနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ပန၊ ကား။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော လက္ခဏာသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤခန္ဓ
ယမိက်၌။ ဥပ္ပါဒနိရောဓေသု၊ တို့၌။ နိယမလက္ခဏံ၊ မှတ်သားကြောင်း
လက္ခဏာတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ သကလပိ၊ လည်းဖြစ်သော။ ဣမသ္မိံ ခန္ဓယမကေ၊
၌။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုဘဝ၌။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ပဝတ္ထေ၊ ဌံ။
ယာဝ မရဏာ သေသည့်တိုင်အောင်။ ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ အပရိယန္တေသု၊ အပိုင်း
အခြား မရှိကုန်သော။ ဥပ္ပါဒနိရောဓေသု၊ ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းတို့သည်။
ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ၊ ထင်ရှားရှိပါကုန်သော်လည်း။ လဟုပရိဝတ္တာနံ၊ လျင်မြန်သော
ပြောင်းလဲခြင်းရှိကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ဝိနိဗ္ဗောဂံ၊ အသီးသီးခွဲခြားမှု
ကို။ ကတော၊ ဤ။ ဥပ္ပါဒနိရောဓေ၊ တို့ကို။ ဒေသေတုံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ။
န သုကရံ၊ လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်။ (မလွယ်ကူ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဝတ္ထိသံ၊

၌။ ဥပ္ပါဒနိရောဓေတို့ကို။ အနာမသိက္ခာ၊ သုံးသပ်တော်မမူဘဲ။ အဘိနဝံ၊ အသစ်ဖြစ်သော။ ဝိပါကဝဋ္ဌံ၊ ဝိပါကဝဋ္ဌကို။ နိပ္ပါဒယမာနေန၊ ပြီးစေနိုင်သော။ နာနာကမ္မေန၊ အမျိုးမျိုးသောကံကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဋိသန္ဓိခန္ဓာနံ၊ ပဋိသန္ဓေခန္ဓာတို့၏။ ဥပ္ပါဒံ၊ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ သုခံ၊ လွယ်ကူသည်။ (ဝေနေယျတို့ သိဘို့ရန်လွယ်ကူသည်။) (ဟောတိ) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိကာလေ၊ ၌။ ဥပ္ပါဒဝသေနေဝ၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သာလျှင်။ ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့် သာလျှင်။ ဥပ္ပါဒဝါရော ကထိတော၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ဥပ္ပန္နဿ၊ သော။ ဝိပါကဝဋ္ဌဿ၊ ၏။ ပရိယော သာနေန၊ အဆုံးဖြင့်။ နိရောဓံ ဒသေတုံ၊ ဌာ။ သုခံ။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မရဏကာလေ၊ ၌။ နိရောဓဝသေန၊ နိရောဓဝါရော ကထိတော၊ ပြီ။ (ဣဒံ၊ ပြီးကား။ ဧတ္ထ ဥပ္ပါဒနိရောဓေသု နိယမလက္ခဏံ)။ [ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်ခဏနှင့် စုတိ၏ နိရောဓခဏကိုသာ သုံးသပ်၍ ပဝတ္တိအခါ၌ ဥပ္ပါဒ နိရောဓကို မသုံးသပ်ရာဝယ် မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် ကိံ ပနေတ္ထ- စသည်ကို မိန့်။]

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှ။ ပေ။ အံ။ ဧတ္ထ၊ ဤခန္ဓယမိုက်၌။ ပဝတ္တိယံ၊ ပဝတ္တိ အခါ၌။ ဥပ္ပါဒနိရောဓာနံ၊ တို့၏။ အနာမဋ္ဌဘာဝေ၊ မသုံးသပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၌။ ပမာဏံ၊ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်းစကားရပ်သည်။ ကိံ၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ ဤကားအမေးတည်း။ (ဧတ္ထ ပဝတ္တိယံ ဥပ္ပါဒနိရောဓာနံ အနာမဋ္ဌဘာဝေ၊ ၌။ ပမာဏံ) ပါဠိယေဝ၊ ပါဠိတော်ပင်တည်း။ (ဣတိ၊ ဤကား အဖြေ တည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ပါဠိယံ၊ ၌။ ဝိသေသေန၊ အထူးအားဖြင့်။ ဥပ္ပါဒဝါရဿ၊ ၏။ အနာဂတကာလဝါရေ၊ ၌။ ပစ္စိမဘဝိကာနံ။ ပေ။ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ၊ ဟူသော။ အယံ ပါဠိ၊ သည်။ အတိပမာဏမေဝ၊ အလွန်ပမာဏဖြစ်သည် သာ။ ဟိ၊ မှန်။ ပစ္စိမဘဝိကာနံ၊ ပစ္စိမဘဝိကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ပဝတ္ထေ၊ ပဝတ္တိ အခါ၌။ ရူပါရူပဓမ္မာနံ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ၊ ဌာ။ ယုတ္တ ဘာဝေ၊ သင့်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ သတိပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ ရူပက္ခန္ဓောစ။ ပေ။ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ သန္နိဋ္ဌာနံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ ကတော၊ ၍။ ဝုတ္တ ဘာဝေန၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပဝတ္ထေ၊ ၌။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ကို။ န ဂဟိတော၊ ယူတော်မူအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန၊ ကား။ သုဒ္ဓါဝါသေ။ပေ။ နနိရုဇ္ဈတိတိ၊ ဟူသော။ အယံပါဠိ၊
 သည်။ ပဝတ္ထော ဌ။ နိရောဓဿ၊ ချုပ်ခြင်း၏။ ဝါ၊ကို။ အနာမဋ္ဌဘာဝေ၊
 မသုံးသပ်အပ်သည်၏အဖြစ်၌။ အတိဝိယ၊ အလွန်သာလျှင်၊ ပမာဏံ၊တည်း။
 ဟိ၊မှန်။ သုဒ္ဓါဝါသေ၊သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌။ ပရိနိဗ္ဗန္ဓာနံ၊ပရိနိဗ္ဗာန်စံဆဲပုဂ္ဂိုလ်
 တို့၏။ ဝါ၊ တို့သည်။ စုတိဝိတ္တဿ၊ စုတိစိတ်၏။ ဘဂ်က္ခဏေ၊ ဘင်ခဏ၌။
 ဌိတာနံ၊ တည်ကုန်စဉ်။ ပဋိသန္ဓိတော၊ ပဋိသန္ဓေ အခါမှ။ ပဌာယ၊ ချီ။
 ပဝတ္ထောဌ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတော၊ချီ။ နိရုဇ္ဈသညာက္ခန္ဓာနံ၊ ချုပ်ပြီးသော သညာက္ခန္ဓာ
 တို့၏။ ဂဏနပယော၊ ဂဏန်းလမ်းသည်။ နတ္ထိ။ ဝေသန္ဓေပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါ
 သော်လည်း။ တေသံ၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန်စံဆဲပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ တတ္ထ၊ ယိုသုဒ္ဓါဝါသ
 ဘုံ၌။ သညာက္ခန္ဓော၊သည်။ နနိရုဇ္ဈတ္ထ၊ချုပ်ပြီးမဟုတ်။ ဣတိ၊သို့။ သန္နိဋ္ဌာနံ၊
 ကို။ ကတော၊ချီ။ ဝုတ္တဘာဝေန၊ ငကြောင့်။ ပဝတ္ထောဌ။ နိရောဓော နဂဟိ
 တော။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ဝေ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဝတ္ထိဝါရ၌။
 ဥပ္ပါဒနိရောဓေသု၊တို့၌။ နိယမလက္ခဏံ၊ မြဲသောလက္ခဏာကို။ ဝိဒိတော၊ချီ။
 ပဋိသန္ဓိဥပ္ပါဒမေဝ၊ ပဋိသန္ဓေ၏ ဥပါဒ်ခဏကို သာလျှင်၎င်း။ စုတိနိရောဓ
 မေဝစ၊ စုတိ၏ ချုပ်ခြင်းဟူသော ဘင်ခဏကိုသာလျှင်၎င်း။ ဂဟေတော၊ချီ။
 တေသုတေသု ဌာနေသု၊ ထိုထိုဌာနတို့၌။ အာဂတာနံ ဝိသဇ္ဇနာနံ အတ္ထ
 ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပန၊ ဆက်။ သော၊ ထိုအနက် အဆုံးအဖြတ်ကို။
 အာဒိဝိသဇ္ဇနေ၊ အစယမက၏အဖြေ၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း
 ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော အဖြေတို့၌။ (အတ္ထဝိနိစ္ဆယံ၊ ကို။) ဝိဒိတံ၊ဌာ။
 သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိသဇ္ဇနပဋိပါဠိယာ၊ ဝိသဇ္ဇန
 အစဉ်ဖြင့်။ (မယာ။) န ဝိတ္တာရိတော၊ မချဲ့အပ်တော့။ ပန၊ ထိုသို့ပင် မချဲ့
 အပ်ပါသော်လည်း။ဝေ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဒိန္နေန၊
 သော။ ဣမိနာပိနယေန၊ ဤနည်းဖြင့်လည်း။ ယော၊ အကြင်စာသင်သား
 သည်။ တေသံ၊ ဤဝိသဇ္ဇနတို့၏။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယံ ဇာနိတံ နသက္ကောတိ၊
 မစွမ်းနိုင်။ တေန၊ ထိုနည်းပေးရုံမျှဖြင့် အနက်အဆုံးအဖြတ်ကို သိခြင်းငှာ
 မစွမ်းနိုင်သော စာသင်သားသည်။ အာစရိယ၊ ယမိုက်ကျမ်းကျင် ဆရာ

ရှင်တို့သို့။ ပယိရူပါသိတွာ၊ ဆည်းကပ်၍။ သာဓုံကံ၊ စွာ။ သုတွာပိ၊ နာ၍ လည်း။ ဇာနိတဗျော၊ သိထိုက် သိနိုင်၏။ ဝါ၊ သိပါလေ။

ဥပ္ပါဒဿ၊ ဖြစ်ခြင်း၏၎င်း။ နိရောဓဿ၊ ချုပ်ခြင်း၏၎င်း။ ကေတော၊ တပေါင်းတည်း။ ဥဘိန္ဒုဉ္ဇာပိ၊ ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်း ၂-ပါးစုံတို့၏၎င်း။ အနုလောမဿ၊ အနုလောမဖြစ်သော။ နယဿ၊ နယ၏၎င်း။ ပဋိလောမ နယဿစ၊ ပဋိလောမနယ၏၎င်း။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ပဉ္စသု၊ ကုန်သော။ ခနွေသု၊ တို့၌။ ယာနိ ယမကာနိစ၊ အကြွင်း ယမကတို့ကို၎င်း။ ပုဂ္ဂလံ၊ ပုဂ္ဂိုလ် ကို၎င်း။ အထ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ သြကာသံ၊ သြကာသကို၎င်း။ ပုဂ္ဂလောကာသ မေဝစ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သြကာသ ၂-ပါးစုံကိုသာလျှင်၎င်း။ အာမသိတွာ၊ သုံးသပ် ၍။ ပဝတ္ထေသု၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဌာနေသု၊ ဌာနတို့၌။ ဇိနေ၊ ငါးမာရ် အောင်မြင် ဘုရားရှင်သည်။ ကထယိ၊ ဟောတော်မူပြီ။ တေသံ၊ ထိုယပက တို့၏။ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ၊ ပါဠိတော်၏ အသီးသီး ပိုင်းခြား၍ တည်ပုံကို။ အနုပုဗ္ဗတော၊ အစဉ်အားဖြင့်။ (မယာ။) ဒသိတံ၊ ပြီ။

အတ္ထဿ၊ ကို။ ဝိနိစ္ဆယတ္ထံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ။ ယာနိပဉ္စဝိသဇ္ဇနာ နိစ၊ အကြွင်းအမေးအဖြေတို့သည်၎င်း။ ဝိသဇ္ဇနာနံ၊ တို့၏။ ယာနိ ဌာနာနိစ၊ အကြွင်း ၂၇-ပါးသော ဌာနတို့သည်၎င်း။ (သန္တိ။) တာနိ၊ ထိုပဉ္စ ဝိသဇ္ဇန ၂၇-ပါးသော ဌာနတို့ကို။ သဗ္ဗသော၊ ကြွင်းမဲ့ဥသံ အလုံးစုံအားဖြင့်။ ဒသေတွာ၍။ ကေပဉ္စသ္မိံ၊ တခုသော ပြဿနာ၌။ ယောဇနာပိ၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေပုံကိုလည်း။ (မယာ။) ပကာသိတာ၊ ပြီ။ ဝိတ္တာရေန၊ ဖြင့်၊ ကတေ၊ ဖြစ်သော။ ဧတ္ထ၊ ဤခန္ဓယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ၌။ ပဉ္စဝိသဇ္ဇနက္ခမေ၊ ပြဿနာအစဉ် ဝိသဇ္ဇနအစဉ်၌။ အတ္ထံ၊ ကို။ ဝဏ္ဏယတော၊ ဖွင့်သောပုဂ္ဂိုလ် သည်။ ဣတော၊ ဤပါဠိဝဝတ္ထာန်ကိုပြခြင်း အစရှိသည်ထက်။ ပရံ၊ အလွန်။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။ သက္ကာနု၊ တတ်ကောင်းတော့မည်နည်း။ (န သက္ကာဇေ၊ မတတ်ကောင်းတော့သည်သာ။) တသ္မံ၊ ကြောင့်။ ဣမိနာ နယေန၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ အတ္ထံ၊ ကို။ ပဏ္ဍိတော၊ ယမိုက်သိလို ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်။ ဇာနန္တု၊ သိကြပါကုန်လော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ပဝတ္တိမဟာဝါရ ဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ (နိဋ္ဌိတာ။)

၃-ပရိညာဝါရအဖွင့်

၂၀၆-၂၀၈။ တဒနန္တရေ၊ ထို ပပတ္တိဝါရ၏ အခြားမဲ့ ပြစ်သော။
 ပရိညာဝါရေပိ၊ ခွံလည်း။ ကာလဘေဒါ၊ ကာလ အထူးအပြားတို့သည်။
 ဆဋ္ဌေဝ၊ ခြောက်ပါးတို့ သာတည်း။ အနုလောမ ပဋိလောမတော၊
 အနုလောမ ပဋိလောမ အားဖြင့်။ (အနုလုံပစ္စနိက်အားဖြင့်။) နယာ၊
 တို့သည်။ ဒွေယေဝ၊ နှစ်ပါးတို့သာတည်း။ ပန၊ ဆက်။ ပုဂ္ဂလဝါရော၊
 ၎င်း။ သြကာသဝါရော၊ ၎င်း။ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 တိသု၊ ဣမေသု၊ တို့တွင်။ ပုဂ္ဂလဝါရော၊ ကိုသာ။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။
 ဣတရောပုဂ္ဂလဝါရမှ တပါးကုန်သော။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ သြကာသ
 ဝါရ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရတို့ကို။ (န လဗ္ဘန္တိ။) ကိကာရဏာ၊ အဘယ်
 အကြောင်းကြောင့်နည်း။ သဒိသဝိသဇ္ဇနာယ၊ တူသော အဖြေရှိကုန်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ယောကောစိ၊ အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်
 သော။ ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ယတ္ထကတ္ထစိ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော။
 ဌာနေ၊ အရာ၌။ (သြကာသ၌။) ရူပက္ခန္ဓံ၊ ကို။ စေပရိဇာနာတိ၊ အကယ်၍
 ပိုင်းခြား၍သိအံ့။ (ဧဝံ သတိ။) ဝေဒနာက္ခန္ဓမ္မိ၊ ကိုလည်း။ ပရိဇာနာတိယေဝ၊
 သည်သာ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓံ၊ ကို။ စေ ပရိဇာနာတိ။ (ဧဝံ သတိ) ရူပက္ခန္ဓမ္မိ
 ပရိဇာနာတိယေဝ။ ရူပက္ခန္ဓံ စေ နပရိဇာနာတိ။ (ဧဝံ သတိ) ဝေဒနာက္ခန္ဓမ္မိ
 န ပရိဇာနာတိယေဝ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓံ စေ နပရိဇာနာတိ။ (ဧဝံ သတိ)
 ရူပက္ခန္ဓမ္မိ နပရိဇာနာတိယေဝ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေသံပိ၊ ထိုသြကာသ
 ဝါရ ပုဂ္ဂလောကာသ ဝါရတို့၌လည်း။ ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓံ ပရိဇာနာတိ တတ္ထ
 ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ပရိဇာနာတိတိအာဒိဝသေန၊ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏ အစွမ်း
 ဖြင့်။ ပုစ္ဆံ၊ ကို။ ကတော၊ ၍။ အာမန္တာတော၊ ဟူ၍သာ။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။
 ဝါ၊ ကို။ ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ (တသ္မာ) သဒိသ
 ဝိသဇ္ဇနာတယ၊ ဤသို့တူသော အဖြေရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တေ၊ ထို
 သြကာသဝါရ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရ တို့ကို။ ဣမေ ဤ ပရိညာဝါရ၌။
 နလဗ္ဘန္တိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

အထဝါ။ထို့ပြင်တနည်းကား။ ပရိညာကိစ္စံနာမ၊ပရိညာကိစ္စမည်သည်။
ပုဂ္ဂလသေဝ၏သာ။ (ကိစ္စံ၊သည်။) ဟောတိ၏။ဩကာသဿ၊ဩကာသု၏။

(ကိစ္စံ။) နော၊ (ဟောတိ) မဟုတ်။ ပုဂ္ဂလောဝါ သည်သာ။ ပရိဇာနိတုံ
ငှာ။ သမတ္ထော၊ စွမ်းနိုင်၏။ သြကာသော၊ သည်။ နော၊ (သမတ္ထော)
မစွမ်းနိုင်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤပရိညာဝါရ၌။ ပုဂ္ဂလဝါရော၊ ကိုသာ။
(ဘဂဝတာ) ဂဟိတော၊ ယူတော်မူအပ်ပြီ။ သြကာသဝါရော၊ ကို။ န (ဂဟိ
တော။) ပန၊ ဆက်။ တဿ၊ ထိုသြကာသဝါရ၏။ ဝါ၊ ကို။ အဂ္ဂဟိတတ္ထာ၊
ယူတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဒနန္တရော၊ ထို သြကာသဝါရ၏
အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရော၊ ကို။ လဗ္ဘမာနောပိ၊ ရအပ်ပါ
သော်လည်း။ (ဘဂဝတာ) န ဂဟိတော။ ပန၊ ဆက်။ ယော သေ(သော)
ပုဂ္ဂလဝါရော၊ ကို။ ဂဟိတော။ တတ္ထ၊ ထိုပုဂ္ဂလဝါရ၌။ ပစ္စုပ္ပန္နကာလေ၊ ၌။
ရူပက္ခန္ဓမူလကာနိ၊ ရူပက္ခန္ဓာဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ လေးပါး
သော ယမကတို့၎င်း။ ဝေဒနာက္ခန္ဓမူလကာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။
သညာက္ခန္ဓမူလကာနိ၊ တို့၎င်း။ သင်္ခါရက္ခန္ဓမူလကံ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊
သို့။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်သာ။ အနုလောမနယော၊ ၌။ အဂ္ဂဟိ
တဂ္ဂဟဏေန၊ မယူအပ်သေးသည်ကို ယူခြင်းဖြင့်။ ဒသယမကာနိ၊ တို့၎င်း။
ပဋိလောမနယော၊ ၌။ ဒသ(ယမကာနိ၊ တို့၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ ဝိသတိ၊
နှစ်ဆယ်သော ယမက၎င်း။ တဿ၊ တူ။ သေသေသုပိ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလမှ
ကြွင်းသော အတိတ်အစရှိသော ကာလတို့၌လည်း။ (ဝိသတိ၊ ၎င်း။) ဣတိ၊
သို့။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ ကာလေ၊ ၌။ ဝိသတိ ဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ်နှစ်ဆယ်
သော။ (ယမကာနိ၊ တို့ကို။) ကတ္တာ၊ ၌။ ဆသုကာလေသု၊ တို့၌။ ဝိသံ
ယမကသတံ၊ နှစ်ဆယ်အလွန်ရှိသော ယမက၎င်း။ စတ္တာရိ၊ လေးဆယ်အလွန်
ရှိကုန်သော။ ဒေ၊ ပုစ္ဆာသတာနိ၊ နှစ်ရာသော ပုစ္ဆာတို့၎င်း။ အသိတျာမိ
ကာနိ၊ ရှစ်ဆယ် အလွန်ရှိကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ အတ္ထသတာနိ၊ လေးရာသော
အနက်တို့၎င်း။ ဣတိ၊ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ပါဠိဝတ္ထာနံ၊ တည်း။

ပန၊ ဆက်။ တနည်း။ ပန၊ ပါဠိဝတ္ထာနံမှတစ်ပါး အတ္ထဝိနိစ္ဆယကား။
ဧတ္ထ၊ ဤပရိညာဝါရ၌။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော၊ ၌။ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နသင်္ခါ
တာ၊ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟုဆိုအပ်ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။
အဒ္ဓါ၊ ကာလတို့ကို။ ပဝတ္ထိဝါရော၊ ၌။ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန၊ စုတိပဋိသန္ဓေ

၅၅

၁။ ပဉ္စေသုပုထုဇ္ဇနာဒယော။ ။ ဦးကာ ဆရာ၏ လက်ထက်၌ “ပဉ္စေသုပုထုဇ္ဇနံ” ဟု အဋ္ဌကထာပါ၌ ရှိသောကြောင့် “ဣဒံ ပုထုဇ္ဇနဿ သဗ္ဗတာ ပရိညာကိစ္စဿ အဘာဝတော ဝုတ္တံ” ဟု မိန့်ပြီးလျှင် ပုထုဇ္ဇနံနှင့်တကွ အခြားသော အောက်မဂ္ဂဋ္ဌ ၃-ယောက် ဖလဋ္ဌ ၄-ယောက်လုံးပင် “ယော ရူပက္ခန္ဓံ န”

(ဘဂဝတာ) အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ကား။ ပရိဇာနိတ္တာတိ၊ ဟူသော။ ဣမသ္မိံ အတိတကာလဝါရေ၊ ဤအတိတကာလရှိသော ဝါရ၌။ မဂ္ဂါနန္တရအဂ္ဂဖလေ၊ မဂ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော မြတ်သော ဖိုလ်ဟူသော အရဟတ္တဖိုလ်၌။ ဌိတော၊ တည်သည်။ သမာနောပိ၊ လည်း။ ပရိညာကိစ္စဿ၊ ၏။ နိဋ္ဌိတတ္တာ၊ ပြီးဆုံးပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပရိဇာနိတ္ထယေဝ နာမ၊ ပိုင်းခြား၍ သိပြီးမည်သည်သာ။

၂၀၉။ ယော ရူပက္ခန္ဓံ။ ပေ။ ပရိဇာနိတ္တာတိပဉ္စေန၊ ဟူသောပြဿနာ ဖြင့်။ အဂ္ဂမဂ္ဂသမဂ္ဂိံ၊ အရဟတ္တမဂ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ (ဘဂဝါ) ပုစ္ဆတိ။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယေ၊ (သော) ဤအဂ္ဂမဂ္ဂ သမဂ္ဂိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ခန္ဓပဉ္စကံ၊ ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းကို။ ပရိဇာနာတိ ယေဝနာမ၊ ပိုင်းခြား၍ သိသည်ပင်မည်၏။ နိဋ္ဌိတပရိညာကိစ္စော၊ ပြီးပြီး သော ပရိညာကိစ္စရှိသည်။ နတာဝ၊ (ဟောတိ) မဖြစ်သေး။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နောတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိသေဓော၊ တားမြစ်ခြင်းကို။ ကတော၊ ပန။ ကား။ ဒုတိယပဉ္စေ၊ ၌။ ပရိဇာနိတ္တာတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ အရဟန္တံ၊ ကို။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သော၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နိဋ္ဌိတပရိညာကိစ္စော၊ ပြီးပြီးသော ပရိညာကိစ္စရှိ၏။ တဿ၊ ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပရိညေယျံနာမ၊ ပိုင်းခြား၍ သိထိုက်သော တရားမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နောတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိသေဓော၊ ကတော။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စုပ္ပန္နာတိတဝါရ၌။ ပဋိလောမနယဝိသဇ္ဇနေ၊ ၌။ အရဟာ ရူပက္ခန္ဓံ နပရိဇာနာတိတိ၊ ဟူသော စကားကို။ အရဟတော၊ ၏။ ပရိညာယ၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၏။ အဘာဝေန၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [“သိပြီးဖြစ်သည်” ဟူလို။]

ပရိဇာနာတိ၊ သော ဝေဒနာက္ခန္ဓံ န ပရိဇာနာတိ” အရ “ပိုင်းခြား၍ သိဆဲ မဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြ၏။ အဂ္ဂမဂ္ဂသမဂ္ဂိတပါးသာ ပရိဇာနာတိ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်” ဟု မိန့်လေသည်။ “ပဉ္စေသု ပုထုဇ္ဇနာဒယော” ဟူသော ယခု စာရှိလည်း ထိုဋီကာအဓိပ္ပါယ်အတိုင်းပင်တည်း။

အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ ဝေဒနာက္ခန္ဓံ န ပရိဇာနိတ္ထာတိ၊ ဟူသော စကားကို။ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာယ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အနိဋ္ဌိတပရိညာကိစ္စတာယ၊ မပြီးသေးသော ပရိညာကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ စာဆက်။ ကေဝလံ၊ အခြားခန္ဓာမဖက် သက်သက် ထိုသို့ တပါးသောတရား ကိုလည်း သိပြီးမဟုတ်ပါသော်လည်း။ ဝေဒနာက္ခန္ဓမေဝ၊ ကိုသာ။ (ပရိဇာနိတ္ထ၊ ပိုင်းခြား၍ သိပြီးကား။) န၊ မဟုတ်သေး။ ကေမ္မမ္ပိ၊ တခုသော တရားကိုလည်း။ သော၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နပရိဇာနိတ္ထေဝ၊ ပိုင်းခြား၍ သိပြီးမဟုတ်သည်သာ။ ပန၊ ထိုသို့ တပါးသော တရားကိုလည်း သိပြီး မဟုတ်ပါသော်လည်း။ [ပုစ္ဆာနှင့် စပ်၍ ဖြေရပုံကို ရှေးနည်းမှီး၍ သိပါ။] ဣဒံ၊ ဤအဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ ဝေဒနာက္ခန္ဓံ နပရိဇာနိတ္ထ ဟူသောစကား ကို။ ပုစ္ဆာဝသေန၊ ပုစ္ဆာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပုစ္ဆာတုန်း က “သော ဝေဒနာက္ခန္ဓံ နပရိဇာနိတ္ထ၊ လော” ဟု မေးသောကြောင့် ထိုပုစ္ဆာ နှင့်စပ်သောအဖြေကိုသာ “အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ ဝေဒနာက္ခန္ဓံ နပရိဇာနိတ္ထ” ဟု ဖြေရသည် ဟူလို။ နောစ ဂ္ဂပက္ခန္ဓန္တိဣဒမ္ပိ၊ ဟူသော ဤစကားကိုလည်း။ ပုစ္ဆာဝသေနော၊ ပုစ္ဆာနှင့်စပ်သဖြင့်ပင်။ ဝုတ္တံ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပုစ္ဆာနှင့်ဆိုအပ် ပါသော်လည်း။ သော၊ ထိုအရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အညမ္ပိ၊ ရူပက္ခန္ဓာ မှ တခြားလည်းဖြစ်သော။ ခန္ဓံ၊ ကို။ ပရိဇာနာတိ၊ ပိုင်းခြား၍သိဆဲ။

၂၁၀-၂၁၁။ ယော ဂ္ဂပက္ခန္ဓံ။ ပေ။ ပရိဇာနိဿတိတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ယသ္မာ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂလော၊ သည်။ ကေစိတ္တက္ခန္ဓာကော၊ တခုသော စိတ္တက္ခန္ဓာရှိ၏။ တသ္မာ သော၊ ထို မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရိဇာနိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ သင်္ခံ၊ ခေတဝေတိအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ န ဂစ္ဆတိ။ တေန၊ ကြောင့်။ နောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ တေ ဂ္ဂပက္ခန္ဓံ န ပရိဇာနိတ္ထာတိ၊ ဟူသော စကားကို။ ပုစ္ဆာသဘာဝေန၊ ပုစ္ဆာနှင့် သဘောတူသောအားဖြင့်။ ဝုတ္တံ။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ တေ ဂ္ဂပက္ခန္ဓံ န ပရိဇာနိတ္ထ ဟူသော စကားရပ်၌။ နပရိဇာနိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ အတ္ထော၊ မဟုတ်အနက်သည်။ (ဟောတိ။) [ပရိဇာနိတ္ထ၌ ကေဝုစိအာဝိဘတ်တည်း။ ထိုပုစ္ဆာနှင့် သဘော

၅၈

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

[ခန္ဓ

တူအောင် “နံ ပရိဇာနိတ္ထ”ဟု ဖြေသည်။ အနက်အားဖြင့်ကား “တေ”
ဟူသော ဗဟုဝုစ်နှင့်လိုက်အောင် နံပရိဇာနိ သူ ဖြစ်သင့်ပါသည်။] လူမိနာ
ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနတို့၌။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော
ဝေဒိတဗျော။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ပရိညာဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ဓန္ဓယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

—

၃-အာယတန နိယမက

၁-ပဏ္ဏတ္တိဥဒ္ဓေသ ဝါရအဖွင့်

၁-၉။ ဣဒါနိ၊ ခန္ဓယမကကိုဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ မူလယမကေ
 ၌။ ဒေသိတေယေဝ၊ သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာဒိဓမ္မေ၊ တို့ကို၊
 သင်္ဂဏိတော၊ သိမ်းယူ၍။ ခန္ဓယမကာနန္တရံ၊ ၌။ ဒေသိတဿ၊ သော။
 အာယတနယမကဿ၊ ၏။ ဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်တော့
 လတံ။ တတ္ထ၊ ထိုအာယတနယမက၌။ ခန္ဓယမကေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနော၊
 ဖြင့်ပင်။ ပါဠိဝုတ္တနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။ တတ္ထ၊ ထိုခန္ဓယမက
 ၌။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရော၊ ၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ တယော၊ ကုန်သော။ မဟာဝါရော၊
 တို့သည်။ ဟောန္တိ ယထေဝ၊ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ဤ
 အာယတနယမက၌လည်း။ (ပဏ္ဏတ္တိဝါရော။ ပေ။ ဟောန္တိ။) နေသံ၊ ထိုဝါရ
 တို့၏။ ဝစနတ္ထောပိ၊ သဒ္ဓါ၏အနက်ကိုလည်း။ တတ္ထ၊ ထိုခန္ဓယမက၌။
 ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဣဓာပိ၊ ဤအာယတနယမက
 ၌လည်း။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရော၊ ကို။ ဥဒ္ဓေသနိဒ္ဓေသဝသေန၊ တို့၏ အပြားအား
 ဖြင့်။ ဒွိဓာ၊ ၂-ပါးအပြားအားဖြင့်။ ဝဝတ္ထိတော၊ အသီးအသီး ပိုင်းခြား
 မှတ်သားအပ်ပြီ။ ဣတရေ၊ ပဏ္ဏတ္တိဝါရမှ အခြားသော ပဝတ္ထိဝါရပရိညာ
 ဝါရတို့ကို။ နိဒ္ဓေသဝသေနော၊ နိဒ္ဓေသ၏အစွမ်းဖြင့်သာ။ (ဝဝတ္ထိတော။)

တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသောဝါရတို့တွင်။ ဒွါဒသာယတနာနီတိ၊ ဟူသော။
 ပဒံ၊ ကို။ အာဒိကတော၊ ၍။ ယာဝ၊ လောက်။ နာယတနာ နမနောတိ၊
 ဟူသော။ (ပဒံ အတ္ထိ။) တာဝ၊ ထို နာယတနာ နမနော ဟူသော ပုဒ်တိုင်
 အောင်။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရသ ဥဒ္ဓေသဝါရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ၊ ထိုပဏ္ဏတ္တိ
 ဥဒ္ဓေသဝါရ၌။ ဒွါဒသာယတနာနီတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊ ဤစကားရပ်သည်။
 ယမကဝသေန၊ ယမက၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာနံ၊ မေးထိုက်ကုန်သော။
 အာယတနာနံ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓေသော၊ အကျဉ်းညွှန်ပြကြောင်း စကားရပ်
 တည်း။ စက္ခာယတနံ။ ပေ။ ဓမ္မာယတနန္တိ၊ ဟူသောဝါကျသည်။ တေ
 သညေဝ၊ ထိုမေးထိုက်သော အာယတနတို့၏ပင်။ ပတေဒတော၊ ဖြင့်။

နာမဝတ္ထာနံ၊ တည်း။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထံ၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌။ ယမကဝသေန၊
ယမကနှင့်စပ်သဖြင့်။ ပုစ္ဆာသုခတ္ထံ၊ ပုစ္ဆာ၏ လွယ်ကူခြင်း အကျိုးငှါ။
ပဌမံ၊ စွာ။ ပဋိပါဠိယာ၊ ဖြင့်။ အဇ္ဈတ္တရူပါယတနာနိ၊ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော
ရုပ်အာယတနတို့ကို။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ ပစ္ဆာ၊ ၌။ ဗာဟိရ
ရူပါယတနာနိ၊ တို့ကို။ (ဝုတ္တာနိ။) ပရိယောသာနေ၊ ၌။ မနာယတန ဓမ္မာ
ယတနာနိ၊ တို့ကို။ (ဝုတ္တာနိ။)

ပန၊ ကား။ ဧကဋ္ဌာ၊ အောက်ခန္ဓယမိုက်၌။ ခန္ဓဝသေန၊ ခန္ဓာတို့နှင့်စပ်
သဖြင့်။ (ဝတ္တာရော နယဝါရာ ဟောန္တိ) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဣဓ၊
ဤအာယတနယမက၌။ ဣမေသံ အာယတနာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သ
ဖြင့်။ ပဒသောဓနဝါရော၊ ၎င်း။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္တာရောဝ၊ ၄-ပါးပင်
ဖြစ်ကုန်သော။ နယဝါရာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထံ၊
ဤ ၄-ပါးသော နယဝါရတို့တွင်။ ဧကေကော၊ တပါးတပါးသော နယဝါရ
သည်။ အနုလောမပဋိလောမဝသေန၊ တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဒုဝိဇောယော၊
သည်သာတည်း။ တေသံ၊ ထိုအနုလောမ ပဋိလောမတို့၏။ အတ္ထော၊ ကို။
တတ္ထံ၊ ထိုခန္ဓယမိုက်၌။ (ဝုတ္တန်ဃေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ပန၊ ဆက်။ ခန္ဓ
ယမကေ၊ ၌။ ပဒသောဓနဝါရဿ၊ ၏။ အနုလောမဝါရေ၌။ ရူပံ ။ ပေ။
ရူပန္တိအာဒိနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)
ယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣဓ၊ ဤအာယတနယမက၌။ စက္ခု၊ ပေ။ စက္ခုတိ
အာဒိနိ၊ ကုန်သော။ ဒွါဒသ (ယမကာနိ ဟောန္တိ။) ပဋိလောမဝါရေပိ၊
၌လည်း။ နစက္ခု၊ ပေ။ နစက္ခုတိအာဒိနိ၊ ကုန်သော။ ဒွါဒသ (ယမကာနိ
ဟောန္တိ။)

၆၀

ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထံ၊ ဤပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌။ ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရဿ၊ ၏။
အနုလောမဝါရေ၊ ၌။ ဧကေကာယတနမူလကာနိ၊ တပါးတပါးသော
အာယတနဟူသော မူလရှိကုန်သော။ ကောဒသ ကောဒသ၊ တဆဲ့တပါး
တဆဲ့တပါးသော ယမကတို့ကို။ ကတွာ၊ ၍။ ဒုတ္တိံသသတံ၊ တရားသုံးဆဲ့
နှစ်ပါးသော။ ယမကာနိ (ဟောန္တိ။) ပဋိလောမဝါရေပိ ဒုတ္တိံသသတမေဝ
(ယမကာနိ ဟောန္တိ။) သုဒ္ဓါယတနဝါရဿာပိ၊ ၏လည်း။ အနုလောမ

ယမက]

ပဏ္ဍိတနိဒ္ဒေသဝါရအဖွင့်

၆၁

ဝါရေဒ္ဒါဒေသ (ယမကနိဟောန္တိ။) ပဋိလောမဝါရေဒ္ဒါဒေသ (ယမကနိဟောန္တိ။) သုဒ္ဓါယတနမူလစက္ကဝါရဿာပိ အနုလောမဝါရေ ကေကောယတနုပူလကနိ ကောဒေသ ကောဒေသ ကတွာ ဒုတ္တိံသသတံ ယမကနိ (ဟောန္တိ။) ပဋိလောမဝါရေပိ ဒုတ္တိံသသတမေဝ (ယမကနိဟောန္တိ။) ဣတိဝေ၊ သိ။ ဣဓ၊ ဤပဏ္ဍိတဝါရ၌။ ဆသတ္တတာမိကဟိ၊ ခုနစ်ဆဲခြောက်ပါးအလွန်ရှိကုန်သော။ ပဉ္စဟိ ယမကသတေဟိ၊ ငါးရာသော ယမကတို့ဖြင့်၎င်း။ ဒွိပညာသမိကေဟိ၊ ငါးဆဲနှစ်ပါးအလွန်ရှိကုန်သော။ ကောဒေဟိ ပုစ္ဆသတေဟိ၊ တယောင့်တရာသော ပုစ္ဆာတို့ဖြင့်၎င်း။ စတုရာမိကေဟိ၊ လေးပါးအလွန် ရှိကုန်သော။ တေဝိသာယအတ္ထသတေဟိ၊ နှစ်ထောင့်သုံးရာသော အတ္ထတို့ဖြင့်၎င်း။ ပဋိမဏ္ဍိတော ပဏ္ဍိတဝါရဿ ဥဒ္ဒေသဝါရေ ဝေဒိတဗျော။

ပဏ္ဍိတဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁-ပဏ္ဍိတနိဒ္ဒေသဝါရအဖွင့်

၁၀-၁၇။ ပန၊ ကား။ နိဒ္ဒေသဝါရေ၊ ၌။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝါ၊ အောက်ဖြစ်သော။ ခန္ဓယမကဿ၊ ၏။ ပဏ္ဍိတဝါရနိဒ္ဒေသေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယနေဝ၊ လျှင်။ ဝိသေသာ၊ ပုဒ်အထူးကို။ အညတြ၊ ကြည်၍။ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော။ တတြ၊ ထိုအညတြဝိသေသာ ဟူသောပါဌ်၌။ [ရှေးနိဿယဝယ် “တတြ၊ ထိုသိခြင်း၌။ (တနည်း) ထိုပဏ္ဍိတဝါရနိဒ္ဒေသ၌” ဟု စွဲလေ၏။] အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ ဝိသေသော၊ တည်း။ ဒိဗ္ဗစက္ခုတိ၊ ဟူသည်။ ဒုတိယဝိဇ္ဇာဉာဏံ၊ ဒုတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်တည်း။ [ပု၊ဒိ၊အာ ဟူသော ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါးတွင် ဒိဗ္ဗစက္ခုတည်း။] ပညာစက္ခုတိ၊ ဟူသည်။ တတိယဝိဇ္ဇာဉာဏံ တတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်တည်း။ ဒိဗ္ဗသောတန္တိ၊ ဟူသည်။ ဒုတိယအဘိညာဉာဏံ၊ ဒုတိယအဘိညာဉ်ဉာဏ်တည်း။ [ဣဒ္ဓိဝိဝံ ဒိဗ္ဗသောတံ စသော ၆-ပါးတွင် ဒုတိယအဘိညာဉ်ဉာဏ်တည်း။] တဏှာသောတန္တိ၊ ဟူသည်။ တဏှာဝ၊ တဏှာပင်တည်း။ [တဏှာမှတပါး အခြား အရကောက်မရှိဟူလို။ “တဏှာဝေတံ တဏှာသောတံ” ဟု ပြု။] အဝသေသော ကာယောတိ၊ ဟူသည်။

၆၂

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

[အာယတန

နာမကာယော၊ နာမ်အပေါင်း၎င်း။ ရူပကာယော၊ ရုပ်အပေါင်း၎င်း။
ဟတ္ထိကာယော၊ ဆင်အပေါင်း၎င်း။ အဿကာယော၊ မြင်းအပေါင်း၎င်း။
ဣတိဝေသာဒိ၊ ဤသို့ အစရှိသည်တည်း။

အဝသေသံရူပန္တိ၊ ဟူသည်။ ရူပါယတနတော၊ မှ။ သေသံ၊ ကြွင်း
သော။ ဘူတူပါဒါယရူပဉ္စေ၊ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်၎င်း။ ပိယရူပသာတ
ဂူပဉ္စ၊ ပိယရုပ်သာတရုပ် ၎င်းတည်း။ သီလဂန္ဓောတိအာဒိနိ၊ အစရှိသော
အမည်တို့သည်။ ဝါယနဋ္ဌေန၊ ပြန့်နှံ့တတ်သည်အဖြစ် ဟူသော အနက်
ကြောင့်။ ဝါ၊ ထင်ရှားပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။
သီလာဒိနံယေဝ၊ သီလအစရှိသည်တို့၏ပင်။ နာမာနိ၊ အမည်တို့တည်း။
[သီလာဒိနံ၌ အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော သမာဓိ ပညာတို့ကိုယူ။]
အတ္ထရသေဝတိအာဒိနိပိ၊ အစရှိသော အမည်တို့သည်လည်း။ သာဒုမဓုရ
ဋ္ဌေန၊ သာယာအပ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက် ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်
သော အရသာနှင့်တူသည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်။ အတ္ထာဒိနံ
ယေဝ၊ အတ္ထအစရှိသည်တို့၏ပင်။ နာမာနိ၊ တို့တည်း။ [အတ္ထာဒိနံ၌
အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော ဓမ္မဝိမုတ္တိတို့ကိုယူ။] အဝသေသော
ဓမ္မောတိ၊ ဟူသည်ကား။ ပရိယတ္တိဓမ္မာဒိအနေကပ္ပဘောဒေါ၊ ပရိယတ္တိဓမ္မ
အစရှိသော အပြားရှိသော တပါးမက များသော အပြားရှိသော ဓမ္မ
တည်း။ ဣတိအယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအာယတနပဏ္ဏတ္တိဝါရ
၌။ ဝိသေသော၊ တည်း။

ပဏ္ဏတ္တိနိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၁။ ဝါယနဋ္ဌေန။ ။ ဝါဓာတ်သည် ဂတိ၊ ဗန္ဓန၊ ဂန္ဓအနက်တို့ကို ဟော
၏။ ထို့တွင် ဂတိအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ “ပသာရဏဋ္ဌေန” ဟု၎င်း၊ ဂန္ဓအနက်ကို
ရည်ရွယ်၍ “ပါကဋ္ဌဘာဝဋ္ဌေန ဝါ” ဟု၎င်း ဋီကာဖွင့်သည်။ [ယသွာ ပန
သဝိသယဗျာပနံ၊ (မိမိဆိုင်ရာအရပ်၌ ပြန့်နှံ့ခြင်းသည်။) တတ္ထ၊ (ထိုမိမိအရာ၌။)
ပသဋ္ဌဘာဝေါ၊ ပြန့်နှံ့သည်၏ အဖြစ်သည်။ ပါကဋ္ဌဘာဝေါ ဝါ၊ (တနည်း)
ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ တသွာ ပသာရဏဋ္ဌေန ပါကဋ္ဌဘာဝ
ဋ္ဌေန ဝါတိဝုတ္တံ-အနု။]

၂-ပဝတ္ထိဝါရအဖွင့်

၁၈-၂၁။ စ၊ ဆက်။ ဣဓာပိ၊ ဤအာယတနယမိုက်၌လည်း။ ဥပ္ပါဒ
ဝါရာဒိသု၊ အစရှိကုန်သော။ တိသု၊ ကုန်သော။ အန္တရဝါရေသု၊ အကြား
ဖြစ်သောဝါရတို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ တပါးတပါးသော ဝါရ၌။ ဆဋ္ဌေဝ၊
သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ကာလဘေဒါ (ဟောန္တိ။) တေသံ၊ ထိုခြောက်
ပါးသော ကာလဘေဒတို့တွင်။ ဧကေကသ္မိံ၊ သော။ ကာလေ၊ ၌။
ပုဂ္ဂလဝါရာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ တယောဝါရာ (ဟောန္တိ။) သဗ္ဗေပိ၊
ကုန်သော။ တေ၊ ထိုသုံးပါးသော ဝါရတို့သည်။ အနုလောမ။ပေ။ ဝသေန
ဒုဝိဓာဝ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်သာ။ (ဟောန္တိ။) တတ္ထ၊ ထိုကာလ
အပြား စသည်တို့တွင်။ (ကာလအပြား၊ ဝါရအပြား၊ နယအပြားတို့တွင်၊
ဟူလို) ပစ္စုပ္ပန္နကာလေ ပုဂ္ဂလဝါရဿ အနုလောမနယေ ခန္ဓယမကေ
ရူပက္ခန္ဓမူလကာနိ စတ္တာရိ။ပေ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓမူလကံ ကေ၊ တပါးသော
ယမက၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဒသယမကာနိ ဟောန္တိ
ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ယဿ စက္ခာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ပေ။ စက္ခာယတနံ
ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဃာနာယတနံ။ပေ။ ဇိဝှိယတနံ။ပေ။ ကာယာယံတနံ
။ပေ။ ရူပါယတနံ။ပေ။ သဒ္ဓါယတနံ။ပေ။ ဂန္ဓာယတနံ။ပေ။ ရသာယတနံ
။ပေ။ ဖောဠဗ္ဗာယတနံ။ပေ။ မနာယတနံ။ပေ။ ဓမ္မာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
ယဿဝါ ပန ဓမ္မာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ စက္ခာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။
ဧဝံ၊ သို့။ စက္ခာယတနမူလကာနိ၊ စက္ခာယတန ဟူသော မူလရှိကုန်သော။
ကောဒသ၊ ၁၁-ပါးသော ယမကတို့၎င်း။ ယဿ သောတာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
တဿ ဃာနာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။
သောတာယတနမူလကာနိ၊ ကုန်သော။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးသော ယမကတို့
၎င်း။ပေ။မနာယတနမူလကံ၊ ရှိသော။ ကေ၊ တပါးသော ယမက၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန၊ မယူအပ်သေးသော အာယတနတို့ကို
ယူခြင်းဖြင့်။ ဆသဋ္ဌိ၊ ခြောက်ဆဲ့ခြောက်ပါးသော။ ယမကာနိ ဟောန္တိ။

တတ္ထ၊ ထို ခြောက်ဆဲ့ခြောက်ပါးသော ယမကတို့တွင်။ စက္ခာယတနံမူလ
ကေသု၊ စက္ခာယတနံ ဟူသော မူလရှိကုန်သော။ကောဒသသု၊ တဆဲ့တပါး

သောယမကတို့၌။ ယဿ စက္ခာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ သောတာယတနံ
 'ပေ။ သာနာယတနံ ။ပေ။ ရူပါယတနံ ။ပေ။ မနာယတနံ။ပေ။ ဓမ္မာ
 ယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ။ ဟုကုန်သော။ ပဉ္စေ၊ ဝါးပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်
 သော။ ဣမာနိ၊ ဤယမကတို့ကို။ ဝိသဇ္ဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ တေသု၊ ထိုငါးပါး
 သောယမကတို့တွင်။ ပဌမံ၊ ပဌမပြဿနာသံညံ။ ဝါ၊ ကို။ (ယဿ စက္ခာယတနံ
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ သောတာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူသော ပြဿနာကို။)
 ဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊ 'ထိုက်သည်။ (ဟုတော) တံ၊ ဝါး၊ ရှေးဦးစွာ။ ဝိသဇ္ဇိတံ၊
 အပ်ပြီ။ ဒုတိယံ၊ ဒုတိယပြဿနာသည်။ (ယဿ စက္ခာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
 တဿ သာနာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူသော ပြဿနာသည်။) ပဌမေန၊
 ပဌမ ပြဿနာနှင့်။ သဒိသဝိသဇ္ဇနံ၊ တူသော အဖြေရှိသည်။ ကိဉ္ဇာပိ
 (ဟောတိ) အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏။ (ပါဠိတော် ကြည့်ပါ။)
 ပန၊ ထိုသို့ပင်တူသော အဖြေရှိပါသော်လည်း။ စက္ခုသောတာယတနာနံ၊
 စက္ခာယတန သောတာယတနတို့၏။ ပဝတ္တိဋ္ဌာနေ၊ ဖြစ်ရာတို့၌။ သာနာ
 ယတနဿ၊ ၏။ ဧကန္တေန၊ ဧကန်အားဖြင့်။ နပဝတ္တိတော၊ မဖြစ်ခြင်း
 ကြောင့်။ ကထံ၊ အဘယ်သို့။ တေ၊ ဤပြဿနာကို။ (ယဿစက္ခာယတနံ
 ။ပေ။ သာနာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူသော ပြဿနာကို။) 'ဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗံနုခေါ၊
 ဖြေဆိုထိုက်ပါမည်နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိမတိနိဝါရဏတ္ထံ၊ ယုံမှားခြင်းကို
 တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ ဝိသဇ္ဇိတံ၊ ပြီ။ ရူပါယတန မနာယတန ဓမ္မာ
 ယတနေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ တီဏိ၊ ကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့ကို။
 အသဒိသဝိသဇ္ဇနတ္တာ၊ မတူသော အဖြေရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ဝိသဇ္ဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ သေသေသု၊ ကြွင်းသောယမကတို့တွင်။ တာဝ၊
 ဂန္ဓာယတန စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ ဇိဝှ၊ ယတနကာယာယတနေဟိ၊ တို့နှင့်။
 သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့သည်။ ပုရိမေဟိ၊ ကုန်သော။
 ဒ္ဓိဟိ ယမကေဟိ၊ (စက္ခုမူ သောတမူလိယမက၊ စက္ခုမူ သာနပူလိယမကတို့
 နှင့်။) သဒ္ဓိံ သဒိသဝိသဇ္ဇနာနိ(ဟောန္တိ။)သဒ္ဓါယတနဿ၊ ၏။ ပဋိသန္ဓိက္ခ
 ဏေ၊ ၌။ အနုပုတ္တိတော၊ ကြောင့်။ တေန၊ ထိုသဒ္ဓါယတနနှင့်။ သဒ္ဓိံ
 ယမကဿ ဝိသဇ္ဇနမေဝ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။

ဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနေဟိပိ၊ တို့နှင့်လည်း။ [ပိဖြင့်ဇိဝှါယတနကာယာ
ယတနတို့ကိုပေါင်း။]သဒ္ဓိံ၊ တက္ခ။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ယမကာနိ၊ တို့သည်။
ပုရိမေဟိ၊ကုန်သော။ ဒွိဟိ၊ နှစ်ပါးသော ယမကတို့နှင့်။ [စက္ခာယတနု
သောတာယတနမူလိသာနာယတနမူလိယမကတို့နှင့်။]သဒိသဝိသဇ္ဇနာနေဝ၊
ကုန်သည်ပင်။ [ဝေဖြင့် ရှေ့သဒိသဝိသဇ္ဇနကို ပေါင်း။](ဟောနိ။) ဣတိ၊
ကြောင့်။ တနိယာ၊ ပါဠိတော်၏။ လဟုဘာဝတ္ထံ၊ ပေါ့ပါးသည်၏အဖြစ်
အကျိုးငှါ။ သံခိတ္တာနိ၊ ချုံးအပ်ကုန်ပြီ။ သောတာယတနမူလကေသု၊
သောတာယတန မူလရှိသော ယမကတို့တွင်။ ယံ၊ အကြင်ယမကကို။
လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုယမကသည်။ ပုရိမေဟိ၊ ရှေ့ဖြစ်သော စက္ခာယတန
မူလကယမကတို့နှင့်။ သဒိသဝိသဇ္ဇနမေဝ၊ သည်သာ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
ကေမ္ပိ၊ တခုသော ယမကသည်လည်း။ ပါဠိံ၊ ပါဠိတော်သို့။ န အာရုဠာ
မတက်ရောက်။[ရှေးနိဿယ၌ “မတင်အပ်”ဟု ပေး၏။ ရဟဓာတ် တပစ္စည်း
ဖြစ်သောကြောင့် ကတ္ထုရုပ်သာသင့်သည်။ “တင်အပ်”ဟုရာ၌ကား ရဟ
ကာရိက်ပစ္စည်း၊ တပစ္စည်း၊ “အာရောပိတံ”ဟု ဖြစ်သည်။]

သာနာယတနမူလကေသု၊ သာနာယတနမူလရှိသော ယမကတို့၌။
ရူပါယတနေန၊နှင့်။သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဧကံ၊ တပါးသော ယမက၎င်း။ မနာယတန
ဓမ္မာယတနေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသော ယမကတို့၎င်း။ ဣတိ၊
သို့။ တိဏိယမကာနိ၊ တို့သည်။ ပါဠိံ၊သို့။အာရုဠာနိ၊ ကုန်ပြီ။ သေသာနိ၊
ကြွင်းသော ယမကတို့သည်။ သာနာယတနယမကေန၊ နှင့်။ သဒိသ
ဝိသဇ္ဇနတ္တာ၊ တူသောအဖြေရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ န အာရုဠာနိ၊
မတက်ရောက်ကုန်။

၁။ သေသာနိ သာနာယတနယမကေန။ ။“သေသာနိ”အရ သာနာ
ယတနမူတည်ရာဝယ် ဇိဝှါယတနစသည်တို့ကိုယူပါ၊ထိုယမကတို့သည် သာနာ
ယတနယမကနှင့် တူသော ဝိသဇ္ဇနရှိ” ဟူရာ၌ စက္ခာယတန မူတည်သော
သာနာယတနယမကနှင့်တူသော ဝိသဇ္ဇနရှိ”ဟု ဆိုလိုသည်။ [တူသော ဝိသဇ္ဇန
ရှိပုံအဓိပ္ပါယ်ကို ဒွိကာ၌ အကျယ်ပြထား၏။

☰

တထာ၊ တူ။ ဇိဝှါယတနကာယာယတနမူလကနိ၊ ဇိဝှါယတန မူလ
 က, ကာယာယတနမူလက ယမကတို့သည်။ (ပါဠိ။ သို့။ န အာရုဋ္ဌာနိ၊
 ကုန်။) ရူပါယတနမူလကေသု၊ ရူပါယတနမူလရှိသော ယမကတို့တွင်။
 မနာယံတနဓမ္မာယတနေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဒေယေဝ၊ နှစ်ပါးသာ
 လျှင်ဖြစ်သော ယမကတို့ကို။ ဝိသဇ္ဇိတာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ကား။ ဂန္ဓရသ
 ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟိ၊ ဂန္ဓာယတနရသာယတန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ တိဏိ၊
 သုံးပါးသော ယမကတို့သည်။ ရူပါယတန မနာယတနေဟိ၊ ရူပါယတန
 မူလက မနာယတနယမကတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ သိဒိသဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တူသောအဖြေ
 ရှိကုန်၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤရူပါယတနမူလက မနာယတနယမက၌။
 သရူပကာနံ အစိတ္တကာနန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ ဝုတ္တိယထာ၊
 ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ဤဂန္ဓယမကအစရှိ
 သည်၌လည်း။ သရူပကာနံ အဂန္ဓကာနံ ။ပေ။ အရသကာနံ ။ပေ။
 အဖောဋ္ဌဗ္ဗကာနန္တိ၊ ဟူ၍။ ယောဇနာ၊ ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ဝေဒိ
 တဗ္ဗာ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့၌။ ဂန္ဓာဒိနိ၊ ဂန္ဓအစရှိ
 သည်တို့ကို။ အာယတနဘူတာနေဝ၊ အာယတန ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ဂန္ဓရသ
 ဖောဋ္ဌဗ္ဗတို့ကိုသာ။ [ဝေဖြင့် သီလဂန္ဓ အတ္ထရသစသည်တို့ကို ကန်။]
 အဓိပ္ပေတာနိ၊ ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သရူပကာနံသဂန္ဓာယတနာနန္တိ
 ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ အာယံတနဝသေန၊ အာယတန၏အဖြစ်ဖြင့်။
 အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သဒ္ဓါယတနမူလကနိ၊ သဒ္ဓါယတနမူလကယမကတို့သည်။ အတ္ထာ
 ဘာဝတော၊ အနက်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (အရကောကံ၍မရခြင်းကြောင့်။)
 ပါဠိ။ သို့။ နာရုဋ္ဌာနေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ ဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗမူလကနိ၊
 ဂန္ဓမူလက ရသမူလက ဖောဋ္ဌဗ္ဗမူလက ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတ္တာရိ၊ လေးပါး
 သော ယမကတို့သည်၎င်း။ (ဂန္ဓမူရသဖောဋ္ဌဗ္ဗမနဓမ္မမူလရှိသော ယမကတို့
 သည်၎င်း။) တိဏိ၊ သုံးပါးသော ယမကတို့သည်၎င်း။ ဒေဝ၊ နှစ်ပါးသော
 ယမကတို့သည်၎င်း။ ဟေဋ္ဌိမေဟိ၊ အောက်၌ဖြစ်သော ယမကတို့နှင့်။
 သဒိသဝိသဇ္ဇနတ္တာ၊ တူသော အဖြေရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပါဠိ။
 သို့။ နာရုဋ္ဌာနိ၊ ကုန်။ [ဟေဋ္ဌိမေဟိ သဒိသဝိသဇ္ဇနတ္တာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို

62

သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။ ဆသတ္တတာဓိကာနိ၊ ခုနစ်ဆဲ့ငြောက်ပါးအလွန်
ရှိကုန်သော။ တေဝိသတိ ယမကသတာနိ၊ နှစ်ထောင့်သုံးရာသော ယမက
တို့သည်၎င်း။ တတော၊ ထိုယမကထက်။ ဒိဂုဏာ၊ နှစ်သဘက်ကုန်သော။

ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်၎င်း။ တတော၊ ထိုပုစ္ဆာထက်။ ဒိဂုဏာ၊ ကုန်သော။
 အတ္ထာ၊ တို့သည်၎င်း။ (ဟောနိ။) ဣတိ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတ္ထ၊
 ဤအာယတနယမက၌။ ဥပ္ပါဒေါရေ၊ ၌။ ပါဠိဝတ္ထာနံ၊ တည်း။ နိရောဓ
 ဝါရဥပ္ပါဒနိရောဓေါရောပံ၊ တို့၌လည်း။ ဧသဝနဝယာ၊ တည်း။ ဣတိ၊
 သို့။ သဗ္ဗသ္မိံပိ၊ သော။ ပဝတ္ထိဝါရေ၌။ အတ္ထဝိသာနိ၊ နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးအလွန်
 ရှိကုန်သော။ ကေသတ္တတိယမကသတာနိ၊ ခုနစ်ထောင့်တရာသော ယမက
 တို့ကို၎င်း။ တတော၊ ထိုခုနစ်ထောင့်တရာသော ယမကတို့ထက်။ ဒိဂုဏာ၊
 ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို၎င်း။ တတော၊ ထိုပုစ္ဆာတို့ထက်။ ဒိဂုဏာ၊ ကုန်
 သော။ အတ္ထာ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင်သိထိုက်
 ပါကုန်သော်လည်း။ ပါဠိ၊ ကို။ မနာယတနံ ။ပေ။ ဟောတိတိအာဒီနိ၊
 မနာယတနံ ။ပေ။ ဟောတိ အစရှိသောစကားတို့ကို။ ဝတ္တာ၊ မိန့်တော်
 မူ၍။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထိုဝါရ၌။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊) သံခိတ္တာ၊ ပြီ။
 [မနာယတနံ အစရှိသော စကားသည် ပါဠိတော်၌ ပါသောစကားတည်း။]
 တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယံ၊ အကြင်ယမကကို။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထိုဝါရ၌။
 (သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊) သံခိတ္တာ၊ ပြီ။ တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသော ယမကကို။
 အသမ္ပယုန္နေဟိ၊ မတွေဝေကုန်ဘဲ။ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ၊ ၏။

ပန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤပဝတ္ထိဝါရ၌။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယေ၊ ၌။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်
 လတံကား။ နယမုခံ၊ အကျဉ်းအမြုတ်မျှဖြစ်သော နည်းတည်း။ သစက္ခု
 ကာနံ အသောတကာနန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။ အပါယေ၊ ၌။ ဇာတိဗဓိရ
 ဩပပါတိကံ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် နားထိုင်းသော ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေရှိသူကို။
 သန္ဓာယ၊ ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထိုဇာတိဗဓိရဩပပါတိက
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သစက္ခုကော၊ ကျွန်ုပ်တို့ တကွဖြစ်သည်။ အသောတကော၊
 သောတမရှိသည်။ ဟုတ္တာ၊ ၍။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဖြစ်ရ၏။
 ယတာဟ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း။ ကာမဓာတုယာ၊ ပေ။
 ဓမ္မာယတနန္တိ၊ ဟူ၍။ (အာဟ၊ ဓမ္မာယတနိဘင်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်
 မူပြီ။) [ကာမဓာတုယာ၊ ကာမဓာတ်၌။ ဥပပတ္တိက္ခဏေ၊ ဥပပတ္တိဇာနည်။
 ကဿစိ၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ အပရာနိ၊ သောတာပတ္တန သဒ္ဓါ

ယမက]

ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်

၆၉

ယတနမှ အခြားကုန်သော။ ဒသ၊ ကုန်သော။ အာယတနာနိ၊ တို့သည်။
 ပါတုဘဝန္တိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ သြပပါတိကာနံ၊ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေရှိ
 ကုန်သော။ ပေတာနံ၊ ပြိတ္တာဖြစ်ကုန်သော။ (ဇစ္စဗမိရာနံ၊ ပဋိသန္ဓေအား
 ဖြင့် နားထိုင်းသူတို့၏၎င်း။) သြပပါတိကာနံ၊ ကုန်သော။ အသုရာနံ
 (ဇစ္စဗမိရာနံ၊) သြပပါတိကာနံ တိရစ္ဆာနဂတာနံ၊ (ဇစ္စဗမိရာနံ၊) သြပပါတိ
 ကာနံ နေရယိကာနံ ဇစ္စဗမိရာနံ၊ တို့၏၎င်း။ ဥပပတ္တိက္ခဏေ၊ ဌ။ စက္ခာ
 ယတနံ၊ ၎င်း။ ပေ၊ ဓမ္မာယတနံ၊ ၎င်း။ (ဣတိ၊ သို့။) ဒသအာယတနာနိ
 ပါတုဘဝန္တိ။]

သစက္ခကကနံ သသောတကနန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။ သုဂတိဒုဂ္ဂတိသု၊
 သုဂတိသုံ ဒုဂ္ဂတိသုံတို့၌။ ပရိပုဏ္ဏာယတနေ၊ ပြည့်စုံသော အာယတနရှိကုန်
 သော။ သြပပါတိကေစ၊ တို့ကို၎င်း။ ရူပံ၊ ရုပ်ရှိကုန်သော။ ဗြဟ္မာနောစ၊
 အသညသတ် ကြဉ်အပ်သော ဗြဟ္မာတို့ကို၎င်း။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 ဟိ၊ မှန်။ တေ၊ ထိုပရိပုဏ္ဏာယတန သြပပါတိကပုဂ္ဂိုလ်၊ ဂူပိဗြဟ္မာတို့သည်။
 သစက္ခကက သသောတကက ဟုတော့ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ယထာဟ၊ နည်း။ ကာမ
 ဓာတုယာ ။ ပေ။ ဓမ္မာယတနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝါ အာဟ။) [ပဌမကပို့
 ကာနံ၊ ပဌမကမ္ဘာ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ကမ္ဘာဦး၌ဖြစ်ကုန်သော။ မနုဿာနံ၊
 ကျန်အနက်များ လွယ်ပြီ။]

အဿာနကနန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒယော၊ ဗြဟ္မပါရိ
 သဇ္ဇာ အစရှိသော ဗြဟ္မာတို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တေ၊
 ထိုဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ အစရှိသော ဗြဟ္မာတို့သည်။ သစက္ခကက အဿာနကက
 ဟုတော့ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ပန၊ ဆက်။ ကာမဓာတုယံ၊ ဌ။ အဿာနကော သြပပါတိ
 ကော နတ္ထိ။ (ကာမဓာတုယံ အဿာနကော သြပပါတိကော၊) ယဒိဘဝေ
 ယု၊ အကယ်၍ ရှိသော။ (ဝေသတိ၊) ကဿစိ အဋ္ဌာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိတိ၊
 ဟူ၍။ ဝဒေယု၊ ဟောတော်မူရာ၏။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ ယော ဂဗ္ဘသေယု
 ကော၊ အကြင် ဂဗ္ဘသေယုကသတ္တဝါသည်။ အဿာနကော၊ သည်။ သိယာ၊

၇၀ ယမကဗျကထာ ဘာသာဋီကာ [အာယတန

၏။သော'၊ ထိုသာနမရှိသော ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တဝါကို။ သစ္စက္ခကနန္တိ' ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ကြောင့်။ 'ဣဓ၊ ဤစက္ခာယတနမူလက သာနာယတန ယမကဗ္ဗ။ (ဘဂဝတော၊) အနုမိပ္ပေတော။

၁။ သော သစ္စက္ခကနန္တိ ၊ပေ၊ အနုမိပ္ပေတော။ ။အသာနက ဂဗ္ဘ သေယျကရှိသော်လည်း သစ္စက္ခကန အသာနကန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ-ဟု ဟော တော်မူသောကြောင့် ထိုအသာနကသည် သစ္စက္ခက ဥပပဇ္ဇန္တမဟုတ်။ ထိုသို့ မဟုတ်သောကြောင့် ဤယမကဗ္ဗ အလိုမရှိအပ်၊ မှန်၏၊ ဂဗ္ဘသေယျက သစ္စက္ခက သည် ပဋိသန္ဓေအခိုက်၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်။ ပဋိသန္ဓေ နေပြီးနောက် တသတ္တဝါဟုမြောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော စက္ခရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ ထို့ကြောင့် သစ္စက္ခကန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ အရတွင် ဂဗ္ဘသေယျကပုဂ္ဂိုလ်များမပါ ဝင်နိုင်ကြ။ သစ္စက္ခက မပါဝင်လျှင် အသာနကလည်း မပါဝင်တော့။ မှတ်ချက်။ ။ဤသို့ အဋ္ဌကထာက ဆိုသော်လည်း မြန်မာအရကောက် နိဿယတို့၌ “စက္ခာယတနသာဖြစ်၍ သာနာယတန မဖြစ်ကောင်းသော သံသေဒဇ ဂဗ္ဘသေယျကဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော” စသည်ဖြင့် ဂဗ္ဘသေယျကကိုထည့် ၍ ကောက်ကြ၏။ ထိုအကောက်ပျားသည် ဥပ္ပါဒဝါရ အစယမကမှ စ၍ အဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့် မညီသော အကောက်များဟု မှတ်ပါ။

ထို့ပြင် ယုတ္တိမရှိသောကြောင့် “ပဋိလဒ္ဓစက္ခကန” ဟူသော အနုဋီကာ ပါဠိကိုကိုး၍ “ရထိုက်သောစက္ခရှိကုန်သော ရထိုက်သော သောတရှိကုန်သော” စသည်အားဖြင့် သုံးစွဲကြ၏။ “ပဋိလဒ္ဓ” ဟူသော ပါဠိသည် “ရထိုက်” ဟူသော အရဟအနက်ကို မဟော။ “ရအပ်ပြီး” ဟူသော မူချ အတိတ် အနက်ကိုသာ ဟောသည်။ ထို့ပြင် အကောက်တို့၌ “စက္ခာယတနသာဖြစ် သာနာယတန မဖြစ်မီ စုတေလတုံသော” စသည်ဖြင့် ဋီကာကျော်အဖွင့်ကို ကိုး၍ ကောက် ကြပြန်၏။ ဂဗ္ဘသေယျက သတ္တဝါတို့သည် စက္ခဖြစ်ပြီးနောက် တသတ္တဝါဟု ကျော်မှ သောတဖြစ်၏- စသော ဋီကာကျော်ဝါဒမှစ၍ မူလဋီကာနှင့်မတူ သောကြောင့်၎င်း၊ မျက်စိနေရာ နားနေရာ စသည်တို့ တသတ္တဝါဟု အတွင်း၌ မရှေးမနှောင်း ဖြစ်စရာရှိပါလျက် ၇-ရက်လွန်မှ သောတဖြစ်ခြင်း၏ သစ္စက္ခကန ကို ဆရာအဆက်ဆက်တို့ နှစ်သက်တော် မမူကြကုန်။ နိဿယအကောက်ကို ပြင်နိုင်လျှင် ဤအဋ္ဌကထာဋီကာ ဖွင့်သည့်အတိုင်းသာ ပြင်သင့်ပါသည်။

သစ္စက္ခကနန္တံ သဿာနကနန္တံ၊ ဟူသော စကားကို။ ဇစ္စဗဓိရမ္ပိ၊ ဇာတိအားဖြင့် နားထိုင်းသည်လည်းဖြစ်သော။ ပရိပုဏ္ဏာယတနမ္ပိ၊ ပြည့်စုံသော အာယတနရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ သြပပါတိကံ၊ သြပပါတိကသတ္တဝါကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ၊ [ပရိပုဏ္ဏာယတန ဟု ဆိုသော်လည်း သောတာယတနအတွက် ဇစ္စဗဓိရံ-ဟု ဆိုပြီးဖြစ်သောကြောင့် စက္ခာယယန သာနာယတန စသည်တို့ ပရိပုဏ္ဏဖြစ်သည်ကို ယူပါ။] သဿာနကနန္တံ အစက္ခကနန္တံ၊ ဟူသောစကားသည်။ ဇစ္စန္ဓမ္ပိ၊ ဇာတိအားဖြင့် ကန်းသည်လည်း ဖြစ်သော။ ဇစ္စဗဓိရမ္ပိ၊ သော။ သြပပါတိကံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဟောတော်မူသော စကားသာတည်း။ [ဇစ္စဗဓိရမ္ပိ၌ ပိဖြင့် ဇစ္စဗဓိရကိုပေါင်း။] သဿာနကနန္တံ သစ္စက္ခကနန္တံ၊ ဟူသော စကားသည်။ ပရိပုဏ္ဏာယတနံ၊ သော။ သြပပါတိကံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်သော စကားသာတည်း။ [ဝေကို ဝုတ္တံနောက်၌ ယှဉ်စေရ ပုံကို ဋီကာ၌ အကျယ်ဖွင့်ထားသည်။]

သရူပကနန္တံ အစက္ခကနန္တံတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဇစ္စန္ဓဇစ္စဗဓိရ သြပပါတိကေသု၊ ဇာတိအားဖြင့် ကန်းသူ ဇာတိအားဖြင့် နားထိုင်းသူ ဟူသော သြပပါတိကသတ္တဝါတို့တွင်။ အညတရောပိ၊ အမှတ်မထား တပါးပါးသော သတ္တဝါကို၎င်း။ ဂဗ္ဘသေယျကောပိ၊ ကို၎င်း။ လဗ္ဘတိယေဝ၊ ရအပ်သည်သာ။ သမိတ္တကနန္တံ အစက္ခကနန္တံတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တေဟိ၊ ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဇစ္စန္ဓာဒိဟိ၊ ဇစ္စန္ဓအစရှိကုန်သော။ [အာဒိဖြင့် ဇစ္စဗဓိရသြပပါတိကနှင့် ဂဗ္ဘသေယျကကို ယူပါ။] တိဟိ၊ ၃-ပါးတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အရူပိနောပိ၊ အရူပဗြဟ္မာတို့ကိုလည်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ အစက္ခကနန္တံတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ပုရိမပဒေ၊ ရှေ့ပုဒ်၌။ (သမိတ္တကနန္တံ အစက္ခကနန္တံ ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌) ဝုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။ စတုဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ (ဇစ္စန္ဓ အစရှိသော ၃-ပါး၊ အရူပဗြဟ္မာတို့နှင့် တကွ) အသညသတ္တာပိ၊ တို့ကိုလည်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ [ယသ ဝါ ပန ဓမ္မာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ တသ စက္ခာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ အစက္ခကနန္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ” စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။] သရူပကနန္တံ အဿာနကနန္တံတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဂဗ္ဘသေယျကော၊ တို့ကို၎င်း။ အသညသတ္တာ၊ တို့ကို၎င်း။

သေသရူပိဗြဟ္မာနော၊ အသညသတ်မှ ကြွင်းသောရုပ်ရှိသော ဗြဟ္မာတို့ကို
 ၎င်း။ လဗ္ဘန္တိ။ သဓိတ္တကာနံ အသာနကာနန္တိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။
 ဂဗ္ဘသေယျကာစ၊ တို့ကို၎င်း။ ရူပါရူပဗြဟ္မာနောစ၊ ရူပဗြဟ္မာ အရူပဗြဟ္မာ
 တို့ကို၎င်း။ လဗ္ဘန္တိ။ ပန၊ ကား။ အဓိတ္တကာနံ အရူပကာနန္တိပဒေသု၊
 ဟူသောပုဒ်တို့၌။ ဧကဝေါကာရစတုဝေါကာရသတ္တာဝ၊ ဧကဝေါကာရ
 သတ္တာဝါတုဝေါကာရသတ္တာဝါတို့ကိုသာ။ လဗ္ဘန္တိ။ ဣတိ ဣမိနာဝနယေန၊
 ဖြင့်။ သဗ္ဗေသု ပုဂ္ဂလဝါရေသု၊ တို့၌။ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂေါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုခွဲခြား
 ဝေဘန်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဤ။

၂၂-၂၅၄။ ဩကာသဝါရေ၊ ၌။ ယတ္ထ စက္ခာယတနန္တိ၊ ဟူသော
 ပါဌ၌ဖြင့်။ ရူပိဗြဟ္မာလောကံ၊ ရူပဗြဟ္မာလောကကို။ (ရူပဗြဟ္မာဘုံကို။)
 ပုစ္ဆတိ၊ ဤ။ တေနော၊ ကြောင့်ပင်။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ။ ပဟိ။ မှန်။ တသ္မိတလေ၊ ထိုရူပဘုံအပြင်၌။ နိယမတော၊ အမြဲအား
 ဖြင့်။ တာနိအာယတနာနိ၊ ထိုစက္ခာယတန သောတာယတန တို့သည်။
 ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဗေတ္တ၊ ဤပဝတ္တိဝါရ၌။
 နယပုခံ၊ နည်းအမြက်တည်း။ (အကျဉ်း အမြက်မျှဖြစ်သောနည်းတည်း။)
 ဣမိနာနယမုခေန၊ ဖြင့်။ သကလေပိ၊ သော။ ပဝတ္တိဝါရေ၊ ၌။ အတ္ထော
 ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရိညာဝါရော၊ သည်။ ခန္ဓယမကေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယောဝေ၊
 ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းရှိသည်သာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

အာယတနယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ အဓိတ္တကာနံ အရူပကာနန္တိပဒေသု။ ။တဝါကျလုံးကို ဖွင့်ခြင်း
 ပဟုတ်။ တပုဒ်တပုဒ်အတွက်သာ ဖွင့်သောကြောင့် “ပဒေသု” ဟု ဆိုသည်။
 ထိုတွင် “အဓိတ္တကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ရူပါယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နောစ တေသံ
 မနာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟူသော အဖြေ၌ “အဓိတ္တကာနံ” ပုဒ်ကို ရည်ရွယ်၍
 အဓိတ္တကာနံဟု ဆိုသည်။ “အရူပကာနံ တေသံ မနာယတနံ” ဟူသော အဖြေ၌
 “အရူပကာနံ” ပုဒ်ကို ရည်ရွယ်၍ “အရူပကာနံ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုတွင် “အဓိတ္တ
 ကာနံ” အရ ဧကဝေါကာရသတ္တာဝါကို ယူ၍ “အရူပကာနံ” အရ စတုဝေါ
 ကာရသတ္တာဝါကို ယူပါဟူလို။

၄-ဓာတုယမက

၁-၁၉။ ဣဒါနိ၊ အာယတနယမကကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ မူလ
ယမကေ၌။ ဒေသိတေ၊ ကုန်သော။ တေယေဝကုသလာဒိဓမ္မေ၊ ထိုကုသိုလ်
အစရှိသော တရားတို့ကို။ ဓာတုဝသေန၊ ဓာတ်၏အစွမ်းဖြင့်။ သင်္ဂဏိတူ၊
သိမ်းယူ၍။ အာယတနယမကနန္တရံ၊ အာယတနယမက၏ အခြားမဲ့၌။
ဒေသိတဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ဓာတုယမကဿ ဝဏ္ဏနာ၊ ဟောတိ။
တတ္ထ၊ ထိုဓာတုယမက၌။ အာယတနယမကေ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေနော ပါဠိ
ဝဝတ္ထာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဓာပိ၊ ဤဓာတုယမက၌လည်း။ ပဏ္ဏတ္တိ
ဝါရောဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ တယော မဟာဝါရာ၊ တို့သည်၎င်း။
အဝသေသ၊ မဟာဝါရမှ ကြွင်းကုန်သော။ အန္တရဝါရာစ၊ တို့သည်၎င်း။
ကာလပ္ပဘေဒါဒိဟိ၊ ကာလအထူးအပြား အစရှိသည်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။
အာယတနယမကေ၊ ၌။ အာဂတသဒိသာယေဝ၊ လာသော ဝါရကာလတို့
နှင့်တူကုန်သည်သာ။ စ၊ ဆက်။ ဣဓာပိ၊ ဤဓာတုယမက၌လည်း။ ယမက
ပုစ္ဆာသုခတ္ထံ၊ ယမကပုစ္ဆာတို့၏ လွယ်ကူခြင်း အကျိုးငှါ။ ပဋိပါဒ္ဓိယာ၊
အစဉ်အားဖြင့်။ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပဓာတုယောဝ၊
ရုပ်ဓာတ်တို့ကိုသာ။ ဝတူ၊ ဟောတော်မူပြီး၍။ ဝိညာဏဓာတုယော၊
တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ။

ပန၊ ဆက်။ ဓာတုနံ၊ တို့၏။ ဗဟုတ္တာ၊ များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
ဣဓ၊ ဤဓာတုယမက ၌။ အာယတနယမကတော၊ ထက်။ ဗဟုတရာနိ၊
သာ၍များကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့သည်၎င်း။ ယမကဒိဂုဏာ၊ ယမက
ထက် နှစ်ဆတက်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်၎င်း။ ပုစ္ဆာဒိဂုဏာ၊ ပုစ္ဆာထက်
နှစ်ဆတက်ကုန်သော။ အတ္ထာစ၊ တို့သည်၎င်း။ (ဟောန္တိ။) တတ္ထ၊ ထိုယမက
တို့တွင်။ စက္ခုဓာတုမူလကာဒိသု၊ အစရှိကုန်သော။ ယမကေသု၊ တို့၌။
လဗ္ဘမာနာနံ၊ ရထိုက်ကုန်သော။ ယမကာနံ၊ တို့၏။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော၊ ကို။
အာယတနယမကေ ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓာတု

၇၄

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ယမကဋ္ဌ။ အတ္ထဂတိ၊ အနက်၏ဖြစ်ပုံသည်။ တံသဒိသာယေဝ၊ ထိုအာယတနယမက၏ အတ္ထဂတိနှင့် တူသည်သာ။ စ၊ ဆက်။ တေနောကာရဏေန၊ ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင်။ ပါဠိပိ၊ ပါဠိတော်ကိုလည်း။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) သံခိတ္တာ။ ပရိညာဝါရော၊ သည်။ ပါကတိကောယေဝ၊ ပင်ကိုယ်အတိုင်းပင်။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဓာတုယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတံ။

၅-သစ္စယမက

၁-ပဏ္ဏတ္တိဝါရအဖွင့်

၁-၉။ ဣဒါနိ၊ ဓာတုယမကကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌ ။ပေ။
 ဟောန္တိ၊ ၏။ ဝါ၊ ဖြစ်တော့လတ်။ တတ္ထာပိ၊ ထိုသစ္စယမက၌လည်း။
 ဟေဋ္ဌာ ။ပေ။ အန္တရဝါရာဒယော၊ အစရှိကုန်သော။ အဝသေသပ္ပဘောဒါစ၊
 ကြွင်းသော အထူးအပြားတို့ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ဆက်။
 ဧတ္ထ၊ ဤသစ္စယမက၌ ။ပေ။ ယမကဂဏနာ၊ ယမက အရေအတွက်ကို။
 ဝေဒိတဗျာ၊ ၏။

၁၀-၂၆။ ပန၊ ကား။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရနိဒ္ဒေသေ၌။ အဝသေသံ ဒုက္ခသစ္စန္တိ၊
 ဟူသောပါဠိ၌။ ဒုက္ခဝေဒနာယစေဝ၊ မှ၎င်း။ တဏှာယစ၊ မှ၎င်း။ ဝိနိမုတ္တာ၊
 လွတ်ကုန်သော။ တေဘူမကဓမ္မာ၊ ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို။
 ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ အဝသေသော သမုဒယောတိ၊ ဟူသောပါဠိ၌။
 သစ္စဝိဘင်္ဂေ၊ ၌။ နိဒ္ဒိဋ္ဌကာမာဝစရကုသလာဒိဘောဒေ၊ ညွှန်ပြအပ်သော
 ကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိသော အပြားရှိသော။ ဒုက္ခသစ္စဿ၊ ၏။ ပစ္စယော၊
 အကြောင်းကို။ (ဝေဒိတဗျော။) အဝသေသော နိရောဓောတိ၊ ဟူသော
 ပါဠိ၌။ တဒဂ်။ ခပ။ နိရောဓောစေဝ၊ တဒဂ်နိရောဓဝိက္ခမ္ဘနနိရောဓသမုစ္ဆေဒ
 နိရောဓ ပဋိပဿဒ္ဓိနိရောဓကို၎င်း။ ခဏဘဂ်နိရောဓောစ၊ ခဏဘင်္ဂဟူသော
 နိရောဓကို၎င်း။ (ဝေဒိတဗျော။) [ခဏတ္တယ ၃-ပါးတွင် ဘင်ခဏ၌ ရုပ်
 နာမ်တို့၏ ပျက်ခြင်းကို “ခဏဘဂ်နိရောဓ”ဟု ဆိုသည်။] ပန၊ ကား။
 အဝသေသော မဂ္ဂေါတိ၊ ဟူသောပါဠိ၌။ တသ္မိံသမယေ၊ ၌။ ပဉ္စဂိကော၊
 ငါးပါးသော အင်္ဂါရှိသော။ မဂ္ဂေါ၊ သည်။ (ဟောတိ။) အဋ္ဌဂိကော၊
 သော။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်။ မိစ္ဆာမဂ္ဂေါ၊ မိစ္ဆာမဂ်။ ဇဗ္ဗမဂ္ဂေါ၊ ဇဗ္ဗမဂ်။ (ခြေ
 ဖြင့် သွားရာလမ်း။) သကဋ္ဌမဂ္ဂေါ၊ သကဋ္ဌမဂ်။ (လှည်းဖြင့်သွားရာလမ်း။)
 ဣတိဝေသာဒိကော၊ ဤသို့ အစရှိသောမဂ်ကို။ (ဝေဒိတဗျော။)

ပဏ္ဏတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၇၆

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

[သစ္စ

၂-ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်

၂၇-၁၆၄။ ပန၊ ကား။ ဧတ္ထံ၊ ဤသစ္စယမကဉ္စ။ ပဝတ္တိဝါရေ၊ ဉ္စ။
 ပစ္စုပ္ပန်ကာလေ၊ ဉ္စ။ ပုဂ္ဂလဝါရဿ၊ ဤ။ အနုလောမနယေ၊ ဉ္စ။ ယဿ
 ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ။ပေ။ တဿ ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ အစရှိကုန်သော။
 ဒုက္ခသစ္စမူလကေဟိ၊ ဒုက္ခသစ္စာဟူသော မူလရှိကုန်သော။ တိဟိ၊ သုံးပါး
 သော ယမကတို့၎င်း။ သမုဒယသစ္စမူလကေဟိ၊ ကုန်သော။ ဒွိဟိ၊ နှစ်ပါး
 သော ယမကတို့၎င်း။ နိရောဓသစ္စမူလကေနံ၊ သော။ ကေန၊ တပါးသော
 ယမက၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ လဗ္ဘမာနဉ္စ၊ ရထိုက်သော ယမကကို၎င်း။ (အဗြ
 ရထိုက်သော ယမကကို၎င်း။) အလဗ္ဘမာနဉ္စ၊ မရထိုက်သောယမကကို၎င်း။
 (အဗြမရထိုက်သော ယမကကို၎င်း။) ဂဟေတွာ၊ ဤ။ ပါဠိဝသေန၊ ပါဠိ
 တော်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဓာဟိယမကေဟိ၊ တို့သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ပြစ်ထိုက်၏။
 [ဘဝိတဗ္ဗံ-ဟု ဆိုသောကြောင့် အမှန်ကား ၆ ယမက မရပါ။] တေသု၊
 ထိုခြောက်ပါးသော ယမကတို့တွင်။ (တိဏိယမကာနိဉ္စ စပ်) ယသ္မာ၊
 ကြောင့်။ နိရောဓဿ၊ နိရောဓသစ္စာ၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နေဝ
 (ယုဇ္ဇတိ) မသင့်။ နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်းသည်။ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ ဒုက္ခသစ္စမူလကာနိ၊ ကုန်သော။ (ဒွေဉ္စစပ်) သမုဒယသစ္စမဂ္ဂသစ္စ
 ဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသော ယမကတို့၎င်း။ သမုဒယသစ္စ
 မူလကံ၊ သော။ မဂ္ဂသစ္စေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကေ၊ တပါးသောယမက၎င်း။
 ဣတိ၊ သို့။ တိဏိယမကာနိ၊ တို့သည်။ အာဂတာနိ၊ ပါဠိတော်၌လာကုန်ပြီ။
 တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂလဝါရ၏။ ပဋိလောမနယေပါဉ္စ၎င်း။ ဩကာသဝါရာဒိသုပိ၊
 အစရှိသည်တို့၌၎င်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထံ၊ ဤသစ္စ
 ယမကဉ္စ။ သဗ္ဗဝါရေသု၊ တို့၌။ တိဏ္ဏံ၊ တိဏ္ဏံ၊ ကုန်သော။ ယမကာနံ၊ တို့၏။
 ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ယမကဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

ပန၊ ကား။ ဧတ္ထံ၊ ဤ သစ္စယမကပဝတ္တိဝါရဉ္စ။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယေ၊ ဉ္စ။
 ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံကား။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဣမဿသစ္စယမကဿ၊
 ၏။ ပဝတ္တိဝါရေ တာဝ၊ ကြွင်းသစ္စာတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဉ္စ) နိရောဓသစ္စံ၊
 ကို။ နလဗ္ဘတေဝ၊ မရအပ်သည်သာ။ ပန၊ ဆက်။ သေသေသု၊ နိရောဓ

သစ္စာမှ ကြွင်းကုန်သော။ တီသု၊ သုံးပါးသောသစ္စာတို့တွင်။ သမုဒယသစ္စ
မဂ္ဂသစ္စာနိ၊ တို့ကို။ ဧကန္တေန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ပဝတ္ထိယံယေဝ၊ ပဝတ္ထိ
အခါ၌သာ။ လဗ္ဘန္တိ။ [ဝေဖြင့် ပဋိသန္ဓေအခါစုတိအခါကိုကုန်။] ဒုက္ခသစ္စာ၊
ကို။ စုတိပဋိသန္ဓေသု၊ စုတိပဋိသန္ဓေအခါတို့၌လည်း။ လဗ္ဘတိ။ [ပိဖြင့် ပဝတ္ထိ
အခါသို့ ပေါင်းသောကြောင့် “ပဂဇ္ဈပိ” ဟု ပါဘယ်မလို ရှေးနိဿယနှင့်
ရှေးအဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌လည်းမပါ။] ပန၊ ကား။ ပစ္စုပ္ပန္နာဒယော၊
အစရှိကုန်သော။ ကယော ကာလ၊ တို့ကို။ စုတိပဋိသန္ဓေနိ၊ တို့၏၎င်း။
ပဝတ္ထိယာပိ၊ ၎င်း၎င်း။ ဝသေန၊ အားဖြင့်။ လဗ္ဘန္တိ။ ဧဝံသို့။ ဧတေ ဤသစ္စ
ယမက၌။ ယံယံ၊ အကြင်အကြင် ယမကကို။ လဗ္ဘတိ။ တဿ တဿ၊ တို့ထို
ယမက၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော ခေဒိတဗ္ဗော။

☞ တတြ၊ ထိုအတ္ထဝိနိစ္ဆယကို သိခြင်း၌။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ နယ
မုခံ၊ နည်းအမြဲတည်း။ (အကျယ်ဖြစ်သောနည်းတို့၏ဝင်လာရာ ခံတွင်း
ပေါက်နှင့် တူသော အကျဉ်းဖြစ်သောနည်းတည်း။) သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာ
နန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ အန္တပသော၊ အဆုံး၌ယှဉ်သော အပိုင်းအခြားအား
ဖြင့်။ သုဒ္ဓါဝါသနမ္ပိ၊ သုဒ္ဓါဝါသ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း။ (ဒုက္ခသစ္စာ
ဥပပဇ္ဇတိဉ္စိ) ဟိ၊ မှန်။ တေပိ၊ ထိုသုဒ္ဓါဝါသပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း။
ဒုက္ခသစ္စေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ပဋိသန္ဓေနေကြကုန်၏။ [ဥပပဉ္စမဈာန်
ဝိပေါက်သို့မဟုတ် စတုတ္ထဈာန်ဝိပေါက်ဟူသော ဒုက္ခသစ္စာဖြင့်ပင် ပဋိသန္ဓေ
နေကြရသည်။]

တဏှာဝိပ္ပယုတ္တံစိတ္တဿာတိလူဒံ၊ ဘူသော ဤစကားကို(ဝုတ္တံ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ
တို့၌စပ်) ဒုက္ခသစ္စသမုဒယသစ္စေသု၊ ဒုက္ခသစ္စာဟူသောအဘို့အစု သမုဒယ
သစ္စာဟူသော အဘို့အစုတို့တွင်။ ဧကကောဋ္ဌာသဿ၊ ဒုက္ခသစ္စာဟူသော
တခုသော အဘို့အစု၏။ ဥပတ္တိဒဿနတ္ထံ၊ ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်း အကျိုးငှါ။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စဝေါကာရဝသေနေဝ၊ ပဉ္စဝေါ
ကာရအစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ စတုဝေါကာရေ
၌။ တဏှာဝိပ္ပယုတ္တံ၊ တဏှာဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ ဖလလမာပတ္တိစိတ္တဿ၊

ဖလသမာပတ်စိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒ်ခဏ၌။ ကေမိ၊ တခုလည်း ဖြစ်သော။ သစ္စံ၊ သည်။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ ဣဒံ၊ ဤ စတုဝေါကာရတုံ၌ ဖလသမာပတ်စိတ်ကို။ ဣမ၊ ဤသစ္စာတို့၏ဖြစ်ခြင်းကိုဆိုရာ၌။ နဂဟေတဗ္ဗံ၊ မယူထိုက်။ [ဤစကားနှင့်စပ်၍ ဋီကာဆရာစိစစ်ထားသည်။]

တေသံ ဒုက္ခသစ္စဉာတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ ဤစကားကို။ တသ္မိံခဏေ၊ ထိုတဏှာ၏ ဥပါဒ်ခဏ၌။ တဏှံ၊ ကို။ ယပေတွာ၊ ၍။ သေသံ၊ တဏှာမှ ကြွင်းသော။ ဒုက္ခသစ္စံနာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤအနက် ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ မဂ္ဂဿ၊ ၍။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေပိ၌လည်း။ ဒေသဝနယော၊ တည်း။ ပန၊ ဆက်။ တတ္ထ၊ ထိုမဂ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌။ ရူပမေဝ၊ ရပ်သည်သာ။ ဒုက္ခသစ္စံနာမ၊ ၍။ သေသာ၊ ရပ်မှ ကြွင်းကုန်သော။ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တကာ၊ မဂ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ မဂ်စိတ္တပုပ္ပါဒ် နှစ်ဆဲ့ကိုးပါးတို့သည်။ သစ္စဝိနိမ္မတ္တာ၊ သစ္စာမှလွတ်ကုန်၏။ တေနောကာရ ဏေန၊ ကြောင့်ပင်။ အရူပေ ။ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တနံ ။ပေ။ တတ္ထာတိ၊ ဟူသောပါဠိ၌။ တေသံ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ တသ္မိံ ဥပပတ္တိက္ခဏေ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နေရာ ခဏ၌၎င်း။ တဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တပုတ္တိက္ခဏေစ၊ တဏှာဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ရာ ခဏ၌၎င်း။ (ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။) ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပုဂ္ဂလောကံသ ဝါရ၌။ ခဏဝသေန၊ ခဏနှင့်စပ်သဖြင့်။ ဩကာသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အညေသုပိ၊ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဝေရူပေသု၊ ဤသို့ သဘောရှိ သော ဝိသဇ္ဇနတို့၌။ ဒေသဝနယော၊ တည်း။ အနာဘိသမေတာဝိနန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ စတုသစ္စပဋိဝေဓသင်္ခါတံ၊ သစ္စာလေးပါးတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော။ အဘိသမယံ၊ ထိုးထွင်း၍သိတတ် သောဉာဏ်သို့။ အပ္ပတ္တသတ္တာနံ၊ မရောက်သောသတ္တဝါတို့၏။ (ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ နောစ တေသံ မဂ္ဂသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တံစပ်) အဘိသမေတာဝိနန္တိ၊ ဟူသည် ကား။ အဘိသမိတသစ္စာနံ၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော သစ္စာရှိသော

ယမက]

ပရိညာဝါရအဖွင့်

၇၉

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ (ဒုက္ခသစ္စာ ဥပ္ပဇိတ္တ မဂ္ဂသစ္စာ ဥပ္ပဇိတ္တ၌စပ်) ဣတိ
(ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ နယမခံ၊ တည်း။) ဣမိနာ နယမုခေန၊ ဖြင့်။
သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝိသဇ္ဇနတို့၌။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗျော။

ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၃-ပရိညာဝါရအဖွင့်

၁၆၅-၁၇၀။ ပန၊ ကား။ ပရိညာဝါရေ၊ ၌။ ဉာတပရိညာ၊ ဉာတ
ပရိညာ၎င်း။ တိရုဏပရိညာ၊ ၎င်း။ ပဟာနပရိညာ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
တိဿောပိ၊ ကုန်သော။ ပရိညာယော။ တို့ကို။ ဧတ္ထ၊ ဤသစ္စယမကေ၌။
လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ [ဉာတပရိညာ စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ခန္ဓယမက ပဏ္ဏတ္တိ
ဥဒ္ဓေသဝါရ မူလဋီကာနိဿယ၌၎င်း၊ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း မူလဋီကာနိဿယ
၌၎င်း ရှုပါ။] စ၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ လောကုတ္တရဓမ္မေသု၊ တို့၌။
ပရိညာနာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ၊ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣမ၊ ဤသစ္စယမက
ပရိညာဝါရ၌။ ဒေ၊ ကုန်သော။ သစ္စာနိ၊ တို့ကို။ (ဘဂဝတာ) ဂဟိတာနိ။
တတ္ထ၊ ထိုပါဠိရပ်၌။ [“တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးသော သစ္စာတို့တွင်”ဟု ရှေး
နိဿယ စွဲ၏။] ဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနာတိတိ၊ ဟူသော စကားကို။ ဉာတတိရုဏ
ပရိညာဝသေနော၊ ဉာတပရိညာ တိရုဏပရိညာတို့၏အစွမ်းဖြင့်သာ။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ သမုဒယသစ္စံ ပဇဟတိတိ၊ ဟူသော စကားကို။
ဉာတပဟာနပရိညာဝသေနော၊ ဉာတပရိညာ ပဟာနပရိညာတို့၏ အစွမ်း
ဖြင့်သာ။ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။) ဣတိ၊ သို့။ ဣမာသံ ပရိညာနံ၊ ဤပရိညာ
သုံးပါးတို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ သဗ္ဗပဒေသု၊ တို့၌။ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော၊
ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပရိညာဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

သစ္စယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-သင်္ခါရယမက

၁ ပဏ္ဏတ္တိဝါရအဖွင့်

၉ ၁။ ဣဒါနိ၊ သစ္စယမကကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ မူလယမကေ၊
၌။ ဒေသိတာနံ ဂေသညေဝကုသလာဒိဓမ္မာနံ၊ တို့၏ပင်။ (ကေဒေသံ
၌စပ်) လဗ္ဘမာနဝသေန၊ ရထိုက်သော တရားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ကေဒေသံ၊
တစိတ်တချို့ကို။ သင်္ဂဏိတော၊ သိမ်းယူ၍။ သစ္စယမကာနန္တရံ၊ ၌။ ဒေသိ
တဿ၊ သော။ သင်္ခါရယမကဿ၊ ၏။ ဝဏ္ဏနာ ဟောတိ၊ ၏။ ဝါ၊ လတံ။
တတ္ထာပိ၊ ထိုသင်္ခါရယမက၌လည်း။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တနုယေနော၊ ဖြင့်ပင်။
ပဏ္ဏတ္တိဝါရဒယော၊ တယော၊ မဟာဝါရာ ။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန၊ ဆက်။
(တနည်း) ပန၊ အထူးကား။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ တွေ၊ ဤသင်္ခါရ
ယမက၌၊ ဝိသေသော၊ တည်း။ တာဝ၊ ပဝတ္တိဝါရစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။
(နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ပဏ္ဏတ္တိဝါရေ၊ ၌။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက် ယမက ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌။
ခန္ဓာဒယော၊ ခန္ဓအစရှိကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဥဒ္ဓိသိတော၊ အကျဉ်းပြ
ပြီး၍။ ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော ။ပေ။ ဒုက္ခံ ဒုက္ခသစ္စန္ဓိ၊ ဟူ၍။ ပဒသော၊ ခနဝါရော၊
ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ ယထာ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်သကဲ့သို့။
တထာ၊ တူ။ အနာရတိတော၊ အားမထုတ်မူ၍။ အဿာသပဿာသာ
ကာယသင်္ခါရောတိ၊ ဟူ၍။ ပဌမံ၊ စွာ။ တယောပိ၊ ကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊
တို့ကို။ ဝိဘဇိတော၊ ၍။ (ဘဂဝတာ) ဒေသိတာ၊ ကုန်ပြီ။

တတ္ထ၊ ထိုအဿာသပဿာသာ ကာယသင်္ခါရော-အစရှိသော ပါဌ၌။
(အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ကာယဿ၊ ကရဇကာယ၏။ သင်္ခါရေား

၁။ ကာယဿ သင်္ခါရော ။ ဤသို့ ဆဋ္ဌိတပျုရိသ် သမာသ်ပြုရာ၌
“ကာယဿ” အရ အကြောင်းဖြစ်သော ကရဇကာယ [ခန္ဓာကိုယ်] ရ၏။
“သင်္ခါရ”အရ အကျိုးဖြစ်သော ဝင်သက် ထွက်သက်လေ ရ၏။ [အဿာသ
ပဿာသပုဒ်ပြီးပုံနှင့် အနက်အမျိုးမျိုးကို တတိယပါရာဇိက ဘာသာဋီက ၌
ပြထားပြီ။] အပရော နယော-စသော ဒုတိယနည်း၌ကား သင်္ခါရောကို ကမ္မ
သာဓနပြုသောကြောင့် ကာယဿ၌ ဆဋ္ဌိကို ကတ္တားဟောဟု ခိုကာ၌ဆိုသည်။

အကျိုးဖြစ်သော သင်္ခါရတည်း။ ကာယသင်္ခါရော၊ ကရဇကယ၏အကျိုး ဖြစ်သော သင်္ခါရ။ ဟိ၊ မှန်။ အဿာသပဿာသ၊ ဝင်သက်ထွက်သက်တို့ သည်။ ကာယိကာ၊ ကရဇကယ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကရဇကယ၌မှီကုန် ၏။ ဧတေဓမ္မာ၊ ဤဝင်သက်ထွက်သက်ဟူသော ရုပ်တရားတို့သည်။ ကံယ ပဋိဗဒ္ဓါ၊ ကရဇကယ၌ စပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနတော၊ ဟောတော် မူခြင်းကြောင့်။ ကာရုဏဘူတဿ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ကရဇက ယဿ၊ ၏။ ဗလဘူတောဝေ၊ အကျိုးဖြစ်၍သာလျှင်ဖြစ်သော။ သင်္ခါရော၊ သင်္ခါရတည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကာယသင်္ခါရော၊ ကာယသင်္ခါရ မည်၏။

အပရောနယော၊ အခြားတနည်းကား။ (ယော၊ အကြင် ဝင်သက် ထွက်သက်ကို။) သင်္ခရိယတိ၊ ပြုစီမံအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ (သေဝံ၊ ထို ဝင်သက် ထွက်သက်သည်။) သင်္ခါရော၊ ရမည်၏။ ကေန၊ အဘယ်သည်။ သင်္ခရိယတိ၊ အပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ကာယေန၊ ကရဇကယသည်။ (သင်္ခရိယတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေ တည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ဝါတေဝံ၊ လေကို။ ဘတ္ထာယ၊ သားရေဖွဲ့ဖို့သည်။ [ရှေးနိဿယ၌ “ရွတ္တိးသည်”ဟု ပေး၏။] (သင်္ခရိယတိ) ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ (ဝေံ၊ တူ။) အယံ၊ ဤဝင်သက် ထွက်သက်လေကို။ ကရဇကံယေန၊ သည်။ သင်္ခရိယတိ၊ ၏။ ဣတိဝေမ္ပိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ ကာယဿ၊ ကရဇကယသည်။ သင်္ခါရော၊ ပြုစီမံအပ်သော ဝင်သက်ထွက်သက်တည်း။ ကာယသင်္ခါရော၊ သက်။ ကာယေန၊ ကရဇကယသည်။ ကတော၊ ပြုအပ် သော။ အဿာသပဿာသဝါတော၊ ဝင်သက်ထွက်သက် လေတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ပန၊ ကား။ အာဝုသော ဝိသာခ၊ ဒါယကာဝိသာခ။ ပုဗ္ဗေ၊ နှုတ် မမြက်မီ ရှေး၌ပင်။ ဝိတက္ကေတွာ၊ ကြံစည်၍။ ဝိစာရေတွာ၊ စူးစမ်း၍။ ပစ္စာ၊ ၌။ ဝါစံ၊ စကားကို။ ဘိန္ဒတိ၊ ခွဲခြား၏။ ဝါ၊ ကဲ့ကဲ့ပြားပြားပြော ဆို၏။ တသ္မံ၊ ကြောင့်။ ဝိတက္ကဝိစာရာ၊ တို့သည်။ ဝစီသင်္ခါရော၊ ရမည် ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနတော၊ ပြောဟောခြင်းကြောင့်။ (ဓမ္မဒိန္နာဘိက္ခုနီက

ဒါယကာဝိသာနကို ပြောဟောခြင်းကြောင့်။) သင်္ခရောတိ၊ ပြုလုပ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သင်္ခါရော၊ ရမည်၏။ ကိ၊ အဘယ်ကို။ သင်္ခရောတိ၊ နည်း။ ဝစိ၊ စကားကို။ (သင်္ခရောတိ) ဝစိယာ၊ ကို။ သင်္ခရော၊ ပြုလုပ်တတ်သည်တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝစိသင်္ခါရော၊ ရမည်၏။ ဧတံ၊ ဤဝစိသင်္ခါရောဟူသော အမည်သည်။ ဝစိဘေဒသမုဋ္ဌာပကဿ၊ စကားသံ၏ ကွဲပြားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ဝိတက္ကဝိစာရဒ္ဒယဿ၊ ဝိတက်ဝိစာရနှစ်ပါး အပေါင်း၏။ နာမံ၊ အမည်တည်း။

ပန၊ ကား။ သညာစ၊ သညာသည်၎င်း။ ဝေဒနာစ၊ သည်၎င်း။ စေတသိကာ၊ စိတ်၌မီကုန်၏။ ဧတေဓမ္မာ၊ တို့သည်။ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓါ၊ စိတ်၌စပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝစနတောယေဝ၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ပင်။ တတိယပဒေပိ၊ စိတ္တသင်္ခါရော ဟူသော တတိယပုဒ်၌လည်း။ သင်္ခရိယတိ၊ ပြုစီမံအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သင်္ခါရော၊ ရမည်၏။ ကေန၊ အဘယ်တရားသည်။ သင်္ခရိယတိ၊ နည်း။ စိတ္တေန၊ သည်။ (သင်္ခရိယတိ၊ ပြုစီမံအပ်၏။) ကရုဏတ္ထေ၊ ကရုဏ်းဝိဘတ်၏ ကတ္တားအနက်၌။ သာမိဝစနံ၊ သာမိဝိဘတ်ကို။ ကတွာ၊ ဤ။ စိတ္တဿ၊ သည်။ သင်္ခါရော၊ ပြုစီမံအပ်သောတရားတည်း။ ဧတံ၊ ဤစိတ္တသင်္ခါရော ဟူသော အမည်သည်။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ ကုန်သော။ (ဝိတက်ဝိစာရပါဝင်သော အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။) စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ စေတသိကဓမ္မာနံ၊ စေတသိက်တရားတို့၏။ အမိဝစနံ၊ အမည်တည်း။ ပန၊ ထိုသို့အလုံးစုံသော စေတသိက်တရားတို့၏ အမည်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဝိတက္ကဝိစာရနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။

၁။ တတိယပဒေပိ၊ ပေ၊ သင်္ခါရော။ ။ပိဖြင့် ပဌမကာယသင်္ခါရပုဒ်ဝယ် သင်္ခါရကို ကမ္မသာဓနပြုရပုံကို ပေါင်းသည်။ သင်္ခါရောပုဒ်က ကမ္မသာဓနဖြစ်သောကြောင့် စိတ္တဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌ စိတ္တဿကို ကတ္တားဟော ကြံရ၏။ ကတ္တားဟော ဖြစ်သော်လည်း တတိယာဝိဘတ်၏ အနက်ဖြစ်သောကြောင့် “ကရုဏတ္ထေ သာမိဝစနံ ကတွာ” ဟု ဆိုသည်။ [စိတ္တဿ သင်္ခါရောတိစ ကတ္တ၊ အတ္ထေယေဝ၊ သော ပန ကရုဏဝစနဿ အတ္ထောတိ ကတွာ “ကရုဏတ္ထေ သာမိဝစနံ ကတွာ”တိဝုတ္တံ။- ဋီကာ။]

ယမက]

ပဏ္ဏတ္တိဝါရအဖွင့်

၈၃

ဝစီသင်္ခါရဘာဝေန၊ ဝစီသင်္ခါရ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝိသုံ၊ သိခြင်း။ ဂဟိတတ္ထာ၊
ယူအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကပေတွာ ဝိတက္ကဝိစာရေကံ၊ ဟူ၍။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

၂-၇။ ဣဒါနိ၊ ဥဒ္ဓေသဝါရကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ကာယော
ကာယသင်္ခါရေတိ၊ အစရှိသော။ ပဒသောနေဝါရော၊ ကို။ (ဘဂဝတာ၊)
အာရဒ္ဓေါ၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုပဒသောနေဝါရ၏။ အနုလောမနယေ၊ ၌။
တိဏိ၊ သုံးပါးသောယမကတို့၎င်း။ ပဋိလောမနယေ၊ ၌။ တိဏိ၊ ၎င်း။
ဣတိ၊ သို့။ ဆ၊ ကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ပဒသောနေ
မူလစက္ကဝါရေ၊ ၌။ ဧကေကသင်္ခါရမူလကာနိ၊ တပါးတပါးသော သင်္ခါရ
ဟူသော မူလရှိကုန်သော။ ဒွေဒွေ၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော ယမကတို့ကို။
ကတွာ၊ ပြု၍။ အနုလောမနယေ၊ ၌။ ဆ၊ ခြောက်ပါးသော ယမကတို့
၎င်း။ ပဋိလောမနယေ၊ ၌။ ဆ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွါဒေသ၊ ကုန်သော။
ယမကာနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။)

ပန၊ ကား။ သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရေ၊ ၌။ သုဒ္ဓခန္ဓဝါရာဒိသု၊ သုဒ္ဓခန္ဓဝါရ
အစရှိသော ဝါရတို့၌။ ရူပံ ခန္ဓော ခန္ဓာ ရူပံ၊ စက္ခုအာယတနာ အာယတနာ
စက္ခုတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ယမကာနိ၊ တို့ကို။
ဝုတ္တာနိယထာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ကာယောသင်္ခါရေ
သင်္ခါရာ ကာယောတိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ ဟောတော်မူဘဲ။ ကာယသင်္ခါ
ရော ဝစီသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော ကာယသင်္ခါရေတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။
နယေန၊ ဖြင့်။ ကာယသင်္ခါရမူလကာနိ၊ ကာယသင်္ခါရဟူသော မူလရှိကုန်
သော။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသော ယမကတို့၎င်း။ ဝစီသင်္ခါရမူလကံ၊ ဝစီသင်္ခါရ
ဟူသော မူလရှိသော။ ဧကံ၊ တပါးသော ယမက၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
အနုလောမေ၊ ၌။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ယမကတို့၎င်း။ ပဋိလောမေ၊ ၌။ တိဏိ၊
တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ သုဒ္ဓိကဝါရေ၊
သုဒ္ဓိကဝါရ၌။ ဆ၊ ကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့ကို။ ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။

ကိံကရဏာ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ (ကာယော သင်္ခါရေ၊
သင်္ခါရာကာယောတိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ ဟောတော်မူဘဲ၊ ကာယသင်္ခါရော

ဝစီသင်္ခါရော၊ ဝစီသင်္ခါရော ကာယသင်္ခါရောတိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာနိ၊
ဟောတော်မူအပ်သနည်း။) သုဒ္ဓိကဇကေကပဒဝသေန၊ ၂-ပုဒ်မဖက်
သက်သက်သော တပုဒ်စိတပုဒ်စိ၏ အစွမ်းဖြင့်။ အတ္ထဘာဝတော၊ အလိုရှိ
အပ်သော အနက်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ (ကာယော သင်္ခါရော၊ သင်္ခါရ
ကာယောတိ အဝတွာ ကာယသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော ‘ဝစီသင်္ခါရော ကာယ
သင်္ခါရောတိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာနိ၊ ပြီ)။

[သုဒ္ဓိကဇကေကပဒ၏ အစွမ်းဖြင့် အတ္ထအဘာဝ ဖြစ်ပုံကို ခွဲပြလို၍
“ယထာဟိ” စသည်ကို မိန့်သည်။] ဟိ၊ ချဲ့။ ခန္ဓယမကောဒိသု၊ ထို့၌။ ရူပါဒိ
ဝိသိဋ္ဌာနံ၊ ရုပ်အစရှိသည်တို့သည် အထူးပြုအပ်ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ ထို့၏
၎င်း။ စက္ခာဒိဝိသိဋ္ဌာနံ၊ စက္ခုအစရှိသည်တို့သည် အထူးပြုအပ်ကုန်သော။
အာယတနာဒိနိစ၊ အာယတနအစရှိသည်တို့၏၎င်း။ အဓိပ္ပေတတ္ထတ္တာ၊
အလိုရှိအပ်သော အနက်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ရူပခန္ဓော၊ ခန္ဓာရူပံ၊
စက္ခုအာယတနံ၊ အာယတနာစက္ခုတိ၊ ဟူ၍။ သုဒ္ဓိကဇကေကပဒဝသေန၊
ဖြင့်။ အတ္ထော၊ အလိုရှိအပ်သော အနက်သည်။ အတ္ထိယထာ၊ ရှိသကဲ့သို့။
ဝေ၊ တူ။ ဣ၊ ဤသင်္ခါရယမကဋ္ဌ။ ကာယော သင်္ခါရော၊ သင်္ခါရကာယော
တိ၊ ဟူ၍။ (သုဒ္ဓိကဇကေကပဒဝသေနအတ္ထော။) နတ္ထိ၊ မရှိ။ ပန၊ စင်စစ်

၁။ သုဒ္ဓိက ပေ၊ အတ္ထဘာဝတော။ ။ ကာယောတပုဒ်၊ သင်္ခါရောတပုဒ်၊
ဤသို့ အခြားတပုဒ်နှင့် မတူဘဲ တပုဒ်တည်းကို “သုဒ္ဓိကဇကေကပဒ”ဟု ဆိုရာ၌
“အတ္ထဘာဝ အနက်မရှိ” ဟူသည် ဆိုလိုအပ်သော အနက်၏ မရှိခြင်းတည်း။
[“ပါဌ်တချက် အနက်တခု” ဟူသော အနက်မျိုးကား ရနိုင်ပါ၏။] ဆိုလိုအပ်
သော အနက်ဟူသည် (ကာယသင်္ခါရအတွက်) အသာသအနက်၊ သို့မဟုတ်
ပသာသအနက်တည်း။ ထိုအနက်ကို ကာယောတပုဒ်တည်း သင်္ခါရောတပုဒ်
တည်းဖြင့် မရနိုင်-ဟူလို။ [ဝစီသင်္ခါရစသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။]

၂။ အဓိပ္ပေတတ္ထတ္တာ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “အဓိပ္ပေတတ္ထာ” ဟု တွေ့ရ၏။
နောက်၌ အတ္ထော အတ္ထိကို ထောက်၍၎င်း၊ အတ္ထဘာဝတောကို ထောက်၍-
၎င်း၊ အဓိပ္ပေတာနံ သင်္ခါရနံ စသည်ကို ထောက်၍၎င်း “အဓိပ္ပေတတ္ထတ္တာ”ဟု
ရှိမှ သင့်ပါသည်။ [အဓိပ္ပေတော+အတ္ထော ယေသံတိ အဓိပ္ပေတတ္ထာ၊ တေသံ+
ဘာဝေါ အဓိပ္ပေတတ္ထတ္တံ။]

ယမက]

ပဏ္ဏတ္တိဝါရအဖွင့်

၈၅

ကား။ ကာယသင်္ခါရောတိ၊ ဟူသော။ ဒွိဟိပိ၊ ၂-ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။
 ပဒေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အဿာဒသောဝါ၊ ဝင်သက်သော်လည်းဖြစ်သော။ ပဿာ
 သောဝါ၊ ထွက်သက်သော်လည်းဖြစ်သော။ ဧကောဝ၊ တနက်သာလျှင်
 ဖြစ်သော။ အတ္ထော၊ ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ သုဒ္ဓိကဧကေနပဒ
 ဝသေန၊ ၂-ပုဒ်မဖက် သက်သက်သော တပုဒ်စီတပုဒ်စီ၏ အစွမ်းဖြင့်။ အတ္ထာ
 ဘာဝတော၊ အလိုရှိအပ်သော အနက်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ [ယထာဓိပ္ပေ
 တတ္ထာဘာဝဟော၊ ဋီကာ။] ကာယော သင်္ခါရော သင်္ခါရ ကာယောတိ၊
 ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ။) နဝုတ္တံ၊ အပ်။

ပန၊ ဆက်။ ကာယော ကာယသင်္ခါရောတိအာဒိ။ ကာယောကာယ
 သင်္ခါရော အစရှိသောစကားရပ်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဟောတော်မူထိုက်
 သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တမ္ပိ၊ ထို“ကာယော ကာယ သင်္ခါရော” အစရှိ
 သော စကားရပ်သည်လည်း။ ကာယဝစိစိတ္တပဒေဟိ၊ ကာယပုဒ် ဝစိပုဒ်
 စိတ္တပုဒ်တို့ဖြင့်။ ဣမ၊ ဤဝါရ၌။ [ရှေးနိဿယဝယ် “ဤသင်္ခါရယမိုက်၌”
 ဟု ပေး၏။] အဓိပ္ပေတာနံ၊ အလိုရှိအပ်ကုန်သော။ သင်္ခါရေနံ၊ သင်္ခါရတို့

၁။ ကာယော ၊ပေ၊ ဝတ္ထဗ္ဗံသိယာ။ ။သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရ၌ “ကာယော
 သင်္ခါရော သင်္ခါရ ကာယော”ဟု ဟောတော်မူအပ်လျှင် အတယ်သို့ ဟော
 တော်မူထိုက်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ကာယော ကာယသင်္ခါ
 ရောတိ အာဒိ ပန ဝတ္ထဗ္ဗံသိယာ”ဟု မိန့်သည်။ [ပြတ်ပြီးစင်းစင်း၊ စုဒ်ထုတ်
 လျှင်းမူ၊ ဖြစ်ခြင်းဝါကျာရမ္မုပ္ပါ-နှင့် အညီ ပနသည်ဝါကျာရမ္မာဘေတက။]
 ထိုသို့ ဟောထိုက်လျှင် ထိုစကားကို အသင့်ဟုမှတ်ရသည်လောဟု မေးဘွယ်ရှိ
 သောကြောင့် “တမ္ပိ ၊ပေ၊ နယုဇ္ဇတိ”ဟု မိန့်သည်။ “ရူပံ ခန္ဓော ခန္ဓာ ရူပံ”
 စသည်ဖြင့် လာသော သုဒ္ဓခန္ဓဝါရတို့၌ ရူပနှင့်ခန္ဓတို့ အရတူသကဲ့သို့ ဤ၌ ကာယ
 နှင့် ကာယသင်္ခါရော” စသည်တို့ အရမတူသောကြောင့် ထို“ကာယော ကာယ
 သင်္ခါရော” စသော စကားလည်း သုဒ္ဓသင်္ခါရအဖြစ်ဖြင့်မသင့်။ မှန်၏။ ဤဝါရ
 သည် သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရတည်း။ သုဒ္ဓသင်္ခါရဟု ဆိုသောကြောင့် “ကာယော +
 သင်္ခါရော သင်္ခါရ + ကာယော” ဤသို့ ဟောမှ သုဒ္ဓသင်္ခါရ ဟူသော နာမည်နှင့်
 လိုက်လျောသည်။ ကာယော ကာယသင်္ခါရော စသည်ကား သုဒ္ဓသင်္ခါရ
 ဟူသော အမည်နှင့် မလိုက်လျောပါ။ ထို့ကြောင့် မသင့်-ဟူလို။

၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ အဂ္ဂဟိတတ္တာ၊ မယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (မယူ
နိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း)
ကညော၊ အဘယ်ကြောင့်။ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်သနည်း။ ဟိ၊ (ယသ္မာ) အကြွ
ကြောင့်။ သေ၊ ဤဝါရသည်။ သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရော၊ သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရတည်း။
(တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။) ပန၊ ထိုသို့ပင်မသင့်ပါသော်လည်း။
(ကံယဝစိစိတ္တပုဒ်တို့ဖြင့် အလိုရှိအပ်သော သင်္ခါရတို့ကို မယူနိုင်သည့်
အတွက် မသင့်ပါသော်လည်း။) ပဒေသောဓနော၊ ပဒေသောဓနဝါရ၌။
အတ္ထေန၊ အနက်နှင့်။ (အနက်အရကောက်နှင့်။) ဝိနာပိ၊ ကင်း၍လည်း။
ဝစနံ၊ သဒ္ဓါသည်။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုပဒ
သောဓနဝါရ၌။ သောနယော၊ လိုနည်းကို။ (ကာယော ကာယသင်္ခါရော
အစရှိသော နည်းကို။) ဂဟိတောဝ၊ ယူတော်မူအပ်သည်သာ။ ပန၊ ဆက်။
ဣမ၊ ဤသုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရ၌။ (ဆယမကာနိ ဝုတ္တာနိ၌စပ်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား
“ဤသင်္ခါရယမိုက်၌” ဟု ပေး၏။) ကာယသင်္ခါရဿ၊ ကာယသင်္ခါရ၏။
ဝစိသင်္ခါရောဒိဟိ၊ ဝစိသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့မှ။ အညတ္တာ၊ တမျိုးတခြား၏
အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဝစိသင်္ခါရဿ၊ ၏။ စိတ္တသင်္ခါရောဒိဟိ၊ တို့မှ။ အညတ္တာစ၊
ကြောင့်၎င်း။ စိတ္တသင်္ခါရဿ၊ ၏။ ကာယသင်္ခါရောဒိဟိ၊ တို့မှ။ အညတ္တာစ၊
ကြောင့်၎င်း။ ကာယသင်္ခါရော၊ ကာယသင်္ခါရသည်။ ဝစိသင်္ခါရော၊ မည်
သလော။ ဝစိသင်္ခါရော၊ သည်။ ကာယသင်္ခါရော၊ မည်သလော။ ဣတိ၊
သို့။ ဧကေကသင်္ခါရမူလကာနိ၊ တစ်ပါးတပါးသော သင်္ခါရဟူသော မူလရှိ

၁။ ပဒေသောဓနော ပန၊ ပေ၊ ဂဟိတောဝ။ ။ ဤသုဒ္ဓသင်္ခါရ၌ မသင့်လျှင်
အဘယ်ကြောင့် ပဒေသောဓနဝါရ၌ ယူအပ်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသော
ကြောင့် “ပဒေသောဓနော ပန” စသည်ကိုမိန့်။ ပဒေသောဓနဝါရ၌ကား အရ
ကောက်တို့ရန် အနက်မှ ကင်းသော်လည်း သဒ္ဓါအနေသင့်လျှင် ယူနိုင်၏။
ထို့ကြောင့် ထိုပဒေသောဓနဝါရ၌ “ကာယော ကာယသင်္ခါရော” စသောနည်း
ကို ယူတော်မူအပ်သည်။ “ကာယော၊ ကာယမည်၏။ ကာယသင်္ခါရော၊ ကာယ
သင်္ခါရမည်သလော” ဟု မေးသောအခါ အရကောက်စရာ အနက်မရှိသော
ကြောင့် “နော” ဟု ဖြေရ၏။ ဤသို့ အရကောက် အနက်မရှိသည်ကို “ဝိနာပိ
အတ္ထေန” ဟု ဆိုသည်။

ယမက]

ပဏ္ဏတ္တိဝါရအဖွင့်

၈၇

ကုန်သော။ ဒွေဒွေ၊ ယမကတို့ကို။ ကတော၊ ဤ။ ဆ၊ ကုန်သော။ ယမကနိ
 တို့သည်။ ယုဇ္ဈန္တိ၊ သင့်ကုန်၏။ တေသု၊ ထိုခြောက်ပါးသောယမကတို့တွင်၊
 အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန၊ ယူအပ်ပြီးသော ယမကကို မယူခြင်းဖြင့်။ တိဏေဝ
 သုံးပါးသော ယမကတို့ကိုသာ။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်၊
 တာနိဝေ၊ ထိုသုံးပါးသော ယမကတို့ကိုသာ။ ဒသေတံ၊ ပြတော်မူခြင်းငှာ၊
 အနုလောမနယေ၊ ဤ။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော ယမကတို့၎င်း။ ပဋိလောမနယေ
 ဤ။ တိဏိတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဆ၊ ကုန်သော၊ ယမကနိတို့ကို။ (ဘဂဝတာ၊)
 ဝုတ္တာနိ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤသင်္ခါရယမကဉ်။ သုဒ္ဓသင်္ခါရမူလ
 စက္ကဝါရော၊ ဝါရကို။ နဂဟိတော၊ ယူဘော်မမူအပ်။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ပဏ္ဏတ္တိ
 ဝါရဿ၊ ၏။ ဥဒ္ဓေသဝါရော၊ ရကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိသိုက်၏။

၈-၁၈။ ပန၊ ကား။ အဿ၊ ထိုပဏ္ဏတ္တိဝါရ၏။ နိဒ္ဓေသဝါရေ ဤ၊
 တာဝ၊ ပဋိလောမမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဓိဋ္ဌေ) အနုလောမေ ဤ။ ယသ္မာ
 ကြောင့်။ ကာယာဒယောဝ၊ ကာယအစရှိသော အမည်တို့သည်ပင်။ ကာယ
 သင်္ခါရဒီနံ၊ ကာယသင်္ခါရအစရှိသော တရားတို့၏။ နာမံ၊ အမည်သည်၊
 န၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နောတိ၊ နောဟူ၍။ ပဋိသေခော၊ တားမြစ်
 ခြင်းကို။ ကတော၊ ပြတော်မူအပ်ပြီ။ ပဋိလောမေ ဤ။ နကာယော နကာယ
 သင်္ခါရောတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ယော၊ အကြင်တရားသည်။ နကာယော
 ကာယမဟုတ်။ သော၊ ထိုကာယမဟုတ်သော တရားသည်။ ကာယသင်္ခါ
 ရောပိ၊ သည်လည်း။ နဟောတိ၊ မဟုတ်သလော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆတိ၊ ၏၊
 ကာယသင်္ခါရော နကာယော ကာယသင်္ခါရောတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ကာယ
 သင်္ခါရော၊ သည်။ ကာယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်
 ကား။ ဒေသော၊ ဤကာယသင်္ခါရသည်။ ကာယသင်္ခါရောယော၊ သာတည်း။
 ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ အဝသေသန္တိ၊ ပါဌ်၏။ ကေဝလံ၊ သင်္ခါရဝိနိမုတ္တဖြစ်
 သော သင်္ခါရစသည်မဖက် သက်သက်။ သေသသင်္ခါရဒွယမေဝ၊ ကာယ
 သင်္ခါရမှ ကြွင်းသော ဝစီသင်္ခါရ စိတ္တသင်္ခါရနှစ်ပါး အပေါင်းသည်သာ။
 (နစေကောယော၊ ကာယမဟုတ်သည်၎င်း။ နစကာယသင်္ခါရော၊ ကာယ
 သင်္ခါရ မဟုတ်သည်၎င်း။) န၊ မဟုတ်သေး။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ ကာယ

၈၈

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

[သင်္ခါရ

သင်္ခါရဝိနိမုတ္တံ၊ ကာယသင်္ခါရမုလွတ်သော။ သေသံ၊ ကာယသင်္ခါရမု
 ကြွင်းသော။ သဗ္ဗမိ၊ ဖြစ်သော။ သင်္ခတသင်္ခတပဏ္ဏတ္တိတေဒံ၊ သင်္ခတ
 အသင်္ခတပညတ်ဟူသော အပြားရှိသော။ ဓမ္မဇာတံ၊ တရားအပေါင်းသည်။
 နေဝကာယော၊ ကာယလည်းမဟုတ်။ နကာယသင်္ခါရော၊ ကာယသင်္ခါရ
 လည်းမဟုတ်။ ဣတိ ဣမိနာဥပါယေန၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။
 အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ [ပါဠိတော်၌ “အဝသေသ” ဟု
 ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ လက်ထက်က “အဝသေသ” ဟု ရှိသောကြောင့်
 သေသံ ဓမ္မဇာတံဟု ဖွင့်သည်။]

ပဏ္ဏတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၂-ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်

၁၉။ ပန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤသင်္ခါရယမက၌။ ပဝတ္တိဝါရေ၊ ၌။
 ပစ္စုပ္ပန္နကာလေ၊ ၌။ ပုဂ္ဂလဝါရယ၊ ၏။ အနုလောမနယေ၊ ၌။ ယဿ
 ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ ဝစီသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ အစရှိကုန်သော။
 ကာယသင်္ခါရမုလကာနိ၊ ကုန်သော။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသော ယမကတို့၎င်း။
 ဝစီသင်္ခါရမုလကံ၊ သော။ ကေ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဏေဝယမကာနိ
 လဗ္ဘန္တိ။ တာနိ၊ ထိုယမကတို့ကို။ ဂဟိတာနေဝ၊ ယူအပ်ကုန်သည်သာ။
 တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂလဝါရ၏။ ပဋိလောမနယေပိ၊ ၌၎င်း။ ဩကာသဝါရာဒိသုပိ၊
 အစရှိသည်တို့၌၎င်း။ သေဝ နယော၊ တည်း။ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤပဝတ္တိဝါရ
 ၌။ သဗ္ဗဝါရေသု တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ ယမကာနံ ဝသေန ယမကဂဏနာ၊ ကို။
 ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤပဝတ္တိဝါရ၌။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယေ၊ ၌။ ဣဒံ၊ ဤဆို
 အပ်လတံကား။ လက္ခဏံ၊ မှတ်သားကြောင်း လက္ခဏာတည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။
 ဣမသ္မိံ သင်္ခါရယမကေ၊ ၌။ အဿာသ ။ ပေ။ အာဒိဝစနတော၊ အစရှိ

၁။ အဿာသ ။ ပေ။ ဝစနတော။ ။ ပဋိသန္ဓေဓာနကို မဆိုထားဘိ၊ အ
 ဝမ်း၌ ကိန်းအောင်းခိုက်သော်မှ အဿာသ ပဿာသ မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့်
 “အဿာသ ပဿာသတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ” ဟူသည် စုတိပဋိသန္ဓေအခါမဟုတ်၊

သောစကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ပစ္စုပ္ပန်ခိကာလဘေဒေါ၊ ပစ္စုပ္ပန် အစရှိသော ကာလအထူးအပြားကို။ ပဝတ္တိဝသေနာပိ၊ ပဝတ္တိ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း။ (ပဝတ္တိအခါနှင့် စပ်သဖြင့်လည်း။) ဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေနော၊စုတိပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ။ (စုတိပဋိသန္ဓေ နှင့်စပ်သဖြင့်သာ။) န (ဂဟေတဗ္ဗော) ယုထိုက်သည်မဟုတ်။ဒုတိယဇ္ဈာနေ ။ပေ။ အာဒိဝစနတောစ၊ ကြောင့်လည်း။ ဈာနမ္ပိ။ ကိုလည်း။ သြကာသဝသေန၊ သြကာသ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဂဟိတံ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဝေ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ဤပဝတ္တိဝါရ၌။ ယံယံ(အတ္ထဇာတံ၊) အကြင်အကြင်အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ လဗ္ဗတိ၊ ရအပ်၏။ တဿ တဿ၊ ထိုထို အနက်အဓိပ္ပာယ်၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တကြ၊ ထိုအနက် အဆုံးအဖြတ်ကို သိရာ၌။ ဣဒံ၊ ကား။ နယမုခံ၊ တည်း။ ဝိနာဝိတက္ကဝိစာရေဟိတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ဒုတိယတတိယဇ္ဈာန ဝသေန၊ ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ တေသန္တိ၊ ဟူသောစကားကို။တေသံ ဒုတိယတတိယဇ္ဈာနသမင်္ဂိနံ၊ထိုဒုတိယ ဈာန်တတိယဈာန်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ (ဝသေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။) ကာမာဝစရာနန္တိ၊ဟူသောစကားကို။ကာမာဝစရေ၊ကာမာဝစရတုံ၌။ ဥပ္ပန္နသတ္တာနံ၊ ဖြစ်သောသတ္တဝါတို့၏။ (ဝသေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။) ပန၊

ပဝတ္တိအခါဟု သိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ စသည်ခွဲခြားရာ ဝယ် ခန္ဓယမိုက် စသည်၌ကဲ့သို့ စုတိပဋိသန္ဓေအားဖြင့်သာ မခွဲခြားဘဲ ပဝတ္တိ ကာလအားဖြင့်လည်း ခွဲခြားသင့်သည်-ဟူလို။

၁။ ဈာနမ္ပိ သြကာသဝသေန။ ။သြကာသဝါရ၌ “ဒုတိယဇ္ဈာနေ တတိယဇ္ဈာနေ တတ္ထ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် ဈာန်ကိုလည်း သြကာသအဖြစ်ဖြင့် ယူရ၏။ ဘာကြောင့်နည်း- ဝိတက်စသော ဈာန်တရား သည် ဈာနသမ္ပယုတ်ဖြစ်သော သင်္ခါရတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဈာန်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တင်စားသောအားဖြင့် တည်ရာဖြစ်သော ကြောင့်၎င်းတည်း။ [ဈာနမ္ပိ၌ ပိဖြင့် ဘူမိကိုပေါင်း။ ဤစကားအရ ဈာနော ကာသ၊ ဘူမောကာသ-ဟု သြကာသ ၂-မျိုးမှတ်ပါ။]

၉၀

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

[သင်္ခါရ

ဆက်။ ရူပါဝစရဒေဝါနံ၊ ရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့၏။ အသာသပသာသ၊
ဝင်သက်ထွက်သက်တို့သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိကုန်။ အရူပါဝစရာနံ၊ အရူပဗြဟ္မာတို့
၏။ ရူပမေဝ၊ ရုပ်သည်ပင်။ နတ္ထိ၊ [အသာသပသာသ မရှိမှသာ အထူးဆို
ဘယ်မလိုပါ ဟုလို။] ဝိနာ အသာသ ပသာသေဟိတိ၊ ဟူသောစကား
ကို။ ရူပါရူပဘဝေသု၊ ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့၌။ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ၊ ဖြစ်သော
သတ္တဝါတို့၏။ ဝိတက္ကဝိစာရပုတ္တိ၊ ဝိတက်ဝိစာရ၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ သန္ဓာယ
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တိ။

၂။ ပဌမဇ္ဈာနေ ကာမာဝစရေတိ၊ ဟူသည်ကား။ ကာမာဝစရ
ဘူမိယံ၊ ကာမာဝစရဘုံ၌။ ဥပ္ပန္နေ ဖြစ်သော။ ပဌမဇ္ဈာနေ၊ ပဌမဈာန်၌။
(ကာယသင်္ခါရေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝစီသင်္ခါရေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်) စ၊ ဆက်။
ဧတ္ထ၊ ဤပဌမဇ္ဈာနေ ကာမာဝစရေ ဟူသောပါဌ်၌။ အင်္ဂမတ္ထဝသေန၊
ဝိတက်ဝိစာရဟူသော အင်္ဂါမျှနှင့်စပ်သဖြင့်။ ပဌမဇ္ဈာနံ၊ ကို။ ဂဟေတဗ္ဗံ၊

၁။ ရူပါဝစရ၊ ပေ၊ ပသာသ၊ နတ္ထိ။ ။ဤစကားနှင့်စပ်၍ အသာသ
ပသာသ မရနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှေးဆရာတို့၏ လင်္ကာအတိုင်း သိပါ။
ဆောင်။ ။အမိဝမ်းဖြစ်၊ ရေငုပ်နစ်တည်း၊ တွက်စစ်လေပါ၊ ဗြဟ္မာဟူသမျှ၊
နိရောဓနှင့်၊ ပဉ္စမဈာန်နေ၊ တွေ့ဝေနေသ၊ သေသသဟု မှတ်ယူ၍မျှ၊
ခုနစ်ဝ၊ မရဝင်သက် ယွက်သက်တည်း။

၂။ ပဌမဇ္ဈာနေ ကာမာဝစရေ။ ။အနုလောမ ဩကာသဝါရံဝယ်
ကာယသင်္ခါရမူလက ဝစီသင်္ခါရယမကဉ္စလာသော ၂-ဖက်ရ အဖြေစကားတည်း။
ဤပါဌ်ကို “ကာမာဝစရဘူမိယံ ဥပ္ပန္နေ ပဌမဇ္ဈာနေ”ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်၌
“ကာမာဝစရဘုံ၌”ဟု ဘူမောကာသကို မပြဘဲ “ကာမာဝစရဘုံ၌ ဖြစ်သော
ပဌမဈာန်၌”ဟု ဈာနောကာသကိုသာပြပုံကို ဋီကာဆရာ အပြစ်ပြလိမ့်မည်။

၃။ အင်္ဂမတ္ထဝသေနဧတ္ထ။ ။ “ပဌမဇ္ဈာနေ”ဟူသော စကားကိုဝိတက်
ဝိစာရအင်္ဂါရပုံမျှကို ပြလို၍ ဟောတော်မူအပ်သော စကားဖြစ်၏။ အပ္ပနာသို့
ရောက်သော ပဌမဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားမဟုတ်။ ဘာကြောင့်
နည်း-အပ္ပနာသို့ မရောက်သော သဝိတက္ကသဝိစာရ ကာမာဝစရစိတ်၌လည်း
ကာယသင်္ခါရ ဝစီသင်္ခါရ ၂-ပါးလုံးဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။ [ဤစကားကို
လည်း ဋီကာ၌ ပယ်လိမ့်မည်။]

ယမက]

ပဝတ္ထိဝါရအဖွင့်

၉၁

၏။ အပ္ပနာဝသေနေဝ၊ အပ္ပနာ၏အဖြစ်ဖြင့်သာ။ န (ဂဟေတဗ္ဗံ) မယူထိုက်။
ဟိ၊ မှန်။ အနပ္ပနာပွတ္တေပိ၊ အပ္ပနာသို့ မရောက်သည်လည်း ဖြစ်သော။
[ပိဖြင့် အပ္ပနာသို့ ရောက်သည်ကို ပေါင်း။] သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ္တေ၊
သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ်၌။ ဣဒံ သင်္ခါရဒ္ဓယံ၊ ဤကာယသင်္ခါရ ဝစီသင်္ခါရ
နှစ်ပါးအပေါင်းသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ၊ သည်သာ။

၂၄။ စိတ္တဿ သင်္ကက္ခဏေတိဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ ကာယသင်္ခါ
ရဿ၊ ၏။ ကေန္တစိတ္တသမုဋ္ဌာနက္ခာ၊ ကေန်စိတ္တသမုဋ္ဌာန်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ၊ ဖြစ်ဆဲသာလျှင်ဖြစ်
သော။ (ဧဝံဖြင့် သင်္ကက္ခဏကိုကန့်။) စိတ္တံ၊ သည်။ ရူပံဝါ၊ ရုပ်ကိုသော်၎င်း။
အရူပံဝါ၊ နာမ်ကိုသော်၎င်း။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဘိဇ္ဇမာနံ၊ ပျက်ဆဲ
ဖြစ်သော။ (စိတ္တံ၊ သည်။ ရူပံဝါ၊ အရူပံဝါ။) န (သမုဋ္ဌာပေတိ) နိုင်။
[အရူပံ ဝါ-အရ စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော စေတသိုက်ကို ယူပါ။ ထိုစေတသိုက်
နာမ်ကို စိတ်က သဟဇာတစသော သတ္တိဖြင့် ဖြစ်စေသည်။]

၃၇။ သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေတိ၊ ဟူသည်ကား။
ပဋိသန္ဓိတော၊ ပဋိသန္ဓေမှ။ ဒုတိယေ၊ သော။ ဘဝင်္ဂစိပ္ပေ၊ ဘဝင်္ဂစိတ်သည်။
(ဝတ္တမာနေ၊ ဖြစ်လတ်သော်။) စ၊ ဆက်။ တေ၊ ဤကာယသင်္ခါရ ဝစီ
သင်္ခါရနှစ်ပါး အပေါင်းသည်။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေပိ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်လည်း။
ဝတ္တမာနေ၊ သော်။ တေသံ၊ ထိုသုဒ္ဓါဝါသပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ တတ္ထ၊ ထိုသုဒ္ဓါ
ဝါသတို့၌။ ကာမံ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထေဝံ၊ အကယ်၍ကားဖြစ်ဘူးပြီး မဟုတ်သည်သာ။
ပန၊ သို့သော်လည်း။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ၊ အခြား

၁။ ကာမဉ္ဇေတံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ ဤနည်း၌ “ဒုတိယေ စိတ္တေ” အရ သုဒ္ဓါ
ဝါသ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို ပဌမစိတ်ဟု ယူ၍ ထို့နောက် ဘဝင်္ဂစိတ်ကိုသာ ဒုတိယ
စိတ်ဟု ယူ၏။ ထိုပဌမ ဘဝင်္ဂမှ နောက်ဘဝင်္ဂများကို သဒိသုပစာရအားဖြင့်
ယူရသည်။ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို မယူခြင်းမှာ အခြားစိတ်တို့နှင့်မရောသော ဘဝင်
ဝိပါက်စိတ်သက်သက်ကိုသာ ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ “သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ
စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ” ဟု ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့်တည်း။

စိတ်တို့နှင့် မရောပြွမ်းသော။ ဝိပါကစိတ္တံ၊ ဝိပါကစိတ်သည်။ ဝတ္တတိ၊
ဖြစ်၏။ တာဝ၊ အခြားစိတ်တို့နှင့် မရောပြွမ်းသော ဝိပါကစိတ် ဖြစ်သည့်
တိုင်အောင်။ နုပုဇ္ဇိတ္ထဝနာမ၊ ဖြစ်ဘူးပြီးမဟုတ်သည်သာ မည်၏။ ဣတိ
(ဣမဿ အတ္တဿ) ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ၄။ တေ၊ ဤသုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ
စိတ္တေ ဟူသော စကားကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

၀၂။ (တနည်း။) ယဿ ဈာနဿ၊ အကြင် စတုတ္ထဈာန် ဟူသော ကံ၏။
ဝိပါကစိတ္တေန၊ အကျိုးဖြစ်သောစိတ်ဖြင့်။ တေ၊ ထိုသုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာတို့
သည်။ နိဗ္ဗတ္တော၊ ဖြစ်ရကုန်ပြီ။ (တဿ ဈာနဿ၊ ထိုစတုတ္ထဈာန်ဟူသော
ကံ၏။ တံ-အရဝိပါကစိတ်ကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “တဿဈာနဿ”
ဟု ထည့်သည်။) တံ၊ ထိုဝိပါကစိတ်သည်။ (ပဋိသန္ဓေနှင့်တကွ ဘဝင်
၁၅-ချက် ၁၆-ချက်ဟူသော ဝိပါကစိတ်သည်။) သတတောပိ၊ အရာအား
ဖြင့်၎င်း။ သဟဿတောပိ၊ အထောင်အားဖြင့်၎င်း။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်လ
သော်။ (ဖြစ်စေကာမူ။) ပဌမစိတ္တမေဝ၊ ပဌမစိတ်သာတည်း။ ပန၊ ကား။
ဝိပါကစိတ္တေန၊ နှင့်။ ဝိသဒိသံ၊ မတူသော။ ဘဝနိကန္တိယာ၊ ဘဝနိကန္တိ
လောဘာဇော၏။ အာဝဇ္ဇနစိတ္တံ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်။ ဒုတိယစိတ္တံ
နာမ၊ ဒုတိယစိတ်မည်၏။ တံ၊ ဒုတိယစိတ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ တေ၊ ဤသုဒ္ဓါ
ဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ-ဟူသော စကားကို။ (ဘဂဝတာ)
ဝုတ္တံ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ။

၁။ ယဿဝါ၊ ပေ၊ ဒုတိယစိတ္တံနာမ။ ။ ဤနည်း၌ကား စတုတ္ထဈာန်
သို့မဟုတ် ပဉ္စမဈာန်ကံကြောင့် သုဒ္ဓါဝါသတို့၌ ပဋိသန္ဓေဝိပါကစိတ်ဖြစ်၏။
ထိုဝိပါကစိတ်သည် ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ဘဝင် ၁၆-ချက်တိုင်အောင် ပဌမစိတ်ပင်
တည်း။ ထိုဝိပါကစိတ်ဟူသော ဘဝင်နှင့် မတူသော ဘဝနိကန္တိလောဘာဇော၏
ရွှေ့မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် ဒုတိယစိတ်မည်၏။ ထိုဒုတိယစိတ် ဥပါဒ်သည့်
တိုင်အောင် ကာယသင်္ခါရ ဝစီသင်္ခါရ ၂-ပါးစုံ ဖြစ်ဘူးပြီ မဟုတ်သေး။
ဤနည်း မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို ဒုတိယစိတ်ဟုခေါ်၏။ ထိုဒုတိယစိတ်၌ ဝစီသင်္ခါ
ရသည် ဝတ္တမာန (ဖြစ်ဆဲ) အခိုက်အတန့်သာရှိသေး၏။

၄၄။ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ သဗ္ဗပစ္ဆိမေန၊ အလုံးစုံတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော။ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကစိတ္တေန၊ နောက်ထပ် ပဋ္ဌိသန္ဓေမရှိသော ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်နှင့်။ သမင်္ဂီဘူတာနံ၊ ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ခိဏာသဝါနံ၊ တို့၏။ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တန္တိ၊ ဟူသော။ တေ၊ ဤစကားကို။ ရူပါဝစရာနံ၊ ရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့၏။ ဒုတိယဇ္ဈာနိကာဒိစုတိစိတ္တဝသေန၊ ဒုတိယဇ္ဈာနိက အစရှိသော စုတိစိတ်၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ အရူပါဝစရာနံ၊ အရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့၏။ ‘စတုတ္ထဇ္ဈာနိကစုတိစိတ္တဝသေနစ၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနိက စုတိစိတ်၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ တေသန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ တေသံ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီအာဒိနံ၊ ထိုပစ္ဆိမစိတ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် အစရှိသည်တို့၏။ [အာဒိဖြင့် “ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု ပြအပ်သော အဝိတက္ကအဝိစာရ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူပါ။]

၇၉။ ယဿ ။ပေ။ စိတ္တသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတီတိ ဧတ္ထံ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ နိယမတော၊ မြဲသောအားဖြင့်။ ကာယသင်္ခါရဿ၊ ၏။ စိတ္တသင်္ခါရေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တက္က။ ဧကက္ခဏော၊ တပြိုင်နက်သောဓာတ်၌။ နိရုဇ္ဈနတော၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိဝစနံ၊ စကားတို့ကို။ ဒိန္နံ၊ ပေးတော်မူအပ်ပြီ။ စိတ္တသင်္ခါရဿ၊ ၏။ ကာယသင်္ခါရေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တက္က။ (ဧကက္ခဏော၊ ၌။ နိရုဇ္ဈနတော၊ ကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ ၍။ ပဋိဝစနံ၊ ကို။) န (ဒိန္နံ) ပေးတော်မူအပ်သည်မဟုတ်။ ကိံကရဏာ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း။ ဟိ (ယသ္မာ၊)ကြောင့်။ စိတ္တသင်္ခါရော၊သည်။ ကာယသင်္ခါရေန၊ နှင့်။ ဝိနာပိ၊ ၍လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိစ၊ ဖြစ်လည်း ဖြစ်နိုင်၏။ နိရုဇ္ဈတိစ၊ ချုပ်လည်းချုပ်နိုင်၏။ ကာယသင်္ခါရောပန၊ သည်ကား။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနော၊သော။ အဿာသပဿာသဝါတော၊ ဝင်သက် ထွက်သက်လေတည်း။ စ၊ ဆက်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ သည်။ စိတ္တဿ၊၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏော၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇိတော၊ ဖြစ်ပြီး၍။ ယာဝ၊ လောက်။ အညာနိ၊ အခြားကုန်သော။ သောဠာ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက်သော သောဠာသစိတ်တို့ ဖြစ်သည့်တိုင်အောင်။

တိဋ္ဌတိ၊ တည်နိုင်၏။ သောဠသန္တံ၊ ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုစိတ်တို့တွင်။ သဗ္ဗပစ္စိမေန၊ အလုံးစုံသော စိတ်တို့၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သောစိတ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ ဣတိ (တသ္မာ၊) ကြောင့်။ ယေန စိတ္တေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ တတော၊ ထိုတကွဖြစ်ဘက်စိတ်မှ။ ပဌာယ၊ စ၍။ သတ္တရသမေန၊ ၁၇-ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ၏။ ကဿမိ၊ တစုံတခုသော။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏဝါ၊ ဖြစ်ဆဲခဏ၌ ၎င်း။ ဌိတက္ခဏဝါ၊ တည်ဆဲခဏ၌၎င်း။ နနိရုဇ္ဈတိ၊ မချုပ်။ ဌိတက္ခဏဝါ ပိ၊ ၌၎င်း။ ဘင်္ဂက္ခဏဝါပိ၊ ၌၎င်း။ နဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ သော၊ ဤသို့ဖြစ် ခြင်းသည်။ (၁၇-ချက်မြောက် စိတ်၏ဘင်နှင့်တကွ ချုပ်ခြင်း စိတ်၏ဥပါဒ် ခဏ ဌိခဏ၌ မချုပ်ခြင်း ဌိခဏ ဘင်ခဏ၌ မဖြစ်ခြင်းသည်။) စိတ္တသမုဋ္ဌာန ရူပဿ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏။ (စိတ္တဇရုပ်၏။) ဓမ္မတာ၊ သဘော တံထွာ ဓမ္မတာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ နိယမတော၊ အမြဲအားဖြင့်။ စိတ္တသင်္ခါရေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဧကက္ခဏေ၊ ၌။ နိရုဇ္ဈနတော၊ ကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပန၊ ဝါဒန္တရကား။ ဝိဘင်္ဂပကရဏဿ၊ ၏။ သိဟဋ္ဌဋ္ဌကထာယံ၊ ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ သော။ ရူပံ၊ သည်။ သတ္တရသမဿ၊ သော။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ၌။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားသည်။ ဣမာယပါဠိယာ၊ ဤယမိုက်ပါဠိတော် နှင့်။ ဝိရုဇ္ဈတိ၊ ဆန့်ကျင်၏။ [ဤပါဠိတော်ဝယ် “စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သော အဿာသပဿာသဝါယော ရုပ်သည် စိတ်၏ ဘင်ခဏ၌ ချုပ်၏”ဟု ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် “စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ” စသည်ဖြင့် ဆိုသော သိဟိဋ္ဌဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ စကားသည် ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သည် ဟူလို။] စ၊ ဆက်။ အဋ္ဌကထာတော၊ ထက်။ ပါဠိယေဝ၊ ပါဠိတော်သည်သာ။ ဗလဝတရာ၊ သာ၍အားရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပါဠိယံ၊ ၌။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဟောတော်မူအပ်သောစကားသည်သာ။ ပမာဏံ၊ တည်း။

၁၂၈။ ယဿ ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ ဝစိသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတိ တိ ဧတ္ထ၊ ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာယသင်္ခါရော၊ သည်။ စိတ္တဿ၊ ၏။

ယမက]

ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်

၉၅

ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဌ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဇာ။ စ၊ ဆက်။ တသ္မိံ ခဏေ သိုဝိတ်၏ဥပ္ပါဒက္ခဏ
 ဌ။ ဝိတက္ကဝိစာရာ၊ တို့သည်။ နနိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ်ဆဲမဟုတ်ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 နောတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိသေခေါ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ကတော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤဆို
 အပ်ပြီးကား။ နယမုခံ၊ တည်း။ (ဇေပြန်လှည့်သည်။) ဣမိနာနယမုခေန၊
 ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနတို့၌။ - အတ္ထဝိနိစ္ဆယော၊ ကို။
 ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဇာ။ ပရိညာဘဝါရော၊ သည်။ ပါကတိကောယဝ၊ ပင်ကိုယ်
 သဘောရှိသည်သာ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

သင်္ခါရယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

—

၇-အနုသယ ယမက

ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္ဒုဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်

၁။ ဣဒါနိ၊ သင်္ခါရယမကကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ မူလယမကေ၊
၌။ ဒေသိတာနံ၊ ပြီးကုန်သော။ တေသညေဝ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ၊ အစရှိ
သော တရားတို့၏ပင်။ (ကေဒေသံ၌ စပ်) လဗ္ဘမာနဝသေန၊ အနုသယ
အဖြစ်ဖြင့် ရထိုက်သောတရားတို့နှင့် စပ်ဆုံဖြင့်။ ကေဒေသံ၊ ကို။ သင်္ဂဏိတွာ၊
သိမ်းယူ၍။ သင်္ခါရယမကနန္တရံ၊ သင်္ခါရယမက၏အခြားမဲ့၌။ ဒေသိတဿ
။ပေ။ ဟောတိ။ တတ္ထ၊ ထိုအနုသယယမက၏ အနက်အဖွင့်၌။ တာဝ၊
အတ္တဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ) ပါဠိဝဝတ္ထာနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗျံ၊ ၏။

ဟိ၊ ချဲ့။ ဣမသ္မိံ အနုသယယမကေ၊ ၌။ ခန္ဓယမကဒိသုဝိယ၊ ခန္ဓယမက
အစရှိသည်တို့၌ကဲ့သို့။ ဒေသနံ၊ ဒေသနာတော်ကို။ အကတွာ၊ မပြုမူ၍။
အညေန၊ အခြားသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ ပါဠိဒေသနာ၊ ပါဠိဒေသနာတော်
ကို။ (ဘဂဝတာ) ကတာ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ ကထံ၊ အဘယ်သို့ပြုတော်မူအပ်
သနည်း။ ပဌမံ၊ မဟာဝါရ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ တာဝ၊ အစဉ်အတိုင်း။
ပရိစ္ဆေဒတော၊ ပရိစ္ဆေဒ၎င်း ။ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ တိတိ အာကာရေဟိ၊
တို့ဖြင့်။ အနုသယေ၊ တို့ကို။ ဂါဟာပေတုံ၊ ယူစေခြင်းငှါ။ ပရိစ္ဆေဒဝါရော၊
ပရိစ္ဆေဒဝါရ၎င်း ။ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ တယော ဝါရာ၊ ဝါရတို့ကို။
(ဘဂဝတာ) ဒေသိတာ၊ အပ်ကုန်ပြီ။ တတော၊ ထိုမှနောက်၌။ သတ္တန္တံ၊
ကုန်သော။ မဟာဝါရာနံ၊ မဟာဝါရတို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။
အနုသယေ၊ တို့ကို။ ယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေ၍။ ယမကဒေသနာ၊ ကို။
(ဘဂဝတာ) ကတာ။ တတ္ထ၊ ထိုဥဒ္ဓေသဝါရ အစရှိသည်တို့တွင်။ သတ္တာနု
သယာတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊ ဤဝါရသည်။ (အနုသယာ၊ တို့သည်။)

၁။ လဗ္ဘမာနဝသေန။ ။အနုသယအဖြစ်ဖြင့် ရထိုက်သော ရာဂ၊ ဒေါသ၊
မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ မောဟတို့ကို လဗ္ဘမာနဟု ဆိုသည်။ ထိုတရားတို့နှင့်စပ်
သဖြင့် “ကေဒေသံသင်္ဂဏိတွာ အတ္တသံဝဏ္ဏနာဟောတိ” ။

သတ္တဝေဝါရနုစပ်ပါးတို့သာတည်း။ တတော၊ ထိုရနုစပ်ပါးထက်။ ဥဒ္ဓံ၊ အလွန်။
န၊ မရှိကုန်။ (တတော၊ ထိုရနုစပ်ပါးမှ။) ဟေဋ္ဌာ၊ ဌ။ န၊ မရှိကုန်။ ဣတိ၊
သို့။ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေန၊ ဂဏန်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားကြောင်း စကားဖြင့်။
(ပိုင်းခြားကြောင်းဖြစ်သော ဂဏန်းဖြင့်။) ပရိစ္ဆိန္ဒုဒ္ဓေသ၊ ပိုင်းခြား၍။ အနု
သယာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဒေသိတတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ ပရိစ္ဆေဒဝါရော၊ ပရိစ္ဆေဒဝါရမည်၏။ [ပရိစ္ဆေဒေန၊
အနုသယ ရနုစပ်ပါးဟု အပိုင်းအခြားအားဖြင့် + ဒေသိတော + ဝါရော
ပရိစ္ဆေဒဝါရော။]

ကမရာဂါနုသယော ။ပေ။ အဝိဇ္ဇာနုသယောတိ၊ ဟူသော။ အယံ၊
ဤဝါရသည်။ ပရိစ္ဆေဒဝါရေန၊ ဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္ဒာနံ၊ ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော
အနုသယတို့၏။ နာမမတ္တံ၊ အမည်မျှကို။ ဥဒ္ဓိသိတာ၊ အကျဉ်းပြပြီး၍။
တေ၊ ထိုအနုသယတို့သည်။ ဣမေနာမ၊ ဤသည်တို့မည်၏။ ဣတိ၊ သို့။
ဒေသိတတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပရိစ္ဆိန္ဒုဒ္ဓေသဝါရော
နာမံ၊ ရမည်၏။ ကတ္ထ ကမရာဂါနုသယော ။ပေ။ အနုသေတိတိ၊ ဟူသော။
အယံ၊ ဤဝါရသည်။ ဣမေသုနာမ ဌာနေသု၊ ဤမည်သော ဌာနတို့၌။
ဣမေအနုသယာ၊ တို့သည်။ အနုသေန္တိ၊ ကိန်းကုန်၏။ ဣတိဝေ၊ သို့။ တေသံ
ယေဝ၊ ထိုအနုသယတို့၏ပင်။ ဥပ္ပတ္တိဌာနဿ၊ ဖြစ်ရာဌာန၏။ ဝါ၊ ကို။
ဒေသိတတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပတ္တိဌာနဝါရော
နာမ၊ မည်၏။ [ဥပ္ပတ္တိယာ၊ အနုသယတို့ဖြစ်ခြင်း၏ + ဌာနံ ဥပ္ပတ္တိဌာနံ၊
ဥပ္ပတ္တိဌာနေန + ဒေသိတော + ဝါရော ဥပ္ပတ္တိဌာနဝါရော။] ပန၊ ကား။
သတ္တန္တံ ယေသံ မဟာဝါရာနံ၊ တို့၏။ ဝသေန၊ အပြားအားဖြင့်။ အနုသယေ၊
တို့ကို။ ယောဇေတွာ၊ ၍။ ယမကဒေသနာ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ကတာ။
တေသံ၊ ထိုမဟာဝါရတို့၏။ ဣမာနိ၊ ဤဆိုအပ်လတံတို့ကား။ နာမာနိ၊

၁။ ပရိစ္ဆိန္ဒုဒ္ဓေသဝါရော။ ။ “ပရိစ္ဆိန္ဒာနံနာမမတ္တံ ဥဒ္ဓိသိတာ”ကို ကြည့်
၍ ပရိစ္ဆိန္ဒာနံ၊ သတ္တာနုသယာဟု ပိုင်းခြားအပ်ပြီးကုန်သော အနုသယတို့ကို
ဥဒ္ဓေသော၊ အကျဉ်းသရုပ်မျှ ထုတ်ပြခြင်းတည်း။ ပရိစ္ဆိန္ဒုဒ္ဓေသော၊ ခြင်း။
ပရိစ္ဆိန္ဒုဒ္ဓေသေန + ဒေသိတော + ဝါရော ပရိစ္ဆိန္ဒုဒ္ဓေသဝါရော။

အမည်တို့တည်း။ အနုသယဝါရော၊ အနုသယဝါရုရင်း ။ပေ။ ဓာတုဝါရော၊
 ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသည်တို့တည်း။ တေသု၊ ထိုဝါရတို့တွင်။ ပဌမော၊ ပဌမ
 ဝါရသည်။ အနုသယဝါရော၊ ရတည်း။ သော၊ ထိုအနုသယဝါရသည်။
 အနုလောမပဋိလောမနယဝသေန ဒုဝိစော ဟောတိ။

တတ္ထ၊ ထိုအနုလောမနယပဋိလောမနယတို့တွင်။ အနုလောမနယေ၊ ဌ။
 ယဿ အနုသေတိ ယတ္ထအနုသေတိ ယဿ ယတ္ထ အနုသေတိတိ၊ ဟူသော။
 ပုဂ္ဂလောကာသတဒုဘယဝသေန၊ ပုဂ္ဂလံဝါရဩကာသဝါရ ထိုပုဂ္ဂလဩကာ
 သနှစ်ပါးစုံဟူသော ပုဂ္ဂလောကာသနှင့်စပ်သဖြင့်။ တယော၊ ကုန်သော။
 အန္တရဝါရ၊ အကြားဖြစ်သောဝါရတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေသု၊
 ထိုသုံးပါးသော အန္တရဝါရတို့တွင်။ ပဌမေ၊ ခဿ။ ပုဂ္ဂလဝါရေ၊ ဌ။
 ယဿ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ၊ တဿ ပဋိဃာနုသယော အနုသေ
 တိ။ ယဿ ဝါ ပန ပဋိဃာနုသယော အနုသေတိ၊ တဿ ကာမရာဂါနု
 သယော အနုသေတိ။ ယဿ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ၊ တဿ
 မာနာနုသယော ။ပေ။ ဒိဋ္ဌာနုသယော ။ပေ။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော ။ပေ။
 ဘဝရာဂါနုသယော။ပေ။ အဝိဇ္ဇာနုသယော အနုသေတိ။ယဿ ဝါ ပန
 အဝိဇ္ဇာနုသယော အနုသေတိ တဿ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိတိ၊
 ဟူ၍။ ကာမရာဂါနုသယမူလကာနိ၊ ကာမရာဂါနုသယဟူသော မူလရှိကုန်
 သော။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ယမကာနိ၊ တို့ရင်း။ ပုန၊ တဖန်။
 အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏဝသေန၊ ယူအပ်ပြီးသော ယမကကို မယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။
 ပဋိဃာနုသယမူလကာနိ၊ ရှိကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ (ယမကာနိ၊
 တို့ရင်း။) မာနာနုသယမူလကာနိ၊ သော။ စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ (ယမကာနိ၊
 တို့ရင်း။) ဒိဋ္ဌာနုသယမူလကာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ ကုန်သော။ (ယမကာနိ၊
 တို့ရင်း။) ဝိစိကိစ္ဆာနုသယမူလကာနိ၊ ကုန်သော။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ (ယမကာနိ၊
 တို့ရင်း။) ဘဝရာဂါနုသယမူလကံ၊ သော။ ကေ၊ သော။ (ယမကံ၊ ရင်း။)
 ဣတိဝေ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကေမူလကာနိ၊
 တပါးသော အနုသယဟူသော မူလရှိကုန်သော။ ကေဝိသတိ၊ နှစ်ဆဲ့တပါး
 သော ယမကရင်း။ ပုန၊ တဖန်။ ယဿ ကာမရာဂါနုသယော ၈ ပဋိဃာ

ယမက]

ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နဒွေသဝါရအဖွင့်

၉၉

နံသယော စ အနုသေန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အာဂတာနိ၊ လာကုန်သော။
 ဒုကပ္ပလကာနိ၊ နှစ်ပါးသော အနုသယအပေါင်းဟူသော မူလရှိကုန်သော။
 ပဉ္စ၊ ငါးပါးသော ယမကတို့၎င်း။ တိကမူလကာနိ၊ သုံးပါးသော အနုသယ
 အပေါင်းဟူသော မူလရှိကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ တို့၎င်း။ စတုက္ကမူလကာနိ၊
 လေးပါးသော အနုသယအပေါင်းဟူသော မူလရှိကုန်သော။ တိဏိ၊ တို့၎င်း။
 ပဉ္စကမူလကာနိ၊ ငါးပါးသော အနုသယအပေါင်းဟူသော မူလရှိကုန်
 သော။ ဒေ၊ နှစ်ပါးသော ယမကတို့၎င်း။ ဆက္ကမူလကံ၊ ခြောက်ပါးသော
 အနုသယအပေါင်းဟူသော မူလရှိသော။ ဧကံ၊ တပါးသော ယမက၎င်း။
 ဣတိ၊ သို့။ အပရာနိပိ၊ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါး
 ပါးသော ယမကတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုတဆယ့်ငါးပါး
 သော ယမကတို့သည်။ ပုရိမေဟိ၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဧကဝိသတိယာ၊
 နှစ်ဆယ့်တပါးသော ယမကနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဆတ္တိံသ၊ သုံးဆယ့်ခြောက်
 ပါးသော ယမက၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပုဂ္ဂလဝါရေ၊ ။ ဆတ္တိံသ၊ သော။ ယမကာ
 နိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) တထာ၊ ထို့အတူ။ ဩကာသဝါရေ၊ ။ (ဆတ္တိံသ
 ယမကာနိ ဟောန္တိ။) တထာ၊ တူ။ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရေ၊ ။ (ဆတ္တိံသ
 ယမကာနိဟောန္တိ။) ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ ကုန်သော။ အနုလောမနယေ၊
 ။ အဋ္ဌသတံ၊ တရားရှစ်ပါးသော။ ယမကာနိ၊ တို့၎င်း။ တထာ၊ တူ။
 ပဋိလောမနယေ၊ ။ (အဋ္ဌသတံ ယမကာနိ၊ တို့၎င်း။) ဣတိ၊ သို့။ အနုသယ
 ဝါရေ၊ ။ သောဋ္ဌသမိကာနိ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါးအလွန် ရှိကုန်သော။
 ဒေယမကသဘာနိ၊ နှစ်ရာသော ယမကတို့ကို၎င်း။ တတော၊ လိုနှစ်ရာ
 တဆယ့်ခြောက်ပါးသော ယမကတို့တက်။ ဒိဂုဏာ၊ နှစ်ဆတက်ကုန်သော။
 ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို၎င်း။ တတော၊ ထိုပုစ္ဆာသို့တက်။ ဒိဂုဏာ၊ ကုန်သော။ အတ္ထာစ၊
 အတ္ထတို့ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိသိုက်ကုန်၏။

စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအနုသယဝါရ၌။ (ယမကာသယော၊ ယမက အစရှိ
 သည်တို့ကို။) (ဝိဒိတာ) ယထာ၊ သိအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သာနုသယ
 ဝါရော၊ သာနုသယဝါရ၎င်း။ ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရော၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရ၎င်း။ ဣတိ၊
 သို့။ ပဉ္စန္ဒ၊ ကုန်သော။ ဣမေသမ္ပိဝါရနံ၊ တို့တွင်လည်း။ ဧကေသမ္ပိ၊ တပါး

တပါးသော ဝါရ၌။ ယမကဂဏနာ၊ ယမကအရေအတွက်တို့ကို၎င်း။ ယမက
 ဒိဂုဏာ၊ ယမကထက်နှစ်ဆတက်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာတို့ကို၎င်း။ ပုစ္ဆာဒိဂုဏာ၊
 ပုစ္ဆာထက်နှစ်ဆတက်ကုန်သော။ အတ္ထာစ၊ တို့ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗျာ၊ ကုန်၏။ ပန၊
 ဆက်။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လတုံကား။ ဧတ္ထ၊ ဤသာနုသယအစရှိသော ဝါရတို့
 တွင်။ ပုရိမေသု၊ ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော။ တိသု၊ ကုန်သော။ ဝါရေသု၊ တို့၌။
 (သာနုသယ၊ ပဇဟန၊ ပရိညာဝါရတို့၌။) ဝိသေသော၊ အထူးတည်း။ သြကာ
 သဝါရေ၊ ထိုသုံးဝါရတို့၏သြကာသဝါရ၌။ ယတ္ထတတ္ထာတိ၊ ဟူ၍။ အဝတွာ၊
 ဟောတော်မမူဘဲ။ ယတောတတောတိ၊ ဟူ၍။ နိသက္ကဝစနေန၊ ပဉ္စမိဝိဘတ်
 ဖြင့်။ ဒေသနာ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ကတာ။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစိအရင်ကို။
 တာဒိသမေဝ၊ ထိုအခြားဝါရတို့၌ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ။

ပန၊ ကား။ သဗ္ဗပစ္စိမော၊ အလုံးစုံတို့၏ နောက်၌ ဖြစ်သော။ ယော
 အယံဓာတုဝါရော၊ အကြင်ဓာတုဝါရသည်။ (အတ္ထိ) သော၊ ထိုဓာတုဝါရ
 သည်။ ပုစ္ဆာဝါရော၊ ပုစ္ဆာဝါရ၎င်း။ ဝိသဇ္ဇနဝါရော၊ ဝိသဇ္ဇနဝါရ၎င်း။
 ဣတိ၊ သို့။ ဒွိဓာ၊ အားဖြင့်။ ဌိတော၊ ၏။ တဿ၊ ထိုဓာတုဝါရ၏။ ပုစ္ဆာ
 ဝါရေ၊ ၌။ ကာမဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿာတိ၊ ဟူ၍။
 ဝိတွာ၊ ဟောတော်မူပြီး၍။ (အနုလောမကို ဟောတော်မူပြီး၍။) ကာမ
 ဓာတုံဝါ ပန ။ ပေ။ စုတဿာတိ၊ ဟူ၍။ နဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မမူအပ်။
 (ပဋိလောမကို ဟောတော်မမူအပ်။) ကိံ ကာရဏာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
 အတ္ထဝိသေသာဘာဝတော၊ အနက်အထူး၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ဟိ၊

၁။ အယံ ပနေတ္ထ ဟေ၊ ဝိသေသော။ ။ ဧတ္ထဖြင့် အနီး၌ဆိုအပ်ပြီးသော
 သာနုသယဝါရစသော ၅-ဝါရကိုစွဲရ၏။ ပုရိမေသု တိသုဝါရေသု- ဟူသည်
 သာနုသယဝါရ၊ ပဇဟနဝါရ၊ ပရိညာဝါရတို့တည်း။ ထိုဝါရတို့၌ သြကာသ
 ဝါရဖြစ်ပါလျက် “ယတ္ထ တတ္ထ”ဟု ဟောတော်မမူဘဲ “ယတော တတော”ဟု
 ဟောတော်မူခြင်းသည် အခြားဝါရတို့၌ ဟောတော်မူပုံမှ အထူးဖြစ်သည်။
 [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

၂။ အတ္ထဝိသေသာဘာဝတော။ ။ ဓာတုဝါရ၌ “ကာမဓာတုယာစုတဿ
 ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကတိ အနုသယာ အနုသေန္တိ” စသည်ဖြင့် အနုလောမ
 ပုစ္ဆာသာပါ၏။ “ကာမဓာတုံ ဝါ ပန ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကာမဓာတုယာ စုတဿ”

ယမက]

ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နဒေသဝါရအဖွင့်

၁၀၁

ချဲ့။ ဒွေပိ၊ ကုန်သော။ တောပုစ္ဆာ၊ ဤအနုလောမ ပဋိလောမပုစ္ဆာတို့သည်။
 ကေတ္တာယော၊ တူသောအနက်ရှိကုန်သည်သာ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကေ
 ကသ္မာ၊ တစုံတစုံသော။ ယမကာ၊ မှ။ ကေကမေဝ၊ တခုတခုသာလျှင်
 ဖြစ်သော။ ပုစ္ဆံ၊ ကို။ ပုစ္ဆိတု၊ ဤ။ သဗ္ဗပုစ္ဆာဝသာနေ၊ အလုံးစုံသော
 ပုစ္ဆာတို့၏ အဆုံး၌။ ပုစ္ဆာနုက္ကမေနေဝ၊ ပုစ္ဆာအစဉ်အားဖြင့်သာလျှင်။
 ကာမဓာတုယာ ။ပေ။ အနုသေန္တိတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။
 ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။

☞ တတ္ထ၊ ထိုစာတုဝါရ၌။ ကာမဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတု ဥပပဇ္ဇန္တဿ
 ရူပဓာတု အရူပဓာတု နကာမဓာတု နရူပဓာတု နအရူပဓာတု ဥပပဇ္ဇန္တဿာ
 တိ၊ ဟူကုန်သော။ ဆ၊ ကုန်သော။ သုဒ္ဓိကပုစ္ဆာ၊ အခြားဓာတ်တို့နှင့်
 မရောမယှက် သက်သက်သော ပုစ္ဆာတို့၎င်း။ နကာမဓာတု နအရူပဓာတု
 ။ပေ။ နရူပဓာတု နအရူပဓာတု ။ပေ။ နကာမဓာတု နရူပဓာတု ဥပပဇ္ဇန္တ
 ဿတိ၊ ဟူကုန်သော။ တိသော၊ ကုန်သော။ မိဿကာ၊ အခြားဓာတ်
 နှင့် ရောကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ ပုစ္ဆာတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ကာမဓာတုမူလကာ၊
 ကာမဓာတ်ဟူသော မူလရှိကုန်သော။ နဝ၊ ကုန်သော။ အနုလောမပုစ္ဆာ၊
 တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တထာ၊ တူ။ ရူပဓာတုမူလကာ၊ ကုန်သော။
 နဝ၊ ကုန်သော။ (အနုလောမပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။) အရူပဓာတုမူလကာ၊ ကုန်
 သော။ နဝ၊ ကုန်သော။ (အနုလောမပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။) ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ
 ဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးသော။ အနုလောမပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊
 ကုန်၏။ တထာ၊ ထို့အတူ။ နကာမဓာတု နရူပဓာတု နအရူပဓာတုမူလကာ၊
 ကုန်သော။ သတ္တဝိသတိ၊ သော။ ပဋိလောမပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။)
 ပုန၊ တဖန်။ နကာမဓာတုယာ နအရူပဓာတုယာ န ရူပဓာတုယာ နအရူပ

စသော ပဋိလောမပုစ္ဆာမပါ။ “အဘယံကြောင့် ပဋိလောမပုစ္ဆာကို ဟော
 တော်မမူပါသနည်း”ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အတ္တဝိသေသာ ဘာဝတော
 အနက် (အရကောကံ) အထူးမရှိသောကြောင့်”ဟု အကြောင်းပြသည်။

ဓာတုယာ နကာမဓာတုယာ နရူပဓာတုယာတိ၊ ဟူ၍။ သတ္တဝိသတိသော။ ဒုကမ္မလကာ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) ဣတိသျှိ။ သဗ္ဗာပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော ပုစ္ဆာတို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ သမ္ပိဏ္ဍိတာ၊ ပေါင်းအပ် ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ကုန်လသော်။) ကောသီတိ၊ ရှစ်ဆယ့်တပါး သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တာသံ၊ ထိုပုစ္ဆာတို့၏။ နဝသေ၊ စပ်သဖြင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓာတုဝါရ၌။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ကထံ၊ ပြီ။ ဣတိဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဓာတုဝါရေ၊ ၌။ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ၊ တည်း။ ဧဝံ၊ သို့။ တာဝ၊ အတ္ထဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ။ သကလေပိ၊ သော။ အနုသယ ယပကော၊ ၌။ ဧတံပါဠိဝဝတ္ထာနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗျံ၊ ၏။

ပန၊ ဆက်။ [ရှေးနိဿယ၌ ပက္ခန္ဓရ ပေး၏။] ဧတ္ထ၊ ဤအနုသယ ယမက၌။ အာဒိတော၊ အစမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ ယံယံ၊ အကြင် အကြင် ပုဒ်သည်။ အနုတ္တာနံ၊ မပေလွင်။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုပုဒ်၌။ အယံ၊ ဤဆို အပ်လတံကား။ ဝိနိစ္ဆယကထာ၊ ဆုံးဖြတ်ကြောင်းစကားတည်း။ [သတ္တာ နုသယာမှ အနုသယပုဒ်ကို ဖွင့်ပြလို၍ အနုသယာတိ စသည်ကိုမိန့်။] အနုသယာတိ (ဧတ္ထ)၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ကေနဋ္ဌေန၊ အဘယ်အနက် ကြောင့်။ အနုသယာ၊ အနုသယတို့ မည်သနည်း။ (ဣတိ၊ ဤကား အမေး တည်း။) အနုသယနဋ္ဌေန၊ အနုသယအနက်ကြောင့်။ (အနုသယာ၊ ယတို့ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) သေ (ဧသော) အနုသယနဋ္ဌော နာမ၊ ဤအနုသယန အနက်မည်သည်။ ကော၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ (သေအနုသယနဋ္ဌောနာမ၊ မည်သည်။) အပ္ပဟိန ဋ္ဌော၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်တည်း။ [အဓိပ္ပာယ်အနက်ကို ဆိုလိုသည်။] (ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိ၊ မှန်။ ဧဘေ၊ ဤကိလေသာတို့သည်။ အပ္ပဟိနဋ္ဌေန၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေး ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဿ တဿ၊ ထိုထိုသတ္တဝါ၏။ သန္တာနေ၊ ခန္ဓာအစဉ်၌။ အနုသေန္တိနာမ၊ အစဉ်တစိုက်လိုက်၍ ကိန်းကုန်သည် မည်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနုသယာတိ၊ ယံတို့ဟူ၍။ ပုစ္ဆန္တိ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။ အနုသေန္တိတိ၊ ဟူသောပုဒ်၏။ အနိရူပံလျော်သော။ ကာရဏံ၊ အကြောင်း

ယမက]

ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နဒွေသဝါရအဖွင့်

၁၀၃

ကို။ လဘိတွာ၊ ရု၍။ ဝါ၊ ရလသော။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ အတ္ထော၊ နက်။

(ကဿစိ၊ တစုံတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ စောဒနာ၊ သည်။) အထာပိ သိယာ၊ အကယ်၍ မူလည်းဖြစ်ရာ၏။ (ကိံ၊ နည်း။) အနုသယနဋ္ဌောနာမ၊ အနုသယန အနက်မည်သည်။ အပ္ပဟိနာကာရော၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေး သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာတည်း။ [အပ္ပဟိနန္တိ ဘာဝပ္ပဓာနကြံ သည်။] စ၊ ဆက်။ အပ္ပဟိနာကာရော၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ငှါ။ နယုဇ္ဇတိ၊ မသင့်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ် သေးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာ၏ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟု ဆိုခြင်းငှါ မသင့် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) အနုသယာ၊ တို့သည်။ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ (ကဿစိ စောဒနာ သိယာ၊ ၏။)

တတြ၊ ထိုစောဒနာ၌။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ ပဋိဝစနံ၊ ပြန်၍ ပြောဆိုခြင်းတည်း။ (ဧဝံဆိုခြင်းတည်း။) အပ္ပဟိနာကာရော၊ မဂ်ဖြင့်

၁။ အနုသေန္တိ။ ။အနုကို “အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ” ဟု ဖွင့်၍ သေန္တိ ကို “ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” ဟု ဖွင့်၏။ သိဓာတ်၏ ဂတိ (ဖြစ်ခြင်း) အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း။ လျော်သော အကြောင်းဟူသည် ကာမရာဂါနုသယ ဖြစ်သို့ရန် ရူပအာရုံ သဒ္ဓအာရုံ စသော ကာမဂုဏ် အာရုံ တခုခုကိုရခြင်း တွေ့ကြုံခြင်းတည်း။ ထိုသို့ သင့်လျော်သော အကြောင်းကိုရမှ ဖြစ်ရကား “ထိုအကြောင်းကို မရသေး လျှင် ခန္ဓာအစဉ်၌ ကိန်းဝပ်နေသည်” ဟု ဗျုတ်ရေက အနက်ကို သိရ၏။ ထို့ကြောင့် “အနုသယဋ္ဌောနာမ အပ္ပဟိနဋ္ဌော” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ “မဂ်ဖြင့်မပယ် သေးသောအခါ ခန္ဓာအစဉ်၌ ကိန်းဝပ်နေ၏” ဟု ဆိုသဖြင့် “မဂ်သည် ထိုကိန်း ဝပ်နေသော အနုသယကိလေသာကို ပယ်၏” ဟု သိရပြန်သည်။ [ပါရာဇိက အဋ္ဌကထာနိဒါန်း၌ ဖွင့်ပြအပ်သော အနုသယကိလေသာ၊ ပရိယုဋ္ဌာနကိလေ သာ၊ ဝိတိက္ကမကိလေသာ ဟူသော ကိလေသာ ၃-မျိုးကို ထိုဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

(ဤ အဓိပ္ပာယ်ကား- အဋ္ဌကထာ အဓိပ္ပာယ်မဟုတ်၊ ဆရာတော်၏ အယူမျှသာ။)

၁၀၄ ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ [အနုသယ

မပယ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာသည်။ “အနုသယော၊ မည်သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်”

မှတ်ချက်။ ။ယမိုက်အဋ္ဌကထာ၌ နအပ္ပဟိနာကာရော၌ န-ကျနေသည်။ ပဋိသမ္ဘိဒါအဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။ ရှေး နိဿယ၌ န-ကို နဟောတိ ပေးသည်မှာ အမှန်ပင်။

ပန၊ထိုသို့ပင် အပ္ပဟိနာကာရသည် အနုသယမဖြစ်ပါသော်လည်း။[ရှေး နိဿယ၌ “ပန၊ စင်စစ်သော်ကား”ဟု ပေး၏။] အပ္ပဟိနဋ္ဌေန၊ ကြောင့်။ ထာမဂတကိလေသော၊ အားအစွမ်းသို့ ရောက်သော ကိလေသာကို။ အနုသယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ၏။ သော၊ ထိုထာမဂတ ကိလေသဟူသော အနုသယံသည်။ စိတ္တသမ္ပယုတ္တော၊ စိတ္တနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ သာရမဏော၊ အာရုံနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သပ္ပစ္စယဋ္ဌေန၊ ကံစသော အကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သဟေတုကော၊ အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ဧကန္တာကုသလော၊ ဧကန်အကုသိုလ်သည်။ (ဟုတွာ) အတိတောပိ၊ အတိတ်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ အနာဂတောပိ၊ သည်

၁။ ထာမဂတကိလေသော။ ။ ကိလေသာ ဆယ်ပါးရှိသော်လည်း ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဤခြောက်ပါးသာ အင်အားကြီးမားသောကြောင့် ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ကိန်းဝပ်ပါနေနိုင်၏။ [ထာမဂတန္တိစ အညေဟိ အသာဓာရဏော သဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာဟိ ဓမ္မသဘာဝဗောဓိနာ တထာဂတနု ဣဓေယေဝ အနုသယာတိ 'ဝုတ္တာ။] ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနောတပ္ပကိလေသာတို့ကား အင်အား မကြီးကျယ်သည့်အတွက် ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ကိန်းဝပ်၍ မပါချေ။ ထို့ကြောင့် ထိုလေးပါးကို အနုသယဟု ဟောတော်မူ။ [ဆောင်ပုဒ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ သမုစ္စည်းပိုင်း အနုသယခန်း၌ ရှုပါ။]

(ဤစကားလည်း အဋ္ဌကထာဝါဒမဟုတ်၊ ဆရာတော်၏ အယူမျှသာ) ။

၂။ စိတ္တသမ္ပယုတ္တော။ ။ “စိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်”ရာ၌ အနုသယအခိုက်၌ ဖြစ်ခြင်းမဟုတ်၊ ပရိယုဋ္ဌာနအခိုက်ရောက်သောအခါ စိတ္တသမ္ပယုတ္တသာရမဏသဟေတုက ဧကန္တာကုသလဖြစ်၏-ဟု ဆိုလိုသည်။ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်

ယမက] ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နဒွေသဝါရအဖွင့် ၁၀၅

လည်း။ (ဟောတိ။) ပစ္စုပ္ပန္နောပိ သည်လည်း။ (ဟောတိ။) တသ္မာ၊
ကြောင့်။ (ထိုသို့ အနုသယ၏ စိတ္တသမ္ပယုတ္တစသည်ဖြစ်၍ အတိတ် အနာဂတ်
ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဥပ္ပဇ္ဇတိတိံ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်း
ငှါ။ ယုဇ္ဇတိ၊ သင့်၏။ (ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ပဋိဝစနံ၊ တည်း။)

[သဘောအားဖြင့် ဖြေအပ်ပြီးကို သာဓကပြလိုသောကြောင့် တဩဒိ
စသည်ကိုမိန့်။] တတြ၊ ထိုအဖြေ၌။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ ပမာဏံ၊
နှိုင်းယှဉ်ကြောင်းစကားရပ်တည်း။ တာဝ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် စသည်တို့မှ
ရှေးဦးစွာ။ (နိဗ္ဗိဇ္ဇေ) အဘိဓမ္မေ၊ သော။ ကထာဝတ္ထုသ္မိံ၊ ကထာဝတ္ထု၌။
အနုသယာ၊ အနုသယတို့တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဗျာကတော၊ အဗျာကတတို့
တည်း။ အနုသယာ၊ အဟေတုကော၊ အဟိတ်တို့တည်း။ အနုသယာ၊ စိတ္တဝိပ္ပ
ယုတ္တာ၊ စိတ်နှင့်မယှဉ်ကုန်။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဝါဒါ၊ တို့ကို။
ပဋိသေဓိတာ၊ တားမြစ် အပ်ကုန်ပြီ။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ၊ ၌။ ပစ္စုပ္ပန္နေ
ကိလေသေ ပဇဟတိတိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆံ၊ ကို။ ကတော၊ ၍။ အနုသယာနံ၊ တို့၏။
ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝဿ၊ ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်၏။ အတ္တိတာယ၊ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
ထာမဂတာနုသယံ၊ အားအစွမ်းသို့ရောက်သော အနုသယကို။ ပဇဟတိ၊

ဟူရာ၌လည်း ပရိယုဋ္ဌာနအခိုက်ရောက်၍ ဥပါဒိံ ဌိတင်အားဖြင့် ဖြစ်လည်းဖြစ်
ခဲ့ပြီ၊ ဖြစ်သလည်း ရှိနိုင်သည်သာ။ နောင်အခါ၌လည်း မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်
သေးသမျှ လျော်သောကြောင်းကိုရလျှင် ဖြစ်ကြဦးမည်သာ။

(ဤစကားလည်း အဋ္ဌကထာဝါဒမဟုတ်ပါ။)

၁။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိံ ဝတ္ထုယုဇ္ဇတိ။ ။ဝတ္ထမာနံ ဝိဘတ်သည် နိစ္စပ္ပဝတ္တိအနက်
ကိုလည်းဟောနိုင်၏။ ဤနေရာ၌ ဖြစ်ခြင်းကြိယာ၏ မပြတ်မစဲ အမြဲရှိနေ
ခြင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟု ဆိုနိုင်သည်။ သော ဇေပကာရော
ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရေ ဥပ္ပဇ္ဇတိသဒ္ဓေန ဂဟိတော၊ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟတာယ 'အဝိစ္စိန္နဘာဝ
ဒီပနတ္ထိတိ အဓိပ္ပာယ်သော။ -အနု။

၂။ ထာမဂတာနုသယံ။ ။ဤ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်၌ “ထာမဂတာနုသယံ
ပဇဟတိ” သည် သဘာဝကျ၏။ အနုသယဆိုသည်မှာ ကိန်းဝပ်ခိုက်ကိလေသာ
ဖြစ်သောကြောင့် ဥပါဒိဌိတင်အားဖြင့် အထင်အရှားမဖြစ်ရကား ပစ္စုပ္ပန်ဟု
ဟောတော်မူဘဲ “ထာမဂတာနုသယကို ပယ်သည်”ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ပယ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ကား။ ဓမ္မသင်္ဂဟေ၊
 ဓမ္မသင်္ဂဟီ၌။ မောဟဿ၊ ၏။ ပဒဘာဇနေ၊ ပဒဘာဇနီ၌။ အဝိဇ္ဇာ
 နုသယော၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ပေ။ တသ္မိံ သမယေ၊ ထိုအခါ၌။ (အကုသိုလ်
 စိတ်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။) အယံ မောဟော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊
 သို့။ အကဲ့သလစိတ္တေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ အဝိဇ္ဇာနုသယဿ၊ ၏။ ဥပ္ပန္န
 ဘာဝေါ၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ပြီ။

ဣမသ္မိံ ယေဝ အနုသယယမကေ၊ ဤအနုသယယမက၌ပင်။ သတ္တန္တံ၊
 ကုန်သော။ မဟာဝါရာနံ၊ တို့တွင်။ အညတရသ္မိံ၊ တပါးသော။ ဥပ္ပဇ္ဇန
 ဝါရေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရ၌။ ယဿ ကာမရာဂါနုသယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ
 ပဋိသန္ဓာနုသယော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

[လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြလို၍ “တသ္မာ” စသည်မိန့်။] တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 အနုသေန္တိတိ အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ၊ ဟူသော။ ယံ၊ အကြင်

၁။ ဓမ္မသင်္ဂဟေ၊ ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။ ဓမ္မသင်္ဂဟီ၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၊ မောဟ
 နိဇ္ဈေသ၌ အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ရာအခါဝယ် “အဝိဇ္ဇာနုသယ အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာန
 စသည်အမည်ရသော မောဟစေတသိက်လည်း ဖြစ်၏” ဟု ဟောတော်မူရာ၌
 အနုသယနှင့် ပရိယုဋ္ဌာနကိုတုံ့၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် မောဟ၏ဖြစ်နိုင်
 သောသဘောကိုသာ ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်၏။ “အနုသယအခိုက်၌ ဖိတ်နှင့်
 ယှဉ်၍ဖြစ်သည်” ဟု ဟောတော်မူလိုရင်းမဟုတ်ကြောင်းကို သိပါ။

(ဤစကားလည်း ဆရာတော်၏အယူမျှသာ) ။

၁။ ယဿ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ ဤပါဠိတော်ဝယ် “ကာမရာဂါနုသယဖြစ်ခိုက်
 ၌ ပဋိသန္ဓာနုသယဖြစ်သလော” ဟူသော ပုစ္ဆာ၌ အာမန္တာဟု ဖြေတော်မူ၏။
 ထိုအဖြေကိုထောက်လျှင် “ဥပ္ပဇ္ဇတိ” အရ “ဖြစ်” ဟူသည် ဥပါဒ်သောအဖြစ်
 မဟုတ်၊ သင့်လျော်သောအကြောင်းကိုရလျှင် ဖြစ်နိုင်ဘို့ရန် အနုသယအဖြစ်
 ဖြင့် ကာမရာဂပဋိသန္ဓာ နှစ်ပါးလုံး (တပြိုင်နက်) ဖြစ်လျက်ရှိသည်ဟု ဖြေတော်
 မူလိုကြောင်းသိသာပါသည်။

(ဤစကားလည်း ဆရာတော်၏ အယူမျှသာ) ။

ယမက]

ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်

၁၀၇

စကားကို။ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ဣမိနာတန္တိပမာဏေန၊
ဤနိုင်ယုဉ်ကြောင်းပါငြိတော် သုံးရပ်အားဖြင့်။ သုဝုတ္တံ၊ ကောင်းစွာဆိုအပ်
ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ စိတ္တသမ္ပယုတ္တော သာရမ္မဏောတိအာဒိ၊ အစရှိ
သော။ ယမ္မိ၊ အကြင်စကားကိုလည်း။ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တမ္မိ၊ ထိုစကား
ကိုလည်း။ (မယာ) (ဣမိနာ တန္တိပမာဏေန၊ ဖြင့်။) သုဝုတ္တံ၊ မေဝ၊ ကောင်း
စွာဆိုအပ်သည်သာ။ ဟိ၊ မှန်။ ယေအနုသယောနာမ၊ ဤအနုသယမည်
သည်။ ပရိနိပ္ပန္နော၊ အကြောင်းတရားတို့သည် ပြီးစေအပ်သော။ စိတ္တသမ္ပ
ယုတ္တော၊ စိတ်နှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ အကုသလဓမ္မော၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။
တ္ထေ၊ ဤအနုရူပံ ကာရဏံ လာဘိတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဟူသောပါဌ်၌။ နိဋ္ဌံ၊ ဆုံးဖြတ်
ခြင်းသို့။ ဂန္တဗ္ဗံ၊ ရောက်ထိုက်၏။ ကာမရာဂါနုသယောတိအာဒိ၊ အစရှိ
သောပါဌ်ရပ်တို့၌။ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ကာမရာဂေါ၊ ကာမ
ရာဂလည်းဟုတ်၏။ သော၊ ထိုကာမရာဂဟူသည်။ အပ္ပဟိနဋ္ဌေန၊ မဂ်ဖြင့်
မပယ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ အနုသယော၊
အနုသယလည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကာမရာဂါနုသယော၊ မည်၏။
သေသပဒေသုပိ၊ ကာမရာဂါနုသယောပုန်မှ ကြွင်းသော ပုန်တို့၌လည်း။
သေဝနယော၊ တည်း။

ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဓေသဝါရစက္ကနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ဥပ္ပတ္တိဌာနဝါရအဖွင့်

၂။ ဣဒါနိ၊ ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဓေသဝါရကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။
ကေသံ၊ ထိုအနုသယတို့၏။ ဥပ္ပတ္တိဌာနံ၊ ဖြစ်ရာဌာနကို။ ပကာသေတံ၊
ထင်ရှားပြခြင်းငှါ။ ကတ္ထကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိတိအာဒိ၊ အစရှိ
သောစကားကို။ (ဘဂဝါ) အာဟ။ တတ္ထ၊ ထိုကတ္ထကာမရာဂါနုသယော
အနုသေတိ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသုတိ၊
ဟူသည်ကား။ ကာမာဝစရတူမိယံ၊ ကာမာဝစရတို့၌။ (ကာမာဝစရတုံ
ဝယ်၊) သုခါယစ၊ သုခဝေဒနာ၎င်း။ ဥပေက္ခာယစ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ
၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒွိသု၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာသု၊ တို့၌။ (အနုသေတိ။)

[ကမမောတုယာကို ကမာဝစရတုမိယံဟု ဖွင့်၏။ ဝေဒနာ နှစ်ပါး၏ ဝိသေသနအာဓာရ အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ကမာဝစရဘုံ၌ ကမရာဂါနုသယကိန်းကြောင်းကို ပြရာမရောက်။ ထိုသို့မရောက်ပုံကို ဋီကာပယ်လိမ့်မည်။] ဧတ္ထ ကမရာဂါနုသယော အနုသေတိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ခွီသု၊ ကုန်သော။ ဣမာသု ဝေဒနာသု၊ တို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ထိုက်၏။ ပန၊ ဆက်။ သော သေ (ဧသော)၊ ထိုကမရာဂါနုသယသည်။ အကုသလဝေဒနာသု၊ အကုသိုလ်ဝေဒနာတို့၌။ သဟဇာတဝသေန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ်၎င်း။ အာရမဏဝသေန၊ အာရမဏ၏ အဖြစ်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ခွီဟိ၊ ကုန်သော။ အာကာရေဟိ၊ အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ အနုသေတိ၊ အစဉ်တစိုက် လိုက်၍ ကိန်း၏။ [သဟဇာတဝသေနကို ထင်ရှားပြလို၍ အကုသလသယ သုခါယဝေဒနာယ စသည်ကိုမိန့်။]၊ အကုသလသယ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်သော။ သုခါယဝေဒနာယစေ၊ သုခဝေဒနာ၌၎င်း။ ဥပေက္ခာယ ဝေဒနာယစ၊ ၌၎င်း။ သဟဇာတော၊ တကွဖြစ်သည်။ ဟုတောပိ၊ ဤလည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ထိုက်၏။ တာဝေဒနာ၊ ထိုဝေဒနာတို့ကို။ အာရမဏံ ကတွံပိ၊ အာရုံ ပြု၍လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နှစ်။ [အာရမဏဝသေနကို ထင်ရှားပြလို၍ အဝသေသာ ပန စသည်ကို မိန့်။] ပန၊ ကား။ အဝသေသာ၊ အကုသိုလ်ဝေဒနာမှ ကြွင်းကုန်သော။ ကမာဝစရ ။ပေ။ ဝေဒနာ၊ ကမာဝစရဖြစ်သော ကုသိုလ်ဝိပါက်ကြိယာ ဝေဒနာတို့ကို။ အာရမဏံ၊ ကို။ ကတွံပေ၊ သာလျှင်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ [ဝေဖြင့် သဟဇာတောပိ ဟုတွာ ကို ကန့်။] စ၊ ဆက်။ သေ၊ ဤကမရာဂါနုသယသည်။ ကမမောတုယာ၊ ကမမောတံ၌။ (အဋ္ဌကထာအလို ခွီသု ဝေဒနာသု၌ စပ်) ခွီသု၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာသု၊ တို့၌။ အနုသယမာနေ၊ သော်။ တာဟိဝေဒနာဟိ၊ ထို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တေသု၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ သညာသင်္ခါရဝိညာဏေသုပိ၊ သညာသင်္ခါရဝိညာဏ်တို့၌လည်း။ အနုသေတိယေဝ၊ အစဉ်တစိုက်လိုက် ၍ ကိန်းသည်သာ။ ဟိ၊ မှန်။ ဝေဒနာသု၊ တို့၌။ အနုသယမာနေ၊ ကိန်းသော ကမရာဂါနုသယသည်။ ဘံသမ္ပယုတ္တေဟိ၊ ထိုဝေဒနာတို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ သညာဒီဟိ၊ သညာအစရှိသည်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အသဟဇာတေန၊ သဟဇာတမဟုတ်ဘဲ။ ဘဝိတုံဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းငှါ၎င်း။

ယမက]

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရအဖွင့်

၁၀၉

ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်၎င်း။ တံသမ္ပယုတ္တေ၊ ထိုဝေဒနာတို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်
 သော။ သညာဒယော၊ တို့ကို။ အာရမဏံ၊ ကို။ အကံတွာ၊ မပြုမူ၍။
 ဥပ္ပဇ္ဇိတုံဝါ၊ ငှါ၎င်း။ ဝါ၊ သည်၎င်း။ နသက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ပန၊
 ဆက်။ ဧဝံသန္ဓေပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ (သညာစသည်တို့နှင့်သဟဇာ
 တမဟုတ်ဘဲ 'ဖြစ်ခြင်းငှါ၎င်း' သညာစသော တရားတို့ကို အာရုံမပြုဘဲ
 ဖြစ်ခြင်းငှါ၎င်း၊ မတတ်ကောင်းပါသော်လည်း။) ယံသွာ၊ ကြောင့်။ ဒွေ၊
 ကုန်သော။ ဣမာဝေဒနာဝ၊ ဤဝေဒနာတို့သည်သာ။ (ပဓာနာဋ္ဌိစပ်) သာတ
 သန္တသုခတ္တာ၊ သာယာအပ်သော သုခ၏အဖြစ် ငြိမ်သက်သောသုခ၏အဖြစ်
 ကြောင့်။ အယာဒဋ္ဌေန၊ သာယာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်အား
 ဖြင့်။ ကာမရာဂါနုသယဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ဖြစ်ခြင်းငှါ။ (ဖြစ်ဘို့ရာ။)
 သေသသမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု၊ ဝေဒနာ ၂-ပါးမှ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ်တရားတို့
 ထက်။ [ရှေးနိဿယ၌ကား "တို့တွင်" ဟု ပေး၏။ နိဒ္ဒါရုဏိယရွာမရပါ။]
 ပဓာနာ၊ ပြဋ္ဌာန်းကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒွိသု၊ ဝေဒနာသု တွေ
 ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊
 အကျိုးကား။ ဩဋ္ဌာရိကဝသေန၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ဝေဒနာတို့နှင့်
 စပ်သဖြင့်။ (ဝုတ္တေ၊ သော။) ဗောဓနေယျ၊ သစ္စာလေးပါးကို သိစေ
 ထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို။ ဗောဓေတုံ၊ သိစေခြင်းငှါ။ သုခံ၊ လွယ်ကူ၏။
 ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

(အာစရိယ၊ အဋ္ဌကထာဆရာ။) နနုစ၊ စောဒနာပါဦးအံ။ (ကိံ၊
 အဘယ်သို့ စောဒနာအံနည်း။) သေ ၊ (သော၊) ဤကာမရာဂါနုသယ
 သည်။ အာရမဏဝသေန၊ အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်။ အနုသယမာနော၊ ကိန်း
 လသော်။ ကေဝလံ၊ ရူပါရုံစသည်မဖက် သက်သက်။ ဒွိသု၊ ကုန်သော။
 ဣမာသု ဝေဒနာသုစေဝ၊ ဤသုခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့၌၎င်း။
 ဝေဒနာသမ္ပယုတ္တဓမ္မေသုစ၊ ဝေဒနာတို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော သညာသင်္ခါရ
 ဝိညာဉ်တရားတို့၌၎င်း။ န အနုသေတိ၊ ကိန်းသည်မဟုတ်သေး။ [ဝေဒနာဟိ
 သမ္ပယုတ္တေသု သညာသင်္ခါရဝိညာဏေသုပိ အနုသေတိယေဝ-ဟုဆိုခဲ့သည်။]
 ပန၊ အဟုတ်ကား။ ဣဋ္ဌေသု၊ ဣဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါဒိသုပိ၊ ရူပါရုံအစရှိ
 သည်တို့၌လည်း။ အနုသေတိယေဝ'နနု၊ ကိန်းသည်သာလျှင် မဟုတ်ပါ

လော။ စ၊ သာဓကကား။ [စောဓကပုဂ္ဂိုလ်၏ သာဓကဖြစ်သည်။] ဝိဘင်္ဂပွ
ကရဏေ၊ ဝိဘင်းကျမ်း၌။ လောကေ၊ ၌။ ယံ ပိယရူပံ၊ အကြင်ချစ်အပ်
သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော တရားသည်၎င်း။ (ယံ) သာတရူပံ၊
အကြင်သာယာအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော တရားသည်
၎င်း။ (အတ္ထိ)။ ဧတ္ထ၊ ဤပိယရုပ်သာတရုပ်၌။ သံတ္တာနံ၊ တို့၏။ ကာမရာဂါ
နုသယော၊ သည်။ အနုသေတိ၊ ၏။ ဣတိတေ၊ ဤစကားကို။ (ဘဂဝတာ)
ပိ၊ သည်လည်း။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣမသ္မိမ္ပပကရဏေ၊ ဤအနုသယယမိုက်ကျမ်း၌
လည်း။ အနုသယဝါရဿ၊ ၏။ ပဋိလောမနယေ၊ ၌။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ (ကိံ၊
နည်း။)၊ ယတ္ထ၊ အကြင်ဌာနတံ၌။ ကာမရာဂါနုသယော၊ သည်။ နာနုသေတိ၊
မကိန်း။ တတ္ထ၊ ထိုကာမရာဂ မကိန်းရာဌာနတံ၌။ ဒိဌာနုသယော၊ သည်။
နာနာသေတိ၊ မကိန်းသလော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ဒုက္ခာယ
ဝေဒနာယ၊ ၌၎င်း။ ရူပဓာတုယာ၊ ရူပဓာတ်၌၎င်း။ အရူပဓာတုယာ၊ ၌၎င်း။
ဧတ္ထ၊ ဤဒုက္ခဝေဒနာ ရူပဓာတ် အရူပဓာတ်၌။ ကာမရာဂါနုသယော၊
သည်။ နာနုသေတိ၊ မကိန်း။ တတ္ထ၊ ထိုဒုက္ခဝေဒနာ ရူပဓာတ် အရူပဓာတ်
၌။ ဒိဌာနုသယော၊ သည်။ နောစနာနုသေတိ၊ မကိန်းမဟုတ် ကိန်းသည်
သာ။ အပရိယာပန္နေ၊ သက္ကာယ၌ အကျုံးမဝင်သော လောကုတ္တရာ
ဟူသော။ ဧတ္ထ၊ ဤတရား၌။ ကာမရာဂါနုသယောစ၊ သည်လည်း။
နာနုသေတိ၊ ဒိဌာနုသယောစ၊ သည်လည်း။ နာနုသေတိ။ ဣတိ၊ သို့။
(ဝုတ္တံ၊ ပြီ။)

ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤပါဠိရပ်၌။ ဒုက္ခဝေဒနာယစေတ၊ ၌၎င်း။ ရူပဓာတု
အာဒိသုစ၊ အစရှိသည်တို့၌၎င်း။ (ကာမရာဂါနုသယော) နာနုသေတိ။
ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သသမ္ပယုတ္တ
ဓမ္မံ၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့နှင့်တကွဖြစ်သော။ ဒုက္ခဝေဒနံ၊ ကို၎င်း။ သဩကာ
သေ၊ တည်ရာတံဌာနနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါရူပါဝစရဓမ္မေ၊ ရုပ်တရား
နာမ်တရားတို့ကို၎င်း။ နဝ၊ ကုန်သော။ လောကုတ္တရာဓမ္မေစ၊ တို့ကို၎င်း။
ထပေတွာ၊ ၍။ အဝသေသေသု၊ ကြွင်းကုန်သော။ ရူပသဒ္ဓါနန္ဒရသဖောဋ္ဌဗ္ဗေ
သု၊ ရူပါရုံ သဒ္ဓါရုံ ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၌။ အနုသေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊
ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်။ ဝါ၊ ဟောတော်

ယမက]

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရအဖွင့်

၁၁၁

မူရာရောက်သည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ [တိုက်ရိုက် ဟောတော်မမူသော်ကြောင့် ဟောတော်မူရာရောက်သည်ဟု ပေးသည်။] တံ၊ ထိုရူပသဒ္ဓ စသည်အာရုံ ကာမဂုဏ်ကို။ ဣ၊ ဤကာမရာဂါနုသယ၏ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနကိုပြရာ၌။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ နဝုတ္တံ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စောဒနာပါ၏။ အနောဋ္ဌာရိ ကတ္တာ၊ မထင်ရှားကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (နဝုတ္တံ အပ်။ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေဋ္ဌာ အောက်၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဝေဒနာနဉ္စေတိ၊ သောမနဿဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့၏ သာ။ ဩဋ္ဌာရိကတ္တာ၊ ကြောင့်၎င်း။ ဣမေသံ၊ ဤရူပသဒ္ဓ စသည်အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၏။ အနောဋ္ဌာရိကတ္တာစ၊ မထင်ရှားကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ၎င်း။ ရူပါဒိသု၊ ရူပါရုံအစရှိကုန်သော။ ဧတေသု၊ ဤတရားတို့၌။ အနုသေ တီတိ၊ ကိန်း၏ဟူ၍။ နဝုတ္တံ၊ အပ်။ ပန၊ ထိုသို့ ဟောတော်မမူအပ်ပါသော် လည်း။ အတ္ထတော၊ အနက်သဘောအားဖြင့်။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတေသုပိ၊ ဤရူပသဒ္ဓ စသည်အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌လည်း။ ပိဖြင့် ကာမဓာတ်ဝေဒနာ ၂-ပါးကိုပေါင်း။] ကာမရာဂါနုသယော၊ သည်။ အနုသေတိယေဝ၊ သာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဇာ။

ဟိ၊ မှန်။ သတ္တာ၊ သည်။ သဗ္ဗံ၊ ရထိုက်သော အလုံးစုံသော တရားကို။ သဗ္ဗတ္ထံ၊ အလုံးစုံသော အရာ၌။ နကထေတိ၊ ဟောတော်မမူ။ ပန၊ အနွယ် ကား။ ဗောဓနေယျသတ္တာနံ၊ သစ္စာလေးပါးကို သိစေထိုက်သော သတ္တဝါ တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ စပ်သဖြင့်။ ကတ္တစိ၊ အချို့အရာ၌။ ယံ၊ အကြင်တရားကို။ လဗ္ဘတိ၊ ဇာ။ တံ၊ ထိုရအပ်သောတရားကို။ သဗ္ဗံ၊ အလုံး စုံအကုန်အစင်။ ကထေတိ၊ ဇာ။ ကတ္တစိ၊ ၌။ နကထေတိ၊ ဟောတော်မမူ။ [ရအပ်သော်လည်း ဟောတော်မမူ။] တထာဟိ၊ ထိုစကားမှန်၏။ အနေန၊ ဤမြတ်စွာတရားသည်။ ကတ္တကာမရာဂါနုသယော အနုသေတီတိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆိတော၊ မေးတော်မူပြီး၍။ [စာအုပ်တို့၌ တထာဟိ အနေန ကတ္တစိ-ဟု ရှိ၏။ ကတ္တဒိဋ္ဌာနုသယော အနုသေတိ-ဟု စိသဒ္ဓါမပါဘဲ နောက်ဝါကျနှင့် တွဲ၍ရှိမှ ပုစ္ဆိတော ဟူသော ကြိယာနှင့် သင့်လျော်သည်။] သဗ္ဗသက္ကာယ ပရိယာပနောသု၊ အလုံးစုံသော သက္ကာယ၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊

လောကီတရားတို့၌။ ဧတ္ထ၊ ဤလောကီတရားတို့၌။ ဒိဋ္ဌာနုသယော၊ သည်။ အနုသေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ၊ အကြင်တရားကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တံ၊ ထို ရအပ်သောတရားကို။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံအကုန်အစင်။ ကထိတံ၊ ပြီ။

အပရသ္မိံ၊ အခြားသော။ ဌာနေ၊ ၌။ ဝိဿဇ္ဇန္တေန၊ ဖြေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ရူပဓာတုယာ၊ ရူပဓာတ်၌၎င်း။ အရူပဓာတုယာ၊ ၌၎င်း။ ဧတ္ထ၊ ဤရူပဓာတ် အရူပဓာတ်တို့၌။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယောစ၊ သည် ၎င်း။ မာနာနုသယောစ၊ သည်၎င်း။ ဒိဋ္ဌာနုသယောစ၊ သည်၎င်း။ အနု သေန္တိ၊ ကုန်၏။ ကာမဓာတုယာ၊ ၌၎င်း။ ဒီသု၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာသု၊ သောမနဿဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ တို့၌၎င်း။ ဧတ္ထ၊ ဤကာမဓာတ် ဝေဒနာ ၂-ပါးတို့၌။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယောစ၊ သည်၎င်း။ ကာမရာဂါ နုသယောစ၊ သည်၎င်း။ မာနာနုသယောစ၊ သည်၎င်း။ ဒိဋ္ဌာနုသယောစ၊ သည်၎င်း။ အနုသေန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒုက္ခာယဝေဒနာယ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၌။ ဧတ္ထ၊ ဤဒုက္ခဝေဒနာ၌။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယောစ၊ သည်၎င်း။ ပဋိဿာနုသယောစ၊ သည်၎င်း။ ဒိဋ္ဌာနုသယောစ၊ သည်၎င်း။ အဝိဇ္ဇာနုသယောစ၊ သည်၎င်း။ အနုသေန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ၊ အကြင်တရားကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုရအပ်သောတရားကို။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံ အကုန်အစင်။ အကထေတွာ၊ ဟောတော်မူဘဲ။ ရူပဓာတု အရူပဓာတုဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ တိသော၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာဝ၊ တို့ကိုသာ။ ကထိတာ၊ ကုန်ပြီ။

ပန၊ ဗျတိရိက်ကား။ ဝေဒနာသမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်သော။ အရူပဓမ္မာ၊ တို့ကို၎င်း။ သဗ္ဗံ၊ သော။ ရူပံစ၊ ကို၎င်း။ နကထိတံ၊ အပ်။ [ရူပံကိုငဲ့၍ နကထိတံဟု ထားဟန်တူသည်။] ကိဉ္ဇာပိနကထိတံ၊ အကယ်၍ကား ဟော တော်မူအပ်ပါပေ။ ပန၊ ထိုသို့ပင်ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤဝေဒနာသမ္ပယုတ်ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့နှင့် အလုံးစုံသော ရုပ်တရား ၌။ ဒိဋ္ဌာနုသယော၊ သည်။ အနုသေတိယေဝ၊ သာ။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူသာ လျှင်။ ဣမံ၊ ဤကာမရာဂါနုသယ၏ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနကိုပြရာ၌။ ရူပါဒိဇ္ဈဋ္ဌာရမဏံ၊ ရူပါရုံအစရှိသော ဣဋ္ဌာရုံကို။ ကိဉ္ဇာပိနကထိတံ၊ အကယ်၍ကား ဟော တော်မူအပ်ပါပေ။ ပန၊ သော်လည်း။ ဧတ္ထ၊ ဤရူပအစရှိသော ဣဋ္ဌာရုံ၌။

ကမရာဂါနုသယော၊ သည်။ အနုသေတိယေဝ၊ သာ။ ဣတိဝေံ၊ သို့။ တာဝ၊ ပဋိဗ္ဗာနသယ၊ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ)။ ကမရာဂါနုသယော၊ ခေါ်။ အနုသယနဋ္ဌာနံ၊ ကိန်းရာဋ္ဌာနကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ခေါ်။

ပန၊ ကား။ ပဋိဗ္ဗာနသယံ၊ ခေါ်။ (အနုသယနဋ္ဌာနံ၌ စပ်) ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေဒနာတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ဒေ၊ ကုန်သော။ ဒေါမနဿဝေဒနာ၊ တို့၎င်း။ ကာယဝိညာဏသမ္ပယုတ္တော၊ ကာယဝိညာဉ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော။ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိသော၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာ၊ တို့သည်။ အနုသယနဋ္ဌာနံ၊ ကိန်းရာဋ္ဌာနတည်း။ ပန၊ ဆက်။ ယော ယေ (ဧသော)၊ ထိုပဋိဗ္ဗာနသယံသည်။ ဒေါမနဿ ဝေဒနာသု၊ တို့၌။ သဟဇာတဝေဒန၊ သဟဇာတ၏အဖြစ်၎င်း။ အာရမဏဝေဒနစ၊ အာရုံ၏ အဖြစ်၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒ္ဓိဟိ၊ ကုန်သော။ အာကာရေဟိ၊ အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ အနုသေတိ၊ ကိန်း၏။ ပန၊ ကား။ အဝေသဒုက္ခဝေဒနာယ၊ ဒေါမနဿဝေဒနာမှ ကြွင်းသော ဒုက္ခဝေဒနာ၌။ အာရမဏဝေဒနော၊ သာလျှင်။ အနုသေတိ၊ ခေါ်။ စ၊ ဆက်။ ယေ (ဧသော)၊ ဤပဋိဗ္ဗာနသယသည်။ တာသုဝေဒနာသု၊ တို့၌။ အနုသယမာနော၊ လသော်။ တာဟိ၊ ထိုဝေဒနာတို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တော၊ ကုန်သော။ သညာက္ခန္ဓာဒီသုပိ၊ သညာက္ခန္ဓာ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ အနုသေတိယေဝ၊ သည်သာ။ ဟိ၊ မှန်။ ယာယဝေဒနာယ၊ နှင့်။ ယေ (ဧသော)၊ ဤ ပဋိဗ္ဗာနသယသည်။ သဟဇာတော၊ တကွဖြစ်၏။ တံသမ္ပယုတ္တေဟိ၊ ထိုဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ သညာဒီဟိပိ၊ သညာအစရှိသည်တို့နှင့်လည်း။ သဟဇာတော၊ သည်သာ။ စ၊ ဆက်။ ယာဝေဒနာ၊ အကြင်ဝေဒနာတို့ကို။ အာရမဏံ၊ အာရုံကို။ ကရာတိ၊ ခေါ်။ တာဟိ၊ ထိုဝေဒနာတို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တော၊ ကုန်သော။ သညာဒယောပိ၊ သညာအစရှိသည်တို့ကိုလည်း။ (အာရမဏံ၊ ကို။) ကရာတိယေဝ၊ သည်သာ။

ပန၊ ဆက်။ ဧဝံသန္ဓေပိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒုက္ခဝေဒနာဝ၊ သည်သာ။ အသာတဝေဒယိတတ္တာ၊ မသာယာအပ်သော ဝေဒနာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ [ရှေးနိဿယ၌ “အသာတဝေဒယိတတ္တာ”ဟု

သာ ရှိ၏။ ဒုက္ခပုဒ်မပါ၊ မပါခြင်းကကောင်း၏။]နိရုဿာဒဋ္ဌေန၊ သာယာ အပ်သော သဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်အားဖြင့်။ ပဋိဿာ နုသယဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ဖြစ်ခြင်းငှါ။ (ဖြစ်ဘို့ရာ။) သေသသမ္ပယုတ္တ ဓမ္မေသု၊ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ်တရားတို့ထက်။ အဓိကာ၊ သာလွန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ပဋိဿာနုသယဖြစ်ဘို့ရာ ဒုက္ခဝေဒနာက ကြွင်းသော သမ္ပယုတ် တရားတို့ထက် သာလွန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဒုက္ခာယစေဒနာယ ဧတ္ထ ပဋိဿာနုသယော အနုသေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ အကျိုးကား။ သြဋ္ဌာရိကဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဝုတ္တေ)၊ ဗောဓနေယျေ၊ တို့ကို။ ဗောဓေတုံ၊ ငှါ။ သုခံ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

နန္တစ (စောဒေမိ)၊ စောဒနာပါဦးအံ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ စောဒနာ အံနည်း။) သေ (ဧသော)၊ ဤပဋိဿာနုသယသည်။ အာရမဏဝသေန၊ အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်။ အနုသယမာနော၊ လသော်။ ကေဝလံ၊ အနိဋ္ဌရူပါရုံ စသည်မဖက် သက်သက်။ ဒုက္ခဝေဒနာယစေဝ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၌သာ၎င်း။ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မေသုစ၊ ထိုဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့၌သာ ၎င်း။ န အနုသေတိ၊ ကိန်းသည်မဟုတ်။ ပန၊ အဟုတ်ကား။ အနိဋ္ဌေသု၊ အနိဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါဒီသုပိ၊ ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ အနုသေတိ ယေဝ (နန)၊ ကိန်းသည်သာလျှင် မဟုတ်ပါလော။ စ၊ သာဓကကား။ ဝိဘင်္ဂပွကရဏေ၊ ၌။ လောကေ၊ ၌။ ယံ အပ္ပိယရူပံ၊ အကြင်မချစ်အပ်သည် ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော တရားသည်၎င်း။ (ယံ) အသာတရူပံ၊ အကြင် မသာယာအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော တရားသည် ၎င်း။ (အတ္ထိ)၊ ဧတ္ထ၊ ဤအပ္ပိယရူပအသာတရူပတရား၌။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ပဋိဿာနုသယော၊ သည်။ အနုသေတိ၊ ၏။ ဣတိတေ၊ ဤစကားကို။ (ဘဂဝတာ) ပိ၊ သည်လည်း။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣမသ္မိမ္မိ ပကရဏေ၊ ဤအနုသယ ယမှိုက်ကျမ်း၌လည်း။ အနုသယဝါရဿ၊ ၏။ ပဋိလောမနယေ၊ ၌။ ကာမ ဓာတုယာဒိသု ဝေဒနာသု ။ပေ။ နာနုသေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ဟိ၊ မှန်။ ဧတ္ထ၊ ဤပါဠိရပ်၌။ ဒိသု၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရဝေဒနာ သုစ၊ တို့၌၎င်း။ ရူပဓာတုအာဒိသုစ၊ အစရှိသည်တို့၌၎င်း။ နာနုသေတိ၊

ယမက]

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရအဖွင့်

၁၁၅

မကိန်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 သသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊ သမ္ပယုတ်နှင့်တကွဖြစ်သော တရားတို့ကို၎င်း။ ဒေ၊ ကုန်
 သော။ ဝေဒနာ၊ တို့ကို၎င်း။ သဩကာသေ၊ တည်ရာဘုံနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်
 သော။ ရူပါရူပါဝစရဓမ္မေ၊ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရတရားတို့ကို၎င်း။ နဝ၊
 ကုန်သော။ လောကုတ္တရဓမ္မေ၊ တို့ကို၎င်း။ ထပေတွာ၊ ဤ။ အဝသေသေသု၊
 ကြွင်းကုန်သော။ ရူပါဒိသု၊ ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၌။ အနုသေတိ၊ ၏။
 ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်။ ဝါ၊ ဟောတော်မူရာရောက်
 သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ၊ ထိုအနိဋ္ဌရူပါရုံ အစရှိသည်ကို။ ဣဓ၊ ဤပဋိသာ
 နုသယ၏ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ၌။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ နဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်
 သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (နန္ဒစောဒေမိ၊ ၏။) တဿ၊ ထိုအနိဋ္ဌရူပါရုံ အစရှိ
 သည်၏။ အနောဋ္ဌာရိကတ္တာ၊ မထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (တံ၊
 ကို။ ဣဓ၊ ၌။ နဝုတ္တံ၊ အပ်။) ဟိ၊ ချဲ့။ ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဖြင့်။
 (ကာမရာဂါနုသယ၌ ဧဝံ သန္တေပိ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။)
 ဒုက္ခဝေဒနာယဝေ၊ ၏သာလျှင်။ ဩဋ္ဌာရိကတ္တာ၊ ကြောင့်၎င်း။ ဣမေသံပန၊
 ဤအနိဋ္ဌရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၏ကား။ အနောဋ္ဌာရိကတ္တာ၊ မထင်ရှား
 ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း။ ဧတေသု ရူပါဒိသု၊ အစရှိသည်တို့၌။
 အနုသေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ နဝုတ္တံ၊ အပ်။ ပန၊ ထိုသို့ဟောတော်မူအပ်
 ပါသော်လည်း။ အတ္တတော၊ အားဖြင့်။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 ဧတေသုပိ၊ ဤအနိဋ္ဌရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ ပဋိသာနုသယော၊ သည်။
 အနုသေတိယေဝ၊ သည်သာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။ ဣတရာ၊
 ဒုက္ခဝေဒနာမှ အခြားကုန်သော။ ဝေဒနာ၊ သုခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ
 တို့သည်၎င်း။ ဣဋ္ဌာရမဏံဝါ၊ ဣဋ္ဌာရုံသည်၎င်း။ ပဋိသဿ၊ ၏။ အာရမဏံ၊
 အာရုံသည်။ နဟောန္တိကိံ၊ မဖြစ်ကုန်သလော။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာ
 တည်း။ (ဣတရာ ဒေ ဝေဒနာ ဣဋ္ဌာရမဏံ ဝါ ပဋိသဿ အာရမဏံ)
 န ဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်သည်ကား။ နောမဟုတ်။ (ဟောန္တိဝေ၊ ကုန်သည်သာ)
 (ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိံ၊ ချဲ့။ ပရိဟိနဇ္ဈာနဿ၊ ယုတ်လျော့
 သော ဈာန်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ဈာန်လျော့သောပုဂ္ဂိုလ်၏။) ဝိပဋိသရ

ဝသေန၊ နှလုံးမသာယာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊ သမ္ပယုတ်
တရားတို့နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ တာ ဝေဒနာ၊ ထိုစွဲနှင့် ယှဉ်သော
သုခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့ကို။ [အောက်စွဲတို့၌ သုခဝေဒနာ
အထက်စွဲနှင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာ။] အာရတ္တ၊ ရှိ။ ဒေါမနဿံ၊ သည်။
ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ စ၊ သည်သာမကသေး။ ဣဋ္ဌာရမဏဿ၊ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်
သော။ ပဋိလဒ္ဓဿ၊ ရအပ်ပြီးသော စည်းစိမ်၏။ ဝိပရိဏာမံဝါ၊ ဖောက်
ပြန်ခြင်းကိုသော်၎င်း။ အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ၊ မရအပ်သေးသော စည်းစိမ်ကို။
အပ္ပဋိလာဘံဝါ၊ မရခြင်းကိုသော်၎င်း။ သမနုဿရတောပိ၊ အမှတ်ရ
သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း။ ဒေါမနဿံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင်
ဖြစ်ပါသော်လည်း။ တံ၊ ထိုဒေါမနဿသည်။ ဒေါမနဿဗတ္တမေဝ၊ ဒေါမန
ဿမျှသည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ပဋိဿာနုသယော၊ သည်။ န၊ (နတ္ထိ)
မရှိ။ ဟိ၊ မှန်။ တနည်း။ ဟိ၊ (ယသ္မာ) ကြောင့်။ ပဋိဿာနုသယော၊
သည်။ အနိဋ္ဌာရမဏေ၊ ၌။ ပဋိဟညနဝသေန၊ စိတ်ကိုထိခိုက်ခြင်း၏ အစွမ်း
ဖြင့်။ ဥပ္ပန္နော၊ သော။ ထာမဂတော၊ အားအစွမ်းသို့ရောက်သော။ ကိလေ
သော၊ တည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤနှစ်ပါးသော ဝေဒနာ ဣဋ္ဌ
အာရုံ၌။]ကိံ ပန ဣတရာစသော ဝါကျမှ ဒွေ ဝေဒနာနှင့် ဣဋ္ဌာရမဏံကို
ပြန်၍စွဲသည်။] ဒေါမနဿေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပဋိဿော၊ သည်။ ဥပ္ပန္နော၊
သည်။ (သမာနော) ပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ အတ္တနော၊ ၏။ ပဋိဿကိစ္စံ၊
ကို။ အကရဏဘာဝေန၊ မပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဋိဿာ
နုသယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တံ၊ ခေါ်ဝေါ်
ပြောဆိုခြင်းကို မထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့။ (ပဋိဿာနုသယဟု မပြော
လှလက်သည်၏ အဖြစ်သို့။) ဂစ္ဆတိ၊ ၏။

ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ ပါဏာတိပါတစေတနာယ၊
နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဥပ္ပန္နော၊ သည်။ (သမာနော) ပိ၊ လည်း။ ဗျာပါဒေါ၊
သည်။ မနောကမ္ပံ နာမ၊ မနောကံမည်သည်။ နဟောတိ၊ ယထာ၊ သို့။
အဗ္ဗောဟာရိကတ္တံ၊ မနောကံဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကို မထိုက်သည်၏
အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ (ဒေါမနဿေန သဒ္ဓိံ ပဋိဿော
ဥပ္ပန္နော သမာနောပိ) ပဋိဿာနုသယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ အဗ္ဗော

ယမက]

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရအဖွင့်

၁၁၇

ဟာရိကတ္တံ၊ သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ဧ။ စ၊ သာဓကကား။ ဧကန္တံ၊ အချို့သော။
 ဣဋ္ဌာရမဏံ၊ ဣဋ္ဌာရုံကိုသော်၎င်း။ နေက္ခမ္မသိတမ္ပိ၊ ကာမမုတ္တုက်မြောက်
 ကြောင်းစူးရှ၌ မှီသည်လည်းဖြစ်သော။ ဒေါမနသံဝါ၊ ကိုသော်၎င်း။
 သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။ ယံ ဝေရူပံ ။ပေ။ န တတ္ထ ပဋိသန္ဓာယယော အနန္တ
 သေတိတိ၊ ဟူသော။ ဧတမ္ပိ၊ ဤစကားကိုလည်း။ (ဓမ္မဒိန္နာ ဘိက္ခုနိယာ)
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ပဋိသန္ဓာယယသ၊ ဧ။
 အနုသယနဋ္ဌာနံ၊ ကိန်းရာဋ္ဌာနကို။ ဝေဒိတဗျံ၊ ဧ။

ပန၊ ကား။ မာနာနုသယသ၊ ဧ။ ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု
 တိအာဒိဝစနတော၊ အစရှိသောစကားကိုဟောကြားသောမူသောကြောင့်။
 [အာဒိဖြင့် ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ ဧတ္ထကို ယူပါ။] ဒွေ၊ ကုန်သော။
 ကာမာဝစရဝေဒနာ၊ တို့၎င်း။ ရူပါရူပဓာတုယောစ၊ ရူပဓာတ်၊ အရူပဓာတ်
 တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့၊ တိဝိဓံ၊ သော။ (ကာမာဝစရဝေဒနာ၊ ရူပဓာတ်၊ အရူပ
 ဓာတ်အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသော။) ဣဒံ၊ ဤဋ္ဌာနသည်။ အနုသယန
 ဋ္ဌာနံ၊ ကိန်းရာဋ္ဌာနတည်း။ တသ၊ ထိုမာနာနုသယ၏။ အကုသလာသု၊
 ကုန်သော။ ဝေဒနာသု၊ တို့၌။ ကာမရာဂါနုသယသဝိယ၊ ၏ကဲ့သို့။ သဟ
 ဇာတာနုသယတာ၊ တကွဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် ကိန်းသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိ
 တဗျံ၊ ဧ။ ပန၊ ကား။ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မာသု၊ သမ္ပယုတ် တရားနှင့်တကွ
 ဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗာသုပိ၊ ကုန်သော။ ကာမာဝစရာသု၊ ကာမာဝစရ
 ဖြစ်ကုန်သော။ သုခအဒုက္ခမသုခဝေဒနာသု၊ သုခဝေဒနာ၊ အဒုက္ခမသုခ
 ဝေဒနာတို့၌၎င်း။ ရူပါရူပဓာတုသု၊ တို့၌၎င်း။ အာရမဏဝသေန၊ အာရုံ
 ပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ အနုသေတိ၊ ဧ။ ပန၊ ဆက်။ အနုသယ ဝါ
 ရသ၊ ဧ။ ပဋိလောမနယေ၊ ၌။ ဒုက္ခာယဝေဒနာယ။ပေ။ မာနာနုသယော
 စနာနုသေတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ဒုက္ခဝေဒနဉ္စေ၊ ကို၎င်း။ နဝိဓံ၊ သော။ လောကုတ္တရဓမ္မဉ္စ၊ ကို၎င်း။
 ဌပေတွာ၊ ၍။ သေသရူပါရူပဓမ္မသုပိ၊ ကြွင်းသော ရုပ်တရား၊ နာမ်တရား
 တို့၌လည်း။ အယံ၊ ဤ မာနာနုသယ သည်။ အနုသေတိယေဝ၊ သည်သာ။
 ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ မာနာနုသယသ၊ ဧ။ အနုသယနဋ္ဌာနံ၊
 ကို။ ဝေဒိတဗျံ၊ ဧ။

၁၁၈ ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ [အနုသယ

ပန၊ ကား။ ဒိဋ္ဌာနုသယ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယာ၊ တို့သည်။ ကေဝလံ၊ တေဘူမက တရားမဖက်သက်သက်။ လောကုတ္တရဓမ္မေသေဝ၊ တို့၌သာလျှင်။ နာနုသေန္တိ၊ မကိန်းကုန်။ ပန၊ အနုသယကား။ တေဘူမကေသု၊ တေဘူမကဖြစ် ကုန်သော။ သဗ္ဗေသုပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော ကာမရူပ၊ အရူပတို့၌လည်း။ အနုသေန္တိယေဝ၊ ကုန်သည်သာ။ တေန၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗသက္ကာယ ပရိယာ ပနွေသုဓမ္မေသု၊ ပေ။ ဧတ္ထဝိစိကိစ္ဆာနုသယော အနုသေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂ ဝတာ၊ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ၊ ထိုသဗ္ဗသက္ကာယ ပရိယာပနွေသု ဓမ္မေသု အစရှိသော ပါဠိ၌။ သဗ္ဗသက္ကာယပရိယာပနွေသုတိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။ သံသာရဝဋ္ဋနိသိ တဋ္ဌေန၊ သံသရာဝဋ်၌ မှီသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သက္ကာယ ပရိယာပနွေသု ကုန်သော။ သဗ္ဗဓမ္မေသု၊ အလုံးစုံကုန်သော တေဘူမက တရားတို့၌။ (အနု သေတိ)၊ ဣတိအတ္ထော၊ နက်။ ပန၊ ဆက်။ တတ္ထ၊ ထိုအလုံးစုံသော တေဘူ မက တရားတို့တွင်။ ဧတေ၊ ဤဒိဋ္ဌာနုသယဝိစိကိစ္ဆာနုသယတို့သည်။ ပဉ္စသု၊ ကုန်သော။ စိတ္တပ္ပါဒေသု၊ တို့၌။ (ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ္တပ္ပါဒ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟရုတ် စိတ္တပ္ပါဒ်တို့၌။) သဟဇာတာနုသယနဝသေန၊ တကွဖြစ်ခြင်း အားဖြင့် ကိန်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ အနုသေန္တိ၊ ကုန်၏။ ပန၊ ကား။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ တေစိတ္တပ္ပါဒေဝ၊ တို့ကိုသော်၎င်း။ အညေ၊ ကုန်သော။ တေဘူမကဓမ္မေဝ၊ တို့ကိုသော်၎င်း။ အာရဗ္ဗ၊ အာရုံပြု၍။ ပဝတ္တိကာလေ၊ ဖြစ်ရာအခါ၌။ အာရမဏာနုသယနဝသေန၊ အာရုံပြုခြင်းအားဖြင့်ကိန်းခြင်း ၏ အစွမ်းဖြင့်။ အနုသေန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒိဋ္ဌာနုသယဝိစိကိစ္ဆာနုသယာနံ၊ တို့၏။ အနုသယနံဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ပန၊ ကား။ ဘဝရာဂါနုသယော၊ သည်။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေသု၊ ဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်ကုန်သော။ စတုသု၊ ကုန်သော။ စိတ္တေသု၊ တို့၌။ (လောဘမူဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် ၄-ပါးတို့၌။) ဥပ္ပဇ္ဇနတော၊ ကြောင့်။ သဟဇာတာနုသယနဝသေန၊ ဖြင့်။ ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု အနုသေတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ဟော်တော်မူထိုက်သည်။ ကိဉ္စာပိဘဝေယျ၊ အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ သေ၊ ဤဘဝရာဂါနုသယသည်။ ဒွိဟိ၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ကာမဓာတုယံ၊ ၌။

ယမက]

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရအဖွင့်

၁၁၉

ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ၊ ဖြစ်ပါသော်လည်း။ ရူပါရူပါဝစရဓမ္မမေဝ၊ ရူပါဝစရဓမ္မ
 အရူပါဝစရဓမ္မကိုသာ။ ပဋိလဘတိ၊ ရ၏။ (အာရုံပြုသည်ကိုပင် ရသည်ဟု
 ဆိုသည်။) ကာမဓာတုယာ၊ ဌံ။ ပရိယာပန္နံ၊ အကျုံးဝင်သော။ ဧကဓမ္မမ္ပိ၊
 တခုသော တရားကိုလည်း။ အာရမဏံ၊ ကို။ နကရောတိ၊ မပြု။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ အာရမဏံနံသယနဝံသေန၊ ဖြင့်။ နိယမံ၊ အမှတ်အသားကို။
 ကတော၊ ရှိ။ ရူပဓာတုယာ၊ အရူပဓာတုယာတ္ထေ ဘဝရာဂါနုသယော အနု
 သေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတော) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

အပိစ၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ သေရာဂေါနာမ၊ ဤရာဂမည်သည်။
 ကာမရာဂ၊ ဘဝရာဂဝသေန၊ ကာမရာဂ၊ ဘဝရာဂတို့၏ အပြားအားဖြင့်။
 ဒုပိဓော၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးတို့တွင်။ ကာမရာဂေါ၊ ကို။ ကာမဓာတုယာ
 ခီသုဝေဒနာသု အနုသေတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ပန၊ ဆက်။ ဘဝ
 ရာဂေါပိ၊ ကိုလည်း။ ကာမရာဂေါဝိယ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ သစေဝုစ္စေယျ၊
 အကယ်၍ ဟောအပ်ငြားအံ့။ (ဧဝံသတိ) ကာမရာဂေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ က။
 ဒေသနာ၊ သည်။ သံကိဏ္ဍာဝိယ၊ ရောနှောသကဲ့သို့။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။
 (ဤပါဌ်၏အဓိပ္ပါယ်ကို ခွဲကာ၌ဆိုသည်။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရာဂကိလေသံ၊
 ရာဂဟူသောကိလေသာကို။ ခီဓော၊ ဖြင့်။ ဘိန္နိတော၊ ခွဲခြား၍။ (ကာမရာဂ
 ရူပရာဂဟု ခွဲခြား၍။) ကာမရာဂတော၊ မှ။ ဘဝရာဂဿ၊ ၏။ ဝိသေသ
 ဒဿနတ္ထမ္ပိ၊ အထူးကို ပြခြင်းငှါလည်း။ ဧဝံ၊ သို့။ ဒေသနာ၊ ကို။ ကတော၊ ပြီ။
 [ရူပဓာတုယာ၊ အရူပဓာတုယာ ဧတ္ထဘဝရာဂါနုသယော အနုသေတိ၊ ဟူပြု
 တော်မူအပ်ပြီ။] ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဘဝရာဂါနုသယဿ၊
 ၏။ အနုသယနဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

ပန၊ ကား။ အဝိဇ္ဇာနုသယော၊ သည်။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ တေတူ
 မကဓမ္မေသု၊ တို့၌။ အနုသေတိ၊ ၏။ ကေန၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗသက္ကာယပရိယာ
 ပန္နေသု ဓမ္မေသု ဧတ္ထ အဝိဇ္ဇာနုသယော အနုသေတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတော)
 ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တဿ၊ ထိုအဝိဇ္ဇာနုသယ၏။ ဒွါဒေသသု၊ ကုန်သော။ စိတ္တပ္ပု
 ဒေသု၊ အကုသိုလ် စိတ္တပ္ပုဒ်တို့၌။ သဟဇာတာနုသယတာ၊ သဟဇာတာ
 နုသယ၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ အာရမဏကရုဏာဝသေန၊

အာရုံပြုခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။ တေဘူမကဓမ္မံ၊ ကို။ အာရမ္ဘ၊ ရှိ။ နပဝတ္ထတိ၊ မဖြစ်သည်ကား။ န၊ မဟုတ်။ (ပဝတ္ထတိဝေ၊ သာ။) ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ အဝိဇ္ဇာနုယယသ၊ ၏။ အနုသယဋ္ဌာနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ အယံ၊ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီး ကား။ တာဝ၊ မဟာဝါရမှ ရှေးဥျားစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု၊) ပရိစ္ဆေဒဝါရ ပရိစ္ဆိန္နဒ္ဓေသဝါရ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါ ရေသု၊ တို့၌။ ဝိနိစ္ဆယကထာ၊ တည်း။

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ။)

မဟာဝါရ ၁-အနုသယဝါရအဖွင့်

၉။ ပန၊ ကား။ သတ္တန္တံ၊ ကုန်သော။ ဟောဝါရာနံ၊ မဟာဝါရတို့တွင်။ ပဌမေ၊ သော။ အနုသယဝါရေ၊ ၌။ ယသကမရာဂါနုသယော အနုသေတိ၊ ကသ ပဋိသန္ဓာနုသယော အနုသေတိတိဇ္ဈေ၊ ဟူသော ဤပုစ္ဆာ ပါဌ၌။ အာမန္တာတိ၊ ဟူသော။ ယံတေပဋိဝစနံ၊ အကြင်စကားတုန့်ကို။ ဒိန္တံ၊ ပေးတော်မူပြီ။ တံ၊ ထိုစကားတုန့်ကို။ ဒုဒ္ဓိန္တံ၊ မကောင်းသဖြင့် ပေးအပ်သကဲ့သို့။ ခါယတိ၊ ထင်ရ၏။ ကသ္မာ၊ နည်း။ ကာမရာဂ ပဋိသန္ဓာနံ၊ ကာမရာဂပဋိသန္ဓာတို့၏။ (လောဘ၊ ဒေါသတို့၏။) ဧကက္ခဏေ၊ တပြိုင်နက်သော ခဏ၌။ အနုပ္ပတ္တိတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့။ (တနည်း) ဟိ၊ ချဲ့။ ယသမနာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပေ။ ဝစီ သင်္ခါရော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ အာဒိသု၊ အစရှိသော ပါဌိရပ်တို့၌။ မနာယတနဓမ္မာ ယတနာနံ၊ တို့သည်၎င်း။ ကာယသင်္ခါရ ဝစီသင်္ခါရော စ၊ တို့သည်၎င်း။ ဧကက္ခဏေ၊ ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိယထာ၊ ကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ကာမရာဂပဋိသန္ဓာ၊ တို့သည်။ န(ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) ကုန်။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ကာမရာဂေါ၊ သည်။ အဋ္ဌသု၊ ကုန်သော။ လောဘသဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒေသု၊ လောဘသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ ပဋိသော၊ သည်။ ဒိသု၊ ကုန်သော။ ဒေါမနာယ သဟဂတေသု၊ ဒေါမနာယသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ဣတိ၊ ကြောင့်။ နေသံ၊ ထိုကာမရာဂပဋိသန္ဓာတို့၏။ ဧကက္ခဏေ၊ ၌။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဇ္ဈေ၊ ဤပြဿနာ၌။

ယမက] မဟာဝါရ ၁ အနုသယဝါရအဖွင့် ၁၂၁

နောတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိသေခေါ၊ တားမြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကို။ ကတ္တဗ္ဗော၊
သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ပန၊ ထိုသို့ ပြုထိုက်ရာပါသော်လည်း။ တံ၊ ထို
တားမြစ်ခြင်းကို။ အကတော၊ မပြုမူ၍။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိဝစနဿ၊
၏။ ဝါ၊ ကို။ ဒိန္နတ္တာ၊ ပေးတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟေဋ္ဌာယ
မကေသုဝိယ၊ အောက် ယမကတို့၌ကဲ့သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤအနုသယမက၌။ ခဏ
ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန၊ ခဏပစ္စုပ္ပန်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝတ္တမာနဝေါကာရံ၊ ဝတ္တမာန်
ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို။ အဂ္ဂဟေတော၊ မယူမူ၍။ အညထာ၊ တပါး
သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ဝတ္တမာနဝေါဟာရော၊ ကို။) ဂဟေ
တဗ္ဗော၊ ယူထိုက်၏။

ကတံ၊ အသယ်သို့လျှင်။ (အညထာ၊ ဖြင့်။ ဝတ္တမာနဝေါဟာရော၊ ကို။
ဂဟေတဗ္ဗော၊ နည်း။) အပ္ပဟိနဝသေန၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသည်၏
အဖြစ်ဖြင့်။ (ဝတ္တမာနဝေါဟာရောဂဟေတဗ္ဗော၊ ၏။) ဟိ၊ ချဲ့။ အပ္ပဟိနတံ၊
မဂ်ဖြင့်မပယ်သေးသည်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ အနုသေတိတိ၊ ဟူသော။
အယံဝတ္တမာနဝေါဟာရော၊ ဤ ဝတ္တမာန်ဟူသော အခေါ် အဝေါ်ကို။
(ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တော၊ [ဝတ္တမာန် ၄-မျိုးတွင် ဖြစ်ပြီး၍ မရှောင်ကြဉ်သမျှ
တည်နေသော ပဝတ္တာရာမ ဝတ္တမာန်ဟု ဆိုလိုသည်။] ခဏပစ္စုပ္ပန္နတံ၊ ခဏ
ပစ္စုပ္ပန်၏အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယံ၊ ၍။ အနုသေတိတိ၊ ဟူ၍။ အယံဝတ္တမာန
ဝေါဟာရော၊ ကို။) န (ဝုတ္တော၊) ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်။
စ၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အပ္ပဟိနတံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (ဝတ္တမာန
ဝေါဟာရော၊) ဝုတ္တော။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယသ္မကာမရာဂါနုသယော
အနုသေတိ တံသ ပဋိဆာနုသယော အနုသေတိတိ၊ ဟူသော။ ပုစ္ဆာယ၊ ၌။
ယသ္မ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ကာမရာဂါနုသယောကို၊ အပ္ပဟိနော၊
မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေး။ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ၊ နောင်တဖန် မဖြစ်ခြင်းသဘော
ရှိသည်၏အဖြစ်သို့။ နအာပါဒိတော၊ မရောက်စေအပ်သေး။ [အပ္ပဟိနော
ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] တသ္မ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ပဋိဆာနုသယောပိ၊
ကိုလည်း။ အပ္ပဟိနော၊ မပယ်အပ်သေး။ ဣတိဝေ၊ သို့။ အတ္ထော၊ ကို။
ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

၁၂၂ ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာဠီကာ [အနုသယ

စ၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ တေသု၊ ထိုကမရာဂါနုသယ ပဋိ
 သာနုသယတို့တွင်။ ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ဧကော၊ တပါးသော
 အနုသယကို။ အပ္ပဟိနော၊ မပယ်အပ်သေး။ တဿ၊ ၏။ ဝါ၊ သည်။
 ဣတရောပိ၊ အခြားသော အနုသယသည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ အပ္ပဟိ
 နောဝ၊ သာ၊ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

(အာမန္တာတိ၊ ရှိ။) ယဒိ (ဝုတ္တံ၊) အကယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သည်၏
 ဖြစ်အံ့။ ဧဝံ (သတိ၊) သော်။ ဥပရိ၊ သော။ ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရေ၊ ခွံ။ ယဿကမ
 ရာဂါနုသယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ ပဋိသာနုသယော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆိတု၊
 ရှိ။ အာမန္တာတိ၊ ဟူသော။ ယံ၊ အကြင် ပဋိဝစနအဖြေကို။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
 တတ္ထ၊ ထိုပဋိဝစနအဖြေ၌။ ကထံ၊ သို့။ အတ္ထော၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။
 ဂဟေတဗ္ဗော၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ တတ္ထာပိ၊ ထိုပဋိဝစန
 အဖြေ၌လည်း။ အပ္ပဟိနဝသေနော၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသည်၏အစွမ်း
 ဖြင့်သာလျှင်။ (အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၊ ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) ဝါ၊
 တနည်းကား။ ဥပ္ပတ္တိပစ္စယော၊ ကာမရာဂ စသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း
 သည်။ သတိ၊ သော်။ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ကာမရာဂစသည်တို့၏ဖြစ်ခြင်း၏။ ဝါ၊ ကို။
 အနိဝါရိတဝသေန၊ မတားမြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ (အတ္ထော
 ဂဟေတဗ္ဗော။)

[ဟိ၊ ဥပမာဆောင် ထင် အောင် ပြ ဦး အံ့။ စိတ္တကမ္မာဒီနိ၊ ဆန်း
 ကြယ်သော ပန်းချီ ဆေးရေးမှု အစရှိသည်တို့ကို။ အာရဘိတု၊ စသည်
 အားထုတ်၍။ အပရိနိဋ္ဌိတကမ္မန္တာ၊ မပြီးစီးသေးသော အမှုရှိကုန်သော။
 စိတ္တကာရာဒယော၊ ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီဆေးရေးမှုကို ပြုလုပ်သူ အစရှိ
 သူတို့သည်။ တေသံကမ္မန္တာနံ၊ ထိုပန်းချီဆေးရေး အလုပ်တို့ကို။ အကရဏက္ခ
 ဏေပိ၊ ပြုဆဲမဟုတ်ရာ ခဏ၌လည်း။ မိတ္တသုဟဇ္ဇာဒိဟိ၊ မိတ်ဆွေချစ်ကျမ်း
 ဝင်သူ အစရှိသူတို့သည်။ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌဉာနော၊ မြင်အပ်မြင်အပ်ရာအရပ်၌။ ဣမေ
 သု ဒိဝသေသု၊ ဤနေ့တို့၌။ ကိံ၊ အဘယ် အလုပ်ကို။ ကရောထ၊ ပြုလုပ်
 သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ မေးအပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ၊) စိတ္တကမ္မာ
 ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီဆေးရေးအလုပ်ကို။ ကရောမ၊ ပြုနေကုန်၏။ ကဋ္ဌ

ယမက]

မဟာဝါရ ၁-အနုသယဝါရအဖွင့်

၁၂၃

ကမ္မံ၊ သစ်သားပန်းပုအလုပ်ကို။ ကရောမ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိယထာ၊ ပြောကြကုန်သကဲ့သို့။ [လုပ်ဆဲ မဟုတ်သော်လည်း ပစ္စုပ္ပန်ဖြင့် ပြောကြကုန်သကဲ့သို့။] တေ၊ ထိုပန်းချီပန်းပု ထုလုပ်သူတို့သည်။ တသ္မိ၊ ခဏေ၊ ထိုပြောရာခဏ၌။ ကိဉ္ဇာပိနကရောန္တိ၊ အကယ်၍ကား ပြုဆဲ မဟုတ်ပါကုန်။ ပန၊ ထိုသို့ ပြုဆဲမဟုတ်ပါကုန်သော်လည်း။ အဝိစ္ဆန္တကမ္မန္တတ္တာ၊ မဖြစ်အပ်သော အလုပ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ မပြီးပြတ်သေးသော အလုပ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကတဓဏဉ္စ၊ ပြုအပ်ရာ ခဏကို၎င်း။ ကတ္တဗ္ဗဓဏဉ္စ၊ ပြုထိုက်ရာ ခဏကို၎င်း။ ဥပါဒါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ကပ်ယူ၍။ ကရောန္တိယေဝနာမ၊ ပြုလုပ်ဆဲမည်သည်သာ။ ဟောန္တိယထာ၊ သို့။

ဝေမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ယမှိသန္တာနေ၊ အကြင်ခန္ဓာအစဉ်၌။ အနုသယာ၊ တို့ကို။ အပ္ပဟိနာ၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးကုန်။ ဝါပန၊ ထို့ပြင် တနည်းကား။ ယမှိသန္တာနေ၊ ၌။ နေသံ၊ ထိုအနုသယတို့၏။ ဥပ္ပတ္တိပစ္စယေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ဥပ္ပတ္တိ၊ ကို။ အနိဝါရိတာ၊ မတားမြစ်အပ်။ တတ္ထ၊ ထိုခန္ဓာအစဉ်၌။ အနုပ္ပဇ္ဇနက္ခဏေပိ၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ရာ ခဏ၌လည်း။ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌ ဖြစ်ဘူးသည်ကို၎င်း။ ကာလန္တရေ၊ တပါးသောကာလ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇနကဉ္စ၊ ဖြစ်လတံ့သည်ကို၎င်း။ ဥပါဒါယ၊ ၍။ ယဿ၊ ၏။ ကာမရာဂါနုသယေ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ထိုက်၏။ တဿ၊ ၏။ ပဋိဗ္ဗာနုသယေ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝနာမ၊ ဖြစ်ထိုက်သည် မည်သည်သာ။ ဣတိဝေ၊ သို့။ အတ္ထော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗေ၊ ၏။ ဣတော၊ ဤဝိသဇ္ဇနမှ။ ပရေသု၊ တပါးကုန်သော။ ဝေရူပေသု၊ ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ယေဝ၊ ပင်။ နယော၊ တည်း။

နောစ တဿာတိဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ အနာဂါမိဿ၊ ၏။ ကာမရာဂဗျာပါဒါနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ အနဝသေသတော၊ အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်။ ပဟိနတ္တာ၊ ပယ်အပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ တိဏ္ဍပုဂ္ဂလာနန္တိ၊ ကား။ ပုထုဇ္ဇန သောတာပန္န သကဒါဂါမိနံ၊ တို့၏။ (မာနာနုသယောစ အနုသေတိ) [ယဿဝါပနမာနာနုသယော အနုသေတိ တဿ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ၊ ဟူသောပုစ္ဆာ၏။ “တိဏ္ဍပုဂ္ဂ

လာနံ”ဟူသော အာရုံဖြစ်သည်။] ဒိန္နပုဂ္ဂလာနန္တိ၊ ကား။ သောတာပန္န သကဒါဂါမိနံ၊ တို့၏။ (ကမရာဂါနုသယော အနုသေတိ၊) [ယသ ကမရာဂါနုသယော အနုသေတိ တသ ဒိဋ္ဌာနုသသော အနုသေတိ-ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ “ဒိန္နပုဂ္ဂလာနံ”ဟူသော အာရုံဖြစ်သည်။] ပရတော၊ နောက်၌။ ဝေရူပေသု၊ ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော။ ဌာနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဝေဝေဝ- နယော၊ တည်း။

၁၄။ ဩကာသဝါရဿ၊ ၏။ ပဌမ ဒုတိယ ပုစ္ဆာသု၊ တို့၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကမရာဂါနုသယော၊ သည်။ ကမဓာတုယာ၊ ကမဓာတ်၏။ (အဋ္ဌကထာအလို) ဝါ၊ ကမဓာတ်၌။ (ဋီကာအလို) ဒီသု၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာသု၊ သုခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့၌။ အနုသေတိ၊ ၏။ ပဋိသန္ဓေ သယော၊ သည်။ ဒုက္ခဝေဒနာယ၊ ၌။ (အနုသေတိ၊) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နောတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိသေဓော၊ တားမြစ်ခြင်းကို။ (ဘဂဝတာ) ကတော၊ တတိယပုစ္ဆာယံ၊ တတိယပုစ္ဆာ၌။ (ယတ္ထ ကမရာနုသယော အနုသေတိ တတ္ထ မာနာနုသယော အနုသေတိ-ဟူသောပုစ္ဆာ၌။) ဥဘိန္ဒမိ၊ နှစ်ပါးစုံ သော ကမရာဂါနုသယံ မာနာနုသယတို့၏လည်း။ ကမဓာတုယာ၊ ၌။ ဒီသု၊ ကုန်သော။ ဝေဒနာသု၊ သုခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့၌။ အနု သယနတော၊ ကိန်းခြင်းကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိဝစနံ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) ဒိန္နံ။ ပန၊ ကား။ ရူပဓာတု၊ အရူပဓာတုယော၊ ရူပဓာတ်၊ အရူပ ဓာတ်တို့သည်။ [ဥပ္ပတ္တိဌာနံနှင့် အရထူသောကြောင့် ရူပဓာတု၊ အရူပဓာ တုယော-ဟု ပဌမန္တရိုမ္မ ကောင်းသည်။ ရှေးနိဿယ၌လည်း ပဌမန္တပင် ရှိသည်။] မာနာနုသယဿ၊ ၏။ ကမရာဂါနုသယေန၊ နှင့်။ ‘သဒ္ဓိ’၊ ကွ။ အသာဓာရဏံ၊ မဆက်သံသော။ ဥပ္ပတ္တိဌာနံ၊ ဖြစ်ရာဌာနတည်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နောစတတ္ထ ကမရာဂါနုသယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသော အနုသယတို့၏။ ဥပ္ပတ္တိဌာန ဝါရံ၊ ကို။ ဩလောကေတွာ၊ ၍။ သာဓာရဏာသာဓာရဏံ၊ သာဓာရဏ၊ အသာဓာရဏဖြစ်သော။ ဥပ္ပတ္တိဌာနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

၂၀။ ဒုကမ္မလက ပုစ္ဆာယံ၊ ဒုကမ္မလက ပုစ္ဆာ၌။ (အနုသယ ၂-ပါး အပေါင်းဟူသော မူလရှိလော ပုစ္ဆာ၌။) ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကမရာဂ

ယမက]

မဟာဝဂ် ၁-အနုသယဝဂ်အဖွင့်

၁၂၅

ပဋိသန္ဓေသယာ၊ တို့သည်။ ကေသိဉ္ဇာနေပိ၊ တခုသော ဌာန၌လည်း။
 နဥပုဇ္ဈန္တိ၊ မဖြစ်နိုင်ကုန်။ ကေမေပိ၊ တခုသော တရားကိုလည်း။ အာရမဏံ၊
 ကို။ နကဏေန္တိ၊ မပြုကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နတ္ထိတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိက္ခေပေါ၊
 ပယ်ခြင်းကို။ ကတော၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်လက်ကား။ ဧတ္ထ၊
 ဤဒုကမ္မလကပုစ္ဆာ၌။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်တည်း။
 ယသ္မိံ၊ အကြင်ဌာန၌။ ဒေ၊ ကုန်သော။ ဣမေအနုသယာ၊ ဤကာမရာဂါ
 နုသယပဋိသန္ဓေသယာတို့သည်။ အနုသယေယျ၊ ကိန်းကုန်ရာ၏။ တံဌာန
 မေ၊ ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိသန္ဓေသယ ၂-ပါးလုံးတို့၏ ကိန်းရာ လိုဌာန
 သည်ပင်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ [စာအုပ်တို့၌ ကတ္တဟု ပါဌ်ပျက်
 နေသည်။] တတ္ထ မာနာနုသယော အနုသေတိတိ၊ ဟူသော။ အယံပုစ္ဆာ၊ ဤ
 ပုစ္ဆာသည်။ အပုစ္ဆာယောပုစ္ဆာမဟုတ်သည်သာ။ ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။
 (အဓိပ္ပာယ်ော၊ တည်း။) အညေသု၊ အခြားကုန်သော။ ဝေရူပေသုပိ၊
 ဤသို့သဘောရှိသော ဌာနတို့၌လည်း။ ဧသေဝနယော၊ တည်း။

၂၇။ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရေ၊ ၌။ စတုန္တန္တိ၊ ဟူသည်ကား။ ပုထုဇ္ဇန
 သောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိနိ၊ ပုထုဇဉ်သောတာပန်သကဒါဂါမိ၊
 အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (သန္တာန်၌။) (အနုသေတိ။)

၃၆။ ပဋိလောမနယေ၊ ၌။ ယသကမရာဂါနုသယော နာနုသေ
 တိတိ၊ ဟူသော။ အယံပုစ္ဆာ၊ သည်။ အနာဂါမိ၊ အနာဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။
 ဂဟေတွာ၊ ၍။ ပုစ္ဆာ၊ မေးကြောင်းပုစ္ဆာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။
 [ရှေးစာအုပ်တို့၌ “ပုစ္ဆာတိ” ဟု ရှိသည်။ ထိုစာရှိအတိုင်း အနက်ပေးမှ
 အဓိပ္ပာယ်ရ၍ ထိုအတိုင်း ပေးလိုက်ပါသည်။ ရှေးနိဿယ၌ကား ပုစ္ဆာတိ
 ဟူသောပါဌ်ကို တွေ့ရ၍ “အယံပုစ္ဆာ (ဣမာယ ပုစ္ဆာယ) ဖြင့်။ ဝါ-အယံ
 ပုစ္ဆာကို။” ဟု ပေးထားသည်။]

၅၆။ ဒိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ သဗ္ဗတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော နာနုသေတိတိ၊
 ကား။ အနာဂါမိအရဟန္တာနံ၊ အနာဂါမိ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌။
 (နာနုသေတိ။) စာဆက်။ ကာမဓာတုယာတိသု ဝေဒနာသုတိ (ဧတ္ထ)၌။
 ဝေဒနာဂ္ဂဟဏေန၊ ဝေဒနာသဒ္ဓါဖြင့်။ ဝေဒနာ သမ္ပယုတ္တကာနမ္ပိ၊ ဝေဒနာ

သမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၎င်း။ တေသံ၊ ထိုဝေဒနာသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏။
ဝတ္ထာရမဏာနမ္ပိ၊ ဝတ္ထုအာရုံတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ သဗ္ဗေသမ္ပိ၊ အလုံးစုံလည်း
ဖြစ်ကုန်သော။ ကာမာဝစရဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ဂဟဏံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။
အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အနုသယဝါရေ၊ ဌှံ။ ဝိနိစ္ဆယံကထာ၊ တည်း။

အနုသယဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ။)

၂-သာနုသယဝါရအဖွင့်

၆၆-၁၃၁။ ပန၊ ကား။ သာနုသယဝါရေ၊ ဌှံ။ ယော ကာမရာဂါနုသ
ယေန သာနုသယောတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဧကန္တရိကဇရာဒိရောဂေန၊ အကြား
၌ မဖျားရာ တရက်ရှိသော ဖျားခြင်းအစရှိသော ရောဂါဖြင့်။ ဝါ၊ တရက်
ခြားဖျားခြင်း အစရှိသော ရောဂါဖြင့်။ အာဗာဓိကော၊ လွန်စွာနှိပ်စက်
တတ်သော ရောဂါရှိသည်။ (ဟုတွာ) ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ တမ္ဘာ
ရောဂါ၊ ထိုရောဂါမှ။ နမုစ္ဆတိ၊ မလွတ်သေး။ တာဝ၊ ထိုရောဂါမှ မလွတ်
သမျှ ထိုကာလပတ်လုံး။ တဿရောဂဿ၊ ၏။ အနုပ္ပတ္တိက္ခဏေပိ၊ ဖြစ်ရာ
မဟုတ်သော ခဏ၌လည်း။ သရောဂေါယေဝနာမ၊ ရောဂါနှင့်တကွဖြစ်သူ
မည်သည်သာ။ ဟောတိယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ သသံကိလေသဿ၊ သံကိ
လေသနှင့်တကွဖြစ်သော။ ဝဇ္ဇဂါမိသတ္တဿ၊ ဝဋ်၌ကျင်လည်သောသတ္တဝါ၏။
ယာဝ၊ လောက်။ အရိယမဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ အနုသယာ၊ တို့သည်။ သမုဉ္ဇဂါတံ၊
အကြွင်းမဲ့ ပယ်နှုတ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ နဂစ္ဆန္တိ၊ မရောက်ကုန်သေး။
တာဝ၊ ထိုမရောက်သေးသမျှကာလပတ်လုံး။ တေသံ အနုသယာနံ၊ တို့၏။
အနုပ္ပတ္တိက္ခဏေပိ၊ ဖြစ်ရာမဟုတ်သော ခဏ၌လည်း။ သာနုသယောယေဝ
နာမ၊ အနုသယနှင့်တကွ ဖြစ်သည်သာလျှင်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝေ
ရူပံ-သော။ သာနုသယတံ၊ သာ နုသယ၏ အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယံ၊ ရှိ။
အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ၊ ဤ သာနုသယဝါရ၌။
သေသံ၊ ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်။ အနုသယဝါရသဒိသမေဝ၊ အနု
သယဝါရ၌ ပုဒ်အပေါင်းနှင့်တူသည်သာ။

ယမက]

၂-သာနုသယဝါရအဖွင့်

၁၂၇

ပန၊ အထူးကား။ ဩကာသဝါရေ ဌ။ ရူပဓာတုယံ ။ပေ။ သာနုသယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တေ၊ ဟောတော်မူအပ်သော်။ တာသုဓာတုသု၊ ထိုရူပဓာတ်၊ အရူပဓာတ်တို့၌။ ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ သာနုသယတာ၊ နုသသာနုသယ၏ အဖြစ်သည်။ ပညာယေယျ၊ ထင်ရှားရာ၏။ အနုသယဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ၊ ဖြစ်ရာဌာနသည်။ နပညာယေယျ၊ မထင်ရှားရာ။ စ၊ ဆက်။ အနုသယဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဒဿနတ္ထံ၊ ဖြစ်ရာဌာနကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ အယံဝါရော၊ ဤသာနုသယဝါရကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေ၊ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတောမာနာနုသယေန သာနုသယောတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။ [“ဧတ္ထ” နေရာ၌ “တတော”ဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ။] ဟိ၊ လဒ္ဓဂုဏ်ကိုပြအံ့။ ဧဝံ၊ ဤသို့ တတောမာနာနုသယေန သာနုသယော-ဟု ဟောတော်မူခြင်းသည်။ သတိ၊ ဖြစ်လသော်။ တတောဓာတုဒ္ဓယတော၊ ထိုရူပဓာတ်၊ အရူပဓာတ်ဟူသော ဓာတ် ၂-ပါးအပေါင်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နေန၊ သော။ မာနာနုသယေန၊ အားဖြင့်။ သာနုသယော၊ အနုသယနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ အနုသယဿ၊ ၏။ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြအပ်တော်မူသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ [ထိုဓာတ် ၂-ပါးကြောင့် ဖြစ်သော မာနာနုသယဟု ဆိုသဖြင့် ထိုဓာတ် ၂ ပါးသည် မာနနုသယ၏ ဌာနဖြစ်ခဲ့ရာဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြနိုင်သည်ဟူလို။]

ပန၊ ဆက်။ ဣမဿပဉ္စဿ၊ ဤစတုတ္ထ ပြဿနာ၏။ [ယတောဝါပန မာနာနုသယေန သာနုသယော တတော ကာမရာဂါနုသယေန သာနုသယောဟူသော စတုတ္ထပြဿနာ၏။] အတ္ထေ၊ ကို။ အဝုတ္တေ၊ မဖွင့်ဆိုအပ်သော်။ အာဒိပဉ္စဿ၊ အစဖြစ်သော ပြဿနာ၏။ (ယတော ကာမရာဂါနုသယေန သာနုသယော တတော ပဋိသန္ဓာနုသယေန သာနုသယောဟူသော ပဌမပြဿနာ၏။) အတ္ထော၊ သည်။ ပါကဋ္ဌော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဌမံ၊ စွာ။ နဝုတ္တော၊ မဖွင့်ဆိုအပ်။ [ပဌမ ပြဿနာကို ရှေးဦးစွာ ဖွင့်သော်လည်း အဓိပ္ပာယ်မထင်ရှားသောကြောင့် ပဌမ ပြဿနာကို ရှေးဦးစွာ မဖွင့်ဆိုအပ်။] တသ္မာ၊ ထိုသို့ ရှေးဦးစွာ မဖွင့်ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သော၊ ထို ပဌမပြဿနာ၏ အနက်ကို။ ဧဝံ၊ ဤ

၁၂၈

ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာသီကာ

[အနုသယ

ဆိုအပ်လတံသောနည်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗျော၊ ဇာ၊ (ကိံ၊နည်း။) ယတော
 ကာမရာဂါနုသယေနာတိ၊ကား။ ယတော၊ အကြင်ကာမဓာတ် သုခဝေဒနာ
 ဥပေက္ခာဝေဒနာ ၂-ပါးအပေါင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နေန-သော၊ ကာမရာဂါ
 နုသယေန၊ အားဖြင့်။ သာနုသယော၊ သည်။ (ဟောတိ။) သော၊
 ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တတော၊ ထိုကာမဓာတ် ဝေဒနာ ၂-ပါး အပေါင်း
 ကြောင့်။ ဥပ္ပန္နေန၊ သော။ ပဋိသန္ဓသယေနပိ၊ အားဖြင့်လည်း။ သာနု
 သယော၊ သည်။ (ဟောတိ) ကိံ၊ ဖြစ်သလော။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝေဒိ
 တဗျော)။

ပန၊ ဆက်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ခန္ဓ၊ ကုန်သော။ ဇေတ၊ ဤကာမရာဂါနု
 သယ ပဋိသန္ဓသယတို့သည်။ ဧကသ္မာ ဌာနာ၊ တခုသောဌာနမှ။ (ကာမ
 ဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု ဟူသောဌာန၊ သို့မဟုတ် ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ
 ဟူသောဌာနမှ။) နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ ၂ ပါးသော အနုသယတို့၏
 တခုသောဌာနမှ မဖြစ်နိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ နောတိ၊ ဟူသော။
 ပဋိသေခော၊ တားမြစ်ခြင်းကို။ (ဘဂဝတာ) ကတော၊ ပြီ။

အရဟာ သဗ္ဗတ္တာတိ၊ ကား။ အရဟာ၊ သည်၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု၊ အလုံးစုံ
 သော တရားတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇနကေန၊ ဖြစ်သော။ ကေနစိ၊ သော၊ အနု
 သယေန၊ အားဖြင့်၊ နိရာနုသယော၊ အနုသယမရှိသည်။ (ဟောတိ)ဣတိ၊
 ကြောင့်။ ဣမိနာ အတ္ထဝသေန၊ ဤအနက်၏ အစွမ်းဖြင့်။ နိပ္ပဒေသဌာ
 နေသု၊ အစိတ်အပိုင်းမရှိသော ဌာနတို့၌။ [သဗ္ဗတ္ထကို နိပ္ပဒေသဟုဆိုသည်
 “အစိတ်အပိုင်းမရှိ” ဟူသည် အလုံးစုံပင်တည်း] “ဘုမ္မဝစနမေဝ၊ သတ္တမိ
 ဝိဘတ်ကိုသာ။ (သဗ္ဗတ္ထ ဟု သတ္တမိဝိဘတ်ကိုသာ)” ကတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊
 ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဣမိနာ ဥပါယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာ
 ဝိသဇ္ဇနတို့၌။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗျော၊ ဇာ၊ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။
 [ဤဝါရ၌ ပါသော အဓိပ္ပာယ်များကို ပါဠိတော်နှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်မှ
 နားလည်နိုင်မည်]။

သာနုသယဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

ယမက]

၃-ပဇဟနဝါရအဖွင့်

၁၂၉

၃-ပဇဟနဝါရအဖွင့်

၁၃၂-၁၉၇။ ပဇဟနဝါရေ၊ ဌ။ ပဇဟတိတိ၊ ဟူသည်ကား။ တေန၊ တေန မဂ္ဂေန၊ ထိုထိုမဂ်ဖြင့်။ ပဟာနပရိညာဝသေန၊ ပဟာနပရိညာ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဇဟတိ၊ ပယ်စွန့်၏။ အာယတိ၊ နေ၍အခါ၌။ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ၊ ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်သို့။ အာပါဒေတိ၊ ရောက်စေ၏။ အာမန္တာတိ၊ ဟူသောစကားသည်။ အနာဂါမိမဂ္ဂဌ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဌပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ချီ။ ပဋိဝစနံ၊ အတုန်ပြန်၍ ပြောဆိုကြောင်းစကားတည်း။ တဒေကဌံ ပဇဟတိတိ၊ ဟူသောစကားကို။ ပဟာနေကဌတံ၊ ပယ်အပ်သည်အဖြစ်ဖြင့် တဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်သည်ကို။ သန္ဓာယ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ နောတိ၊ နောဟု တားမြစ်ခြင်းသည်။ အရဟတ္တမဂ္ဂဌ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ချီ။ ပဋိသေဓော၊ တားမြစ်ခြင်းတည်း။ ယတော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိတိ၊ ဟူသော ပါဠိရပ်၏။ ယတော၊ အကြွင်ကာမဓာတ် ဝေဒနာ၂-ပါးကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ၊ ဖြစ်ထိုက်သော။ ကာမရာဂါနုသယံ၊ ကို။ ပဇဟတိ၊ ပယ်ဆဲ။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

အဋ္ဌမကောတိကား။ အရဟတ္တဖလဌ တော၊ အရဟတ္တဖလဌပုဂ္ဂိုလ်မှ။ ပဌာယ၊ ချီ။ ပစ္စောရောဟနဂဏနာယ၊ တဖန်အောက်သို့သက်၍ ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ (နောက်ပြန်ရေတွက်ခြင်းဖြင့်) ဂဏိယမာနေ၊ ရေတွက်အပ်သော်။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌော၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဋ္ဌမကောနာမ၊ အဋ္ဌမကမည်၏။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ ဒက္ခိဏောယျဂဏနာယံ၊ ဒက္ခိဏေယျ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရေတွက်ခြင်း အားဖြင့်။ အရဟာ၊ သည်။ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျတ္တာ၊ မြတ်သော ဒက္ခိဏေယျ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဌမော၊ ပဌမတည်း။ အရဟတ္တ မဂ္ဂဌော၊ သည်။ ဒုတိယော၊ တည်း။ အနာဂါမိ၊ အနာဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တတိယော၊ တည်း။ ပေ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌော၊ သည်။ အဋ္ဌမော၊ တည်း။ သော၊ ထိုသောတာပတ္တိမဂ္ဂဌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဣ၊ ဤပဇဟနဝါရ၌။ အဋ္ဌမကောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဝါ၊ တနည်း။ သော၊ ဤအဋ္ဌမကော ဟူသော အမည်သည်။ တဿ၊ ထို သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ နာမသညာယေဝ၊ မှတ်သား

ကြောင်း အမည်သာတည်း။ [စေဖြင့် ဒက္ခိဏေယျဂဏန အားဖြင့် အဋ္ဌ
မကမည်သည်ကို ကန့်] ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။

‘အနာဂါမိမဂ္ဂသမဂီဉ္စ အဋ္ဌမကဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာတိ၊ ကာမး။
ပုထုဇ္ဇေန၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကံ။ သေက္ခာ သေက္ခာ၊ သေက္ခ
အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ (အနာဂါမိမဂ္ဂသမဂီ၊ ‘အဋ္ဌမကပုဂ္ဂိုလ်တို့မှတစ်ပါး
သော သေက္ခ အသေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်) ကာမရာဂါနုသယဉ္စ နပ္ပဇဟန္တိ
ဝိစိကိစ္ဆာနုသယဉ္စ နပ္ပဇဟန္တိ)။ ဟိ၊ ချဲ့။ တေသု၊ ထိုပုထုဇဉ်နှင့်တကွဖြစ်
သော သေက္ခ အသေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ ပုထုဇ္ဇေန၊ သည်။ ပယာန
ပရိညာယ၊ ပဟာနပရိညာ၏။ အဘာဝေန၊ ကြောင့်။ နပ္ပဇဟတိ၊ ပယ်စွန့်
ဆဲမဟုတ်။ သေသာ၊ ပုထုဇဉ်မှကြွင်းသော သေက္ခ အသေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်တို့
သည်။ တေသံ အနုသယာနံ၊ ထိုကာမရာဂါနုသယ ဒိဋ္ဌာနုဘယတို့၏။ ဝါ၊
တို့ကို၊ ပဟိနတ္တာ၊ ပယ်အပ်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ (နပ္ပဇဟန္တိ)။

ဒိန္နံ မဂ္ဂသမဂီနန္တိ၊ ဟူသောပါဠိရပ်၏။ ဒေ၊ ၂-ပါးကုန်သော။
မဂ္ဂသမဂီနော၊ အရဟတ္တမဂ် အနာဂါမိမဂ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်
တို့ကို။ ထပေထွာ၊ ထား၍။ (အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ ကာမရာဂါနုသယဉ္စ
နပ္ပဇဟန္တိ ဘဝရာဂါနုသယဉ္စ နပ္ပဇဟန္တိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ဣမိနာ
နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနတို့၌။ အတ္ထဝိနိစ္ဆ
ယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဇဟနဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၄-ပရိညာဝါရအဖွင့်

၁၉၀-၂၆၃။ ပရိညာဝါရေ ဌံ။ ပရိဇာနာတိတိ၊ ဟူသည်ကား။
တိဟိ၊ ကုန်သော။ ပရိညာဟိ၊ ပရိညာတို့ဖြင့်။ ပရိဇာနာတိ၊ ပိုင်းခြား
၍သိ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤပရိညာဝါရ၌။ သေသံ၊ ကြွင်းသော အစိအရင်သည်။
ဟေဋ္ဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။ ဟိ၊
မှန်။ အယမ္ဗိဝါရော၊ ဤပရိညာဝါရကိုလည်း။ ပဇဟနဝါရောဝိယ၊ ကဲ့သို့။

ယမက]

၅-ပဟိနဝါရအဖွင့်

၁၃၁

မဂ္ဂဋ္ဌာနညော၊ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သာ။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဝိသဇ္ဇိတော၊
ဖြေတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပရိညာဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၅-ပဟိနဝါရအဖွင့်

၂၆၄-၂၇၄။ ပဟိနဝါရေ ခွံ။ ဖလဋ္ဌဝသေနော၊ ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်နှင့်
စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ ဒေသနာ၊ ကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓါ၊ အားထုတ်
တော်မူအပ်ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ)၊ ကြောင့်။ အနာ
ဂါမိဿ၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဥဘောပိ၊ နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။
ဧတေ အနုသယာ၊ ဤကမရာဂါနိသယ ပဋိသန္ဓေသယတို့ကို။ ပဟိနာ၊
ပယ်အပ်ကုန်ပြီ။ တသွာ၊ ကြောင့်။ အာမန္တာတိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

၂၇၅-၂၉၆။ ဩကာသဝါရေ ခွံ။ ယတ္ထ ကမရာဂါနိသယော
ပဟိနော တတ္ထ ပဋိသန္ဓေသယော ပဟိနောတိ၊ ဟူ၍။ ပုစ္ဆိတော၊ မေး
တော်မူ၍။ နဝတ္ထဗ္ဗော ပဟိနောတိဝါ အပ္ပဟိနောတိဝါတိ၊ ဟူ၍။
(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီတံ၊ ထိုစကားကို၊ ကသွာ၊ ကြောင့်။
(ဝုတ္တံ၊နည်း)။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဿ၊ ဖြစ်ရာ
ဌာန၏။ အသာဓာရဏတ္တာ၊ မဆက်ဆံသည်၏ အဖြင့်ကြောင့်။ (ဝုတ္တံ၊ ပြီ။
ဣတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိ၊ ချဲ့။ ကမရာဂါနိသယဿ၊ ၏။
ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ၊ ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော ကမဓာတ် ဝေဒနာနှစ်ပါးသည်။ အညံ၊

၁။ ဖလဋ္ဌဝသေနော။ ။ပဟိနံ၌ ပ-ဟာ+တပစ္စည်းတည်း၊ ထိုတပစ္စည်း
သည် အတိတ်အနက်ကို ဟော၏။ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်သည် ပယ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်သာ ဖြစ်၏။
ဖလဋ္ဌဖြစ်မှပယ်ပြီး အတိတ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ဖလဋ္ဌဝသေနော အာ
ရဒ္ဓါ” ဟုဆိုသည်။ ဖလဋ္ဌဝသေနော၌ ဝေဖြင့် မဂ္ဂဋ္ဌကိုသာကန့်။ထိုဝေဖြင့် ပုထု
ဇဉ်ကို မကန့်ဟုမှတ်ပါ။ ထိုသို့ပုထုဇဉ်တို့ကို မကန့်သောကြောင့်ပင် “ယဿ
ကမရာဂါနိသယော အပ္ပဟိနော၊တဿ ဝိစိကိစ္ဆာ နိသယော အပ္ပဟိနောတိ
“အာမန္တာ” ဟု ပုထုဇဉ်ကိုသာ အရကောက်ရသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကို ဟော
တော်မူသည်။

ပဋိဃာနုသယ၏ ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာမှ တမျိုးတခြားတည်း။
ပဋိဃာနုသယ။ ၏။ (ဥပ္ပတ္တိဌာနံ၊ ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာ
သည်) အညံ၊ ကာမရာဂါနုသယ၏ ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော ကာမဓာတ် ဝေဒ
နာနှစ်ပါးမှ တမျိုးတခြားတည်း။ စ၊ ဆက်။ အဘာဝိတမဂ္ဂဿ၊ မိမိသန္တာန်၌
ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ယတ္ထ၊ အကြင်ကာမဓာတ် အစ
ရှိသော ဥပ္ပတ္တိဌာန၌။ အနုသယော၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ မဂ္ဂေ၊ မဂ်ကို။
ဘာဝိတေ၊ ဖြစ်စေအပ်သော်။ တတ္ထေ၊ ထိုကာမဓာတ် စသော ဥပ္ပတ္တိ
ဌာန၌ပင်။ သော၊ ထိုအနုသယသည်။ ဝါ၊ ကို။ ပဟိနောနာမ၊ ပယ်အပ်ပြီး
မည်သည်။ ဇဟာတိ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုကာမရာဂါနုသယဌာန ပဋိဃာနုသယ
ဌာနတို့တွင်။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကာမရာဂါနုသယဌာနေ၊ ကာမရာဂါ-
နုသယ၏ ကိန်းရာဌာန၌။ (ကာမဓာတ် ဝေဒနာ ၂-ပါး၌။) ပဋိဃာနု-
သယော၊ သည်။ နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ ပဋိဃာနုသယဌာနေ၊ ပဋိဃာ-
နုသယ၏ ကိန်းရာဌာန၌။ (ဒုက္ခဝေဒနာ၌။) ကာမရာဂါနုသယော၊ သည်။
န(ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုကာမဓာတ်ဝေဒနာနှစ်ပါး
၌။ သော၊ ထိုပဋိဃာနုသယကို။ ပဟိနောတိဝါ၊ ပယ်အပ်ပြီဟူ၍၎င်း။
အပ္ပဟိနောတိဝါ၊ မပယ်သေးဟူ၍၎င်း။ နဝတ္ထဗ္ဗော၊ မဆိုထိုက်။ ဟိ၊ မှန်။
သော၊ ထိုပဋိဃာနုသယကို (နဝတ္ထဗ္ဗော၌ စပ်။) အတ္တနော၊ ၏။ ယသ္မိ-
ဥပ္ပတ္တိဌာနေ၊ ၌။ ကာမရာဂါနုသယော၊ ကို။ ပဟိနော၊ ပြီ။ တသ္မိ၊
ထိုကာမရာဂါနုသယ၏ ပယ်အပ်ရာ ဥပ္ပတ္တိဌာန၌။ အပ္ပဟိနတ္တာ၊ မပယ်
အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုကာမရာဂါနုသယ၏ ဥပ္ပတ္တိဌာန၌။
ပဟိနော၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ နဝတ္ထဗ္ဗော၊ ထိုက်။ ကာမရာဂါနုသယဿ၊
၏။ ယံ ဥပ္ပတ္တိဌာနံ၊ သည်။ (အတ္ထိ။) တသ္မိ၊ ထိုကာမရာဂါနုသယ၏
ဥပ္ပတ္တိဌာန၌။ အဋ္ဌိတတ္တာ၊ ပဋိဃာနုသယ၏ မတည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
တတ္ထ၊ ထိုကာမရာဂါနုသယ၏ ဥပ္ပတ္တိဌာန၌။ အပ္ပဟိနောတိ၊ မပယ်အပ်
ဟူ၍။ နဝတ္ထဗ္ဗော၊ ထိုက်။

ပန-ဆက်။ ယတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော ပဟိနော တတ္ထ မာနာနုသယော
ပဟိနောတိတ္ထေ၊ ဟူသော ဤပုစ္ဆာပါဠိရပ်၌။ သာဓာရဏဌာနံ၊ ကာမရာဂါ
နုသယ မာနာနုသယ ၂-ပါးလုံး၏ ဆက်ဆံရာဌာနကို (ကာမဓာတ် သုခ

ယမက]

၅-ပဟိနဝါရအဖွင့်

၁၃၃

ဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဟူသော ဌာနကို)၊ သန္တာယံ၊ ဤ။ အာမန္တာတိ၊
 ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ (ပဋိဝစနဝိသဇ္ဇနကို မိန့်တော်
 မူအပ်ပြီ)။ ဟိ၊ ချဲ့။ (တနည်း) ဟိ(ယသွာ)၊ ကြောင့်။ ကာမရာဂါနု
 သယော၊ သည်။ ကာမဓာတုယာ၊ ကာမဓာတ်၌၎င်း။ ဒွိသု၊ ကုန်သော။
 ဝေဒနာသု၊ သုခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့၌၎င်း။ [ဤကားဋီကာ အလို
 တည်း။ အဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် “ကာမဓာတုယာ၌” ဟု ပေး၍ ဒွိသု
 ဝေဒနာသု ၌ ဝိသေသနအာဓာရအဖြစ်ဖြင့် စပ်ရသည်။] အနုသေတိ၊ ၏။
 မာနာနုသယော၊ သည်။ တာသုစေဝ၊ ထိုကာမဓာတ် ဝေဒနာ ၂ ပါးတို့၌
 ၎င်း။ ရူပါရူပဓာတုသုစ၊ ရူပဓာတ်အရူပဓာတ်တို့၌၎င်း။ (အနုသေတိ။)
 သော၊ ထိုမာနာနုသယသည်။ (ဟောတိ၌စပ်)ဝါ၊ ကို။ (ပဟိနောနာမ၌စပ်)။
 အာသာဓာရဏဌာနံ၊ ကာမရာဂါနုသယနှင့် မဆက်ဆံသောဌာနကို။ (ရူပ
 ဓာတ် အရူပဓာတ်ဟူသော ဌာနကို။) ထပေတွာ၊ ဤ။ သာဓာရဏဌာနေ၊
 ကာမရာဂါနုသယနှင့် ဆက်ဆံသော ဌာန၌။ တေန၊ ထိုကာမရာဂါနုသယ
 နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ပဟိနောနာမ၊ ပယ်အပ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣမိနာနယေန၊
 ဖြင့်။ သဗ္ဗသ္မိမ္မိ၊ သော။ ဩကာသဝါရေ၊ ၌။ ပဟိနတာစ၊ ပဟိန၏ အဖြစ်
 ကို၎င်း။ နဝတ္ထဗ္ဗတာစ၊ နဝတ္ထဗ္ဗ၏ အဖြစ်ကို၎င်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ ပန၊
 ဆက်။ နတ္ထိတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတဌာနေသု၊ လာရာပငြိရပ်တို့၌။ ဝိနိစ္ဆယော၊
 အဆုံးအဖြစ်သည်။ ဟေဌာ၊ ၌။ ဝုတ္တသဒိသောဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသောအဆုံး
 အဖြစ်နှင့်တူသည်သာ။ [အောက် အနုသယဝါရအဖွင့်၌ “ဒုကမ္မလက
 ပုစ္ဆာယံ ယသ္မာ ။ပေ။ တသ္မာ နတ္ထိတိ ပဋိက္ခေပေါကတော” အစရှိသော
 အဆုံးအဖြစ်နှင့် တူသည်- ဟူလို။] ပုဂ္ဂလော ကာသဝါရော၊ သည်။
 ဩကာသဝါရဂတိကောဝ၊ ဩကာသဝါရ၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသောဖြစ်ခြင်းရှိ
 သည်သာ။

၂၉၇-၃၀၇။ ပဋိလောမနယေ၊- ပဋိလောမနယ၌။ (အရကောက်
 စာအုပ်တို့၌ ပစ္စနိက်ဟု ဆိုအပ်သော ပဋိလောမနယ၌) ယဿ ကာမရာဂါ
 နုသယော အပ္ပဟိနောတိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ပုထုဇ္ဇနသောတာပန္နသကဒါ
 ဂါမိဝသေန၊ ပုထုဇဉ် သောတာပန် သကဒါဂါမ်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်။

၁၃၄

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

[အနုသယ]

(ဘဂဝါ) ပုစ္ဆတိ၏။ ဟိ၊ ချေ။ (တနည်း) ဟိ (ယသွာ) ကြောင့်။ ဧဝံ၊ ကုန်သော။ ဣမေ အနုသယာ၊ ဤကာမရာဂါနုသယ ပဋိသန္ဓေသယတို့ကို။ ပုထုဇ္ဇနတော၊ မှ။ ပဌာယံ၊ စ၍။ ယာဝအနဂါမိမဂ္ဂဌာ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဌာ တိုင်အောင်။ ဆန္နံ၊ ကုန်သော။ ပုဂ္ဂလာနံ၊ တို့သည်။ ကိဉ္ဇာပိအပ္ပဟိနာ၊ အကယ်၍လည်း မပယ်အပ်ပါပေကုန်။ ပန၊ ထိုသို့ မပယ်အပ်ပါကုန်သော် လည်း။ ဣမ၊ ဤပဟိနဝါရဉ္စ။ ပရတော၊ ဉ္စ။ တိဏ္ဍံပုဂ္ဂလာနံ ခိန္နံ ပုဂ္ဂလာ နန္တိအာဒိဝစနတော၊ အစရှိသည်ကိုဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ မဂ္ဂဌာ၊ မဂ္ဂဌာ တို့ကို။ အနုဓိပ္ပေတော၊ အလိုမရှိအပ်ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ပုထုဇ္ဇန သောတာပန္န သကဒါဂါမိနောဝ၊ တို့ကိုသာ။ သန္တာယ၊ ၍။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ခိန္နံ ပုဂ္ဂလာနန္တိ၊ ကား။ သောတာပန္န သက ဒါဂါမိနံ၊ တို့သည်။ (ကာမရာဂါနုသယော အပ္ပဟိနောဉ္စိပ) ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ ပုဂ္ဂလဝါရေ၊ ဉ္စ။ ဝိနိစ္ဆယော၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၍။

၃၀၈-၃၂၉။ ပန၊ ကား။ ဩကာသပုဂ္ဂလောကာသဝါရာ၊ တို့ကို။ ဟေဌာ၊ ဉ္စ။ ဝုတ္တနယေနော၊ သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဟိနဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

၆- ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရအဖွင့်

၃၃၀။ ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရော၊ သည်။ အနုသယဝါရသဒိသောယော၊ အနု သယဝါရနှင့် တူသည်သာ။

၇- ဓာတုပုစ္ဆာဝါရအဖွင့်

၃၃၂-၃၄၀။ ဓာတုဝါရယ၊ ၍။ တာဝ၊ ဝိသဇ္ဇနဝါရမှရှေးဦးစွာ။ (ဝုတ္တော၊ ဟောတော်မူအပ်သော) ပုစ္ဆဝါရေ၊ ဉ္စ။ ကတိ အနုသယာ အနု သေန္တိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ကတိ၊ မည်မျှလောက်ကုန်သော။ အနုသယာ၊ တို့သည်။ သန္တာနံ၊ ခန္ဓာအစဉ်သို့။ အနုဂတော၊ အစဉ်လိုက်ကုန်သည်။ ဟုတော၊ ၍။ သယန္တိ၊ ကိန်းကုန်သနည်း။ ကတိ အနုသယာ နာနုသေန္တိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ကတိ၊ ကုန်သော။ အနုသယာ၊ တို့သည်။ သန္တာနံ၊ သို့။

ယမက]

၇-ဓာတုဝိသဇ္ဇနဝါရအဖွင့်

၁၃၅

အနုဂတော၊ ကုန်သည်။ ဟုတော၊ ရှိ။ နသယန္တိ၊ မကိန်းကုန်သနည်း။ ကတိ
 အနုသယာ ဘင်္ဂါတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ကတိ၊ ကုန်သော၊ အနုသယာ၊
 တို့သည်။ အနုသေန္တိ၊ ကုန်၏။ (ကတိ အနုသယာ) နာနုသေန္တိ၊ မကိန်း
 ကုန်။ ဣတိဝေ၊ သို့။ ဝိဘဇိတဗျာ၊ ဝေဘန်ထိုက်ကုန်သနည်း။ ဣတိ
 အတ္ထော၊ နက်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓာတုဝါရ၌။ သေသံ၊ သော။ ယံ၊ အကြင်စကား
 သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ သည်။ သိယာ၊ ၏။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ဟေဋ္ဌာ၊
 အောက်ဖြစ်သော၊ ပါဠိဝတ္ထာနေ၊ ၌။ ဝုတ္တမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

၇-ဓာတုဝိသဇ္ဇနဝါရအဖွင့်

၃၄၁-၃၄၉။ ပန၊ ကား။ အဿ၊ ထိုဓာတုဝါရ၏။ နိဒ္ဒေသဝါရေ၌။
 ကဿစိ သတ္တ အနုသယာ အနုသေန္တိတိ၊ ဟူသော စကားကို။ ပုထုဇ္ဇန
 ဝသေန၊ ပုထုဇဉ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ကဿစိ ပဉ္စာတိ၊
 ဟူသောစကားကို။ သောတာပန္နသကဒါဂါမိဝသေန၊ သောတာပန် သက
 ဒါဂါမိတို့နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်၏။ တေသံ၊ ထိုသောတာပန်
 သကဒါဂါမိတို့၏။ (သန္တာန်၌)၊ (အနုသေန္တိ၌စပ်) ဝါ၊ တို့သည်။ (ပဟိ
 နာ၌စပ်) ဒိဋ္ဌာနုသယောစ၊ ကိုရင်း။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယောစ၊ ကိုရင်း။
 ပဟိနာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဉ္စေဝ၊ ငါးပါးသော အနုသယတို့သည်
 သာ။ အနုသေန္တိ၊ ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုကဿစိ သတ္တ အနုသယာ အနုသေန္တိ
 အစရှိသော စကားရပ်၌။ အနုသယဝါရေ ၌။ အနုသေန္တိတိပဒဿ- ဟူ
 သောပုဒ်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ အတ္ထော၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဟူသောအနက်ကို။ ဂဟိတော
 ယထာ၊ ကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ ဣဓ၊ ဤဓာတုဝါရ၌။ (အနုသေန္တိတိပဒဿ
 ဥပ္ပဇ္ဇတိတိအတ္ထော) နဂဟေတဗျော၊ ယူတော်မူအပ်၊ ကသ္မာ၊ ကြောင့်၊
 (နဂဟေတဗျော-နည်း၊) တသ္မိခဏေ၊ ထိုခဏ၌။ အနုပ္ပဇ္ဇနတော၊ မဖြစ်
 ခြင်းကြောင့်။ (နဂဟေတဗျော)။ ဟိ၊ ချဲ့။ ကာမဓာတု၊ သို့။ ဥပပဇ္ဇန္တဿ၊
 ပဋိသန္ဓေအဖြစ်ဖြင့် ကပ်ရောက်သော သဘော၏။ ဝိပါကစိတ္တဉ္စ၊ ဝိပါက
 စိတ်သည်၎င်း။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပဉ္စ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်သည်၎င်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။
 အကုသလစိတ္တံ၊ သည်။ နိတ္တိ၊ မရှိ။ အနုသယာစ၊ တို့သည်လည်း။ အကု
 သလစိတ္တက္ခဏေ၊ အကုသိုလ်စိတ္တက္ခဏ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဝိပါက

၁၃၆

ယဲမကအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

[အနုသယံ

စိတ္တက္ခန္ဓော၊ ဦး။ န (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တသ္မိံ၊ ခဏ၊ ထိုဥပ
ပဇ္ဇန္တိ၊ ခဏ၌။ အနုပ္ပဇ္ဇနတော၊ ဥပါဒ် ဘင် အဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။
တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။ အတ္ထော၊ အနက်ကို။ (အနုသယဝါရ၌
ဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဟူသော အနက်ကို၊)
နဂဟေတဗ္ဗော၊ ထိုက်။

ပန၊ ပံရိဟာရ။ ပေ။ အံ။ ကထံ၊ ဖြင့်။ (အတ္ထော) ကို။ ဂဟေတဗ္ဗော
နည်း။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ဟူအပ်သော်။ (အတ္ထော)။
လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ တထာ၊ ထိုရနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ
အားဖြင့်။ (အတ္ထော)၊ ဂဟေတဗ္ဗော။ ကထဉ္စ၊ အဘယ် အခြင်းအရာအား
ဖြင့်။ (အတ္ထော)၊ လဗ္ဘတိ၊ နည်း။ အပ္ပဟိနဇ္ဈန၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေး
သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောအားဖြင့်။ (အတ္ထော လဗ္ဘတိ)။ ဟိ၊
ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့။ ရာဂဒေါသ မောဟာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။
အပ္ပဟိနတ္တာ၊ မပယ်အပ် ကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကုသလာ
ဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂ၊ ကုသိုလ်စိတ် အဗျာကတစိတ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသော။
ပုဂ္ဂလော၊ ကို။ သရာဂေါတိ၊ သရာဂဟူ၍၎င်း။ သဒေါသောတိ၊ ဟူ၍
၎င်း။ သမောဟောတိ၊ ဟူ၍၎င်း။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ မဂ္ဂ
ဘာဝနာယ၊ မဂ်ကိုဖြစ်စေခြင်းဖြင့်။ အပ္ပဟိနတ္တာ၊ ကြောင့်။ ပဋိသန္ဓိက္ခ
ဏေပိ၊ လည်း။ တဿတဿပုဂ္ဂလဿ၊ ထိုထို ဥပပဇ္ဇန္တိ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ တေတေ
အနုသယာ၊ တို့ကို။ အနုသေန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ကေဝလံ၊
သိခြင်းမဖက် သက်သက်။ နဝုစ္စန္တိ၊ ဆိုအပ်ကုန်သည် မဟုတ်သေး။ ပန၊
အဟုတ်ကား။ အပ္ပဟိနတ္တာ၊ ကြောင့်။ တေ၊ ထိုအနုသယတို့သည်။ အနု
သေန္တိယေဝနာမ၊ ကိန်းကုန်သည်မည်သည်သာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗျာ၊ ၏။

အနုသယံ ဘင်္ဂါ နတ္ထိတိ (တ္ထေ)၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ (ဝိတ္တာရံ၊
ကို။) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿမိ)၊ အံ။ ယံဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။

၁။ အနုသယာ ဘင်္ဂါ။ ။ဘင်္ဂါ၌ သန္တ (အဝမဒ္ဓနေ) ဓာတ်၊ က ပစ္စည်း
န် ကို 'နိဂ္ဂဟိတံပြု၊ နိဂ္ဂဟိတံကို ကဝဂ္ဂန္တ "င်" ပြု၊ ဇ ကိုလည်း ဂပြု၊ အဝမဒ္ဓ
နေဟု ဆိုသောကြောင့် နှိပ်နယ်ခြင်း အနက်ကိုသာမက၊ နှစ်ပိုင်းပြတ်အောင်

ယမက]

၇-ခံာတုဝိသဇ္ဇနဝါရအဖွင့်

၁၃၇

ယော၊ အကြင်အနုသယသည်။ အနုသေတိ၊ ဧ။ (တဿ၊ ထိပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။) သော၊ ထိုအနုသယသည်။ အနုသေတိယေဝ၊ သည်သာ။ (ယံဿ) ယော၊ အကြင်အနုသယသည်။ နာနုသေတိ၊ မကိန်း။ (တဿ) (သော) နာနုသေတိယေဝ၊ သည်သာ။ အယံ၊ ဤအနုသယသည်။ အနုသေတိစ၊ ကိန်းလည်းကိန်း၏။ နာနုသေတိစ၊ မကိန်းလည်းမကိန်း။ အယံ၊ သည်။ သိယာ၊ ရံခါ။ အနုသေတိ၊ ဧ။ သိယာ၊ ရံခါ။ နာနုသေတိ၊ မကိန်း။ [အနုသေတိစ၊ နာနုသေတိစကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဣတိ၊ သို့။ ဝိဘဇိတဗျော၊ ခွဲခြားဝေဖန်ထိုက်သော။ အနုသယောနာမ၊ မည်သည်၊ နတ္ထိ။

ရွှေပဇာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကဿစိ တယောတိ - ဟူသောစကားကို။ အနာဂါမိဝသေန၊ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တဿ၊ ထိုအနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာမရာဂပဋိသဒ္ဓိဝိစိကိစ္ဆာနုသယာ၊ ကာမရာဂါနုသယံ ပဋိသန္ဓာနုသယဒိဋ္ဌာနုသယ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယံဟူကုန်သော။ စတ္တာရောပိ၊ လေးပါးလုံး တို့ကိုလည်း။ အနုဝသေသတော၊ အားဖြင့်။ ပဟိနာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣသရေ၊ အခြားကုန်သော။ တယောဝ၊ သုံးပါးသော အနုသယတို့ကိုသာ။ (သုံးပါးသော မာနာနုသယ ဘဝရာဂါနုသယ အဝိဇ္ဇာနုသယတို့ကိုသာ) အပ္ပဟိနာ၊ မပယ်အပ်ကုန်၊ တေန၊ ကြောင့်။ ကဿစိ၊ ပေ။ အနုသေန္တိတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

န ကာမဓာတုန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။ ကာမဓာတုယာ၊ ကုံ။ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ၊ တားမြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သေသာ၊ ကာမဓာတ်မှ ကြွင်းကုန်သော။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ဓာတုယော၊ ရှုပဓာတ် အရှုပဓာတ်တို့သို့။ ဥပပဇ္ဇန္တဿ၊ ကပ်ရောက်သော။ (ကဿစိ အနုသယာ အနုသေန္တိ)။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ သတ္တဝဂါတိ၊ ဟူသည်ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ရှုပဓာတုယာ၊ မှ။ စုတဿ၊ သော။ အရိယသာဝကဿ၊ ဧ။ ကာမဓာတုယံ၊ ဌံ။ ဥပပတ္တိနာမ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ။ ပုထုဇ္ဇနသေဝ၊ ပုထုဇဉ်

ကြိတ်နှိပ်ခြင်း ထိအောင် ယူပါ။ ထို့ကြောင့် “ဘင်္ဂါတိ ဘဉ္ဇိတဗျော၊ ဒို့ဓာကာတဗျာတိ အတ္ထော” ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဝိဘဇိတဗျာကား အဓိပ္ပာယ်တူတည်း။

၁၃၈

ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

၏သာ။ ကာမဓာတုယံ၊ ဌံ။ (ဥပပတ္တိ၊ သည်း) ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊
 ကြောင့်။ သတ္တေဝါတိ၊ ဟူ၍။ နိယမေတွာ၊ ဧဝသဒ္ဓါဖြင့် ပိုင်းခြား
 သတ်မှတ်၍။ ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ အရူပဓာတုယာ စုတဿ ကာမ
 ဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ သတ္တေဝါတိ ဧတ္တာပိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း။
 ဧသေဝ နယော၊ တည်း။ [ဗြဟ္မလောကဂတာ ဟေဋ္ဌာ၊ အရိယာ နောပ
 ပဇ္ဇရေနှင့်သဘောတူပင်တည်း။]

[အရူပဓာတုယာ စုတဿ ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိနာမ နတ္ထိကို ဖွင့်ပြ
 လို၍ ရူပဓာတုယာစသည်မိန့်။] ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိ နတ္ထိတိ၊ ကား။
 ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိ)၊ နတ္ထိ၊ နည်း။ ဥပပတ္တိနိပ္ပ၊
 ဒကဿ၊ ပဋိသန္ဓေကိုပြီးစေတတ်သော၊ ရူပါဝစရဈာနဿ၊ ၏။ အဘာဝါ၊
 မရှိခြင်းကြောင့်။ (ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိ နတ္ထိ)၊ ဟိ၊ ချဲ့။ သော၊ ထိုအရူပ
 ဘုံ၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗသော၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာ အား
 ဖြင့်။ ဝါ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ရူပသညာနံ၊ ရူပါဝစရဈာန်သညာတို့ကို။
 ဝါ၊ ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော သညာတို့ကို။ သမတိက္ကမာ၊ လွန်မြောက်ခြင်း
 ကြောင့်။ တံဓာတုံ၊ ထိုအရူပဓာတ်သို့။ ဥပပဇ္ဇော၊ ကပ်ရောက်ရပြီ။ ဣတိ၊
 ကြောင့်။ အဿ၊ ထိုအရူပါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏။ တတ္ထ၊ ထိုအရူပဘုံ၌။ ရူပါဝစ
 ရဈာနံ၊ သည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ တဒဘာဝါ၊ ထိုရူပါဝစရဈာန်၏ မရှိခြင်း
 ကြောင့်။ ရူပဓာတုယံ၊ ဌံ။ ဥပပတ္တိ၊ သည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ ဧဝဒိ
 တဗ္ဗာ၊ ၏။ [ဥပပတ္တိကို ကြည့်၍ ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် ထားဟန်တူသည်။ ဤနေ
 ရာမျိုး၌ နပုံလိင်သာ အရှိများ၏။] အရူပဓာတုယာ စုတဿ နကာမဓာ
 တုန္တိတ္ထေ၊ ဌံ။ အရူပဓာတုယေဝ၊ ကိုသာ။ အဓိပ္ပေတာ၊ ၏။ [နကာမဓာတုံ
 အရ အရူပဓာတ်ကိုသာယူ။ ရူပဓာတ်၌ မဖြစ်ကြောင်းကို ပြခဲ့ပြီ။] ဣမိနာ
 နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။ အတ္ထော၊ ကို။ ဧဝဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။
 ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဓာတုဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)။

အနုသယယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-စိတ္တယမက

ဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်

၁-၆၂။ ဣဒါနိ၊ အနုသယယမကကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ မူလယမ
ကော၌။ ဒေသိတာနံ၊ ကုန်သော။ တေ သညေဝ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ၊ တို့၏။
လဗ္ဘမာနဝသေန၊ ရထိုက်သောတရားနှင့်စပ်သဖြင့်။ ကေဒေသမေဝ၊ တစိတ်
တဖို့ကိုသာ။ သင်္ဂဏိတော၊ ချ်။ အနုသယ ယမကာနန္တရံ၊ ၌။ ဒေသိတဿ၊
သော။ စိတ္တယမကဿ၊ ၏။ အတ္ထဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊
ဖြစ်တော့လတ်။ တတ္ထ၊ ထိုစိတ္တယမက၏ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ၌။ တာဝ၊ အနက်
အဖွင့်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌိ)။ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗျံ၊ ၏။ ဟိ၊ ချဲ့။
ဣမသ္မိံ စိတ္တယမကော၊ ၌။ မာတိကာဝပနံ၊ မာတိကာကို ထားကြောင်း
ဝါရ၎င်း။ ထပိတမာတိကာယ၊ ထားအပ်ပြီးသောမာတိကာကို။ ဝိသဇ္ဇနံ၊
ဖြေဆိုကြောင်းဝါရ၎င်း၊ ဣတိ၊ သို့။ ဇ္ဇောကုန်သော။ ဝါရာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးသော ဝါရတို့တွင်။ မာတိကာထပနေ၊ ဝါရ၌။
ပုဂ္ဂလဝါရော၊ ၎င်း ။ ပေ။ ဣတိ၊ သို့။ အာဒိတောဝ၊ သာ။ တယော။
ကုန်သော။ သုဒ္ဓိကမဟာဝါရာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးသော သုဒ္ဓိကမဟာဝါရတို့တွင်။ ယဿစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
နနိရုဇ္ဈတိတိ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ပုဂ္ဂလဝသေန၊ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်သဖြင့်၊ စိတ္တဿ၊
၏။ ဥပ္ပဇ္ဇနနိရုဇ္ဈနာဒိဘေဒံ၊ ဥပ္ပဇ္ဇနနိရုဇ္ဈန အစရှိသော အထူးအပြားကို။
[ဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိကိုထောက်၍ ဥပ္ပဇ္ဇန နနိရုဇ္ဈနာဒိဘေဒံဟု ရှိလျှင်ကောင်း
မည်ထင်သည်။] ဒီပေန္တော၊ ပြလျက်။ ဂတော၊ ဖြစ်သော ဝါရသည်။ ပုဂ္ဂလ
ဝါရောနာမ၊ ပုဂ္ဂလဝါရမည်၏။ ယံစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိတိ၊ ဟူ၍။
ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဓမ္မဝသေန၊ ဓမ္မနှင့်စပ်သဖြင့်သာလျှင်။ [ဧဝံဖြင့်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုကန့်။]
စိတ္တဿ၊ ၏။ ဥပ္ပဇ္ဇန နိရုဇ္ဈနာဒိဘေဒံ၊ ကို။ [ဤ၌လည်း ဥပ္ပဇ္ဇန န နိရုဇ္ဈနာဒိ
ဘေဒံဟု ရှိလျှင်ကောင်းမည်ထင်သည်။] ဒီပေန္တော၊ လျက်။ ဂတော၊ သည်။
ဓမ္မဝါရောနာမ၊ ဓမ္မဝါရမည်၏။ ယဿ ယံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိတိ၊ ဟူ၍။
ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဉာယဝသေန၊ နှစ်ပါးစုံသော ပုဂ္ဂလဓမ္မနှင့် စပ်သဖြင့်။ စိတ္တဿ၊

၏။ ဥပ္ပဇ္ဇန နိရုဇ္ဈာနာဒိဘေဒံ၊ ကိ။ [ဤ၌လည်း န ပါလျှင် ကောင်း၏။] ဒိပေန္တော၊ လျက်။ ဂတော၊ သည်။ ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရာနာမ၊ ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ မည်၏။ တတော၊ ထိုမှနောက်၌။ ယဿသရာဂံ စိတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ သေဋ္ဌာသန္တံ၊ ကုန်သော၊ ပဒါနံ၊ ပုဒ်တို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အပရေ၊ သုဒ္ဓိကမဟာ ဝါရာမှတစ်ပါးကုန်သော၊ သရာဂါဒိပဒဝိသေသိတာ၊ သရာဂ အစရှိသောပုဒ် တို့ဖြင့် အထူးပြုအပ်ကုန်သော။ သောဋ္ဌဿ၊ ကုန်သော။ ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရာ၊ တို့၎င်း။ သောဋ္ဌဿ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မဝါရာ၊ တို့၎င်း။ သောဋ္ဌဿ၊ ကုန်သော။ ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရာ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌစတ္တာလိသံ၊ လေးဆယ့်ရှစ်ပါးသော။ မိဿကဝါရာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုမိဿကဝါရတို့ကို။ သရာဂါဒိပဒမတ္တံ၊ သရာဂအစရှိသောပုဒ်မျှကို။ ဒသေတော၊ ၍။ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ) သံခိတ္တာ၊ ချိုးအပ်ကုန်ပြီ။ တတော၊ ထိုမိဿကဝါရမှနောက်၌။ ယဿ ကုသလံ စိတ္တန္တိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့် ဆသဋ္ဌိဒ္ဓိသတ သင်္ခါနံ၊ နှစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ပါး အရေအတွက်ရှိကုန်သော။ အဘိ ဓမ္မမာတိကာပဒါနံ၊ အဘိဓမ္မာမာတိကာပုဒ်တို့၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ အပရေ၊ တစ်ပါးကုန်သော။ ကုသလာဒိပဒဝိသေသိတာ၊ ကုသလအစရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့် အထူးပြုအပ်ကုန်သော။ ဆသဋ္ဌိဒ္ဓိသတပုဂ္ဂလဝါရာ၊ ခြောက်ဆယ့် ခြောက်ပါး အလွန်ရှိသောနှစ်ရာသော ပုဂ္ဂလဝါရတို့၎င်း။ ဆသဋ္ဌိဒ္ဓိသတဓမ္မ ဝါရာ၊ တို့၎င်း။ ဆသဋ္ဌိဒ္ဓိသတပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရာ၊ တို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ အဋ္ဌနဝုတိ သတ္တသတာ၊ ခုနှစ်ရာ့ကိုးဆယ့်ရှစ်ပါးအလွန်ရှိကုန်သော။ မိဿကဝါရာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ။ တေပိ၊ ထိုမိဿကဝါရတို့သည်လည်း။ ကုသလာဒိပဒမတ္တံ၊ ကုသလအစရှိသော ပုဒ်မျှကို။ ဒသေတော၊ ၍။ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) သတ္တာ ယော၊ ချိုးအပ်ကုန်သည်သာ။ ဧတ္ထ၊ ဤကုသလပဒအစရှိသည်တို့တွင်။ သနိ ဒဿနာဒိနိ၊ သနိဒဿနအစရှိကုန်သော။ ယာနိပဒါနိပိ၊ တို့သည်လည်း။ စိတ္တေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ န ယုဇ္ဇန္တိ၊ မယှဉ်ကုန်။ တာနိ၊ ထိုပုဒ်တို့ကို။ မောဿ ပုစ္ဆာဝသေန၊ မောဿပုစ္ဆာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ထပိတာနိ၊ ထားတော် မူအပ်ကုန်ပြီ။

ပန၊ ဆက်။ တိသု၊ ကုန်သော။ တေသုဝါရေသု၊ ထို သုဒ္ဓိကမဟာဝါရ သရာဂါဒိပဒဝိသေသိကဝါရ ကုသလာဒိပဒမိဿကဝါရတို့တွင်။ သဗ္ဗဌပမေ၊

အလုံးစုံသောဝါရတို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော။ သုဒ္ဓိကပုဂ္ဂလမဟာဝါရော ဌံ။
 ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရော၊ ၎င်း။ ဥပ္ပါဒပ္ပန္နဝါရော၊ ၎င်း။ ပေ။
 အတိက္ကန္တကာလဝါရော၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စုဒ္ဓသ၊ ကုန်သော၊ အန္တရဝါရ၊
 တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ တေသု၊ ထိုတဆယ့်လေးပါးသော အန္တရဝါရတို့တွင်။
 ဥပ္ပါဒဝါရော၊ ၎င်း။ နိရောဓဝါရော၊ ၎င်း။ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရော၊ ၎င်း။
 ဣတိ၊ သို့။ တီသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု၊ ဝါရေသု၊ တို့၌။ အနုလောမပဋိလောမ
 ဝသေန၊ အနုလောမ ပဋိလောမတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။ ဆာ၊ ခြောက်ပါး
 ခြောက်ပါးသော ယမကတို့ကို။ ကတု၊ ချီ။ အဋ္ဌာရသ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး
 ကုန်သော၊ ယမကနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒဝါရေ၌။ အတိတာ
 နာဂတကာလဝသေန၊ အတိတ်ကာလ အနာဂတ်ကာလနှင့် စပ်သဖြင့်။
 အနုလောမတော၊ အနုလောမအားဖြင့်။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသောယမကတို့၎င်း။
 ပဋိလောမတော၊ အားဖြင့်။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးသော ယမကတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 စတ္တာရိ၊ ကုန်သော။ ယမကနိ၊ တို့သည်။ (ဟောန္တိ)။

သေသေသု၊ ဥပ္ပါဒဝါရ နိရောဓဝါရ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒဝါရမှ
 ကြွင်းကုန်သော။ အာဒိတော၊ အစ၌။ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု၊ ကုန်သော။ တီသု၊ သုံးပါး
 သော ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒဝါရ ဥပ္ပါဒပ္ပန္နဝါရ နိရောဓပ္ပန္နဝါရတို့
 ၎င်း၊ အနန္တရေ၊ အခြားမဲ့၌။ (ဥပ္ပါဒဝါရ။ ပေ။ ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရတို့၏
 အခြားမဲ့၌။) နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု၊ ကုန်သော။ တီသု၊ သုံးပါးသောဥပ္ပဇ္ဇမာနနိရောဓ
 ဝါရ ဥပ္ပဇ္ဇမာနပ္ပန္နဝါရ နိရုဇ္ဈမာနပ္ပန္နဝါရတို့၎င်း။ အဝသာနေ၊ အဆုံး၌။
 နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု၊ ကုန်သော။ စတုသု၊ လေးပါးသော အတိတာနာဂတဝါရ
 ဥပ္ပဇ္ဇမာနဝါရ နိရုဇ္ဈနိရုဇ္ဈမာနဝါရ အတိက္ကန္တကာလဝါရတို့၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။
 ဒသသု၊ ကုန်သော။ ဝါရေသု၊ တို့၌။ အနုလောမတော၊ အားဖြင့်။ ဧကံ၊
 တပါးသော ယမက၎င်း။ ပဋိလောမတော၊ အားဖြင့်။ ဧကံ၊ ၎င်း။ ဣတိ၊
 သို့။ ဒွေ၊ ဒွေ၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသောယမကတို့ကို။ ကတု၊ ချီ။ ဝီသတိ၊ သော။
 ယမကနိ၊ (ဟောန္တိ)။

ဝေ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗေသုပိ၊ ကုန်သော။ စုဒ္ဓသသု၊ ကုန်သော။ အန္တရဝါ-
 ရေသု၊ တို့၌။ ဒွါ၊ စတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်နှစ်ပါးသော။ ယမကနိ၊ (ဟောန္တိ)
 စတုရာသီတိ၊ ရှစ်ဆယ့်လေးပါးသော ပုစ္ဆာတို့သည်။ (ဟောန္တိ)။ အဋ္ဌသဋ္ဌိ

အတ္တသတံ၊ တရားခြောက်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အတ္တသည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 စ၊ ဆက်။ ကေသ္မိံ၊ သော။ သုဒ္ဓိကပုဂ္ဂလမဟာဝါရေ၌။ (ဒွါစတ္တာလီသ
 ယမကနိ စတုရာသီတိပုစ္ဆာ၊ အဋ္ဌသဋ္ဌိ အတ္တသတံဟောတိ)။ ယံထာ၊ သို့။
 တထာ၊ တူ။ သုဒ္ဓိကဝါရေသု၊ ၌၎င်း။ သုဒ္ဓိကပုဂ္ဂလမဟာဝါရေ၊ ၌။
 (ဒွါစတ္တာလီသ ယမကနိ စတုရာသီတိပုစ္ဆာ အဋ္ဌသဋ္ဌိ အတ္တသတံဟောတိ)
 ဣတိ၊ သို့၊ တီသု၊ ကုန်သော။ မဟာဝါရေသု၊ တို့၌။ ဆဗ္ဗိသတိ ယမကသတံ၊
 တရားနှစ်ဆယ့် ခြောက်ပါးယမကကို၎င်း။ တတော၊ ထိုတရားနှစ်ဆယ့်ခြောက်
 ပါးသော ယမကထက်။ ဒိဂုဏာ၊ နှစ်ဆတက်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့ကို၎င်း။
 တတော၊ ထိုပုစ္ဆာထက်။ ဒိဂုဏာ၊ ကုန်သော။ အတ္တာစ၊ တို့ကို၎င်း။
 ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ဆက်။ ဣဒဝါရတ္တယံ၊ ဤပုဂ္ဂလဝါရ ခံမ္မဝါရ ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရသုံးပါး
 အပေါင်းကို။ သရာဂါဒိဝသေန၊ သရာဂအစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။
 သောဠသဂုဏံ ၁၆-ပါးဖြင့် မြှောက်အပ်သည်ကို၎င်း။ ကုသလာဒိဝသေန၊
 ကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဆသဋ္ဌိဒ္ဓိသတဂုဏံ၊ နှစ်ရာ
 ခြောက်ဆယ့် ခြောက်ပါးတို့ဖြင့် မြှောက်အပ်သည်ကို၎င်း။ ကတော၊ ၍။
 ဣမသ္မိံ စိတ္တယမကေ၊ ၌။ အနေကနိ၊ ကုန်သော။ ယမကသဟဿာနိ၊
 ယမကအထောင်တို့ကို၎င်း။ တတော၊ ယမက ထောင်ပေါင်းများစွာထက်၊
 ဒိဂုဏာ၊ ကုန်သော။ ပုစ္ဆာ၊ တို့၎င်း။ တတော၊ ထိုပုစ္ဆာထက်၊ ဒိဂုဏာ
 အတ္တာစ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ပန၊ ထိုသို့ယမကပုစ္ဆာ
 အတ္တတို့များပါကုန်သော်လည်း။ ပါဠော၊ ပါဠိတော်ပါဠိကို။ (သင်္ဂတိ
 ကာရေဟိ)။ သံခိတ္တော၊ ချုံးအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။ ဧဝံသို့။ တာဝ၊
 အနက်အဖွင့်မှ ရွေးဉ်းစွာ။ ဣမသ္မိံ စိတ္တယမကေ၊ ၌။ ပါဠိဝေတ္ထာနံ၊ ကို။
 ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

မာတိကာဌပနဝဏ္ဏနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

နိဒ္ဒေသ ၁ - ပုဂ္ဂလဝါရအဖွင့်

၆၃။ ဣဒါနိ၊ မာတိကာ ထပနကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ ထပိတာ
 နုက္ကမေန၊ ထားအပ်သောအစဉ်အားဖြင့်။ မာတိကံ၊ မာတိကာကို။ ပိသဇ္ဇေ

ယမက]

နိဒ္ဒေသ ၁-ပုဂ္ဂလဝါရအဖွင့်

၁၄၃

တုံ၊ ငှါ။ ယဿစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။
 (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ ဧ။ ဝါ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထို ယဿစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န
 နိရုဇ္ဈတိ အစရှိသောစကားရပ်၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသည်ကား။ ဥပ္ပါဒက္ခဏ
 သမင်္ဂီတာယ၊ ဥပါဒ်ခဏနှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
 ဧ။ [ဤဝိသေသနဖြင့် ခဏတ္တယသမင်္ဂီတာကို ကန့်သည်။ ခဏတ္တယနှင့်ပြည့်စုံ
 သော ဥပ္ပဇ္ဇတိမဟုတ်-ဟူလို။] န နိရုဇ္ဈတိတိ၊ ကား။ နိရောဓက္ခဏံ၊ ချုပ်
 ခြင်းခဏသို့။ (ဘင်ခဏသို့။) အပ္ပတ္တတာယ၊ မရောက်သေးသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်။ န နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်ဆဲမဟုတ်။ တဿစိတ္တန္တိ၊ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်။
 တဿပုဂ္ဂလဿ၊ ဧ။ တတော၊ ထိုဥပါဒ်ခဏမှ။ ပဌာယ၊ ရှိ။ စိတ္တံ၊
 သည်။ နိရုဇ္ဈိယတိ၊ ချုပ်လတ်လော။ နုပ္ပဇ္ဇိယတိ၊ မဖြစ်လတ်လော။
 ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆတိ၊ ဧ။

တေသံစိတ္တန္တိ၊ ကား။ ပရိစ္ဆိန္နဝဋ်ဒုက္ခာနံ၊ ပိုင်းဖြတ်အပ်ပြီးသော ဝဋ်ဒုက္ခ
 ရှိကုန်သော၊ ယေသံ ခိဏာသဝါနံ၊ တို့၏။ သဗ္ဗပစ္စိမဿ၊ အလုံးစုံသော
 စိတ်တို့၏ နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော။ စုတိစိတ္တဿ၊ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်၏။ ဥပ္ပါ
 ဒက္ခဏော၊ ဥပါဒ်ခဏသည်။ ဝတ္တတိ၊ ဧ။ တေသံ၊ ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
 တို့၏။ တဒေဝ စုတိစိတ္တံ၊ ထိုစုတိစိတ်သည်ပင်။ ဥပ္ပါဒပ္ပတ္တတာယ၊ ဥပါဒ်
 သို့ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိနာမ၊ မည်၏။ ဘင်္ဂံ၊ သို့။
 အပ္ပတ္တတာယ၊ မရောက်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ န နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်ဆဲ
 မဟုတ်။ ပန၊ ထိုသို့ချုပ်ဆဲ မဟုတ်ပါသော်လည်း။ ဣဒါနိ၊ ၌။ ဘင်္ဂံ၊
 သို့။ ပတွာ၊ ရှိ။ တေသံ၊ ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ တံစိတ္တံ၊ ထိုဥပ္ပါဒက္ခဏ
 သမင်္ဂီပစ္စိမစိတ်သည်။ နိရုဇ္ဈိယတိ၊ တော့လတ်။ တတော၊ ထိုပစ္စိမစိတ်မှ
 နောက်၌။ အပ္ပဋ္ဌိသန္တိကတ္တာ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အညံ၊
 အခြားသော စိတ်သည်။ နုပ္ပဇ္ဇိယတိ၊ လတ်။

ဣတရေသန္တိ၊ ကား။ ပစ္စိမစိတ္တသမင်္ဂိ၊ ပစ္စိမစိတ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိ
 သော။ ခိဏာသဝါ ကို။ ထပေတွာ၊ ရှိ။ အဝသေသာနံ၊ ပစ္စိမစိတ္တ
 သမင်္ဂီခိဏာသဝါမှ ကြွင်းကုန်သော။ သေက္ခာသေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ၊ သေက္ခ
 အသေက္ခ ပုထုဇဉ်တို့၏။ (စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ၌စပ်) နိရုဇ္ဈိယတိစေ

၀ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိစာတိ၊ ကား။' ယံတံ၊ အကြင်စိတ်သည်။ ဥပ္ပါဒက္ခဏပတ္တံ၊ ဥပါဒ်ခဏသို့ရောက်၏။ တံ၊ ထိုစိတ်သည်။ နိရုဇ္ဈိဿစေဝ၊ သည်သာ။ ပန၊ ကား။ အညံ၊ တပါးသောစိတ်သည်။ တသ္မိံဝါ (အတ္တဘာဝေ)၊ ထိုအတ္တဘောဉ်၎င်း။ အညသ္မိံဝါ အတ္တဘာဝေ၊ တပါးသော အတ္တဘောဉ်၎င်း။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိစေဝ၊ ဖြစ်လတံလည်းဟုတ်၏။ နိရုဇ္ဈိဿတိစ၊ ချုပ်လတံလည်းဟုတ်၏။

ဒုတိယပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနေပိ၊ ဒုတိယပုစ္ဆာ၏ ဝိသဇ္ဇနာ၌လည်း။ တထာရူပဿေဝ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ (ပစ္စိမစိတ္တဥပ္ပါဒက္ခဏသမဂ္ဂိသဘောရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။) ခိဏာသဝဿ၊ ၏။ စိတ္တံ၊ ကို။ သန္တာယ၊ ၍။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ယဿစိတ္တံ နဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ တဿ စိတ္တံ နနိရုဇ္ဈိဿတိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ တိ နော"ဟူသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနကို ဖွင့်ပြလို၍ နဥပ္ပဇ္ဇတိနိရုဇ္ဈတိ စသည်ကို မိန့်။] နဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိတိ၊ ကား။ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ဘင်ခဏ၌။ အရဟတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပစ္စိမစိတ္တမ္ပိ၊ ပစ္စိမစိတ်သည်၎င်း။ သေသာနံ၊ ပစ္စိမစိတ္တဘင်္ဂက္ခဏသမဂ္ဂိ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှ ကြွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဘိဇ္ဇမာနစိတ္တမ္ပိ၊ ပျက်ဆဲစိတ်သည်၎င်း။ (နဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ၍စပ်)၊ ပန၊ ဆက်။ တတော၊ ထိုပစ္စိမစိတ်၏ ဘင်ခဏမှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ အရဟတော၊ ၏။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ နနိရုဇ္ဈိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တု၊ ငှါ။ သက္ကာ၊ ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် န နိရုဇ္ဈိဿတိ ဟုဆိုခြင်းငှါ တတ်ကောင်းပါသော်လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဝတ္တု)။ နသက္ကာ၊ ကောင်း၊ သေသာနံ၊ ပစ္စိမစိတ္တ ဘင်္ဂက္ခဏသမဂ္ဂိ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှကြွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ (ဘိဇ္ဇမာနစိတ္တံ)။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တု၊ ငှါ။ သက္ကာ၊ ၏။ န နိရုဇ္ဈိဿတိတိ၊ ဟူ၍။ (ဝတ္တု) နသက္ကာ၊ ကောင်း။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နောတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိသေဓော၊ ကို။ ကတော၊ ပြီ။

[ယဿ ဝါ ပန စိတ္တံ နနိရုဇ္ဈိဿတိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ တဿစိတ္တံ နဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိတိ နတ္ထိ ဟူသော ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနကို ဖွင့်ပြလို၍ "ဒုတိယပဉ္စေ။ပေ။ ပဋိက္ခေပေါကတော"ဟု မိန့်သည်။] ဒုတိယပဉ္စေ၊ ဒုတိယပြဿနာ၌။ ယဿ

ယမက]

နိဗ္ဗာသ ၁-ပုဂ္ဂလဝါရအဖွင့်

၁၄၅

(ပုဂ္ဂလဿ)၊ ဇာ။ စိတ္တံ၊ သည်း။ န နိဗ္ဗဇ္ဈိယတိ၊ မချုပ်လတ်။ ဥပ္ပဇ္ဇိယတိ၊
ဖြစ်လတ်။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝတ္ထဗ္ဗော၊ ပြောဆိုထိုက်သော။) သော ပုဂ္ဂလော
ယော၊ ပင်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နတ္ထိတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိက္ခေပေါ၊
ကို။ ကတော၊ ပြီ။

၆၅-၇၂။ [ယဿ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နန္တိ အာမန္တာ ဟူသော
ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇန တို့ကိုဖွင့်ပြလို၍ ဥပ္ပန္နန္တိ စသည်ကိုမိန့်၊]ဥပ္ပန္နန္တိ၊ဟူသော။ တေ၊
ဤအမည်သည်။ ဥပ္ပါဒသမဂီနာပိ၊ ဖြစ်ဆဲဥပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း ရှိသော
စိတ်၏၎င်း။ ဥပ္ပါဒံ၊ ဖြစ်ခြင်းသို့။ ပတု၊ ၍။ အနိရုဒ္ဓဿပိ၊ ချုပ်ပြီးမဟုတ်
သောစိတ်၏၎င်း။ နာမံ၊ အမည်တည်း။ တတ္ထ၊ ထို ၂-ပါးသောစိတ်တို့တွင်။
ဥပ္ပါဒသမဂီတံ၊ ဖြစ်ဆဲဥပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ သန္တာယ၊
ရည်ရှယ်တော်မူ၍။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ (ဝတ္ထံ)။ဥပ္ပါဒံ၊ သို့။ ပတု၊ ၍။
အနိရုဒ္ဓဘာဝံ၊ မချုပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကို။ သန္တာယ၊ ၍။ တေသံ စိတ္တံ
ဥပ္ပန္နန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထံ၊ ပြီ။ အနုပ္ပန္နန္တိ၊ ကား။ ဥပ္ပါဒံ၊ သို့။ အပ္ပတ္တံ၊ မရောက်
သေးသော စိတ်သည်။ (န ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ [ယဿ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ တဿ
စိတ္တံ န ဥပ္ပန္နန္တိ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ။ပေ။ န စ ဥပ္ပန္နန္တိ ဟူသော ပုစ္ဆာ
ဝိသဇ္ဇန၌ န ဥပ္ပန္နန္တိကို ဖွင့်သည်။]

[ယဿ ဝါ ပန စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ တဿ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခ
ဏေ။ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဟူသော ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနကို ဖွင့်ပြလို၍ တေသံ စိတ္တံ
ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ စသည်ကိုမိန့်၊] တေသံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာတိ ဧတ္တာပိ၊ ဤပါရှိ၍လည်း။
တာဝ၊ နိရောဓသမာပန္န စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ)၊ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံး
စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ စိတ္တံ၊ သည်း။ ခဏပစ္စုပ္ပန္နမေ၊ ခဏပစ္စုပ္ပန်သည်သာ။
ဟုတု၊ ဖြစ်၍။ ဝါ၊ လျက်။ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ၊ ဥပါဒ်ခဏကို။ အတိတတ္ထာ၊
လွန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တနာမ၊ ဇာ။ နိရောဓသမာပန္နာနံ၊ နိရောဓ
သမာပန္နပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။စိတ္တံ၊ သည်း။ နိရောဓတော၊ နိရောဓသမာပတ်မှ။ပုဗ္ဗေ၊
ရှေး၌။ ဥပ္ပန္နပဗ္ဗတ္တာ၊ ဖြစ်ဘူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တနာမ)။အသ
ညသတ္တာနံ၊ အသညသတ်မြဟူကို၏။ သညီဘဝေ၊ သညီဘဝ၌။ (သညီ
ဘဝဝယ် ဖြစ်တုန်းက)။ ဥပ္ပန္နပဗ္ဗတ္တာ၊ ကြောင့်။ (စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တနာမ)၊
ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တုစေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိစာတိ၊ ဟူသောပါဠိရပ်၏။ ဥပ္ပါဒံ၊ဥပါဒ်သို့။ပတ္တတ္တာ၊

ရောက်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တ၊ ပြီ။ အနတိတတ္တာ၊ ဌိဉ္စပါဒ်ခဏကို မလွန်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ၊ ဖြစ်ဆဲမည်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ [ဤအဖွင့်ကို၎င်း၊ တေသံစိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇိတ္တ၏ အဖွင့်ဖြစ်သော “သဗ္ဗေသံတာဝ စိတ္တံ။ ပေ။ အတိတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တ နာမ” ဟူသော အဖွင့် ကို၎င်းဋီကာပယ်လိမ့်မည်]။ . . .

ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတဉ္စာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ဥပါဒ် ခဏ၌။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်၎င်း။ အနာဂတံ၊ အနာဂတ်ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်၎င်း။ (နစေဝ နိရုဇ္ဈံ နစ နိရုဇ္ဈမာနံ) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

“ ၈၃။ အတိက္ကန္တကာလဝါရေ၊ အတိက္ကန္တကာလဝါရ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏန္တိ၊ ကား။ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ၊ ဥပါဒ်ခဏကို။ (ဝိတိက္ကန္တံစပ်) တတ္ထ၊ ထို ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံဟူသောပါဌ်၌။ စောဒနာသောဓနာနယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော)၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏော၊ ဥပါဒ်ခဏသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောနာမ၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာန မည်သည်။ ကိဉ္စာပိ န ဟောတိ” အကယ်၍ကား မဖြစ်ပါပေ။ ပန၊ ထိုသို့ ပင် မဖြစ်ပါသော်လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ၊ ဖြစ်ဆဲစိတ်၏။ ခဏတ္တာ၊ ခဏ၏ အဖြစ်ကြောင့် ။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလန္တိ၊ ကား။ နစိရံ၊ မကြာမီ။ ဝိတိက္ကန္တံ၊ လွန်ပြီး သည်။ (ဟုတ္တာ၊ အတိက္ကန္တကာလ၌စပ်) ပန၊ ဆက်။ တမေဝ၊ ထိုစိတ်

၁။ အတိက္ကန္တကာလဝါရေ။ ယသစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံ-ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ၊ နိရုဇ္ဈမာနံ ခဏံ-ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ တဿ စိတ္တန္တံ” ဟူသော ပစ္စာဝိသုဒ္ဓိနာကို ဖွင့်ပြလို၍ အတိက္ကန္တကာလဝါရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာ နံ၊ ခဏန္တိစသည်ကို မိန့်သည်။

၂။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ။ ပေ။ ဧဝံ ဝုတ္တော။ “ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဖြစ်ဆဲ” ဟူသော စကားသည် ဥပါဒ်ခဏ တခဏသာမက၊ ဥပါဒ်ဌိ ဘင် ခဏ ၃-ပါးလုံးနှင့် ဆိုင် ၏။ ထို့ကြောင့် “ဥပ္ပါဒက္ခဏော ဥပ္ပဇ္ဇမာနောနာမ န ဟောတိ” ဟုဆိုသည်။ သို့သော် ဥပ္ပဇ္ဇမာန ခဏ ၃-ပါးတွင် ဥပါဒ်ခဏလည်း ပါဝင်သောကြောင့် “ဥပ္ပဇ္ဇမာန+ခဏ” ဟုဆိုသည်။ [အပေါင်းခဏ ၃-ပါး၏ ဥပ္ပဇ္ဇမာန အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဥပါဒ်ခဏ၌ တင်စားထားသောကြောင့် “ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံ” ကို ကေဒေသျှူပစာ စကားဟုမှတ်ပါ။] . . .

တခုတည်းသည်ပင်။ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ၊ ကို။ ဝိတိက္ကန္တံ၊ လွန်ပြီးသည်။ ဟုတော့၊
၍။ အတိက္ကန္တကာလန္တိ၊ အတိက္ကန္တကာလဟူ၍။ သင်္ခံ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်
သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ နိရုဇ္ဈမာနံ ခဏန္တိ၊ ကား။ နိရောဓက္ခဏံ၊
ချုပ်ရာခဏကို။ (ဝိတိက္ကန္တံ၌စပ်) တတ္ထ၊ ထို နိရုဇ္ဈမာနံ ခဏံ ဟူသော
ပါဌ်၌။ နိရောဓက္ခဏော၊ချုပ်ရာခဏသည်။ နိရုဇ္ဈမာနောနာမ၊ နိရုဇ္ဈမာန
မည်သည်။ ကိဉ္ဇာပိ န ဟောတိ၊ ပါပေ။ ပန၊ သော်လည်း။ နိရုဇ္ဈမာနဿ၊
ချုပ်ဆဲစိတ်၏။ ခဏတ္တာ၊ ကြောင့်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ နိရုဇ္ဈမာနံ ခဏံဟူ၍။
(ဘဝတာ)ဝုတ္တော။ [အဓိပ္ပာယ်ကို ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံအတိုင်းမှတ်ပါ။]

ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလန္တိ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်။ တဿ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်
၏။ (ဥပ္ပဇ္ဇမာန ခဏကို မကြာမီက လွန်ပြီးဖြစ်၍ အတိက္ကန္တကာလ မည်
သော စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏။) စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဧဝံသို့။ နိရောဓက္ခဏမ္ပိ၊
ချုပ်ရာခဏကိုလည်း။ ဝိတိက္ကန္တံ၊သည်။ဟုတော့၊ ၍။ ဝါ၊ကြောင့်။ အတိက္ကန္တ
ကာလံနာမ၊ သည်။ ဟောတိကံ၊ လော။ ဣတိ၊ သို့။ ပုစ္ဆတိ၊၏။ တတ္ထ၊
ထိုပုစ္ဆာ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘင်္ဂက္ခဏော၊ ဘင်ခဏ၌။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဥပ္ပါ
ဒက္ခဏံ၊ကို။ ခဏံ၊ မကြာမီက။ ဝိတိက္ကန္တံ၊သည်။ ဟုတော့၊၍။ ဝါ၊ကြောင့်။
အတိက္ကန္တကာလံ၊ ‘လွန်ခဲ့ပြီးသော ကာလရှိသောစိတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
နိရောဓက္ခဏံ၊ ကို။ ခဏံ၊ က။ ဝိတိက္ကန္တံ၊သည်။ ဟုတော့၊၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။
အတိက္ကန္တကာလံနာမ၊ မည်သည်။ နဟောတိ၊ မဟုတ်။ ပန၊ကား။ အတိတံ၊
သော၊စိတ္တံ၊ သည်။ ဥဘောပိ၊ ကုန်သော။ ခဏော၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏနိရောဓက္ခဏ
တို့ကို။ ခဏံ၊ က။ ဝိတိက္ကန္တံ၊ သည်။ ဟုတော့၊၍။ ဝါ၊ကြောင့်။ အတိက္ကန္တ
လာလံနာမ၊ သည်။(ဟောတိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဘင်္ဂက္ခဏော၊ ၌။ စိတ္တံ၊
သည်။ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ၊ ကို။ ဝိတိက္ကန္တံ၊ သည်။ ဘင်္ဂက္ခဏံ၊ ကို။ အဝိတိက္ကန္တံ၊

၁။ ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ။ ။ခဏံကို “နစိရံ(မကြာသေး)ဟု ဖွင့်သည်။အဖြေ၌
“ဘင်္ဂက္ခဏံ ။ပေ။ အတိတံ စိတ္တံ” ဟု ဖြေသောကြောင့် ဘင်ခဏ၌ စိတ်သည်
ဥပ္ပါဒက္ခဏကို။နစိရံ၊ လွန်၍ မကြာသေးဖြစ်၏။ အတိတ်စိတ်လည်း ဥပါဒ်ခဏ
ဘင်ခဏ ဟူသော နှစ်ခဏကိုသာ လွန်သောကြောင့် နစိရံ၊ မကြာသေးဖြစ်
သည်။ [ဤ၌ ဌိခဏကို ဟောတော်မူ။]

မလွန်သေးသည်။ (ဟောတိ)။ အတိတံ၊ သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဥပါဒက္ခဏဉ္စ၊ ကိုလည်း။ ဝိတိက္ကန္တံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဘင်္ဂက္ခဏဉ္စ၊ ကိုလည်း။ ဝိတိက္ကန္တံ၊ သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ အာဟ၊ ပြီ။

ဒုတိယပဉ္စဿ၊ ဒုတိယပြဿနာ၏။ (ယဿ ဝါ ပန စိတ္တံ နိရုဇ္ဈမာနံ ခဏံ ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံ ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ တဿစိတ္တံ ဟူသော ဒုတိယပြဿနာ၏။) ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဌ။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အတိတံ၊ သော။ စိတ္တံ၊ သည်။ ဥဘောပိ၊ ကုန်သော။ ခဏော၊ တို့ကို။ ဝိတိက္ကန္တံ၊ သည်။ ဟုတု၊ ချီ။ ဝါ၊ ကြောင့်။ အတိက္ကန္တကာလံနာမ၊ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အတိတံစိတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

ပဋိလောမပဉ္စဿ၊ ပဋိလောမပြဿနာ၏။ (ယဿစိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံ ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ၊ န နိရုဇ္ဈမာနံ ခဏံ ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ တဿ စိတ္တံ ဟူသော ပဋိလောမပြဿနာ၏ နိဿယ အကောက်တို့၌ ပစ္စနိက်ဟုခေါ်အပ်သော ပြဿနာ၏။) ဝိသဇ္ဇနေ၊ ဌ။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပါဒက္ခဏော၊ ဌ။ စိတ္တံ စ၊ သည်၎င်း။ အနာဂတံ၊ သော။ စိတ္တံ စ၊ သည်၎င်း။ ဥဘောပိ၊ ကုန်သော။ ခဏော၊ တို့ကို။ ခဏံ၊ မကြာမီက။ ဝိတိက္ကန္တံ၊ သည်။ ဟုတု၊ ချီ။ ဝါ၊ ကြောင့်။ အတိက္ကန္တကာလံနာမ၊ မည်သည်။ န ဟောတိ။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ အတိက္ကန္တကာလံနာမ၊ မည်သည်။ န ဟောတိ၊ နည်း။) တေသံ ခဏာနံ၊ ထိုဥပ္ပါဒက္ခဏ ဘင်္ဂက္ခဏတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ အဝိတိက္ကန္တတ္တာ၊ မလွန်သေးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အတိက္ကန္တကာလံနာမ န ဟောတိ။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ ဥပ္ပါဒက္ခဏ စိတ် အနာဂတစိတ်တို့၏အတိက္ကန္တကာလ မမည်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။) ဥပ္ပါဒက္ခဏော စိတ္တံ အနာဂတံ စိတ္တန္တိ ဟူ၍။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဒုတိယ ဝိသဇ္ဇနံ၊ သည်။ ပါကဋ္ဌမေဝ၊ ထင်ရှားသည်သာ။

၈၄-၁၁၃။ ဓမ္မဝါရေပိ၊ ဌလည်း။ ဣမိနာဝ ဥပါယေန၊ ဤနည်းဖြင့် ပင်။ သဗ္ဗဝိသဇ္ဇနေသု၊ တို့၌။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရော၊ သည်။ ဓမ္မဝါရဂတိကောယေဝ၊ ဓမ္မဝါရ၏ ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သော ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်သာ။ (ဟောတိ)။

ယမက]

နိဗ္ဗေသ ၁-ပုဂ္ဂလဝါရအဖွင့်

၁၄၉

၁၁၄-၁၁၆။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။ မိဿကဝါရာ၊ တို့ကို။ ယဿသရာဂံ
စိတ္တန္တိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ ဖြင့်။ မုခမတ္တံ၊ အမြက်မျှကို။
(ခံတွင်းပေါက်ပမာ အကျယ်ဝင်ရာဖြစ်သော အကျဉ်းမျှကို။) ဒသေတွာ၊
၍။ သံခိတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ ချိုးအပ်ပါကုန်သော်လည်း။ နေသံ၊ ထို
မိဿကဝါရတို့၏။ ဝိတ္တာရော၊ ကို။ ဟေဋ္ဌာ၊ ဌှံ။ ဝုတ္တနယေနော၊ ဖြင့်သာလျှင်။
ဝေဒိတဗ္ဗေ၊ ၏။ ပန၊ ဆက်။ တေသု၊ ထိုမိဿကဝါရတို့၌။ ယဿသရာဂံ
စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ တဿ(—)စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိယတိ နုပ္ပဇ္ဇိယတိတိ၊ ဟူ၍။
ဝေ၊ သို့။ ဝိတ္တာရေ၊ တဗ္ဗတယ၊ ချဲ့ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပုစ္ဆာဝ၊
သည်သာ။ သဒိသာ၊ တူသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပန၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။
သရာဂံ၊ ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ သည်။ ပစ္ဆိမစိတ္တံ၊ ခဏသဝပုဂ္ဂိုလ်၏
ပစ္ဆိမစုတိစိတ်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယဿသရာဂံ
စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ တဿ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိယတိ နုပ္ပဇ္ဇိယတိတိ နောတိ၊ ဟူ၍။
ဝေ၊ သို့။ ဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ၊ ဖြေထိုက်သည်အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ အဖြစ်သည်။
အသဒိသံ၊ မတူသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တံ တံ၊ ထိုထို မတူသောဝိသဇ္ဇနာကို။
တဿာ တဿာ ပုစ္ဆာယ၊ ထိုထိုပုစ္ဆာအား။ အနုရူပဝသေန၊ လျော်သည်၏
အစွမ်းဖြင့်။ ဝေဒိတဗ္ဗေ၊ ၏။ [ဤ အဋ္ဌကထာ၌ တဿ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိယတိ ဝယ်
သရာဂံမပါဘဲဆိုထားသည်ကို သတိပြုခဲ့ပါ။ ဒီကောဆရာ ကောက်ချက်ချ၍
တမျိုးအဖြေကို ပြလိမ့်မည်။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

စိတ္တယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ဓမ္မယမက

၁။ ပဏ္ဏတ္တိဥဒ္ဓေသဝါရအဖွင့်

၁-၁၆။ ၊ ဣဒါနိ၊ စိတ္တယမကကိုဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌။ မူလယမကော၊
၌။ ဒေသိတာနံ၊ ကုန်သော။ တေသညေဝ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ၊ တို့၏ပင်။
မာတိကံ၊ မာတိကာကို။ ထပေတွာ၊ ချီ။ စိတ္တယမကာနန္တရံ၊ ၌။ ဒေသိတဿ၊
သော။ ဓမ္မယမကဿ၊ ၏။ ဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်တော့
လတုံ။ တတ္ထ၊ ထိုဓမ္မယမက၏ အတ္ထဝဏ္ဏနာ၌။ ခန္ဓယမကော၌။ ဝုတ္တနယေ
နေဝ၊ သာ။ ပါဠိဝုတ္တာနံ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ ခဲ့။ တတ္ထ၊ ထိုခန္ဓ
ယမက၌။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရာဒယော၊ ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ မဟာဝါရာ၊
တို့သည်၎င်း။ အဝသေသာ၊ မဟာဝါရမှကြွင်းကုန်သော။ အန္တရဝါရာစ၊
တို့သည်၎င်း။ ဟောန္တိယထာ၊ သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ဤဓမ္မယမက၌
လည်း။ (ပဏ္ဏတ္တိဝါရာဒယော တယော မဟာဝါရာ၊ အဝသေသာ အန္တရ
ဝါရာစ၊ ဟောန္တိ။) ပန၊ အထူးကား။ ယော ကုသလံ ဓမ္မံ ဘာဝေတိ သော
အကုသလံ ဓမ္မံ ပဇဟတိတိ၊ ဟူ၍။ အာဂတတ္တာ၊ လာသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မယမက၌။ ပရိညာဝါရော၊ သည်။ ဘာဝနာဝါရော
နာမ၊ ဘာဝနာဝါရမည်သည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
၏။ တတ္ထ၊ ထိုဘာဝနာဝါရ၌။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အဗျာကတော၊ သော။
ဓမ္မောကို။ နေဝဘာဝေတဗ္ဗော၊ ဖြစ်လည်း မဖြစ်စေထိုက်။ န ပဟာ
တဗ္ဗော၊ ပယ်လည်းမပယ်ထိုက်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ တံ ပဒမေဝ၊ ထိုအဗျာ
ကတပဒကိုသာ။ န ဥဒ္ဓဋ္ဌံ၊ ထုတ်ဆောင်တော်မမူအပ်။ ပန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊
ဤခန္ဓ ယမက၌။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရော၊ ၌။ တိဏ္ဏံ၊ ကုန်သော။ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ၊
တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ပဒသောနေဝါရော၊ ၎င်း။ ပဒသော
နေမူလစက္ကဝါရော၊ ၎င်း။ သုဒ္ဓဓမ္မဝါရော၊ ၎င်း။ သုဒ္ဓဓမ္မမူလစက္ကဝါရော၊
၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ စတူသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသုဝါရေသု၊ တို့၌။ ယမက
ဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

ပဝတ္ထိဝါရအဖွင့်

၁၅၁

၁။ ပဏ္ဏတ္တိနိဒ္ဒေသဝါရအဖွင့်

၁၇-၃၂။ ပန၊ ကား။ ပဏ္ဏတ္တိဝါရနိဒ္ဒေသေ၊ ဌံ။ ကုသလာ ကုသလ
ဓမ္မာတိ၊ ဟူသော ပါဠိဌံ။ ကုသလာ၊ တို့၏။ ဧကန္တေန၊ အားဖြင့်။ ကုသလ
ဓမ္မတ္တာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အာမန္တာတိ၊ (ဘဝတာ)
ဝုတ္တံ။ သေသဝိသဇ္ဇနေသုပိ၊ တို့၌လည်း။ ဒေသဝနယော၊ တည်း။ အဝသေသာ
ဓမ္မာ န အကုသလာ ဓမ္မာတိ၊ ဟူသောပါဠိ၏။ အဝသေသာ၊ အကုသိုလ်မှ
ကြွင်းကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ အကုသလာ၊ တို့သည်။ န ဟောန္တိ၊
မဟုတ်ကုန်။ ဓမ္မာပန၊ ဓမ္မတို့သည်ကား။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိအတ္ထော၊
နက်။ ဣမိနာ နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ကုန်၏။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ)

၂-ပဝတ္ထိဝါရအဖွင့်

၃၃-၃၄။ ပန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မယမကဌံ။ ပဝတ္ထိဝါရေ၊ ဌံ။
ပစ္စုပ္ပန္နကာလေ၊ ဌံ။ ပုဂ္ဂလဝါရဿ၊ ၏။ အနုလောမနယေ၊ ဌံ။ ယဿ
ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ပေ။ တဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ၊ ဟူကုန်
သော။ ကုသလဓမ္မမူလကောနိ၊ ကုသလဓမ္မဟူသော မူလရှိကုန်သော။ ဧဒံ၊
ကုန်သော။ ယမကောနိ၊ တို့၎င်း။ အကုသလဓမ္မမူလကံ၊ ရှိသော။ ဧကံ၊
သော။ (ယမကံ)၊ ၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တိဏိ ယမကောနိ ဟောန္တိ။ တဿ၊
ထိုပဝတ္ထိ ပစ္စုပ္ပန္နကာလ ပုဂ္ဂလဝါရ၏။ ပဋိလောမနယေပိ၊ ဌံ၎င်း။
ဩကာသဝါရာဒိသုပိ၊ ဩကာသဝါရ အစရှိသော ဝါရတို့၌၎င်း။ ဒေသဝ
နယော၊ တည်း။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မယမကဌံ။ သဗ္ဗဝါရေသု၊ တို့၌။
တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ၊ ကုန်သော။ ယမကောနိ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့နှင့်။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။
ယမကဝဏ္ဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။

ပန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မယမကဌံ။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယေ၊ ဌံ။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်
လတံကား။ လက္ခဏံ၊ တည်း။ ဟိ၊ ချဲ့။ ဣဿ ဓမ္မယမကဿ၊ ၏။ ပဝတ္ထိ
မဟာဝါရေ၊ ဌံ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နိရုဇ္ဈန္တိတိ၊ ဟူကုန်သော။ ဣမေသု ဥပ္ပါဒနိရော

ဓေသု၊ ဤဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရတို့၌။ တာဝ၊ အဗျာကတတရားတို့မှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ)၊ ကုသလာကုသလဓမ္မာ၊ တို့ကို။ ကေန္တေန၊ ကေနအားဖြင့်။ ပဝတ္တိယံယေဝ၊ ပဝတ္တိအခါ၌သာ။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ စုတိပဋိသန္ဓိသု၊ စုတိအခါ ပဋိသန္ဓေအခါတို့၌။ န (လဗ္ဘန္တိ)၊ ကုန်။ အဗျာကတဓမ္မာပန၊ တို့ကိုကား။ ပဝတ္တေ စ၊ ၌၎င်း။ စုတိပဋိသန္ဓိသု စ၊ တို့၌၎င်း။ ဣတိ၊ သို့။ တီသုပိ၊ ကုန်သော။ ကာလေသု၊ တို့၌။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဧတ္ထ၊ ဤဓမ္မယံမက၌၊ ယတ္ထ ယတ္ထ၊ အကြင်အကြင်အခါ၌။ ယံ၊ အကြင်တရားကို။ လဗ္ဘတိ၊ ၏။ တဿံ၊ ထိုရအပ်သောတရား၏။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ တတ္ထတတ္ထ၊ ထိုထိုအခါ၌။ ဝိနိစ္ဆယောဝံကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ၏။

တတြ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော ဟူသော ထိုပါဌ်၌။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ နယမုခံ၊ နည်းအမြှက်တည်း။ တာဝ၊ အဗျာကတမှ ရှေးဦးစွာ။ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ)၊ ကုသလာကုသလာနံ၊ တို့၏။ ကေက္ခဏေ၊ တပြိုင်နက်သောခဏ၌။ အနုပုဇ္ဇနံတော၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ နောတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိသေဓော၊ ကို။ ကတော၊ ပြီ။ အဗျာကတာ စာတိ၊ စဟူသော စကားကို။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဝသေန၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်နှင့် စပ်သဖြင့်။ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

၄၁-၄၂။ ယတ္ထကုသလာ ဓမ္မာ နုပုဇ္ဇန္တိတိ^၁၊ ဟူသော စကားကို။ အသညဘဝံ၊ အသညဘဝကို။ သန္ဓာယ၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ၊ တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဧတ္ထ၊ ဤပြဿနာ၌။ အာမန္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝိသဇ္ဇနံ၊ ကို။ ကတံ၊ ပြီ။ ဥပုဇ္ဇန္တိတိဣဒမ္ပိ^၂၊ ဤစကားကိုလည်း။ အသညဘဝံယေဝ၊

၁။ ယတ္ထ ကုသလာ ဓမ္မာ နုပုဇ္ဇန္တိတိ ။ပေ။ ကတံ ။ ။ဤပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာတို့သည် ပစ္စနိကံ ပစ္စုပ္ပန်ဩကာသဝါရ၌လာသော ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ပုဒ်ရေနိပါတ် ၃၅ - ၃၆ နေရာဝယ် ၄၁ - ၄၂ ဟုပြင်ပါ။

၂။ ဥပုဇ္ဇန္တိတိ။ပေ။ဝုတ္တံ။ ။ဤ ဥပုဇ္ဇန္တိသည် “ယတ္ထ ကုသလာ ဓမ္မာ နုပုဇ္ဇန္တိ၊ တတ္ထ အဗျာကတာ ဓမ္မာ နုပုဇ္ဇန္တိ” ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ ပါဠိဂတိ ဝိသဇ္ဇနာပုဒ်တည်း။ အသညသတ်တို့၌ အဗျာကတဖြစ်သော ရုပ်တရားများဖြစ်သောကြောင့် “ဥပုဇ္ဇန္တိ” ဟု ဖြေသည်။

ယမက]

ပဝတ္ထိဝဂ်ရအဖွင့်

၁၅၃

ကိုပင်။ သန္ဓာယ၊ ချုံ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ ကား။ အပ္ပာကတာနံ ၊ အပ္ပာ
ကတတရားတို့၏။ အနုပ္ပတ္တိဌာနဿ၊ မဖြစ်ရာဘုံဌာန၏။ အဘာဝါ၊ မရှိ
ခြင်းကြောင့်။ နတ္ထိတိ၊ ဟူ၍။ ပဋိက္ခေပေါ၊ ကို။ ကတော၊ ပြီ။

၄၉။ ဒုတိယေ အကုသလေတိ ၊ ကား။ ဘဝံ၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံဘဝကို။
အဿာဒေတွာ၊ လွန်စွာသာယာ၍။ ဥပ္ပဇ္ဇေသု၊ ကုန်သော။ နိကန္တိဇဝနေသု၊
နိကန္တိဇောတို့တွင်။ ဒုတိယေ၊ သော။ ဇဝနစိတ္တေ၊ သည်။ (ဝတ္ထမာနေ၌
စပ်) ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္ထမာနေတိ ၊ ကား။ ပဋိသန္ဓိတော၊ မှ။ ဒုတိယေ၊
သော။ ဘဝဂ်စိတ္တေ၊ သည်။ ဝတ္ထမာနေ၊ သော်။ ဝါ၊ တနည်း။ ပဋိသန္ဓိ
ယာ၊ နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဘဝဂ် ၊ ကို။ ဝိပါကဝသေန၊ ဝိပါက်၏ အဖြစ်
အားဖြင့်။ ဧကမေဝ၊ တခုတည်းကိုသာ။ ကတွာ၊ ချုံ။ ဘဝနိကန္တိယာ၊
ဘဝကို တပ်မက်တတ်သော လောဘဇော၏။ အာဝဇ္ဇနစိတ္တေ၊ မနောဒွါရာ
ဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်။ (ဝတ္ထမာနေ၌စပ်) ဟိ၊ မှန်။ တံ၊ ထိုမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
သည်။ ကိရိယစိတ္တတ္တာ၊ ကြိယာစိတ်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အပ္ပာကတဇာ
တိယံ၊ အပ္ပာကတဇာတ်၌။ ဝိပါကတော၊ မှ။ ဒုတိယံနာမ၊ မည်သည်။
ဟောတိ။

၁။ အပ္ပာကတာနံ ပန ၊ ပ၊ ကတော။ ။ “ယတ္ထ ဝါ ပန အပ္ပာ
ကတာ ဓမ္မာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တတ္ထ ကုသလာ ဓမ္မာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ” ဟူသောပုစ္ဆာ၌ သန္ဓိဌာနံ
ပုဒ်အရ အပ္ပာကတဓမ္မတို့ မဖြစ်ရာ ဩကာသမရှိသောကြောင့် “နတ္ထိ” ဟု
ပဋိက္ခေပ ဝိသဇ္ဇနာပြုရသည်။

၂။ ဒုတိယေ အကုသလေ။ ။ “သုဒ္ဓါဝါသနံ ဒုတိယေ အကုသလေ
စိတ္တေ ဝတ္ထမာနေ တေသံ တတ္ထ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ နော စတေသံ
တတ္ထ ကုသလာဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ” ဟူသော ပုဂ္ဂလောကာသဝါရ၌ လာသော
အဖြေစကားတည်း။ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယဇော
စိတ်ကို ဒုတိယေ အကုသလေ အရ ဟူသည်။

၃။ ဒုတိယေစိတ္တေ ဝတ္ထမာနေ။ ။ ဟဿ ဝါပန ယတ္ထ အပ္ပာကတာ
ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ တဿ တတ္ထ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ ဟူသောပုစ္ဆာ၏ အဖြေ၌
ပါသောစကားတည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုပုစ္ဆာနှင့်လျော်အောင် ပဋိသန္ဓေစိတ်

၁၅၄ ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

[ဓမ္မ

၅၇။ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂန္တိ^၁၊ ဟူသော စကားကို။ ဝေါတြဘူစိတ္တံကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိယန္တိတိ၊ ဟူသောစကားကို။ တေ အဂ္ဂမဂ္ဂဓမ္မယေဝ၊ ထိုအရဟတ္တမဂ် တရားတို့ကို ပင်။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

၇၉။ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိယန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေတိ ဣဒံ^၂၊ ဤစကားကို။ စိတ္တဇာတိဝသေန၊ စိတ်ဇာတ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တဇ္ဇာတိကဿ၊ ထိုစိတ်ဇာတ်ရှိသော။ ကောဝဇ္ဇနေနံ၊ တခုသောမနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကြောင့်။ ဥပ္ပန္နဿ၊ ဖြစ်သော။ တတော၊ ထိုဝေါတြဘူ(ဝေါဒါနိ)စိတ်မှ၊ ဩရိမ စိတ္တဿ၊ ဤဘက်၌ ဖြစ်သော ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံစိတ်၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏေပိ၊ ဥပ္ပါဒဓာန်၌လည်း။ ဧတံလက္ခဏံ၊ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်စိတ်မဖြစ်လတ် ဟူသော ဤလက္ခဏာကို။ လဗ္ဘတေဝ၊ ရအပ်သည်သာ။ [ရှေးနိဿယ၌ ပုရိမစိတ္တဿ ဟူရှိ၏။]

နောင် ပဌမဘွင်စိတ်ကိုပင် ဒုတိယေ စိတ္တေဟု၎င်း။ တနည်း- ပဋိသန္ဓေနှင့်ဘွင် ၁၅ ချက်၊ ၁၆ ချက်ကို ဝိပါကံစိတ်ချင်းတူသောကြောင့် တစိတ်တည်းယူ၍ ဘဝနိကန္တိလောဘဇော ရှေ့က မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ကို ဒုတိယစိတ်ဟု၎င်း ယူသည်။

၁။ ယဿ။ပေ။အဂ္ဂမဂ္ဂံ။ ။ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိယန္တိ၊ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိယန္တိ ဟူသောပုစ္ဆာ၏ ဝိသဇ္ဇနာစကားတည်း။ အဋ္ဌကထာအဖွင့်အတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ထင်ရှားပြီ။

၂။ ယဿ။ပေ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။ ။ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိယန္တိ၊ ဟူသော ပစ္စုပ္ပန္နာ နာဂတဝါရ အနုလောမ ပုဂ္ဂလဝါရ၌ လာသော ပုစ္ဆာ၏ အဖြေစကားတည်း။ ဤအဖြေ၌ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိယန္တိ တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဟူသော စကားကို စိတ်ဇာတ်ချင်း တူသောကြောင့် အခြားစိတ်များကိုပါ ယူသောစကားဟုမှတ်ပါ။ ဘာကြောင့်နည်း၊ အရဟတ္တမဂ်၏ရှေ့က ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံတို့၏ ဥပ္ပါဒအခိုက်၌လည်း ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ နောစ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇိယန္တိ ဟူသော ဤလက္ခဏာကို ရနိုင်သောကြောင့်တည်း။ ဤစိတ်တို့သာမက အခြားစိတ်များ ရနိုင်သေးကြောင်းကို ဋီကာ၌ ပြလိမ့်မည်။

ယမက]

ပဝတ္ထိဝဂ်ရအဖွင့်

၁၅၅

၉၉။ နိရောဓဝဂ်ရေပိ၊ ဌိလည်း။ ကုသလာ ကုသလာနံ၊ ကုသိုလ်
အကုသိုလ်တို့၏။ ကေတော၊ တပြိုင်နက်။ အနိရုဇ္ဈနတော၊ မချုပ်ခြင်း
ကြောင့်။ နောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣမိနာ နယမုခေန၊ ဤနည်းအမြက်
ဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနတို့၌။ ဝိနိစ္ဆယော၊ ကို။ ဝေဒိ
တဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဓမ္မယမက ဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ။)

၁၁-ဣန္ဒြိယ ယမက

ဣဒါနိ၊ ဓမ္မယမကကိုဖွင့်ပြပြီးရာယခုအခါ၌။ မူလ ယမကေ ဌ။ ဒေသိ
တာနံ၊ ကုန်သော။ တေသညေဝ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ၊ တို့၏ပင်။ လတ္တံမာန
ဝသေန၊ ရထိုက်သောတရားနှင့် စပ်သဖြင့်။ ကေဒေသံ၊ ကို။ သင်္ဂဏိတော၊
၍။ ဓမ္မယမကနန္တရံ၊ ၌။ ဒေသိတဿ၊ သော။ ဣန္ဒြိယယမကဿ၊ ၏။
ဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်လတ်။ ထိုဓမ္မယမက၏အဖွင့်၌။
ဓန္ဓယမကာဒိသု၊ တို့၌။ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ ပါဠိဝုတ္တာနံ၊ ကို။
ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ ဣဓာပိ၊ ဤဣန္ဒြိယ ယမက၌လည်း။ ပဏ္ဏတ္တိဝါ
ရာဒယော၊ ကုန်သော။ ဖာယော၊ ကုန်သော။ မဟာဝါရာ၊ တို့သည်၎င်း။
အဝသေသ၊ မဟာဝါရမှ ကြွင်းကုန်သော။ ကာလပ္ပဘေဒါဒိဟိ၊ ကာလ
အထူးအပြား အစရှိသည်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ အန္တရဝါရာစ၊ တို့သည်၎င်း။
ဓန္ဓယမကာဒိသု၊ တို့၌။ အသုဂတဝါရ သဒိသာဝ၊ လာသော ဝါရတို့နှင့်
တူကုန်သည်သာ။ ပန၊ အထူးကား။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ ဣန္ဒြေတို့၏။ ဗဟုတာယ၊
များကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဓာတုယမကတောပိ၊ ထက်လည်း။ ဗဟု
တရာနိ၊ သာ၍များကုန်သော။ ယမကာနိ၊ ဟောန္တိ။

ပန၊ ကား။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ယမကတို့၌။ ပုဂ္ဂလဝါရာဒိသု၊ ပုဂ္ဂလဝါရ
အစရှိသော ဝါရတို့၌။ စက္ခယတန စက္ခုဓာတုမူလကေ၊ စက္ခယတန
ဟူသောမူလရှိ၊ စက္ခုဓာတ်ဟူသော မူလရှိသော။ နယေ၊ နည်း၌။ စက္ခာ
ယတန စက္ခုဓာတုဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဇိဝှာယတန ကာယာယ
တနာနိ၊ တို့ကို။ နယောဇိတာနိယထာ၊ မယှဉ်စေအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း။
စ၊ သည်သာမကသေး။ ဇိဝှာယတနကာယာယတနမူလကာနိ၊ ဇိဝှာယတန
ဟူသောမူလရှိ၊ ကာယာယတနဟူသော မူလရှိကုန်သော။ ယမကာနေဝ၊
တို့ကိုပင်၊ နဂဟိတာနိ(ယထာ)၊ သို့၎င်း။ တထာ၊ တူ။ ဣဓာပိ၊ ဤဣန္ဒြိယ
ယမက၌လည်း။ စက္ခန္ဒြိယမူလကေ၊ ရှိသော။ နယေ၊ ၌။ ဇိဝှိန္ဒြိယကာ
ယိန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ နယောဇိတာနိ၊ ကုန်။ [စက္ခန္ဒြိယမူလကနယဉ်ဇိဝှိန္ဒြိယ
တို့ကို မူလီမသွတ်ပါ၊ ဟူလို။] စ၊ သည်သာမကသေး။ ဇိဝှိန္ဒြိယကာယိန္ဒြိယ

မူလကောနိ၊ ရှိကုန်သော။ ယမကောနော၊ တို့ကိုပင်။ နဂဟိတာနိ၊ ကုန်။
တေသံ၊ ထိုဗိုဉ်း၌။ မူလကယမက ကာယိန္ဒြိယမူလကယမကတို့ကို။ အဂ္ဂ
ဟဏေ၊ မယူခြင်း၌။ ကာရဏံ၊ ကို။ တတ္ထ၊ ထိုအာယတနယမက၌။ ဝုတ္တ
နယေနော၊ သာ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။ [“သေသေသု ဗိဝှာယတနကာယာယ
တနေဟိ ။ပေ။ သဒိသဝိသဇ္ဇနာနိ။ပေ။ တန္တိယာလဟုသာဝတ္ထံ သံခိတ္တာနံ”
ဟု အာယတနယမက ပဝတ္ထိဝါရအဖွင့်၌ ဆိုအပ်သည့်အတိုင်း သိထိုက်၏
ဟူလို]။

ပန၊ ကား။ မနိန္ဒြိယံ၊ ကို။ စက္ခုန္ဒြိယာဒိမူလကေဟိ၊ စက္ခုန္ဒြိယ အစ
ရှိသော မူလရှိကုန်သော ယမကတို့နှင့်။ (ယောဇနံ၊ ယှဉ်စေအပ်သည်
အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ)ယထာ၊ သို့။ တထေဝ၊ ထို့အတူသာလျှင်။ ဣတ္ထိန္ဒြိယာ
ဒိမူလကေဟိပိ၊ တို့နှင့်လည်း။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယောဇနံ၊ သို့။
ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိက္ခိတ္တပဋိပုပ္ဖိယာ၊ မာတိကာချထားအပ်
ပြီးသော ဣန္ဒြေအစဉ်အားဖြင့်။ အယောဇေတွာ၊ ၍။ သဗ္ဗေဟိပိ၊ ကုန်
သော။ စက္ခုန္ဒြိယမူလကောဒိဟိ၊ စက္ခုန္ဒြိယမူလကအစရှိသည်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊
ကွ။ ပရိယောသာနေ၊ ၌။ ယောဇိတံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ၏။

စက္ခုန္ဒြိယေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ကွ။ ဣတ္ထိန္ဒြိယ ပရိသိန္ဒြိယ ဗီဝိတိန္ဒြိယာနိ၊
တို့ကို။ ယောဇိတာနိ၊ ပြီ။ သုခိန္ဒြိယ ဒုက္ခိန္ဒြိယ ဒေါမနသိန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။
ဝါ၊ တို့သည်။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ နတ္ထိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ကြောင့်။
နဂဟိတာနိ၊ ကုန်။ သောမနသိန္ဒြိယ ဥပေက္ခိန္ဒြိယာနိ၊ တို့ကို။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။
ဥပုတ္တိသဗ္ဗာဝတော၊ ဖြစ်ခြင်း၏ ထင်းရှူးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဂဟိ
တာနိ၊ ပြီ။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး၊ သဒ္ဓိံန္ဒြိယာဒိနိ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စ၊ ငါးပါး
သောဣန္ဒြေတို့ကို၎င်း။ လောကုတ္တရာနိ၊ ကုန်သော။ တိဏိ၊ သုံးပါးသော
ဣန္ဒြေတို့ကို၎င်း၊ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ၌။ အဘာဝေနော၊ မရှိခြင်းကြောင့်ပင်။
နဂဟိတာနိ၊ ကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ ယာနိ၊ အကြင်ဣန္ဒြေတို့ကို။ ဂဟိတာနိ၊
ကုန်ပြီ။ တေသံ၊ ထိုယူအပ်သော ဣန္ဒြေတို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ဧတ္ထ၊
ဤဣန္ဒြိယယမက၌။ စက္ခုန္ဒြိယမူလကော၊ သော။ နယော၊ ၌။ ယမကဂဏနာ၊
ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ၏။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤစက္ခုန္ဒြိယမူလကနယ၌။ ယမက
ဂဏနာ၊ ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာယထာ၊ သို့။ ဝေံ၊ တူ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော

မူလကနယတို့၌။ (ယမကဂဏနာ ဝေဒိတဗျာ)။ ပန၊ ဆက်။ ယာနိ၊ အကြင်
ဣန္ဒြေတို့ကို။ နဂဟိတာနိ၊ ကုန်။ တေသံ၊ ထိုမယူအပ်သောဣန္ဒြေတို့၏။
ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ယမကာနိ၊ တို့ကို။ နဂဏေတဗျာနိ၊ မရေတွက်ထိုက်
ကုန်။ တနည်း။ ဂဏေန္တေန ဝါ၊ ရေတွက်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မောဃ
ပုစ္ဆာဝသေန၊ မောဃပုစ္ဆာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (အဖြေမရှိသော ပုစ္ဆာ၏ အဖြစ်
ဖြင့်။) ဂဏေတဗျာနိ၊ ကုန်၏။ ဣတိဇေ၊ သို့။ တာဝ၊ အတ္ထဝိနိစ္ဆယမှ
ရှေးဦးစွာ။ သဗ္ဗဝါရေသု၊ တို့၌။ ပါဠိဝုတ္တိဝတ္ထာနမေဝ၊ ကိုသာ။ ဝေဒိ
တဗျာ၊ ၏။

ပဝတ္တိဝါရအဖွင့်

၁၈၆။ ပန၊ ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဣန္ဒြိယယမက၌။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယေ၊ ၌။
ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်လတံကား။ နယမုခံ၊ တည်း။ သစက္ခုကာနံ နဣတ္ထိနန္ဒိ၊
ဟူသော စကားတော်ကို။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဒိနံ၊ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ အစ
ရှိကုန်သော။ ရူပိနံ၊ ရုပ်ရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏၎င်း။ ပုရိသနပုံသကာနဉ္စ၊
ယောကျ်ား၊ နပုံးပဏ္ဍုက်တို့၏၎င်း။ ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊
မှန်။ တေသံ၊ ထိုရူပဗြဟ္မာ၊ ယောကျ်ား၊ နပုံးပဏ္ဍုက်တို့၏။ ဝါ၊ တို့မှာ။
ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊ သည်။ နုပုဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။

သစက္ခုကာနံ န ပုရိသာနန္ဒိ၊ ဟူသောစကားတော်ကို။ ရူပိဗြဟ္မာနုဉ္ဇေဝ၊
ရုပ်ရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏၎င်း။ ဣတ္ထိ နပုံသကာနဉ္စ၊ မိန်းမ၊ နပုံးပဏ္ဍုက်တို့၏
၎င်း။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဟိ၊ မှန်။ တေသံ၊ ထိုရူပဗြဟ္မာ၊ မိန်းမ၊
နပုံးပဏ္ဍုက်တို့၏။ ဝါ၊ တို့မှာ။ ပုရိသိန္ဒြိယံ၊ သည်။ နုပုဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။

အစက္ခုကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော
စကားတော်ကို။ ဧကဝေါကာရ စတုဝေါကာရ ကာမဓာတုသတ္တေ၊ ဧက
ဝေါကာရ အသညသတ္တာ၊ စတုဝေါကာရ အရူပသတ္တာ၊ ကာမဓာတ်၌
စက္ခုမရှိသော သတ္တာတို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

သစက္ခုကာနံ ဝိနာ သောမနဿေနာတိ၊ ကို။ ဥပေက္ခာသဟဂတာနံ၊
ကုန်သော။ စတုန္ဒံ၊ ကုန်သော။ မဟာဝိပါကပဋိသန္ဓိနံ၊ မဟာဝိပါက

၁၅၆

၁၉၀။ ဇိဝိတိန္ဒြိယမူလကော၊ ဇိဝိတိန္ဒြဟူသော မူလရှိသောယမကဉ္စ။
ဝိနာ သောမနသေန ဥပပဇ္ဇန္တိန္ဒြိယန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိတော်စကားရပ်ကို။

ဒွေပိ၊ ရူပံ၊ နာမ်အားဖြင့် ၂-ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဇီဝိတိန္ဒြိယာနိ၊
တို့ကို။ သန္ဓာယံ ဝုတ္တံ။ ပဝတ္တေ သောမနဿ ဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒကွ
ဏေတိ၊ ကို။ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို။ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ
နယေန။ ဤနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော အနုလောမနယ ဥပ္ပါဒဝါရ
တို့၌။ ပဋိသန္ဓိ ပာတ္တိဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၊ ပဝတ္တိအခါတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။
ဇီဝိတိန္ဒြိယယောဇနာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေကို ယှဉ်စေခြင်းကို။ ဝေဒိတဗျာ၊ ၏။

သောမနဿိန္ဒြိယာဒိမူလကေသုပိ၊ သောမနဿိန္ဒြေ အစရှိသော မူလရှိ
သော ယမကတို့၌လည်း။ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိ ဝသေနော၊ ပင်။ အတ္တော၊ အနက်
ကို။ (အရကောကံကို၊) ဂဟေတဗျော၊ ၏။ ပန၊ ကား။ ပဋိလောမနယေ၊
ပဋိလောမနယ၌၎င်း။ (ပစ္စနိကံဟု ဆိုအပ်သော ပဋိလောမနယ၌၎င်း၊)
နိရောဓဝါရေစ၊ ၌၎င်း။ ဧတေသဉ္ဇေ၊ ဤဇီဝိတိန္ဒြေအစရှိသော ဣန္ဒြေ
တို့၏၎င်း။ အညေသံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေစသော ဣန္ဒြေတို့မှ အခြားကုန်သော။
ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ စ၊ စက္ခုန္ဒြေစသော ငါးပါးသော ဣန္ဒြေတို့၏၎င်း။ ယထာ
လာဘဝသေန၊ ရထိုက်သော ဣန္ဒြေတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ စုတိပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တေသု၊
စုတိ ပဋိသန္ဓေအခါ၊ ပဝတ္တိအခါ ဟူကုန်သော။ တီသုပိ၊ သုံးပါးသော
အခါတို့၌လည်း။ အနုပ္ပါဒနိရောဓာ၊ မဖြစ်ခြင်းချုပ်ခြင်းတို့ကို။ ဝေဒိ
ကဗျာ၊ ကုန်၏။

၂၇၁။ အနာဂတဝါရေ၊ ၌။ ဧတေနော ဘာဝနာတိ၊ ကား။ ဧတေန
ပုရိသ ဘာဝေနော၊ ဤယောကျ်ားအဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်။ (ပရိနိဗ္ဗာယိ
ဿန္တိ)၊ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ အကြား၌။ ဣတ္ထိဘာဝံ၊ မိန်းမ၏အဖြစ်သို့။
အနာပဇ္ဇိတော၊ မရောက်မူ၍။ ပုရိသပဋိသန္ဓိဂဟဏေနော၊ ယောကျ်ား
အဖြစ်ဖြင့်။ ပဋိသန္ဓေယူခြင်းဖြင့်သာလျှင်။ (ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ)၊ ဣတိ
အတ္တော၊ နက်။ ကတိစိဘဝေ ဒဿေတော ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိတိ၊ ဟူသော
ပါဠိ၏။ ကတိစိ၊ အနည်းငယ်ကုန်သော။ ပဋိသန္ဓိယော၊ တို့ကို။ ဂဟေတော၊
၍။ ဣတ္ထိဘာဝံ၊ သို့။ အပ္ပတောစ၊ မရောက်မူ၍သာ။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ၊
ပရိနိဗ္ဗာန်စံကုန်လတ်။ ဣတိ အတ္တော၊ နက်။ ဒုတိယ ပုစ္ဆာယပိ၊ ၌လည်း။
ဧသေဝ နယော၊ တည်း။

၃၆၁။ ပစ္စုပ္ပန္နေန အတိတဝါရေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ တိတဝါရဉ္စ။ သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ။ မနိန္ဒြိယဉ္စ နုပုဇ္ဇိတ္တာတိ၊ ဟူသော ပါဠိတော်စကားရပ်၌။ စိတ္တယမကေဝိယ၊ စိတ္တယမကဉ္စကဲ့သို့။ ဥပ္ပါဒက္ခဏာ တိက္ကမ ဝသေန၊ ဥပပါဒဏကိလုန်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အတ္ထံ၊ အံနက်ကို။ (အရကောက်ကို။) အဂ္ဂဟေတု၊ မယုမု၍။ တသ္မိံ၊ ဘဝေ၊ ထိုသုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာဘဝ၌။ အနုပ္ပန္နပဗ္ဗဝသေန၊ ရှေး၌ မဖြစ်ခဲ့သေးသည်၏ အဖြစ်အား ဖြင့်။ (အတ္ထော)၊ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ဣမိနာနယ မုခေန၊ ဖြင့်။ ‘သဗ္ဗသိပ္ပိ၊ သော။ ပဝတ္ထိဝါရဉ္စ။ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော၊ ကိ။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ။

၁။ သုဒ္ဓါဝါသာနံ။ ပေ။ ဘင်္ဂက္ခဏေ။ ။ ဤဝိသဇ္ဇနပါဠိကို ဇီဝိတိန္ဒြေမူသော မနုဿိန္ဒြေမူလိနှင့် မနိန္ဒြေမူလိ ၂-မျိုးလုံး၌ပင် တွေ့ရ၏။ မပါဠိတော်၌ ဇီဝိတိန္ဒြေမူ သောမနုဿိန္ဒြေမူလိကို ရှေးဦးစွာဟော၍ ဇီဝိတိန္ဒြေမူ မနိန္ဒြေမူလိကို နောက်မှ ဟောတော်မူသော်လည်း သုဒ္ဓါဝါသဘုံဝယ် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဘင်္ဂဏ၌ ဇီဝိ တိန္ဒြေဖြစ်ဆဲမရ၊ “သောမနုဿိန္ဒြေ လည်းဖြစ်ဘူး ရှေ့မရကို လျဉ်းပါးဘွယ်မရှိ၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ ထိုသုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေစိတ်က ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စတုက္က နည်းအားဖြင့် ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်စိတ် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ မနိန္ဒြေကား ဥပပါဒဏ၌ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ဥပ္ပုဇ္ဇိတ္တ (ဖြစ်ဘူး) လေသလောဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် နောက်ဖြစ်သော သုဒ္ဓါဝါသာနံ ။ ပေ။ မနိန္ဒြိယဉ္စ နုပုဇ္ဇိတ္တ ဟူသော ဇီဝိတိန္ဒြေ မူမနိန္ဒြေမူလိပါဠိတော်ကိုသာ အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။ ကော၌လည်း ဤပါဠိတော် အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကိုသာ သုန္နရတရော (သာ၍ ဋီကာင်းမြတ်သောပါဠိ)ဟု ပြထားသည်။

၂။ စိတ္တယမကေဝိယ။ ။ စိတ္တယမိက် ဥပပါဒဏ၌လွန်၍ ဘင်္ဂဏရောက် လျှင် ဖြစ်ဘူးဟုခေါ်နိုင်၏။ ဤယမိက်၌ကား ထိုသုဒ္ဓါဝါသဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ စိတ်၏ ဥပပါဒဏလွန်ရုံမျှဖြင့် ဥပ္ပုဇ္ဇိတ္တ (ဖြစ်ပြီး) ဟူ၍ မယူရဘဲ ထိုဘဝ၌ ရှေးက ဖြစ်ပြီးကိုမှ ဥပ္ပန္နဟုယူရ၏။ သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ထိုသို့ရှေးကဖြစ်ပြီးမရှိ၊ ထို့ကြောင့် “အနုပ္ပန္နပဗ္ဗဝသေန ဂဟေတဗ္ဗော” ဟု ဆိုသည်။

ပဝတ္ထိဝါရဝတ္ထနာ(နိဋ္ဌိတာ)။

ပရိညာဝါရအဖွင့်

၉၃၅-၄၈၂ ။ ပန၊ ကား။ (ပဝတ္ထိဝါရ၏ အဖွင့်မှတစ်ပါး ပရိညာဝါရ၏ အဖွင့်ကား) ။ ပရိညာဝါရေ၌။ စက္ခုမူလကာဒိသု၊ စက္ခုမူလက အစရှိသော ယမကတို့တွင် ။ ဧကမေဝံ၊ သာလျှင်ဖြစ်သော။ စက္ခုသောတယမကံ၊ စက္ခုမူ သောတမူ လိရှိသောယမကကို။ ဒဿိတံ၊ အပ်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့စက္ခုမူသောတ မူလိရှိသော ယမကတစ်ပါးကိုသာ ပြအပ်ပါသော်လည်း။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သေသာနိပိ၊ စက္ခုမူသောတ မူလိရှိသော ယမကမှ ကြွင်းသည်လည်းဖြစ်ကုန် သော။ လောကီယအဗျာကတနိဇ္ဈေ၊ လောကီအဗျာကတဣန္ဒြေတို့သည် ၎င်း။ လောကီယ အဗျာကတမိဿကနိဇ္ဈေ၊ လောကီအဗျာကတနှင့် ရော သော ဣန္ဒြေတို့သည်၎င်း။ ပရိညေယျာနေဝ၊ ပိုင်းခြား၍ သိထိုက်ကုန်သည် သာ။ (ဟောန္တိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနုပဒိဋ္ဌာနိပိ၊ တိုက်ရိုက်မပြုအပ် သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တာနိ၊ ထိုလောကီအဗျာကတဖြစ်သော ဣန္ဒြေ လောကီအဗျာကတနှင့်ရောသော ဣန္ဒြေတို့သည်လည်း။ ဝါ၊ တို့ကိုလည်း။ ဣဒိနာဝ၊ ဤစက္ခုမူသောတမူလိ ရှိသော ယမကဖြင့်ပင်။ ဒဿိတာနိ၊ ပြအပ် ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

ပန၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အကုသလံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဧကန္တ တော၊ စင်စစ် ကျေနပ်အားဖြင့်။ ပဟာတဗ္ဗမေဝ၊ ပယ်ထိုက်သည်သာ။

၁။ ဧကံပေဝ။ ပေ။ ဒဿိတံ။ ။ ပရိညေယျတရားများအတွက်စက္ခုမူ သောတ မူလိရှိသော ယမကတစ်ပါးကိုသာ ပါဠိတော်၌ သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့ ပြထား အပ်၏။ ထို့ကြောင့် “ယသ္မာ ပန သေသာနိပိ။ ပေ။ ပရိညေယျာနေဝ၊ တသ္မာ ။ ပေ။ ဒဿိတာနိ ဟောန္တိ” ဟု မိန့်သည်။ [စက္ခုန္ဒြိယမှစ၍ ပရိညေယျ မဟုတ် သော ပဟာတဗ္ဗ ဘာဝေတဗ္ဗ၊ သတ္တိကာတဗ္ဗတရားတို့ကိုလည်းပြထားပါသည်။]

၂။ သေသာနိပိ။ ပေ။ မိဿကာနိ။ ။ သေသာနိပိကိုပင် “လောကီယ။ ပေ။ မိဿကာနိ” ဟု သရုပ်ဖော်သည်။ ထိုတွင် လောကီယအဗျာကတနိဖြင့် မိဿက မဟုတ်သော ဃာနဇိဝှာစသော ရုပ်ဣန္ဒြေ၊ သုခိန္ဒြေ၊ ဒုက္ခိန္ဒြေဟူသော အဟိတ် ဝိပါက်ဣန္ဒြေတို့ကိုပြ၏။ လောကီယအဗျာကတ မိဿကာနိဖြင့် အဗျာကတနှင့် ရောသော မနိန္ဒြေ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ သောမနသိန္ဒြေ၊ ဥပေက္ခိန္ဒြေ၊ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ သမာဓိ ပညိန္ဒြေတို့ကို ပြသည်။

ယမက]

ပရိညာဝါရအဖွင့်

၁၆၃

(ဟောန္တိ)။ ကေန္တိကန်။ ကုသလံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဘာဝေတဗ္ဗမေ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေထိုက်သည်သာ။ (ဟောတိ)။ လောကုတ္တရာဗျာကတံ၊ လောကုတ္တရာဗျာကတသည်။ ဝါ၊ ကို။ သစ္စိကာတဗ္ဗံ၊ မျက်မှောက်ပြုထိုက်သည်။ (ဟောတိ)။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သောမနသိန္ဒြိယံ ပဇဟတိတံ၊ ပဇဟတိဟူ၍၎င်း။ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိတံ၊ ဟူ၍၎င်း။ အညာတဘဝိန္ဒြိယံ သစ္စိကရောတိတံ၊ ဟူ၍၎င်း။ (ဘဂဝတာ)။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ပန၊ အထူးကား။ အညိန္ဒြိယံ၊ သည်။ ဘာဝေတဗ္ဗမ္ပိ၊ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေထိုက်သော ဣန္ဒြေသည်လည်း။ [အထက်မဂ်သုံးပါး၌ရှိသောဣန္ဒြေကိုဆိုသည်။] အတ္ထိ၊ ၏။ သစ္စိကာတဗ္ဗမ္ပိ၊ မျက်မှောက်ပြုထိုက်သော ဣန္ဒြေသည်လည်း။ [အောက်ဖိုလ်သုံးပါး၌ရှိသော ဣန္ဒြေကိုဆိုသည်။] (အတ္ထိ)။ တံ၊ ထိုအညိန္ဒြေကို။ ဘာဝနာဝေသန၊ ဖြစ်စေထိုက်သော ဣန္ဒြေ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ။ ဂဟိတံ၊ ပြီ။

‘တတ္ထ’ထိုပရိညာဝါရ၌။ (တနည်း) တတ္ထ၊ ထို အညိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌။ ဒွေပုဂ္ဂလာတံ၊ ကား။ သကဒါဂါမိ မဂ္ဂသမဂ္ဂိစ၊ သကဒါဂါမိမဂ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသော မဂ္ဂဥပုဂ္ဂိုလ်၎င်း။ အရဟတ္တမဂ္ဂသမဂ္ဂိစ၊ အရဟတ္တမဂ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိသော မဂ္ဂဥပုဂ္ဂိုလ်၎င်း။ (ဣတိ၊ သို့။ ဒွေပုဂ္ဂလာ အညိန္ဒြိယံ ဘာဝေန္တိ။) [ဤ ဒွေပုဂ္ဂလာ စသောစကားကို ဤနေရာ၌ မရေးသင့်၊ စက္ခုန္ဒြိယံ။လ။နပရိဇာနာတိ နောက်၌ ရေးသင့်၏။] ‘ဟု ဋီကာဆို၏၊ ထိုအဆိုကို အနုဋီကာ၌ ချေပထားသည်။’ [တေသု၊ ထို ၂-ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ ဧကော၊ တယောက်သော သကဒါဂါမိမဂ္ဂဥပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမုတ္တိန္ဒြိယံ၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းငှါ။ အသမတ္ထတ္တာ၊ မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဒေါမနသိန္ဒြိယံ၊ ကို။ နပ္ပဇဟတိနာမ၊ ပယ်စွန့်ဆဲမမည်။ ဧကော၊ တယောက်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဥပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပဟိနဒေါသတ္တာ၊ ပယ်အပ်ပြီးသော ဒေါသရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ဒေါမနသိန္ဒြိယံ နပ္ပဇဟတိနာမ)။ စက္ခုန္ဒြိယံ န ပရိဇာနာတိတံ၊ ကား။ အနုပ္ပါဒံ၊ မဖြစ်ခြင်းသို့။ အာပါဒေတံ၊ ရောက်စေခြင်းငှါ။ အသမတ္ထတာယ၊ မစွမ်းနိုင်

၁၆၄

ယမကုအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

[ဣန္ဒြိယ

သည့်၏အဖြစ်ကြောင့်။ နပရိဇာနာတိ၊ ပိုင်းခြား၍သိဆဲမဟုတ်။ ဣမိနာ
နယေန၊ ဖြင့်။ သဗ္ဗဝိသဇ္ဇနေယ၊ တို့၌။ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော၊ ၏။ ဣတိ၊
အပြီးတည်း။

ပရိညာဝါရဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ) ။

ဣန္ဒြိယ ယမကဝဏ္ဏနာ (နိဋ္ဌိတာ) ။

နိဂမနကထာ

စ၊ စာကိုယ်ပြီးဆုံး၊ ကမ္မတ်ဖုံးတို့၊ နိဂုံးကို ဆိုပြီးအံ့။ ဧတ္တာဝတ၊ ဤမျှ
အတိုင်းအရှည်ရှိသော သင်္ခေပနေဝ ဒေဝါနိအစ၊ သဗ္ဗဝိသဇ္ဇနေယ အတ္ထော
ဝေဒိတဗျော အဆုံးရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်။ နိဋ္ဌိတကိစ္စဿ၊ ပြီးပြီးသော
တဆယ်၊ ခြောက်ပါးသော မင်္ဂကိစ္စ ရှိတော်မူသော။ ယဿ (သတ္တုနော)၊
လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ သတ္တာတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသော အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏။
ဩဝါဒေ၊ အဆုံးအမ၌။ ဌတွာ၊ တည်၍။ ကိစ္စသမ္ပန္နော၊ သမာဓိသိက္ခာကို
အားထုတ်ခြင်း ကိစ္စနှင့်ပြည့်စုံသော။ သုဝိဟိတနိယဇ္ဇော၊ ကျောင်းစွာစီရင်
အပ် ဆောက်တည်အပ်သော ဥပုသ်သီလနိယမ ရှိသော။ ယုဝတိဇနောပိ၊
အမျိုးသမီးအပေါင်းသော်မှလည်း။ ယမဿ၊ ယမမင်း၏။ အာဏံ၊ အာဏာ
နဲ့ ရာအရပ်ကို။ အတိတော၊ လွန်နိုင်ပြီ။

သဗ္ဗဒေဝဒေဝေန၊ အလုံးစုံသောနတ်တို့၏ နတ်ဖြစ်တော်မူသော။ အယ
မာမလ လောမေန၊ အစုံမဟုတ်ဘဲ မွေးတိုင်း တတိုင်းတတိုင်း၌ တပင်စိ
သာပေါက်သော အညစ်အကြေးမရှိသော မွေးညှင်းရှိတော်မူသော။ [ရှေး
နိဗ္ဗာန်တိုင်းက “အယမာဝတ္တနိလာမလ တနုရုဟော” ဟုရှိခဲ့သောကြောင့်
ဤ၌လည်း “အယမာမလလောမေန” ဟုရှိရသည်။ “ယမာမလလောစနေန”
ဟုရှိလျှင် အစုံဖြစ်သော အညစ်အကြေးမရှိသော မျက်လုံးတော်ရှိသော ဟု
ပေးနိုင်၏။] တေန (သတ္တုနော)၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဒေဝပုဇရ၊
တာဝတိံသာနတ်မြို့၌။ ဒေဝပရိသာယ၊ နတ်ပရိသတ်၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။
ယမကံနာမ၊ ယမကမည်သော။ ယံ၊ အကြင်ကျမ်းကို။ ပကာသိတံ၊ ထင်ရှား
ပြတော်မူအပ်ပြီ။

ယမက]

နိဂမန ကထာ

၁၆၅

တဿ၊ ထိုယမိုက်ကျမ်း၏။ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ၊ ပါဠိဝဝတ္ထာန်ကို၎င်း။
[ရှေးစာအုပ်တို့၌ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ ဟူရှိ၏။] ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇေန၊ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇ
နာ၌။ ဝိဇ္ဇိ၊ အစီအရင်ကို၎င်း။ အတ္ထနယံ၊ အနက်ကို ဆုံးဖြတ်ကြောင်း
နည်းကို၎င်း။ ဒသေတံ၊ ပြခြင်းငှါ။ (ယာ)ယမကအဋ္ဌကထာ၊ အကြင်ယမက
အဋ္ဌကထာကို။ မယာ၊ သည်။ အာရဒ္ဓါ၊ အားထုတ်အပ်ပြီ။

သာ အယံ၊ ထို ယမကအဋ္ဌကထာသည်။ သုဗဟုအန္တရာယေ၊ အလွန်
မျှားသော အန္တရာယ်ရှိသော၊ လောကမှီ၊ လောက၌။ အနန္တရာယေန၊
အန္တရာယ်ကင်း ရန်ဘေးရှင်းသဖြင့်။ အဇ္ဈယန္တေ။ တန္တိယာ၊ ပါဠိအားဖြင့်။
ပဉ္စမတ္ထေဟိ၊ ငါးလိအတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော။ ဘာဏဝါရေဟိ၊ ဘာဏ
ဝါရတို့ဖြင့်။ နိဋ္ဌံ၊ ပြီးဆုံးခြင်းသို့။ ပတ္တာယထာ၊ ရောက်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊
တူ။ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ အလုံးစုံသော သတ္တာတို့၏။ သဗ္ဗေပိ၊ ကုန်သော။
ဟိသုခနိဗ္ဗတ္တိတရာ၊ စီးပွားချမ်းသာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ပြတတ်ကုန်သော။
မနောရထာ၊ စိတ်အလိုတို့သည်။ နိဋ္ဌာနံ၊ ပြီးဆုံးခြင်းသို့။ ပါပုဏန္တ၊
ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ဣတိ၊ နိဂုံးပတ္ထနာ၊ အဖြာဖြာကို ဆိုရာစကား
ရပ်၊ အပြီးသတ်သတည်း။

ယမကပွကရုဏဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတံ။

ယမကဘာသာဋီကာ

ပြီးပြီ။